

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

*Załącznik nr 1 do Uchwały nr 4799/22
Zarządu Województwa Świętokrzyskiego
z dnia 19 stycznia 2022 r.*

Program regionalny

FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027

PROJEKT PROGRAMU

Stan na dzień: 05.01.2022 r.

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Spis treści

1. Strategia programu: główne wyzwania w zakresie rozwoju oraz działania podejmowane w ramach polityki.....	13
2. Priorytety	61
2.1 Priorytety inne niż pomoc techniczna	61
2.1.1 Priorytet 1. Konkurencyjna gospodarka	61
2.1.1.1 Cel szczegółowy 1(i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii.....	61
2.1.1.1.1 Interwencje w ramach Funduszy	61
2.1.1.1.2 Wskaźniki.....	64
2.1.1.1.3 Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMR)	65
2.1.1.2 Cel szczegółowy 1 (ii) czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych.....	66
2.1.1.2.1 Interwencje w ramach Funduszy	66
2.1.1.2.2 Wskaźniki.....	70
2.1.1.2.3 Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji(nie dotyczy EFMR)	70
2.1.1.3 Cel szczegółowy 1(iii) wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne.....	71
2.1.1.3.1 Interwencje w ramach Funduszy	71
2.1.1.3.2 Wskaźniki.....	74
2.1.1.3.3 Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji(nie dotyczy EFMR)	75
2.1.1.4 Cel szczegółowy (iv) rozwijanie umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości.....	76
2.1.1.4.1 Interwencje w ramach Funduszy	76
2.1.1.4.2 Wskaźniki.....	78

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

2.1.1.4.3	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji(nie dotyczy EFMR)	79
2.1.2	Priorytet 2. Region przyjazny dla środowiska	80
2.1.2.1	Cel szczegółowy 2 (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych	80
2.1.2.1.1	Interwencje w ramach Funduszy	80
2.1.2.1.2	Wskaźniki	84
2.1.2.1.3	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji.....	85
2.1.2.2	Cel szczegółowy 2 (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju.....	86
2.1.2.2.1	Interwencje w ramach Funduszy	86
2.1.2.2.2	Wskaźniki	90
2.1.2.2.3	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji(nie dotyczy EFMR)	90
2.1.2.3	Cel szczegółowy 2 (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego	91
2.1.2.3.1	Interwencje w ramach Funduszy	91
2.1.2.3.2	Wskaźniki	95
2.1.2.3.3	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji(nie dotyczy EFMR)	95
2.1.2.4	Cel szczegółowy 2 (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej	96
2.1.2.4.1	Interwencje w ramach Funduszy	96
2.1.2.4.2	Wskaźniki	100
2.1.2.4.3	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji.....	101

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

2.1.2.5	Cel szczegółowy 2 (vi) Wspieranie przechodzenia na gospodarkę o obiegu zamkniętym.....	102
2.1.2.5.1	Interwencje w ramach Funduszy.....	102
2.1.2.5.2	Wskaźniki.....	107
2.1.2.5.3	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji.....	107
2.1.2.6	Cel szczegółowy 2 (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia.....	108
2.1.2.6.1	Interwencje w ramach Funduszy.....	108
2.1.2.6.2	Wskaźniki.....	112
2.1.2.6.3	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji.....	113
2.1.3	Priorytet 3. Mobilność miejska	114
2.1.3.1	Cel szczegółowy 2 (viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej.....	114
2.1.3.1.1	Interwencje w ramach Funduszy.....	114
2.1.3.1.2	Wskaźniki.....	119
2.1.3.1.3	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji.....	119
2.1.4	Priorytet 4. Dostępne świętokrzyskie.....	121
2.1.4.1	Cel szczegółowy 3 (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej	121
2.1.4.1.1	Interwencje w ramach Funduszy.....	121
2.1.4.1.2	Wskaźniki.....	126
2.1.4.1.3	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji.....	127

2.1.5	Priorytet 5. Świętokrzyskie dla mieszkańców	128
2.1.5.1	Cel szczegółowy 4 (ii) poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online	128
2.1.5.1.1	Interwencje w ramach Funduszy.....	128
2.1.5.1.2	Wskaźniki.....	131
2.1.5.1.3	Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji(nie dotyczy EFMR)	132
2.1.5.2	Cel szczegółowy4 (iii) wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne	133
2.1.5.2.1	Interwencje w ramach Funduszy.....	133
2.1.5.2.2	Wskaźniki.....	136
2.1.5.2.3	Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji.....	137
2.1.5.3	Cel szczegółowy 4(v) zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej	138
2.1.5.3.1	Interwencje w ramach Funduszy.....	138
2.1.5.3.2	Wskaźniki.....	141
2.1.5.3.3	Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji(nie dotyczy EFMR)	142
2.1.5.4	Cel szczegółowy 4 (vi) wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych	143
2.1.5.4.1	Interwencje w ramach Funduszy.....	143

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

2.1.5.4.2	Wskaźniki.....	146
2.1.5.4.3	Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji.....	147
2.1.6	Priorytet 6. Wspólnota i przestrzeń	148
2.1.6.1	Cel szczegółowy 5 (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich	148
2.1.6.1.1	Interwencje w ramach Funduszy.....	148
2.1.6.1.2	Wskaźniki.....	155
2.1.6.1.3	Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji.....	156
2.1.6.2	Cel szczegółowy 5 (ii) wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie.....	157
2.1.6.2.1	Interwencje w ramach Funduszy.....	157
2.1.6.2.2	Wskaźniki.....	163
2.1.6.2.3	Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji.....	164
2.1.7	Priorytet 7. Profilaktyka i ochrona zdrowia mieszkańców.....	165
2.1.7.1	Cel szczegółowy 4 (d) wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia	165
2.1.7.1.1	Interwencje w ramach Funduszy.....	165
2.1.7.1.2	Wskaźniki.....	168
2.1.7.1.3	Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji.....	169

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

2.1.7.2 Cel szczegółowy 4 (g) wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej	170
2.1.7.2.1 Interwencje w ramach Funduszy	170
2.1.7.2.2 Wskaźniki	172
2.1.7.2.3 Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji.....	173
2.1.8 Priorytet 8. Edukacja na wszystkich etapach życia	174
2.1.8.1 Cel szczegółowy 4 (f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami	174
2.1.8.1.1 Interwencje w ramach funduszy	174
2.1.8.1.2 Wskaźniki	179
2.1.8.1.3 Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji.....	181
2.1.8.2 Cel szczegółowy 4 (g) wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej	182
2.1.8.2.1 Interwencje w ramach funduszy	182
2.1.8.2.2 Wskaźniki	184
2.1.8.2.3 Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji.....	185

2.1.9	Priorytet 9. Usługi społeczne i zdrowotne	186
2.1.9.1	Cel szczegółowy 4 (h) wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji.....	186
2.1.9.1.1	Interwencje w ramach funduszy	186
2.1.9.1.2	Wskaźniki.....	190
2.1.9.1.3	Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji.....	191
2.1.9.2	Cel szczegółowy 4 (i) wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów	192
2.1.9.2.1	Interwencje w ramach funduszy	192
2.1.9.2.2	Wskaźniki.....	194
2.1.9.2.3	Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji.....	195
2.1.9.3	Cel szczegółowy 4 (k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej.....	196
2.1.9.3.1	Interwencje w ramach funduszy	196
2.1.9.3.2	Wskaźniki.....	200
2.1.9.3.3	Indykatorywny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji.....	201
2.1.9.4	Cel szczegółowy 4 (l) wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci.....	202
2.1.9.4.1	Interwencje w ramach funduszy	202

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

2.1.9.4.2	Wskaźniki.....	206
2.1.9.4.3	Indykacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMR).....	207
2.1.10	Priorytet 10. Aktywni na rynku pracy	208
2.1.10.1	Cel szczegółowy 4 (a) poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej	208
2.1.10.1.1	Interwencje w ramach funduszy	208
2.1.10.1.2	Wskaźniki.....	211
2.1.10.1.3	Indykacyjny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji(nie dotyczy EFMR)	212
2.1.10.2	Cel szczegółowy 4 (b) modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy.....	213
2.1.10.2.1	Interwencje w ramach funduszy	213
2.1.10.2.2	Wskaźniki.....	215
2.1.10.2.3	Indykacyjny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji.....	215
2.1.10.3	Cel szczegółowy 4 (d) wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia.....	216
2.1.10.3.1	Interwencje w ramach funduszy	216
2.1.10.3.2	Wskaźniki.....	219
2.1.10.3.3	Indykacyjny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji.....	220

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

2.2	Priorytety dotyczące pomocy technicznej.....	221
2.2.1	Priorytet 11 - Pomoc techniczna (EFRR).....	221
2.2.1.1	Cel szczegółowy – nie dotyczy.....	221
2.2.1.1.1	Interwencja w ramach Funduszy.....	221
2.2.1.1.2	Wskaźniki.....	224
2.2.1.1.3	Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji.....	225
2.2.2	Priorytet 12 Pomoc techniczna (EFS+)	226
2.2.2.1	Cel szczegółowy – nie dotyczy.....	226
2.2.2.1.1	Interwencja w ramach Funduszy.....	226
2.2.2.1.2	Wskaźniki.....	227
2.2.2.1.3	Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji.....	228
3	Plan finansowy	229
3.1	Przesunięcia i wkłady.....	229
3.2	FST: Alokacje w ramach programu i przesunięcia – nie dotyczy	230
3.3	Przesunięcia między kategoriami regionu wynikające z przeglądu śródkresowego	230
3.4	Przesunięcia zwrotne	230
3.5	Środki finansowe w podziale na poszczególne lata.....	231
3.6	Łączne środki finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz współfinansowanie krajowe	232
4	Warunki podstawowe	234
5	Instytucje programu.....	259
6	Partnerstwo	260
7	Komunikacja i widoczność.....	262
8	Stosowanie stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowanie niepowiązanego z kosztami.....	264

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Metryka programu

KOD CCI	
Tytuł w języku angielskim	[255 znaków ¹]
Tytuł w języku polskim	Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021 - 2027
Wersja	PROJEKT
Pierwszy rok	2021
Ostatni rok	2027
Kwalifikowalny od	
Kwalifikowalny do	
Nr decyzji Komisji	
Data decyzji Komisji	
Nr decyzji zmieniającej państwa członkowskiego	
Data wejścia w życie decyzji zmieniającej państwa członkowskiego	
Przesunięcie inne niż istotne (art. 24 ust.5 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów)	Tak/Nie
Regiony NUTS objęte programem (nie dotyczy EFMRA)	
Dany fundusz(e)	☒ EFRR
	☐ Fundusz Spójności
	☒ EFS+
	☐ FST
	☐ EFMRA
Program	☐ w ramach celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu” wyłącznie dla regionów najbardziej oddalonych

¹Liczby w nawiasach kwadratowych odnoszą się do liczby znaków bez spacji.

1. Strategia programu: główne wyzwania w zakresie rozwoju oraz działania podejmowane w ramach polityki

Program regionalny *Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027* jest najważniejszym instrumentem, służącym realizacji celów *Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+*, przyjętej przez Sejmik Województwa w dniu 29 marca 2021 r. Przygotowanie *Strategii* poprzedziła głęboka diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej regionu, zawierająca szczegółową charakterystykę województwa w najważniejszych obszarach i tematach, z punktu widzenia prowadzenia polityki rozwoju. Umożliwiła ona zidentyfikowanie potencjałów i problemów rozwojowych regionu świętokrzyskiego, który mierzy się z licznymi wyzwaniami.

Województwo świętokrzyskie jest jednym z najmniejszych regionów administracyjnych Polski. Jego powierzchnia stanowi 2,3% powierzchni kraju (wyprzedzając jedynie województwo opolskie), zaś ludność województwa (2019 r.) stanowi 3,2% ogólnej liczby ludności (10 miejsce w rankingu).

Najważniejszym potencjałem regionu jest lokalizacja – niemal w centrum Polski – oraz przestrzeń charakteryzująca się unikatowymi walorami przyrodniczymi i kulturowymi. Jednocześnie świętokrzyskie to region o niewysokiej gęstości zaludnienia i niskim poziomie urbanizacji. Na sieć osadniczą regionu w 2019 r. składało się 2 516 miejscowości, w tym 43 miasta, zamieszkiwane przez 576,2 tys. mieszkańców. Wśród miast województwa przeważają małe ośrodki, a jedynie 5 miast (12% ogółu, najniższa wartość wśród województw w Polsce) ma więcej niż 20 tys. mieszkańców.

Niekorzystnym zjawiskiem, obserwowanym w długim okresie jest systematyczny spadek liczby ludności (jeden z najwyższych w Polsce), będący zarówno efektem procesów migracyjnych, jak i ujemnego przyrostu naturalnego. Skutkuje to istotnymi zmianami zachodzącymi w strukturze wiekowej ludności. W 2019 r. w porównaniu do 2007 r. nastąpił spadek udziału osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, rzędu odpowiednio o 2,9 p. proc. oraz 3,2 p. proc., przy jednoczesnym wzroście udziału osób w wieku poprodukcyjnym o 6,3 p. proc. Proces starzenia się ludności w województwie świętokrzyskim jest jednym z najszybciej postępujących procesów w skali kraju.

Niepokojącą cechą województwa jest niska innowacyjność gospodarki oraz niewystarczająca atrakcyjność inwestycyjna, co przekłada się na niską konkurencyjność, także w skali europejskiej. Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw, w tym na działalność badawczo-rozwojową, plasują region pod koniec rankingu polskich województw. Zatrudnienie w sektorze rolnym jest dwukrotnie wyższe, niż średnia wartość tego wskaźnika dla Polski. Gospodarka o takim profilu nie jest w stanie wygenerować wystarczającej liczby dobrze płatnych miejsc pracy. W kwestii

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

wysokości średniego wynagrodzenia, pomimo postępów w tej sferze, region świętokrzyski nie może od lat nadrobić dystansu do silniejszych województw.

Niezwykle ważne są również kwestie środowiskowe - negatywne skutki zmian klimatycznych, coraz częstsze występowanie zjawiska suszy oraz niska zasobność wody w regionie świętokrzyskim.

Główny syntetyczny wniosek wypływający z przeprowadzonej diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej województwa świętokrzyskiego wskazuje, iż świętokrzyskie systematycznie rozwija się, ale rozwój ten jest powolniejszy niż w skali kraju, co może zostać jeszcze spotęgowane przez sytuację wywołaną przez pandemię COVID-19. Dlatego zmiana ścieżki rozwoju stanowi najważniejsze zadanie stojące przed regionem w perspektywie nadchodzącej dekady, natomiast do głównych sektorowych wyzwań, które będą przedmiotem interwencji Programu, zaliczyć można:

1. Horyzontalne wspieranie działań osłabiających negatywne zjawiska związane z zanieczyszczeniem środowiska i zmianami klimatycznymi i zwalczanie skutków zagrożeń naturalnych.
2. Zatrzymanie i odwrócenie niekorzystnych procesów demograficznych.
3. Wzmocnienie potencjałów i wyeliminowanie niekorzystnych cech gospodarki regionalnej,
4. Racjonalne, a przy tym prorozwojowe gospodarowanie przestrzenią wojewódzką, w szczególności w odniesieniu do obszarów słabo zurbanizowanych, poprzez terytorializację polityki rozwoju.
5. Podniesienie standardu życia mieszkańców regionu, poprawa i rozwój infrastruktury technicznej i społecznej.

Powyższe wyzwania korespondują z priorytetowymi obszarami wsparcia polityki spójności na lata 2021 – 2027 określonymi w Załączniku D - *Wytyczne inwestycyjne dla Polski w zakresie finansowania polityki spójności na lata 2021–2020 do Sprawozdania krajowego – Polska 2019*, w zakresie wszystkich pięciu Celów Polityki, które realizowane będą w Programie. Interwencja jest również zgodna ze *Strategią na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)* oraz *Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030*. Przyczyni się również do realizacji zasad *Europejskiego Filaru Praw Socjalnych*, *Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030* oraz *Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego*. Realizacja wyznaczonych kierunków działań w obszarze włączenia będzie zgodna również z Programem Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2030 i Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023. Ekonomia Solidarności Społecznej, a także Strategią deinstytucjonalizacji usług społecznych w Polsce.

OBSZAR – GOSPODARKA, PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ, B+R I INNOWACYJNOŚĆ, CYFRYZACJA

Choć liczba podmiotów gospodarczych w regionie świętokrzyskim zarejestrowanych w rejestrze REGON sukcesywnie się zwiększa, to w 2020 roku

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

stanowiła tylko 2,57% wszystkich podmiotów w kraju, a mniejszy udział charakteryzował jedynie województwa podlaskie i opolskie.

Pod względem wartości **PKB na jednego mieszkańca** województwo w 2018 roku zajmowało 12. miejsce w kraju z kwotą 39 926 zł. Notowany rokrocznie wzrost PKB nie pozwala Świętokrzyskiemu na zmniejszenie dystansu do średniej krajowej, która w 2018 roku osiągnęła 55 230 zł na osobę. Na wysokość PKB wpływa struktura lokalnej gospodarki oraz niski poziom innowacyjności w regionie. Średni udział przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw w woj. świętokrzyskim w 2019 roku wynosił 11,5% - 14. miejsce wśród polskich województw.

Niezadowolający jest również **poziom innowacji** w przemyśle. Udział produkcji sprzedanej wyrobów nowych lub ulepszonych w przedsiębiorstwach przemysłowych w wartości sprzedaży wyrobów ogółem w 2019 roku w województwie wynosił tylko 4,6%, t.j. o 6,9 p.p. mniej niż średnio w kraju.

Liczba podmiotów zagranicznych i spółek z udziałem kapitału zagranicznego usytuowanych na terenie województwa jest niewielka. Na 10 tysięcy mieszkańców w 2019 roku przypadało tu 1,6 tego typu podmiotów (przedostatnie miejsce w kraju) przy średniej dla Polski na poziomie 6,6. Wartość kapitału zagranicznego ulokowanego w 2019 roku w województwie świętokrzyskim to 3 347,5 mln zł, co stanowiło – 1,52% kapitału krajowego – 9. miejsce wśród województw. **Wartość nakładów inwestycyjnych** w gospodarce narodowej na poziomie 6 185 140 tys. zł w 2019 roku plasowała województwo podobnie jak przed rokiem na ostatnim miejscu w kraju, a kwota nakładów przypadająca na jednego mieszkańca wynosiła tylko 4 999 zł, tj. o 3 362 zł mniej niż średnio w Polsce.

W regionie obserwowane są stosunkowo niskie **nakłady na działalność B+R**. Nakłady wewnętrzne poniesione na działalność badawczo rozwojową w 2019 r. wynosiły 280,3 mln zł, co stanowiło 0,93% wszystkich poniesionych nakładów na B+R w kraju (14. miejsce). Liczba udzielonych patentów w regionie jest również niewielka. W 2020 roku w województwie Urząd Patentowy udzielił 47 patentów co stanowiło 2,08% wszystkich udzielonych patentów.

Odsetek gospodarstw posiadających urządzenia z dostępem do Internetu w województwie świętokrzyskim jest najniższy w kraju (w 2019 roku wyniósł 71,4%), a wciąż niewielu mieszkańców korzysta z Internetu w kontaktach z administracją publiczną. Z tej drogi komunikacji w 2019 roku skorzystało tylko 33,8% ludności regionu, a gorszy wynik uzyskało tylko woj. opolskie.

Słabe wartości powyższych wskaźników dowodzą konieczności intensyfikacji działań nakierowanych na poprawę sytuacji gospodarczej w regionie. **Wśród kluczowych wyzwań w tym obszarze można wymienić:**

- podjęcie stosownych działań mających na celu wzrost atrakcyjności regionu dla inwestorów zagranicznych, w tym dalszy rozwój infrastruktury sprzyjającej podejmowaniu działalności inwestycyjnej i innowacyjnej,

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

- zintensyfikowanie działań w kierunku pozyskania krajowych inwestycji publicznych w sektorach stwarzających możliwość dyfuzji innowacji, czego przykładem są tworzone aktualnie laboratoria Głównego Urzędu Miar,
- zwiększenie aktywności badawczo-rozwojowej podmiotów zlokalizowanych na terenie województwa świętokrzyskiego, m. in. poprzez zacieśnianie współpracy między tymi podmiotami, wzmocnienie aktywności i skuteczności działalności podmiotów składających się na tzw. otoczenie instytucjonalne, w tym parków technologicznych, specjalnych stref ekonomicznych, klastrów, izb handlowych i agencji rozwoju,
- zwiększenie konkurencyjności gospodarki regionu na rynkach zagranicznych, co w konsekwencji prowadzi do zwiększenia przychodów z eksportu i wzmocnienia pozycji firm w gospodarce regionu,
- zahamowanie niekorzystnych zmian demograficznych w regionie, między innymi poprzez podjęcie działań mających na celu zahamowanie migracji osób młodych; jedną z możliwych ścieżek tych zmian wydaje się być uatrakcyjnienie oferty szkół wyższych zlokalizowanych w regionie, wzmocnienie ich potencjału naukowo-badawczego oraz nawiązanie ich ścisłej i systematycznej współpracy ze sferą biznesu.

OBSZAR – ŚRODOWISKO, ZASOBY, KLIMAT, BIORÓŻNORODNOŚĆ

Województwo świętokrzyskie charakteryzuje się deficytem oraz słabą jakością wód powierzchniowych, co stanowi istotne zagrożenie zarówno dla środowiska jak i dla rozwoju społeczno-gospodarczego regionu. Lepsza jakość wód występuje w przypadku wód podziemnych. Zasoby eksploatacyjne wód podziemnych świętokrzyskiego należą do najmniejszych w kraju i stanowią tylko 3% krajowych zasobów. Również w przeliczeniu na mieszkańca zasoby eksploatacyjne wód podziemnych są mniejsze niż przeciętna dla kraju (11 miejsce). Dodatkowo w regionie występuje brak większych jezior naturalnych. Występują natomiast sztuczne zbiorniki łączące funkcje: przeciwpowodziowe, kompensacyjne, rekreacyjne, hodowlane, energetyczne oraz przeciwpożarowe. Województwo cechuje się także niskim poziomem retencji wody (ok. 108,5 mln m³, ok. 5,7% zasobów wód powierzchniowych), zarówno w odniesieniu do potrzeb, jak i standardów europejskich. W związku z czym podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę dla potrzeb socjalno-bytowych są wody podziemne, na cele przemysłowe – wody powierzchniowe.

Województwo cechuje także wysokie zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej, które w 2020 roku wyniosło 1 050 775,1 dam³ – trzeci największy wynik wśród województw. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 mieszkańca wynosiło w 2020 roku - 840,9 m³, przy średniej dla kraju - 218,2 m³ – najwięcej ze wszystkich województw. Zużycie wody na potrzeby przemysłu w 2020 roku wyniosło 927 733 dam³. Więcej wody zużyto tylko w województwie wielkopolskim

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

- 1 016 412 dam³ i mazowieckim - 2 127 659 dam³. Udział przemysłu w zużyciu wody ogółem wyniósł w 2020 roku 89,7%.

W latach 2010-2020 długość czynnej **sieci wodociągowej** rozdzielczej wzrosła o 12,80% przy wzroście dla kraju o 14,85%. W samym 2020 r. długość czynnej sieci wynosiła 14 016,1 km, co stanowiło 4,47% długości tego typu sieci w Polsce. Natomiast gęstość sieci wodociągowej w świętokrzyskim wzrosła z 106,1 km/100 km² w 2010 roku do 119 km/100 km² w 2019 roku i była o 19,72% większa niż średnia krajowa.

W latach 2010-2020 długość czynnej **sieci kanalizacyjnej** zwiększyła się o 94,88% osiągając 6 594,2 km. W 2019 roku gęstość sieci kanalizacyjnej wynosiła 54,9 km/100 km² przy średniej dla Polski 52,8 km/100 km². Jednak pomimo podejmowanych działań w zakresie przyrostu **sieci kanalizacyjnych**, problemem dla regionu jest nadal niski odsetek osób korzystających z tej infrastruktury, który w 2019 roku wynosił 59,4%. Gorszy wynik miało tylko województwo lubelskie - 53,6%. Wśród innych problemów w tym obszarze należy wskazać niski stopień skanalizowania obszarów wiejskich oraz podobnie jak w przypadku sieci wodociągowej zróżnicowanie przestrzenne w zakresie wskaźnika skanalizowania.

Województwo charakteryzuje się bardzo niskim odsetkiem osób korzystających z **oczyszczalni ścieków**. Problem ten dotyczy zwłaszcza obszarów wiejskich. W 2020 r. w miastach z oczyszczalni ścieków korzystało nieco ponad 95% ludności - 8. pozycja wśród województw, na wsi jedynie 41,6% - 11. pozycja. Przyczynia się do tego przede wszystkim bardzo niski stopień skanalizowania obszarów wiejskich w województwie, które cechuje się jednocześnie jednym z najwyższych odsetków ludności korzystającej ze zbiorników bezodpływowych na terenach poza aglomeracjami wodno-ściekowymi.

W regionie występują znaczne przekroczenia norm **jakości powietrza** (głównie pyłu zawieszonego PM10, PM2,5, benzo(a)pirenu, oraz ozonu). Głównymi przyczynami zanieczyszczeń pyłami PM10, pyłu PM2,5 i B(a)P jest stosowanie paliw o wysokiej zawartości popiołu i siarki wraz ze spalaniem śmieci w kotłach o niskiej sprawności cieplnej, wysoki udział indywidualnego ogrzewania na paliwa stałe w ogólnym bilansie energetycznym, eksploatacja instalacji energetycznych o małej mocy, oddziaływanie emisji związanej z ruchem pojazdów na drogach oraz emisja z zakładów przemysłowych. Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych jest wysoka. W 2020 roku w regionie do powietrza wyemitowano w ciągu całego roku 11 195 707 ton zanieczyszczeń gazowych (5 najwyższa emisja w kraju) oraz 1 369 ton zanieczyszczeń pyłowych (7 emisja w kraju).

Wzrost poziomu życia i konsumpcji powoduje, że podobnie jak w całym kraju sukcesywnie rośnie masa wytwarzanych odpadów komunalnych. W 2020 r. masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca w województwie świętokrzyskim wyniosła 256 kg, przy średniej krajowej 342 kg, co w odniesieniu do roku 2018 stanowiło wzrost o 55 kg.

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

W województwie obserwuje się niższy niż średnia w kraju poziom selektywnej zbiórki odpadów- 8 miejsce w kraju – 27,9% w 2018 r. W 2020 r. mimo wzrostu do 31,1% - 15. pozycja w kraju.

Pomimo objęcia wszystkich mieszkańców zbiórką odpadów problemem są wciąż dzikie wysypiska. W 2019 r. w całym regionie zanotowano 47 szt. dzikich wysypisk. W odniesieniu do 2018 r. to o 2 wysypiska mniej – 13. pozycja w kraju.

Do głównych skutków **zmian klimatu** widocznych w regionie należy nasilenie występowania zjawisk ekstremalnych, takich jak fale upałów, nawałnice, susze, wiatry huraganowe i trąby powietrzne. Wśród zagrożeń występujących w świętokrzyskim są także powodzie oraz występowanie obszarów narażonych na podtopienia. W regionie występują także niedobory wody, związane z suszami, potęgowane niską zasobnością w wodę.

Lesistość województwa jest przeciętna na tle kraju i wynosi 28,4% - nieco mniej niż średnia krajowa. Do głównych zagrożeń związanych z gospodarką leśną i stanem lasów należą zagrożenia związane z ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi, szkodniki owadzie oraz pożary, niska świadomość prywatnych właścicieli lasów o metodach przeciwdziałania ww. zagrożeniom, niewielkie zainteresowanie ze strony rolników przystępowaniem do programów zalesieniowych, zwiększająca się penetracja terenów leśnych przez ludzi (głównie w celach turystycznych) często połączona ze szkodnictwem leśnym (np. nielegalne uprawianie sportów motorowych) oraz izolacja kompleksów leśnych poprzez presję zabudowy.

Obszary chronione w województwie zajmują 66,2% całości powierzchni regionu - najwyższy odsetek w Polsce. Na terenie województwa znajduje się 966 krajowych form ochrony przyrody o łącznej powierzchni 760 414,20 ha, w tym 1 Park Narodowy, 72 rezerваты przyrody, 9 parków krajobrazowych, 24 obszary chronionego krajobrazu.

Na terenie województwa znajdują się także obszary Natura 2000 o powierzchni 178 050 ha. W regionie znajduje się także 738 pomników przyrody, co stanowiło w 2020 roku 2,11% wszystkich pomników przyrody w Polsce. Przyrodnicze obszary chronione z jednej strony stanowią turystyczny potencjał, z drugiej ograniczenie dla niektórych działań.

W ostatniej dekadzie nastąpił znaczący wzrost produkcji energii z odnawialnych źródeł energii (OZE).

W 2019 r. w regionie działały instalacje OZE o łącznej mocy 288,1 MW. Największy udział miały instalacje na biomasę, przede wszystkim za sprawą instalacji w Elektrowni Połaniec. Stanowiły one prawie 85% zainstalowanej mocy OZE w województwie i 16% mocy instalacji na biomasę w kraju. Ponad 8% mocy instalacji OZE w świętokrzyskim stanowiły instalacje wiatrowe, a ponad 5% instalacje słoneczne.

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

W 2020 roku instalacje OZE w świętokrzyskim miały łączną moc 301,2 MW.

Zużycie energii w regionie w 2019 roku wyniosło 5 254 GWh, było relatywnie niewielkie i stanowiło 3,17% zużycia krajowego. W latach 2009 - 2019 zużycie energii elektrycznej w województwie wzrosło o 14,04%, przy wzroście w kraju o 20,92%.

W ostatniej dekadzie **sieć ciepłownicza** została w województwie znacząco rozbudowana - długość sieci przesyłowej i rozdzielczej wzrosła o 8%. Przyczyniło się to do znaczącego wzrostu gęstości sieci ciepłowniczej - z 2,9 do 4 km/km² - awans województwa z 11 na 9 pozycję. Gęstość sieci ciepłowniczej nadal była mniejsza niż przeciętna w kraju - 5,2 km/km² w 2017 r.

Sieć ciepłownicza w świętokrzyskim cechuje się natomiast większym rozproszeniem źródeł energii – na jedną kotłownię w regionie przypada ok. 33% mniej ogrzewanej kubatury niż przeciętnie w kraju.

Wśród kluczowych wyzwań w obszarze środowiska, zasobów, klimatu, bioróżnorodności znajdują się:

- proekologiczna transformacja gospodarki regionalnej, w tym rolnictwa,
- wypromowanie zrównoważonej konsumpcji energii oraz zwiększenia wykorzystania OZE,
- rozpowszechnienie korzystnych dla klimatu systemów komunalnych, zwłaszcza w sferze ogrzewania mieszkań i zasilania mieszkań w centralną ciepłą wodę użytkową,
- wspieranie sprzyjających środowisku form mobilności,
- upowszechnienie świadomości ekologicznej mieszkańców regionu,
- przeciwdziałanie skutkom zagrożeń naturalnych,
- poprawa efektywności gospodarki wodnej,
- zwiększanie wszelkiego rodzaju retencji wód powierzchniowych,
- zachowanie różnorodności biologicznej siedlisk półnaturalnych i zasobów genetycznych,
- rekultywacja terenów zdegradowanych, w tym terenów posiarkowych,
- ochrona i zwiększanie powierzchni biologicznie czynnej w miastach (rozwój błękitno – zielonej infrastruktury).

OBSZAR – MOBILNOŚĆ MIEJSKA

W regionie notowane są przekroczenia norm jakości powietrza, a ocena jakości powietrza za 2019 r. w zakresie ozonu dla strefy świętokrzyskiej, według kryterium ochrony roślin, wykazała przekroczenie poziomu docelowego oraz celu długoterminowego. Pośród substancji uznawanych za prekursorzy ozonu największe znaczenie mają tlenki azotu i niemetanowe lotne związki organiczne. Największa emisja tlenków azotu pochodzi właśnie z sektora transportu drogowego i z procesów spalania w sektorze produkcji energii.

W ciągu ostatniej dekady długość dróg wzrosła o 17,4% - podobnie jak średnia kraju (dane za rok 2018). Gęstość sieci drogowej w regionie była większa niż przeciętna

w kraju, dzięki czemu zwiększyła się dostępność komunikacyjna w regionie realizowana transportem prywatnym. Nadal wsparcia wymaga obszar komunikacji publicznej oraz różnych form komunikacji i mobilności aktywnej.

Nadal na niezadawalającym poziomie pozostaje sfera bezpieczeństwa pieszych uczestników ruchu drogowego. W 2019 r. na 131 ofiary śmiertelne wypadków drogowych w woj. świętokrzyskim, aż 33% stanowili piesi (43 ofiary) – dane Polskiego Obserwatorium Ruchu Drogowego.

OBSZAR - KOMUNIKACJA I DOSTĘPNOŚĆ TRANSPORTOWA

Województwo świętokrzyskie jest położone pomiędzy największymi aglomeracjami w Polsce: Warszawą, Łodzią, obszarem śląsko-krakowskim, a także Lublinem i Rzeszowem. Jednak mimo poprawy jakości i dostępności infrastruktury drogowej w województwie w ostatnich latach – również dzięki środkom UE – niektóre obszary regionu nadal cechuje niekorzystna dostępność komunikacyjna.

Istotną barierą rozwoju województwa jest nadal niska dostępność transportowa, o czym świadczą niskie wartości wskaźników dostępności potencjałowej przedstawione w raporcie z badania pn. „Oszacowanie oczekiwanych rezultatów interwencji za pomocą miar dostępności transportowej dostosowanych do potrzeb dokumentów strategicznych i operacyjnych dot. perspektywy finansowej 2014-2020. W 2017 r. wartość Wskaźnika Międzygałęziowej Dostępności Transportowej (WMDT) w województwie świętokrzyskim kształtował się na poziomie 80% średniej krajowej.

W 2019 r. w województwie znajdowało się 14 739,9 km dróg publicznych o twardej nawierzchni - 10. miejsce w kraju. Gęstość dróg krajowych o nawierzchni twardej na 100 km² utrzymywała się w województwie od 2013 r. do 2017 r. na poziomie 6,44 km, w 2018 r. wynosiła 6,45 km, a w 2019 r. – 6,46 km (9. miejsce w kraju), przy średniej dla Polski w 2019 r. – 6,22 km (w 2018 r. – 6,20 km). Województwo znajduje się poza korytarzami sieci autostrad, a do dróg ekspresowych obecnie zaliczona jest tylko droga nr S7 na kierunku północ-południe i droga nr S74 na kierunku zachód-wschód (odcinek zrealizowany z Kielc do Cedzyny na terenie gminy Górno w powiecie kieleckim). Przez region przebiega osiem odcinków ciągów komunikacyjnych, które zaliczone zostały do kategorii dróg krajowych o nawierzchni twardej, o łącznej długości 756,6 km (w 2018 r. 755,0 km). Pod tym względem region zajmuje ostatnie miejsce w kraju. Jednak słaba komunikacja regionu z głównymi korytarzami transportowymi to nie jedyny problem województwa.

Kolejnym problemem jest niski stan techniczny dużej części dróg i obiektów mostowych, zwłaszcza niższych kategorii, brak rozdzielenia ruchu lokalnego od dalekobieżnego, co wpływa na obniżenie prędkości komunikacyjnych, stwarza zagrożenie wypadkami oraz pogarsza warunki zamieszkania w miastach i miejscowościach położonych bezpośrednio przy drogach tranzytowych. Dodatkowo nie wystarczająco wydolne układy drogowe na wylotach miast stanowiących węzły komunikacyjne oraz zbyt mała ilość chodników i ścieżek rowerowych, szczególnie

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

wzdłuż dróg tranzytowych, są częstą przyczyną kolizji ruchu pieszego i rowerowego z ruchem pojazdów samochodowych.

Niezadawalający jest także poziom bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz małe wykorzystanie transportu kolejowego do przewozów masowych, co często wynika z niedoinwestowanej od lat infrastruktury kolejowej..

Infrastruktura paliw alternatywnych w województwie jest słabo rozwinięta. Dobrze rozwinięta jest jedynie sieć dystrybucji i konsumpcja gazu płynnego LPG. Według danych GUS za 2019 rok w województwie świętokrzyskim było ponad 117 tys. pojazdów z instalacją LPG, co stanowiło 13,2% wszystkich pojazdów. Natomiast rynek e-mobilności jest słabo rozwinięty. Elektryfikacja transportu przy obecnym rozwoju tej technologii ma zastosowanie głównie dla transportu w obrębie miast.

W zakresie transportu zbiorowego podstawowym zadaniem Samorządu Województwa, jest nadzór nad funkcjonowaniem regionalnego systemu powiązań komunikacyjnych, a także kreowanie warunków organizacyjnych dla przewozów pasażerskich. W województwie świętokrzyskim uprawnionymi organami do udzielania pozwoleń (licencji) na przewóz osób w ramach publicznego transportu zbiorowego są przede wszystkim Marszałek Województwa Świętokrzyskiego oraz Prezydent Miasta Kielc. W 2021 r. Prezydent Miasta wydał 80 pozwoleń na przewóz osób dla 30 przewoźników na 1779 kursów. Licencje te dotyczą przewozów tylko na obszarze powiatu kieleckiego ziemskiego. Marszałek Województwa natomiast, wydał 223 koncesje dla 68 przewoźników na 1815 kursów. Pozwolenia te obejmowały przewozy na całym obszarze województwa oraz międzywojewódzkie

Kierunki interwencji i działań krajowej polityki transportowej, zostały wyznaczone w Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r., której głównym celem jest zwiększenie dostępności transportowej kraju oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego przez utworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego na poziomie krajowym, europejskim i globalnym. Działania na poziomie wojewódzkim będą przyczyniały się do osiągnięcia tego celu.

W obszarze komunikacji i dostępności transportowej głównymi wyzwaniami regionu są:

- powiązanie regionu z korytarzami paneuropejskimi i ośrodkami metropolitalnymi,
- zapewnienie dogodnych połączeń miast powiatowych z Kielcami oraz sąsiednimi ośrodkami powiatowymi (w tym położonymi w województwach ościennych), siecią dróg wojewódzkich z jednoczesną poprawą parametrów technicznych tych tras i wyprowadzaniem ruchu tranzytowego z obszarów zwartej zabudowy,
- poprawa warunków komunikacyjnych obszarów o niskiej gęstości sieci drogowej z ośrodkami ponadlokalnymi,
- poprawa bezpieczeństwa na drogach tego układu oraz ograniczanie uciążliwości ruchu dla mieszkańców i środowiska naturalnego,

- modernizacja szlaków kolejowych łączących region z głównymi metropoliami oraz połączeń wewnątrzregionalnych.

OBSZAR – ZDROWIE

Wyzwania stojące przed regionem świętokrzyskim w obszarze ochrony zdrowia to między innymi postępujący proces starzenia się społeczeństwa (zgodnie z prognozami w 2050 r. średnia wieku mieszkańców regionu wyniesie 55,9 roku, tj. o 3,4 roku więcej niż średnia w kraju) i związane z nim zwiększone obciążenie służby zdrowia, a także dostępność do usług oraz personelu medycznego i jego wysoka średnia wieku czy rosnące koszty leczenia chorób cywilizacyjnych.

W 2019 w województwie funkcjonowały 24 szpitale ogólne, które dysponowały łącznie 5 348 łózkami oraz 1 szpital psychiatryczny z 750 łózkami. Pod względem liczby mieszkańców przypadających na jedno łóżko w szpitalach ogólnych, województwo świętokrzyskie w 2019 roku zajęło 8. pozycję (231 osób na łóżko) wśród województw.

W ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2019 r. funkcjonowały 642 przychodnie podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej. Na 10 tys. mieszkańców województwa świętokrzyskiego przypadło 5 przychodni, a jedynym województwem o niższym współczynniku było kujawsko-pomorskie. Działania przychodni wspierane były w 2019 roku przez 198 praktyk lekarskich i stomatologicznych. W funkcjonujących przychodniach oraz miejscach indywidualnych praktyk lekarskich widoczne są braki infrastrukturalne, np. niewystarczające zaopatrzenie w sprzęt placówek ochrony zdrowia czy braki w zakresie dostosowania do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (w 66 placówkach nie odnotowano udogodnień dla tej grupy osób). Pod względem dostępności do lekarzy województwo w 2019 roku plasowało się na 8. miejscu, a liczba personelu pracującego przypadająca na 10 tys. ludności wynosiła 53,3 przy średniej dla Polski 58,8. Niewystarczająca jest także liczba lekarzy psychiatrów, w tym dziecięcych. Na koniec 2018 r. zatrudnionych było tylko 5 lekarzy psychiatrów dziecięcych – co stanowi niecały 1% w skali kraju. Liczba pracujących pielęgniarek i położnych na 10 tys. w 2019 wynosiła 86 i była o 12,5 wyższa od średniej krajowej.

Stacjonarną opiekę zdrowotną uzupełnia lecznictwo uzdrowiskowe. W końcu 2019 r. funkcjonowało 16 zakładów lecznictwa uzdrowiskowego. W ramach zakładów uzdrowiskowych działalność prowadziły 4 szpitale uzdrowiskowe, 11 sanatoriów uzdrowiskowych i 1 przychodnia uzdrowiskowa. Szpitale i sanatoria uzdrowiskowe w końcu roku dysponowały łącznie 3,0 tys. łózek, a w ciągu roku opieką medyczną objętych było 74,6 tys. kuracjuszy.

Niewystarczająca jest w regionie liczba hospicjów i oddziałów opieki paliatywnej. W województwie świętokrzyskim w 2019 r. opieka hospicyjno-paliatywna realizowana była w 9 hospicjach stacjonarnych, 1 oddziale opieki paliatywnej oraz na 2 oddziałach hospicyjno-paliatywnych działających w szpitalach ogólnych. Placówki te dysponowały, podobnie jak rok wcześniej, łącznie 203 łózkami. W regionie nie funkcjonują hospicja stacjonarne dla dzieci brak również hospicjów zapewniające opiekę perinatalną; funkcjonują tylko dwa hospicja domowe dla dzieci. Mieszkańcy

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

województwa borykają się z różnorodnymi problemami zdrowotnymi, a liczba hospitalizowanych w szpitalach ogólnych w 2019 roku w stosunku do liczby ludności była wysoka. Na 10 tys. mieszkańców przypadało 2 138 hospitalizacji (trzeci największy wynik w kraju po łódzkim i lubelskim). Pacjenci najczęściej leczyli się na oddziałach chirurgicznych (14,5% leczonych). Kolejną liczną grupę stanowili hospitalizowani korzystający z pomocy na oddziałach chorób wewnętrznych (12,2%) oraz pacjentki oddziałów ginekologiczno-położniczych (11,8%). Mniejszy odsetek stanowili pacjenci na oddziałach: chirurgii urazowo-ortopedycznej (7,6%), kardiologicznych (7,2%), czy pediatrycznych (7,1%). W regionie widoczny jest wzrost zapotrzebowania na specjalistyczną pomoc z powodu zaburzeń psychicznych – wśród osób w wieku 18-64 lata wynosi ono 27,8% ogółu ludności (drugie miejsce w kraju), co może zostać spotęgowane dodatkowo w wyniku sytuacji wywołanej COVID-19.

Problemy zdrowotne mieszkańców dotyczą również dzieci. Odsetek dzieci i młodzieży do 18 roku życia leczonych w systemie stacjonarnym w szpitalach ogólnych wyniósł w 2019 roku 8,4% o 8,8 p.p. mniej niż średnio w Polsce. Na zachorowalność u dzieci oprócz chorób wrodzonych wpływ ma brak naturalnej odporności powodowany stylem życia. Co czwarte dziecko do 18 roku życia w kraju ma nadmierną masę ciała.

Wydatki samorządów terytorialnych na ochronę zdrowia na 1 mieszkańca w 2019 w województwie wynosiły 102,6 zł, a poziom wydatków był poniżej średniej 117,41.

W 2019 roku w województwie zmarły 14 494 osoby. Najczęstszymi przyczynami zgonów pozostają choroby układu krążenia i nowotwory (łącznie 71,6% wszystkich zgonów). Odsetek zgonów z powodu samych nowotworów wynosił 23,3%. Zapadalność na choroby kardiologiczne i odsetek zgonów jest najwyższy w kraju - 48,3%. Stosunkowo niewiele osób w regionie umiera na cukrzycę. W 2019 roku liczba zgonów z powodu tej choroby na 100 tys. ludności wynosiła 17,3, a niższy wskaźnik osiągnęło tylko woj. zachodniopomorskie (17). Wskaźnik liczby zgonów z powodu zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania na 100 tys. ludności był najniższy w Kraju - 0,1.

Wśród kluczowych wyzwań w obszarze zdrowia znajdują się:

- poprawa jakości infrastruktury oraz zaopatrzenie w sprzęt placówek ochrony zdrowia,
- poprawa dostępu do podstawowej, pozaszpitalnej i ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, podnoszenie jej jakości i odporności na sytuacje kryzysowe,
- poprawa stanu zdrowia mieszkańców województwa, w szczególności w kontekście wydłużania ich aktywności zawodowej, poprzez m.in. działania zapewniające zdrowe środowisko pracy, profilaktykę chorób, programy kompleksowej rehabilitacji oraz programy przekwalifikowania pracowników pracujących w warunkach negatywnie wpływających na zdrowie,
- zwiększenie dostępności do opieki długoterminowej, paliatywnej/ hospicyjnej oraz dbałość o wysoką jakość świadczeń,

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

- ograniczenie zjawiska migracji zawodowej wśród absolwentów uczelni medycznych,
- zaopatrzenie w sprzęt placówek ochrony zdrowia.

OBSZAR – EDUKACJA

W perspektywie jakości życia mieszkańców dostęp do edukacji i jakość istniejącej infrastruktury edukacyjnej odgrywa szczególną rolę. W tym zakresie województwo świętokrzyskie oraz jednostki samorządu terytorialnego działające w regionie podejmują wiele istotnych przedsięwzięć systemowych i inwestycyjnych. Nadal jednak są obszary wymagające dalszych zintensyfikowanych działań.

W 2020 r. w województwie świętokrzyskim funkcjonowało 68 żłobków, 1 oddział żłobkowy oraz 14 klubów dziecięcych, które zapewniały łącznie 3 097 miejsc. W ostatnich latach nastąpiła znacząca poprawa pod względem zaopatrzenia w infrastrukturę opieki nad małymi dziećmi – w 2008 r. w całym województwie funkcjonowało zaledwie 7 placówek z 400 miejscami. Pomimo tak dynamicznych zmian udział dzieci w wieku do 3 lat korzystających z opieki żłobkowej jest w województwie świętokrzyskim najniższy w Polsce. Na tysiąc dzieci jedynie 90 korzysta z opieki żłobkowej, co jest wynikiem znacznie odbiegającym od średniej krajowej oraz dwukrotnie niższym od województw w czołówce zestawienia. Jednym z czynników wpływających na niski udział dzieci korzystających z opieki żłobkowej jest niska przestrzenna dostępność żłobków. Korzystne wskaźniki pod tym względem cechują jedynie Kielce i sąsiednie gminy w powiecie kieleckim oraz większe ośrodki miejskie.

W 2019 roku w regionie świętokrzyskim wychowaniem przedszkolnym objętych było 37 026 dzieci w wieku 3-6 lat, co stanowi 87,4% (w tym na obszarach wiejskich – 67,2%) przy średniej krajowej 90,4%. Pod tym względem województwo świętokrzyskie zajmowało 14. miejsce w Polsce. Analiza odsetka dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w poszczególnych powiatach wskazuje na znaczne dysproporcje terytorialne w regionie.

W roku 2019 w województwie świętokrzyskim liczba funkcjonujących szkół podstawowych zmniejszyła się do 563 (w 2018 r. – 571). Naukę w nich pobierało 89 506 uczniów (w 2018 r. – 89 589), liczba uczniów zmalała o 83 w porównaniu do roku poprzedniego. Poziom wiedzy uczniów szkół podstawowych został zweryfikowany egzaminem ósmoklasistów. W województwie świętokrzyskim w 2020 roku do egzaminu przystąpiło 10 145 uczniów. Średnie wyniki ósmoklasistów w świętokrzyskim wynosiły:

- język polski 59% (w 2019 r. – 63 %)
- matematyka 46% (w 2019 r. – 44 %)
- język angielski 52% (w 2019 r. – 57 %)

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Widoczne jest zróżnicowane terytorialne jakości edukacji - generalnie lepsze wyniki uzyskują uczniowie szkół w miastach.

Przeszkodą mającą wpływ na wyniki w nauce mogą być nasilające się problemy psychiczne u dzieci i młodzieży (w latach 2018-2019 ok. 34% uczniów korzystała z pomocy psychologiczno-pedagogicznej), które mogą zintensyfikować się również w efekcie zmian w systemie nauczania wywołanej COVID-19. W regionie świętokrzyskim obserwuje się wzrost liczby wydawanych opinii i orzeczeń dotyczących potrzeby kształcenia specjalnego.

Województwo świętokrzyskie charakteryzują również słabsze wyniki egzaminu maturalnego.

Jakość kształcenia w liceach i technikach badana jest wskaźnikiem zdawalności egzaminów maturalnych (egzaminów dojrzałości). W 2020 r. w świętokrzyskich liceach egzamin zdało 90,7% uczniów (Polska 91,3%), w technikach 68,1% (Polska 73,1%).

W dalszym ciągu konieczne jest objęcie wsparciem i ofertą edukacyjną uczniów szczególnie uzdolnionych.

W regionie świętokrzyskim w 2019 roku kwalifikacje zawodowe można było uzyskać w jednej z 91 szkół: zasadniczych szkół zawodowych, branżowych szkół I stopnia i szkół specjalnych przysposabiających do pracy² Uczęszczało do nich łącznie 5 989 uczniów. W ogólnej liczbie absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w regionie, udział absolwentów zasadniczych szkół zawodowych wyniósł w 2019 roku 10,4%, przy średniej dla kraju 13,6%, co dało 13 wynik w kraju wśród województw. Województwo świętokrzyskie boryka się z problemem oferty edukacyjnej szkół branżowych, która nie jest w pełni dostosowana do realiów panujących na regionalnym rynku pracy oraz potrzeb, jakie zgłaszają przedsiębiorcy.

Jeżeli chodzi o kształcenie osób dorosłych, to wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) wskazują, że w latach 2010-2019 udział osób w wieku 25-64 lata uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu w województwie świętokrzyskim był znacznie niższy niż średni udział w Polsce. W 2010 r. wyniósł on 4,2% (w Polsce 5,2%), a w 2019 r. – 2,6% (w Polsce – 4,8%). Wskaźnik ten ukazuje zarówno uczestnictwo w edukacji formalnej, jak i pozaformalnej, która obejmuje różnego rodzaju kursy, warsztaty i szkolenia w miejscu pracy lub poza nim. W 2019 r. region świętokrzyski zajął 15. pozycję w kraju pod względem wartości wskaźnika udziału w kształceniu lub szkoleniu osób w wieku 25-64 lata.

W regionie świętokrzyskim niezadowalający jest stan infrastruktury placówek edukacyjnych. Identyfikowane są braki w sprzęt specjalistyczny, pomoce dydaktyczne oraz sprzęt IT z dostępem do Internetu i narzędzia TIK (1 komputer na 6 uczniów w szkołach). Niewystarczające jest również wyposażenie w sprzęt pracowni

---

² Zasadnicze szkoły zawodowe zostały zlikwidowane z dniem 31 sierpnia 2019 roku na podstawie reformy systemu oświaty. W ich miejsce powstały szkoły branżowe I stopnia.

związanych z nauczaniem zawodu w szkołach branżowych, a ponad 80% placówek oświatowych jest niedostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Działania w obszarze edukacji wpisują się w kierunki działań ujęte w polityce publicznej „Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030”³

Wśród kluczowych wyzwań w obszarze edukacja można wymienić:

- upowszechnianie i wzrost jakości edukacji przedszkolnej i opieki żłobkowej,
- zwiększenie jakości i dostępności do usług edukacyjnych,
- podniesienie poziomu kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych,
- dostosowanie szkolnictwa branżowego do potrzeb rynku pracy,
- podniesienie jakości i efektywności kształcenia, w tym edukacji włączającej,
- zwiększenie dostępności do usług psychologiczno-pedagogicznych,
- kontynuacja i rozszerzenie pomocy stypendialnej dla uczniów szczególnie uzdolnionych,
- rozwój doradztwa zawodowego,
- zwiększenie udziału osób dorosłych w kształceniu i szkoleniu
- poprawa stanu infrastruktury i wyposażenia placówek kształcenia ogólnego i zawodowego.

OBSZAR - WŁĄCZENIE SPOŁECZNE

Sytuacja społeczna wspólnoty samorządowej województwa świętokrzyskiego nie jest zadowalająca. Wysoki odsetek osób w gospodarstwach domowych o wydatkach poniżej progu ubóstwa, gorsze niż przeciętne w kraju wskaźniki określające zagęszczenie ludności w mieszkaniach, a przy tym nierównomierny dostęp terytorialny do usług społecznych (szczególnie kulturalnych, rekreacyjnych, zdrowotnych i opiekuńczych) skłaniają do wsparcia polityką regionalną osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

Wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym (odsetek osób w gospodarstwach domowych, w których poziom wydatków był niższy niż granica ubóstwa relatywnego) w regionie w 2019 roku wyniósł 19,2% - 13. pozycji wśród województw (w kraju poziom ten wyniósł 13%). W porównaniu do średniej krajowej w świętokrzyskim wysoki jest również wskaźnik granicy ubóstwa skrajnego, który wyniósł 6,2% (kraj 4,2%) oraz ubóstwa ustawowego (13,4%, kraj 9,0%). Wiąże się to z niskim PKB per capita w regionie na tle kraju – 71% średniej krajowej.

Wysoki względem pozostałych województw, jak i średniej krajowej jest odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej. W 2019 roku wskaźnik ten wyniósł

---

³ „Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030” składa się z dwóch części: ogólnej (uchwała nr 12/2019 Rady Ministrów z 25.01.2019r.) oraz szczegółowej (uchwała nr 195/2020 Rady Ministrów z 28.12.2020 r.).

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

w regionie 6,4% względem krajowego 4,6% (14. pozycja w kraju). Wzrosła liczba osób objętych interwencją kryzysową (w latach 2018-2019 z 1673 do 1750).

W województwie notuje się również wzrost odsetka seniorów będących beneficjentami pomocy społecznej (z 13,2% do ok. 21% w latach 2013-2019), a także osób korzystających z usług opiekuńczych (o 32% w latach 2014-2019).

W regionie utrzymuje się wysoki odsetek osób biernych zawodowo w wieku powyżej 15 lat w ludności ogółem. Według BAEL w 2020 r. w województwie świętokrzyskim odsetek ten wyniósł 44,9% i w odniesieniu do wartości krajowej równej 43,9%, co plasuje województwo na 8 z 16 miejsc. Działania dotyczące osób bezdomnych stanowią jeden z priorytetów *Europejskiego filaru praw socjalnych*, zwłaszcza w kontekście zapewnienia tej grupie dostępu do pomocy mieszkaniowej dobrej jakości oraz integracji społecznej. W 2019 roku w województwie świętokrzyskim liczba bezdomnych szacowana była na 794 osoby co stanowiło 2,62% ogółu bezdomnych w Polsce.

Instytucjonalną opieką nad dziećmi i młodzieżą w świętokrzyskim zajmują się placówki wsparcia dziennego, których w województwie świętokrzyskim na koniec 2019 roku było 206 z 4 987 miejscami. Ze wsparcia w ciągu całego roku skorzystało 6 725 osób. W ramach rodzinnej pieczy zastępczej funkcjonowało 980 rodzin zastępczych, pod których opieką przebywało 1 358 dzieci. W 13 rodzinnych domach dziecka znajdowało się 86 wychowanków.

W roku 2018, na 10 tys. mieszkańców województwa świętokrzyskiego, 721 posiadało orzeczenie o niepełnosprawności lub niezdolności do pracy. Tym samym, region znajdował się wśród pięciu województw, w których odnotowano najwyższą wartość tego wskaźnika. Najczęstszą przyczyną niepełnosprawności (w roku 2019) było upośledzenie narządu ruchu, które dotknęło 1/3 mieszkańców z niepełnosprawnościami. W dalszej kolejności należy wskazać choroby układu oddechowego i krążenia, oraz zaburzenia neurologiczne.

W obszarze włączenia społecznego głównymi wyzwaniami regionu są:

- rozwój systemu usług społecznych i usług mieszkaniowych umożliwiających zapobieganie występowaniu różnych form wykluczenia społecznego w szczególności wobec osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością, osób starszych, niesamodzielnych i z niepełnosprawnościami,
- podniesienie zdolności osób bezrobotnych, biernych zawodowo oraz osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej do podjęcia i utrzymania zatrudnienia,
- zwiększenie/ułatwienie dostępu do wysokiej jakości usług społecznych i usług mieszkaniowych,, w szczególności dla osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością, dla seniorów i osób niesamodzielnych oraz wspierających rodziny i pieczę zastępczą, realizowanych w społecznościach lokalnych,

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

- zmniejszenie skali zjawisk, skutkujących koniecznością umieszczania dzieci i młodzieży w systemie opieki zastępczej,
- zwiększenie udziału sektora ekonomii społecznej w gospodarce regionu i liczbie tworzonych miejsc pracy.

OBSZAR - RYNEK PRACY

W 2019 roku w województwie pracowało 486 123 osób tj. o 1 139 osób więcej niż przed rokiem. Liczba pracujących w całym kraju wynosiła 15 782 991 osób, a roczny wzrost wyniósł 168 054 osób. Udział pracujących w regionie w stosunku do wszystkich pracujących w Polsce wyniósł 3,08%. Struktura pracujących w regionie jest niekorzystna. W porównaniu do struktury w kraju udział pracujących w sekcji A (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo) w województwie w ogóle pracujących był w 2019 roku dwukrotnie większy. Udział pracujących w usługach, który obok sektora przemysłu i budownictwa, ma największy wpływ na wysokość PKB był w województwie o 11,80 p.p. mniejszy niż w Polsce. Obecne tempo zmian struktury pracujących (zmniejszenie pracujących w rolnictwie) w województwie nie jest wystarczające by w najbliższych latach udział poszczególnych sektorów gospodarki przypominał strukturę udziału w kraju.

Pod względem liczby nowo utworzonych miejsc pracy w 2019 roku, woj. świętokrzyskie zajęło w 2019 roku 13. pozycję w kraju (14 tys. miejsc). Liczba zlikwidowanych miejsc pracy w regionie była o połowę mniejsza od miejsc nowoutworzonych (7,6 tys.).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w świętokrzyskim w 2020 r. wynosiło 4 800,21 zł i było o 723,11 zł niższe od średniej krajowej. Region pod względem wysokości średnich wynagrodzeń zajął 14. miejsce, a płace były o 13,1% niższe niż średnio w Polsce. W ostatniej dekadzie średnie wynagrodzenie w województwie wzrosło o 1 828,63 zł przy wzroście średniej płacy krajowej o 2 088,32 zł.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie świętokrzyskim w 2020 roku wyniosła 8,5% (wobec 8% w 2019 roku), przy średniej dla kraju na poziomie 6,2% (2019 r. – 5,2%).

Warto zauważyć, że od 2014 roku aż do 2019 zarówno w regionie, jak i ogólnie w kraju bezrobocie systematycznie spadało. Wzrost poziomu bezrobocia notowany w 2020 roku związany był z pandemią wirusa SARS-CoV-2 oraz jej konsekwencjami społeczno-gospodarczymi, które dotknęły rynek pracy w regionie i w całej Polsce.

Pod względem struktury bezrobotnych w ostatnich latach nie odnotowano w regionie istotnych zmian. Wciąż wysoki pozostawał udział osób młodych do 30 roku życia (27,6%). Znacznie wyższy niż w kraju jest udział młodzieży NEET (16,5%) – trzeci najwyższy wskaźnik w kraju. Znaczną liczbę bezrobotnych reprezentują osoby powyżej 50 lat - 24,9%. W dalszym ciągu większość bezrobotnych to kobiety (51,4%), najczęściej w wieku 55 lat i więcej, co potwierdza trudniejszą sytuację kobiet na rynku pracy. Podobnie jak przed rokiem więcej osób bezrobotnych zamieszkało na wsi (54,7%). W 2020 roku co czwarty bezrobotny nie posiadał kwalifikacji zawodowych

(26,3% ogółu bezrobotnych). Ponad połowa zarejestrowanych to długotrwale bezrobotni (53,8% ogółu), a w porównaniu do końca 2019 roku populacja ta zwiększyła się o 14,4%. Na koniec grudnia 2020 roku w rejestrach pozostawało 2 565 bezrobotnych niepełnosprawnych, tj. 5,7% ogółu bezrobotnych.

Struktura poziomu wykształcenia bezrobotnych w 2020 roku przedstawiała się następująco: największą grupę wśród bezrobotnych stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (26%), oraz osoby, które ukończyły szkoły policealne i średnie zawodowe (25,6%). 17,2% bezrobotnych ukończyło uczelnie wyższe, a 11,6% posiadało wykształcenie średnie ogólnokształcące. Wykształcenie gimnazjalne i niższe posiadało 19,6% bezrobotnych. Analiza poziomu wykształcenia bezrobotnych potwierdza utrzymujący się niski poziom wykształcenia bezrobotnych w regionie, wciąż grupy o najniższym wykształceniu (zasadnicze zawodowe, gimnazjalne i niższe) stanowiły łącznie znaczny udział w ogóle bezrobotnych (45,6%).

Wśród kluczowych wyzwań w obszarze rynku pracy znajdują się:

- aktywizacja zawodowa niewykorzystanych zasobów ludzkich na rynku pracy zwłaszcza z grup szczególnie zagrożonych bezrobociem,
- zwiększenie liczby wykwalifikowanych pracowników gotowych do podjęcia zatrudnienia,
- zwiększenie dostępności do polityk rynku pracy,
- zmniejszenie niedopasowania kwalifikacyjnego i kompetencyjnego na rynku pracy,
- zwiększenie aktywności zawodowej starszego pokolenia i wydłużenie okresu aktywności zawodowej,
- podniesienie jakości usług świadczonych przez Publiczne Służby Zatrudnienia (PSZ).

OBSZAR - TURYSTYKA I KULTURA

Rozwój turystyki w województwie opiera się na dziedzictwie kulturowym oraz bogactwie przyrodniczym, w tym występowaniu wód leczniczych wykorzystywanych w działalności uzdrowiskowej.

W ciągu dekady potencjał bazy noclegowej regionu zdecydowanie się zwiększył – liczba miejsc noclegowych całorocznych wzrosła aż o 57,67% (przy wzroście w kraju na poziomie 34,54%). Dzięki temu województwo poprawiło swoją pozycję pod względem liczby miejsc noclegowych całorocznych - z 14. miejsca w 2010 roku na 13. w 2020 roku, a obecnie w regionie znajduje się 15 237 miejsc noclegowych. Niemniej pomimo znaczącego potencjału dla rozwoju turystyki, stopień nasycenia miejscami noclegowymi wciąż jest mniejszy niż przeciętna krajowa. Wielkość ruchu turystycznego w ostatnich latach rosła (w latach 2010-2019 wzrost liczby turystów korzystających z turystycznych obiektów noclegowych wyniósł 61,43%). Wyjątkiem był rok 2020, kiedy to w wyniku pandemii wywołanej wirusem SARS-CoV-2 liczba turystów spadła w stosunku do roku poprzedzającego o 48,93%.

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Na terenie województwa zachowały się liczne zabytki: obronne oraz rezydencjonalne zamki, płace i dwory. Największą liczbę obiektów zabytkowych stanowią obiekty sakralne. Występują także różnego rodzaju obiekty mieszkalne czy układy urbanistyczne miast i wsi. Największa liczba obiektów zabytkowych (wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych) znajduje się w centralnej części regionu – powiat kielecki i Kielce gromadzą łącznie 25% zasobu zabytków województwa. Ponadto do najzasobniejszych w obiekty zabytkowe części regionu należy północno-wschodnia część województwa (powiaty sandomierski, opatowski i ostrowiecki) oraz powiat jędrzejowski. Zabytki w województwie świętokrzyskim są rozproszone i stosunkowo nieliczne są duże zespoły zabytkowe, liczące po kilkadziesiąt obiektów. Największe zespoły zabytkowe w regionie to miasta Kielce (133 obiekty), Sandomierz (93 obiekty) i Chęciny (50 obiektów) oraz Bodzentyn (33 obiekty).

Istotnym elementem regionalnego dziedzictwa są również zabytkowe obszary krajobrazowe – w tym 206 parków, 5 założeń krajobrazowych, dwa sady, jak też 191 cmentarzy i 2 uzdrowiska. W regionie znajdują się także obszary Natura 2000, 966 krajowych form ochrony przyrody w tym 1 Park Narodowy, 72 rezerваты przyrody oraz 9 parków krajobrazowych i 24 obszary chronionego krajobrazu. Ponadto w regionie występuje 738 pomników przyrody, które stanowiły w 2020 roku 2,11% wszystkich pomników przyrody w Polsce.

Województwo cechuje bogate dziedzictwo niematerialne, które kultywowane jest, m.in.: podczas cyklicznych imprez, festiwali podtrzymujących tradycje, zwiększających atrakcyjność turystyczną regionu, a także wpływających na tworzenie się inicjatyw klastrowych.

W regionie występują także instytucje kultury o znaczeniu lokalnym i ponadregionalnym (np. muzea, galerie). W 2019 r. w obszarze kultury działalność prowadziły 453 podmioty, z czego blisko 60% stanowiły biblioteki. Placówki kultury stanowiły 3,2% ogółu podmiotów prowadzących działalność w Polsce, co ulokowało województwo, podobnie jak rok wcześniej, na 15. pozycji w kraju. W 2019 r. spośród instytucji kultury najwięcej było bibliotek i placówek biblioteczno-informacyjnych (58,9% ogółu podmiotów) oraz centrów, domów i ośrodków kultury, a także klubów i świetlic (26,7%). Przeciętnie na 10 000 mieszkańców województwa przypadały 3,7 podmioty działające w obszarze kultury.

Pomimo licznych regionalnych potencjałów oraz poczynionych inwestycji w rozwój tego obszaru nadal identyfikowana jest niewystarczająca współpraca między obszarami turystycznymi, a także bariery wynikające ze słabej dostępności transportowej i niskich inwestycji prywatnych przeznaczanych na rozwój turystyki. Ponadto mało skuteczna jest organizacja ruchu turystycznego, brak pakietów turystycznych o charakterze sieciowym oraz brak spójnego systemu informacji turystycznej, co powoduje, że rozwój funkcji turystycznej oraz kulturalnej regionu wymaga wsparcia ponieważ od niego zależy zaaktywizowanie tego obszaru oraz źródła dochodu mieszkańców.

W obszarze turystyki i kultury głównymi wyzwaniami regionu są:

- wykorzystanie potencjału turystycznego województwa,
- rozwój turystyki zdrowotnej,
- rozwój infrastruktury umożliwiającej zrównoważone wykorzystanie na cele turystyczne obiektów dziedzictwa kulturowego, walorów naturalnych i innych atrakcji turystycznych regionu,
- wzmacnianie potencjału instytucji kultury, wspieranie rozwoju sektorów kreatywnych i przemysłu czasu wolnego,
- rozwój współpracy w zakresie tworzenia kompleksowych produktów turystycznych.

ROZWÓJ ZRÓWNOWAŻONY TERYTORIALNIE

Województwo świętokrzyskie zalicza się do najslabiej zurbanizowanych terytoriów w kraju. Współczynnik urbanizacji wynoszący w 2020 roku ok. 45 % jest znacznie niższy od średniej krajowej (60,6 %). Układ osadniczy województwa charakteryzuje się koncentracją większych miast w części północnej regionu i rozmieszczeniem większości ośrodków miejskich na obrzeżach województwa. Południowa część regionu jest słabiej zurbanizowana, pełni funkcje głównie rolnicze oraz obfituje w małe ośrodki miejskie.

Najważniejszym ośrodkiem miejskim regionu są Kielce – stolica województwa skupiająca funkcje administracyjne, usługowe, gospodarcze oraz kulturalne, a także aspirująca do osiągnięcia metropolitalnych standardów zagospodarowania. Miasto cechuje szereg niekorzystnych zjawisk demograficznych. Liczba ludności Kielc od lat systematycznie spada, a wartość współczynnika obciążenia demograficznego w 2018 roku wyniosła 71,1% i była jedną z najwyższych wśród miast wojewódzkich w Polsce.

W województwie świętokrzyskim znajduje się aż **8 miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze**, które cechują się niekorzystnymi wskaźnikami demograficznymi – zachodzi tam najszybsza w skali regionu depopulacja, a procesy starzenia się społeczności są najbardziej zaawansowane. Pomimo problemów gospodarczych, których wyrazem jest stosunkowo wysoki poziom bezrobocia, miasta te należą obok Kielc do najważniejszych ośrodków przedsiębiorczości w regionie.

Duże znaczenie dla zrównoważonego rozwoju województwa mają ośrodki miejskie położone w jego północnej części – Ostrowiec Świętokrzyski, Skarżysko-Kamienna, Starachowice oraz Końskie, które łączy wspólna historia związana z rozwojem Centralnego Okręgu Przemysłowego. Cechuje je szczególnie niekorzystna sytuacja demograficzna, wysoki poziom bezrobocia i niska dynamika dochodów samorządów. Na tym obszarze istnieje wiele terenów i miejsc zdegradowanych, poprzemysłowych, stanowiących barierę dla dalszego rozwoju i wymagających wielokierunkowej aktywizacji społeczno-gospodarczej.

W regionie świętokrzyskim zidentyfikowano **40 gmin miejsko-wiejskich i wiejskich**, które ze względu na swoje peryferyjne położenie i charakter gospodarczy **zagrożone**

są trwałym wykluczeniem z procesów rozwoju. Gminy te położone są niemal we wszystkich powiatach, jednak szczególnie liczne są w powiatach opatowskim, sandomierskim i kazimierskim – gdzie stanowią większość jednostek oraz we wschodniej części powiatu kieleckiego. Na obszarach tych zaobserwować można zjawisko szybkiej depopulacji. Na tych terenach występuje trudna sytuacja społeczna – niemal co 10 jego mieszkańców korzysta z pomocy społecznej. Niekorzystne są także warunki mieszkaniowe – blisko 30% mieszkań pozbawionych jest łazienek, a jedynie 26% ludności na tym terenie korzysta z sieci kanalizacyjnej. Głównie rolniczy charakter gmin implikuje niski poziom przedsiębiorczości oraz wysoki poziom bezrobocia. Niski poziom dochodów samorządów przekłada się na umiarkowane możliwości ich samodzielnego inwestowania. Dodatkowo obserwuje się peryferyzację obszarów przy granicy województwa, pozbawionych szybkiego dostępu do miasta centralnego.

W regionie świętokrzyskim znajduje się obszar o szczególnym znaczeniu dla rozwoju różnych form turystyki, związanych z walorami przyrodniczo-krajobrazowymi oraz kulturowymi, położony na terenie Gór Świętokrzyskich. Cechuje się on korzystnymi wskaźnikami demograficznymi, a także bardzo wysoką dynamiką wzrostu dochodów własnych samorządów. Jednocześnie jest wciąż obszarem o względnie niskim poziomie skanalizowania (47%) oraz przeciętnej jakości zasobu mieszkaniowego (blisko 25% mieszkań nie posiada łazienki). Stosunkowo wysoki odsetek mieszkańców tego terenu korzysta z pomocy społecznej. Relatywnie niski jest także poziom przedsiębiorczości, a wskaźnik bezrobocia wyższy niż przeciętny. Podstawowym kierunkiem interwencji na tym obszarze będzie zabezpieczenie i wykorzystywanie największego w województwie potencjału materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego i naturalnego Gór Świętokrzyskich poprzez organizację ruchu turystycznego oraz zmniejszenie antropopresji, w tym przede wszystkim tworzenie obszaru wolnego od niskiej emisji.

W województwie świętokrzyskim znajdują się gminy dysponujące zasobami wód leczniczych: uzdrowiskowe Busko-Zdrój i Solec-Zdrój oraz Kazimierza Wielka (w trakcie budowy infrastruktury uzdrowiskowej) i Pińczów (starający się o wyznaczenie strefy uzdrowiskowej). Obszar ten wyróżnia się stosunkowo korzystnymi wskaźnikami społeczno-gospodarczymi, zwłaszcza niskim bezrobociem i niskim odsetkiem osób korzystających z pomocy społecznej. Warto jednak zauważyć, że nie przekłada się to na wysoki poziom zamożności samorządów lokalnych. Głównym kierunkiem interwencji będzie wsparcie rozwoju turystyki uzdrowiskowej oraz zdrowotnej, a także innych form turystyki.

Obszarem o wysokim potencjale rozwoju jest Ponidzie, które charakteryzuje się szczególnymi walorami przyrodniczymi, związanymi z eksploatacją surowców naturalnych (gipsy), wysokim potencjałem rolniczym (wyspecjalizowane rolnictwo), a także bogatą bioróżnorodnością. Jednocześnie obszar cechują ograniczenia rozwoju, związane z zagrożeniem powodziowym oraz zmianami klimatycznymi, zwłaszcza suszą. Wyzwaniem jest utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego wobec rosnących potrzeb cywilizacyjnych mieszkańców. Na obszarze

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

obserwuje się znaczną depopulację, a także niski poziom przedsiębiorczości, związany z niewielkim rozwojem funkcji pozarolniczych, w tym turystycznych (bardzo niska liczba miejsc noclegowych), pomimo dobrych warunków do rozwoju ekoturystyki.

W ramach regionalnych obszarów strategicznej interwencji w województwie świętokrzyskim wskazano również teren położony w dolinie Wisły oraz jej dopływów: Czarnej, Koprzywianki i Opatówki. Dolina Wisły stanowi jeden z najważniejszych korytarzy ekologicznych w skali kraju. Z punktu widzenia ochrony zasobów wodnych obszaru niekorzystny jest niski odsetek korzystających z kanalizacji. Wysoka jakość gleb powoduje, że gminy na tym terenie są także ważnym terenem rolniczym, na którym powinno postawić się na rozwój rolnictwa tradycyjnego oraz ekologicznego. Niewystarczające jest również wykorzystanie turystyczne wysokich walorów krajobrazu i dziedzictwa kulturowego. Obszar cechuje się najwyższymi wskaźnikami kulturowymi, architektonicznymi i archeologicznymi, co tworzy duży potencjał dla rozwoju subregionu, przeciętnymi na tle regionu wskaźnikami gospodarczymi oraz znaczącą skalą odpływu ludności. Przekłada się to także na jeden z wyższych wskaźników korzystania z pomocy społecznej. Główne ograniczenia przyrodnicze związane są z występowaniem terenów zagrożonych powodzią w przypadku przerwania wałów oraz terenów zagrożonych podtopieniami.

Bardzo istotnym problemem występującym w regionie świętokrzyskim jest niewystarczający ład przestrzenny i nadpodaż terenów budowlanych zajmowanych kosztem terenów biologicznie czynnych, lasów i pól uprawnych. Chcąc myśleć o racjonalnym rozwoju województwa oraz o przyciąganiu zagranicznych inwestorów, należy skoncentrować się na podjęciu działań mających na celu ograniczenie tych negatywnych zjawisk i położenie nacisku na wzrost świadomości społeczeństwa na temat ład przestrzennego oraz wzrost kompetencji samorządów lokalnych mających najbardziej realny wpływ na estetykę przestrzeni.

Wśród kluczowych wyzwań w obszarze rozwoju terytorialnego znajdują się:

- zmniejszenie dysproporcji rozwojowych między poszczególnymi częściami województwa,
- przywrócenie funkcji społecznych i gospodarczych na terenach zmarginalizowanych oraz poprawa jakości życia mieszkańców tych obszarów,
- poprawa stanu zdegradowanych przestrzeni w miastach i na obszarach wiejskich.

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Tabela 1

Cel Polityki 1. Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej oraz regionalnej łączności cyfrowej

Cel szczegółowy lub odrębny priorytet	Uzasadnienie (posumowanie)
1 (i) rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii	<p>Zgodnie z Wytycznymi inwestycyjnymi dla Polski w zakresie finansowania polityki spójności na lata 2021-2027, które stanowią załącznik D do dokumentu, pn.: Dokument roboczy Służb Komisji, sprawozdanie krajowe - Polska 2019 - wyniki Polski w zakresie innowacji są znacznie niższe od średniej UE, co spowodowane jest przede wszystkim niewystarczającymi inwestycjami w badania i rozwój, w szczególności inwestycji prywatnych oraz ograniczonej współpracy partnerów publicznych i prywatnych w zakresie innowacji.</p> <p>Zgodnie z projektem UP pomimo odnotowanego w ostatnich latach wzrostu produktywności pracy, nadal widoczne są bariery związane z jej dalszym pobudzaniem. Różnica w wydajności między dużymi i małymi przedsiębiorstwami w Polsce jest jedną z najwyższych w UE i jest wciąż niższa od średniej UE (63% średniej UE w 2018 r.). Całkowite wydatki na badania i rozwój w Polsce utrzymują się na niskim poziomie – 1,2% PKB w porównaniu ze średnią UE wynoszącą 2,1% w 2018 r. Pomimo czterokrotnego wzrostu wydatków przedsiębiorstw na badania i rozwój w ciągu ostatnich dziesięciu lat, nadal pozostają na poziomie poniżej średniej UE, przy znacznym udziale wsparcia z polityki spójności. Badania GUS wskazują, że w latach 2016-2018 tylko 26,1% firm przemysłowych i 21% firm usługowych w Polsce było aktywnych innowacyjnie, czyli wprowadziło innowację produktową, procesową lub realizowało projekt innowacyjny.</p> <p>Biorąc pod uwagę zapisy Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Świętokrzyskiego 2030+, Polska należy do grona umiarkowanych innowatorów z wartością indeksu innowacyjności w 2018 r. na poziomie 56,1 (przy wartości referencyjnej dla UE na poziomie 100), co oznacza, że w tym aspekcie, konieczne są jeszcze duże zmiany, np. w zakresie usprawniania kooperacji pomiędzy uczelniami i biznesem. Zauważalny jest niewielki poziom innowacyjności polskich przedsiębiorstw w zakresie innowacji produktowych, czy</p>

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

	<p>procesowych. Wciąż najłabszymi stronami są niskie nakłady na działalność B+R, aktywność małych i średnich firm w zakresie wprowadzania innowacji, słaba polityka w zakresie ochrony własności intelektualnej oraz nieznaczny udział osób zatrudnionych w sektorach średniowysokiej i wysokiej technologii.</p> <p>Województwo świętokrzyskie ma także niewielką liczbę zgłaszanych wniosków patentowych i przyznawanych patentów. W 2018 r. zaledwie 42 z 1564 pochodziło od świętokrzyskich podmiotów, co stanowi 2,7% w skali kraju.</p> <p>W regionie świętokrzyskim wielkość nakładów na B+R w latach 2007-2018 wzrosła niemal 8-krotnie, jednak udział nakładów regionalnych w nakładach ogólnopolskich uplasował się na poziomie 1,1% w 2018 r. Odnosząc wielkość tych nakładów do PKB wytworzonego w regionie (w 2017 r.), wskaźnik ten osiągnął poziom 0,31% i był najniższy wśród wszystkich regionów Polski. Wzrost wartości nakładów na B+R przełożył się także na wzrost ogólnej liczby podmiotów prowadzących działalność B+R (instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk, instytuty badawcze, uczelnie oraz pozostałe podmioty zaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 "Badania naukowe i prace rozwojowe" oraz inne powiązane z nimi instytucjonalnie jednostki pomocnicze lub nadzorujące), przy jednoczesnym zmniejszeniu udziału podmiotów z sektora przedsiębiorstw.</p> <p>W latach 2016-2018 udział pracujących w sektorze B+R w ogólnej liczbie pracujących uległ wyraźnemu zwiększeniu (z 0,33% do 0,45%). Znacząco zwiększył się także udział pracujących w B+R w sektorze przedsiębiorstw. W przypadku województwa świętokrzyskiego mamy do czynienia z najniższą wartością wskaźnika, dot. przedsiębiorstw, które w ciągu ostatnich trzech lat wprowadziły przynajmniej jedną innowację technologiczną – produktową lub procesową – wskaźnik ten wynosił 10,4% w 2016 r., natomiast w 2018 r. osiągnął poziom 14,3%. Z analizy nakładów na działalność innowacyjną w relacji do PKB, wynika, iż przedsiębiorstwa z województwa świętokrzyskiego ponoszą relatywnie niskie nakłady na działalność innowacyjną w porównaniu do średniej krajowej (1,06% vs 2,07%). Mimo to, region świętokrzyski osiąga jeden z lepszych wyników w grupie województw Polski Wschodniej.</p> <p>Realizacja niniejszego celu szczegółowego jest ściśle powiązana z realizacją 1 celu strategicznego SRWŚ 2030+:</p>
--	---

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

	<p>Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie. Zgodnie z tym dokumentem, funkcjonujący sektor B+R, daje podstawy do opracowywania i wdrażania innowacji oraz stwarzania warunków do dyfuzji innowacji, czemu będzie sprzyjać realizacja przedsięwzięć strategicznych, wskazanych w kontrakcie programowym dla województwa świętokrzyskiego. Powyższa interwencja wpłynie na rozwój nowych technologii, a także na wzmocnienie pozycji regionu oraz jego rozpoznawalności na rynku międzynarodowym.</p>
<p>1 (ii) czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych</p>	<p>W obliczu coraz szybszych zmian technologicznych, cyfryzacja jest jednym z najbardziej istotnych czynników zmian społecznych i gospodarczych. Jest motorem rozwoju gospodarki, opartej o dane cyfrowe i oddziałuje na wszystkie dziedziny życia i działalność produkcyjną, realizowaną w regionie.</p> <p>Nowoczesne technologie cyfrowe decydują o innowacyjności i konkurencyjności gospodarki. Dzięki rozwiniętej cyfryzacji, polscy obywatele mogą korzystać z e-usług publicznych, zlokalizowanych na różnych platformach i portalach rządowych.</p> <p>Natomiast przemysł bazujący na cyfryzacji i zaawansowanej automatyzacji, funkcjonujący w inteligentnych łańcuchach łączących dostawców, producentów, odbiorców i konsumentów, staje się przemysłem bardziej wydajnym, elastycznym i konkurencyjnym, opartym na innowacjach, tworzącym je i wykorzystującym w procesach produkcji.</p> <p>Zgodnie z Wytocznymi inwestycyjnymi dla Polski w zakresie finansowania polityki spójności na lata 2021-2027, stanowiącymi załącznik D do materiału, pn.: „Dokument roboczy Służb Komisji, Sprawozdanie krajowe Polska 2019” – Interakcje cyfrowe obywateli z instytucjami publicznymi, pozostają w Polsce na niskim poziomie. Priorytetowe jest, aby obywatele, przedsiębiorstwa i organy publiczne mogli wykorzystać możliwości płynące z cyfryzacji, w szczególności w celu modernizacji i przyspieszenia administracji elektronicznej.</p> <p>Sprawdzianem funkcjonowania rozwiązań cyfrowych były ograniczenia, spowodowane COVID-19. Wprowadzane obostrzenia, m.in. zakaz spotkań, organizacji wydarzeń, skupiających dużą liczbę uczestników - pokazały jak ważną rolę odgrywa we współczesnym świecie możliwość komunikacji elektronicznej oraz potwierdziły jeszcze bardziej konieczność rozwoju technologii informacyjno-</p>

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

	<p>komunikacyjnych na szczeblu instytucji publicznych, przedsiębiorstw oraz obywateli.</p> <p>Nieodzownym elementem staje się więc poprawa wszystkich wskaźników dotyczących przede wszystkim cyfrowej dostępności, tak aby zminimalizować ryzyko wystąpienia obszarów i grup zmarginalizowanych pod tym względem.</p>
<p>1 (iii) wzmocnienie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne</p>	<p>Zgodnie z dokumentem Komisji Europejskiej, Sprawozdanie krajowe – Polska 2019, załącznik D: Wytyczne inwestycyjne dla Polski w zakresie finansowania polityki spójności na lata 2021–2027: „Wydajność małych i średnich przedsiębiorstw wzrasta powoli. Mniejsze przedsiębiorstwa napotykać również trudności z utrzymaniem przewag konkurencyjnych oraz prowadzeniem działalności na rynkach krajowych i zagranicznych.” W związku z tym priorytetowe jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wspieranie działań zwiększających wydajność, – ułatwienie dostępu do zaawansowanych usług dla przedsiębiorstw, – stymulowanie środowiska przedsiębiorczości, – wspierania wdrażania technologii cyfrowych. <p>Według danych REGON z 2019 r., na koniec 2018 r. w województwie świętokrzyskim funkcjonowało 116 493 podmiotów gospodarki narodowej - liczba podmiotów prowadzących działalność gospodarczą (w przeliczeniu na 10 tys. ludności) kształtowała się na poziomie 944 (12 miejsce w rankingu województw) i jest jednym z wyższych w grupie regionów Polski Wschodniej.</p> <p>Jednak województwo świętokrzyskie wciąż nie cieszy się zbyt dużym zainteresowaniem inwestorów zagranicznych. Liczba podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego w przeliczeniu na 10 tys. ludności w badanym okresie była stabilna i w 2019 r. wyniosła 1,7, co uplasowało region na ostatnich miejscach w rankingu województw.</p> <p>Istotnym elementem potencjału rozwojowego regionu jest wykorzystanie i promocja kluczowych gałęzi świętokrzyskiej gospodarki oraz zwiększenie jej konkurencyjności i innowacyjności. Pobudzanie impulsów rozwojowych w województwie uzależnione jest od stworzenia właściwych form współpracy z otoczeniem. Dla systemu zarządzania rozwojem regionu oznacza to kreowanie pozytywnego wizerunku regionu w kraju i za granicą, a w tym – budowanie rozpoznawalnej marki województwa świętokrzyskiego w oparciu o jej zidentyfikowane mocne strony, także o tradycje</p>

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

	<p>przemysłowe i lokalne zasoby surowcowe. Służyć temu będzie promocja gospodarcza regionu (w wymiarze, zarówno krajowym, jak i międzynarodowym), bezpośrednio ukierunkowana na najważniejsze branże gospodarki województwa.</p> <p>Ważnym elementem stymulującym rozwój gospodarczy regionu jest kształtowanie korzystnych warunków do rozwoju inwestycji, w tym poprawa dostępności terenów pod nowe przedsięwzięcia oraz ułatwienia w realizacji nowych inwestycji przez istniejących inwestorów.</p> <p>Samorzady od lat podejmują działania na rzecz rozwoju takich obszarów, lecz właściwe przygotowanie oferty w dużym stopniu uzależnione jest od środków finansowych, które mogą być przeznaczone na uzbrojenie terenów w infrastrukturę. Problemem występującym w województwie świętokrzyskim jest brak dużych terenów inwestycyjnych o uregulowanej własności. Konieczne są zatem działania w celu pozyskiwania i scalania gruntów oraz podnoszenia poziomu uzbrojenia terenów. Priorytetem będzie wsparcie dla tworzenia i rozwoju terenów inwestycyjnych oraz stref aktywności gospodarczej znaczących pod względem obszaru oraz wyraźnie wzmacniających potencjał regionu do przyciągania nowych inwestycji. Dostęp do kapitału MŚP na finansowanie inwestycji, zapewnią instrumenty finansowe (fundusz pożyczkowy), wdrażane w regionie w okresie 2014-2020.</p> <p>Interwencja realizowana w ramach Celu szczegółowego (iii) będzie realizować cele Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ oraz Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Świętokrzyskiego 2030+.</p>
1 (iv) rozwijanie umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości	<p>Istotną barierą w prowadzeniu działalności innowacyjnej w Polsce i regionie świętokrzyskim, jest słaba współpraca przedsiębiorstw w tym obszarze. Wynika to z różnych czynników, m.in. braku zaufania, jakie polscy przedsiębiorcy mają w odniesieniu do innych przedsiębiorców, ale też często z niewiedzy na temat możliwości współpracy, a także braku animacji w tym zakresie. W efekcie odsetek przedsiębiorstw, które współpracowały w zakresie działalności innowacyjnej wśród ogółu przedsiębiorstw jest niewielki. W skali kraju odsetek ten kształtuje się na poziomie 5-6% przedsiębiorstw przemysłowych i około 3-4% przedsiębiorstw z sektora usług. W przypadku województwa świętokrzyskiego skłonność przedsiębiorstw do współpracy w zakresie działalności innowacyjnej jest znacznie niższa. Jest to zauważalne</p>

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

	<p>zwłaszcza w przypadku sektora usługowego, w ramach którego w 2018 r. współpracę zadeklarowało 0,9% przedsiębiorstw.</p> <p>Ograniczona aktywność badawczo-rozwojowa i innowacyjna firm w województwie świętokrzyskim przekłada się na słabą konkurencyjność regionu, zarówno na rynku krajowym, jak i międzynarodowym i w perspektywie może prowadzić do dalszego zwiększenia dysproporcji rozwojowych regionu w porównaniu do województw sąsiednich (np. podkarpackiego, lubelskiego czy łódzkiego). Ważna jest zatem realizacja działań mających na celu możliwie jak najsilniejsze pobudzenie firm do rozwijania umiejętności w zakresie inteligentnych specjalizacji i transformacji przemysłowej. Istotne znaczenie dla wzmocnienia potencjału innowacyjnego ma dalsza, aktywna i skuteczna działalność podmiotów tworzących tzw. otoczenie instytucjonalne (instytucje otoczenia biznesu – IOB) oraz wykorzystanie potencjału wielu interesariuszy regionalnego rozwoju innowacyjnego w ramach procesu przedsiębiorczego odkrywania (PPO). Ważnym wyzwaniem dla rozwoju regionu świętokrzyskiego jest wspieranie inicjatyw kooperacyjnych prowadzących do rozwoju klastrów (załączkowych i wzrostowych). Na terenie województwa świętokrzyskiego funkcjonuje 15 klastrów. Po wzroście w latach 2009–2011 (do 11%) udział przedsiębiorstw przemysłowych współpracujących w ramach inicjatywy klastrowej spadł do 4,7 % w 2017 r. i był drugim najniższym udziałem wśród polskich (dla Polski 8,7%). Oznacza to, że współpraca przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych, silnie uzależniona była dotąd od dostępności publicznych środków na wsparcie takich inicjatyw.</p> <p>Specyfika branżowa gospodarki regionu oraz wyznaczone inteligentne specjalizacje będą sprzyjać rozwojowi tej formy współpracy przedsiębiorstw oraz pozostałych interesariuszy w procesie kreowania regionalnej strategii innowacji.</p>
--	---

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Cel Polityki 2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej

Cel szczegółowy lub odrębny priorytet	Uzasadnienie (posumowanie)
2 (i) wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych	<p>W perspektywie do 2050 r., Polska zgodnie z polityką klimatyczną UE, dąży do znaczącego obniżenia emisyjności, skupieniu się na gospodarce przyjaznej środowisku i wpisującej się w model niskoemisyjnej gospodarki obiegu zamkniętego. Jak wskazano w Umowie Partnerstwa, znaczące obniżenie emisyjności gospodarki wiąże się z koniecznością transformacji wielu sektorów: energetycznego, transportowego, przemysłu czy usług. Stąd, działania możliwe do realizacji w Programie będą zgodne ze strategią Europejskiego Zielonego Ładu dla UE i jej obywateli, zgodnie z którą do 2050 r. UE ma osiągnąć neutralność klimatyczną.</p> <p>Wytyczne inwestycyjne dla Polski w zakresie finansowania polityki spójności na lata 2021–2027, stanowiące załącznik D do dokumentu pn.: „Dokument roboczy Służb Komisji, Sprawozdanie krajowe – Polska 2019 – wskazują, iż krajowa gospodarka charakteryzuje się jednym z najwyższych wskaźników emisyjności w UE. Niedostateczna izolacja cieplna budynków publicznych i prywatnych przyczynia się do większego zużycia energii i ubóstwa energetycznego. W Polsce znajdują się też miasta o największym zanieczyszczeniu powietrza w UE (w tym na terenie woj. świętokrzyskiego).</p> <p>Zgodnie z Załącznikiem D, zwiększenie udziału niskoemisyjnej i bardziej ekologicznej produkcji energii oraz zmniejszenie zużycia energii, uznane zostały za działania wysoce priorytetowe, których realizacja ma się odbywać m.in poprzez termomodernizację budynków publicznych i prywatnych, zastąpienie kotłów na paliwa kopalne instalacjami o niskim poziomie emisji CO₂ i zwiększeniem generacji energii rozproszonej z OZE.</p> <p>Minimalizacja negatywnych zjawisk związanych z zanieczyszczeniem środowiska, zjawiska smogu i zmian klimatycznych to jedne z najważniejszych wyzwań regionu</p>

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

	<p>w perspektywie kolejnych lat (SRWS 2030+), a także cele określone w Długoterminowej Strategii Renowacji warunku spełnienia warunku podstawowego 2.1.</p>
<p>2 (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju</p>	<p>Interwencja CP2 wynika z polityki UE dot. przeciwdziałania zmianom klimatu i założonych celów ograniczenia emisji gazów cieplarnianych (GHG) do 2030 r. Zmiany klimatyczne, zanieczyszczenie powietrza i związane z tym zjawisko smogu stanowią problem globalny i wymagają pilnej interwencji. Podstawą globalnej polityki klimatycznej jest ratyfikowane przez Polskę <i>Porozumienie paryskie</i>. W Polsce dokumentem strategicznym określającym cele polityki klimatycznej jest <i>Polityka ekologiczna państwa 2030</i> (PEP) stanowiąca uszczegółowienie SOR. Jednym z najważniejszych wyzwań w PEP jest eliminacja niskiej emisji.</p> <p>Utrzymanie przyjaznego dla środowiska i czystego województwa, wymaga odpowiedniej polityki energetycznej,. Istotne jest rozszerzenie struktury wytwarzania energii i koncentracja na zwiększeniu wykorzystania różnorodnych odnawialnych źródeł (OZE).. Odpowiedni dobór OZE zwiększy samowystarczalność i zapewni bezpieczeństwo energetyczne regionu. Działania te powinny być powiązane z efektywnym zarządzaniem energią, promowaniem zrównoważonej konsumpcji energii i upowszechnieniem korzystnych dla klimatu systemów komunalnych w sferze ogrzewania mieszkań.</p> <p>Mając na względzie konieczność podjęcia działań mających na celu poprawę jakości powietrza, Sejmik Województwa w 2020 r. przyjął 2 akty prawa miejscowego: uchwałę w sprawie Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych oraz uchwałę w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa świętokrzyskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, tzw. uchwała antysmogowa.</p>
<p>2 (iv) wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem</p>	<p>Zgodnie z Wytycznymi inwestycyjnymi dla Polski w zakresie finansowania polityki spójności na lata 2021–2027, stanowiącymi załącznik D do „Dokumentu roboczego Służb Komisji, Sprawozdanie krajowe – Polska 2019” w całym kraju, a zwłaszcza na obszarach miejskich coraz bardziej odczuwalne są negatywne skutki zmiany klimatu, w tym powódzie, fale upałów i gwałtowne burze. Dlatego w ramach polityki spójności na lata 2021 – 2027 powinny być realizowane działania związane z ochroną przed klęskami</p>

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

<p>podejścia ekosystemowego</p>	<p>żywiolowymi i zapobieganie im, przy priorytetowym traktowaniu rozwiązań opartych na ekosystemach, w tym poprzez wymianę najlepszych praktyk i wykorzystanie dostępnych zasobów wspólnie z sąsiednimi regionami i krajami, np. w regionie Morza Bałtyckiego; a także polegające na wdrażaniu planów adaptacji miast do zmiany klimatu.</p> <p>Realizacja tego celu szczegółowego jest ściśle powiązana z Celem strategicznym 2. Przyjazny dla środowiska czysty region (SRWŚ 2030+).</p> <p>Jednym z głównych czynników mających wpływających na zmiany klimatu jest ilość emitowanego do atmosfery CO₂. Jak wskazano w UP w 2018 r. Polska wyemitowała do atmosfery 344 Mt CO₂ i była 2. największym emitentem CO₂ w UE oraz 18. na świecie. Na poziomie woj. świętokrzyskiego najważniejsze konsekwencje zmian klimatu dotyczą z jednej strony deficytów wody z drugiej zagrożenia powodziowego. Na poziomie krajowym działania planowane do realizacji w CP2 są zgodne z krajowym dokumentem strategicznym – Polityka Ekologiczna Państwa 2030 (PEP2030).</p>
<p>2 (v) wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej</p>	<p>Przystępując do UE Polska zobowiązała się do wypełnienia wymagań dyrektywy 91/271/EWG dotyczących systemów kanalizacji i oczyszczalni ścieków komunalnych. Podstawowym instrumentem wdrożenia postanowień tej dyrektywy w Polsce jest Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Obejmuje on aglomeracje powyżej 2 000 RLM i podlega okresowej aktualizacji (obowiązującą wersją jest V aktualizacja, tzw. VAKPOŚK, trwają prace nad VI aktualizacją). Celem inwestycji wskazanych w AKPOŚK jest zmniejszenie zrzutów niedostatecznie oczyszczonych ścieków.</p> <p>Zgodnie z Wytycznymi inwestycyjnymi dla Polski w zakresie finansowania polityki spójności na lata 2021–2027, - załącznik D do dokumentu pn.: „Dokument roboczy Służb Komisji, Sprawozdanie krajowe – Polska 2019 konieczny jest dalszy rozwój systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków, a także inwestycje związane z efektywnym wykorzystaniem wody. Pomimo poczynionych postępów ścieki komunalne nadal nie są odprowadzane i oczyszczane w odpowiednim stopniu.</p> <p>Niniejszy cel szczegółowy odpowiada zidentyfikowanemu w SRWŚ2030+ Celowi strategicznemu 2. Przyjazny dla środowiska i czysty region, dla którego główne kierunki</p>

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

	<p>działań dotyczą ochrony i poprawy stanu powietrza, wód i gleb oraz kluczowemu kierunkowi działań - rozwój infrastruktury wodno - ściekowej. Zgodnie z SRWŚ 2030+ założeniem działań, dotyczących gospodarki wodno-ściekowej będzie doprowadzenie do zniwelowania różnic występujących pomiędzy obszarami miejskimi i wiejskim, a także wsparcie obszarów charakteryzujących się rozproszeniem zabudowy czy niesprzyjającym ukształtowaniem terenu. Realizowane działania będą stanowiły również odpowiedź na obserwowane w regionie konsekwencje zmian klimatu dotyczące z jednej strony deficytów wody z drugiej zagrożenia powodziowego, a także wynikające z UP działania polegające na zapewnieniu wody dobrej jakości, powodujące oszczędność wody, a przede wszystkim właściwe zagospodarowanie ścieków i zmniejszenie ładunku substancji biogenych w wodach.</p>
2 (vi) wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej	<p>Wytyczne inwestycyjne dla Polski w zakresie finansowania polityki spójności na lata 2021 - 2027 - załącznik D do „Dokumentu roboczego Służb Komisji, Sprawozdanie krajowe – Polska 2019” wskazują, że gospodarka odpadami notuje opóźnienia pod względem recyklingu, odzysku i gospodarki o obiegu zamkniętym. Za priorytetowe potrzeby inwestycyjne uznano wspieranie recyklingu odpadów komunalnych i efektywne gospodarowanie zasobami oraz zmiany zachowań obywateli oraz MŚP poprzez edukację i podnoszenie świadomości. Głównymi czynnikami determinującymi ilość wytwarzanych odpadów są intensywność produkcji oraz wzorce konsumpcyjne.</p> <p>Diagnoza sytuacji w Polsce przeprowadzona w UP wskazuje na konieczność systemowego ograniczania ilości wytwarzanych i składowanych odpadów na składowiskach oraz ich wtórne wykorzystanie. Pomimo działań podejmowanych w ostatnich latach, nadal zbyt duże ilości odpadów są kierowane do składowania, a także utylizowane w niedozwolony sposób, np. poprzez spalanie w paleniskach domowych, powodując dodatkowo zwiększenie niskiej emisji. Pandemia wywołana koronawirusem i ogromna ilość zużywanych środków ochrony osobistej, w perspektywie kolejnych kilku lat spowoduje powstanie kolejnych ton odpadów.</p> <p>Jak wskazano w SRWŚ 2030+ tworzenie nowych produktów i procesów produkcyjnych w ramach koncepcji GOZ jest szansą na zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw oraz podniesienie konkurencyjności gospodarki regionalnej.</p>

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

	<p>Dlatego też jest to jeden z kierunków rozwoju dla województwa, na który samorząd województwa chce położyć zwiększony nacisk i podkreślić jako nowy model gospodarczy, łączący ze sobą kwestie środowiskowe oraz ekonomiczno-społeczne.</p>
<p>2 (vii) wzmocnienie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia</p>	<p>Ochrona dziedzictwa przyrodniczego Polski poprzez podejmowanie działań mających na celu poprawę stanu różnorodności biologicznej i pełniejsze powiązanie jej ochrony z rozwojem społecznym i gospodarczym kraju, w tym doskonalenie systemu ochrony przyrody, zachowanie i przywracanie siedlisk przyrodniczych oraz populacji zagrożonych gatunków, utrzymanie i odbudowę funkcji ekosystemów będących źródłem usług dla człowieka jest jednym z priorytetów strategii - Polityka Ekologiczna Państwa 2030.</p> <p>Zgodnie z PEP2030 należy dążyć do wzmocnienia systemu ochrony przyrody, w tym usprawnić zarządzanie siecią Natura 2000, kontynuować proces planowania zadań ochronnych lub tworzenia planów ochrony dla wymagających tego form ochrony przyrody oraz doskonaląc system ocen oddziaływania na środowisko. Zlikwidowanie przyczyn utraty zasobów różnorodności biologicznej, wynikających z działań społecznych i gospodarczych, wymaga spójnej polityki i bardziej efektywnego włączenia różnorodności biologicznej do głównego nurtu całej sfery działalności państwa, w tym do wszystkich branż, zwłaszcza takich jak: rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo, gospodarka wodna i gospodarka morska, które w sposób bezpośredni i pośredni wpływają na stan zasobów różnorodności biologicznej oraz do sektora odpowiedzialnego za zwalczanie przestępczości wobec środowiska i dzikiej przyrody.</p> <p>Interwencja celu odpowiada założeniom SRWŚ, gdzie ochrona bioróżnorodności stanowi kluczowy kierunek działań jednego z celów operacyjnych Celu Strategicznego 2. Przyjazny dla środowiska i czysty region.</p>
<p>2 (viii) wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej</p>	<p>Wyboru celu szczegółowego dokonano w oparciu o analizę potrzeb i wyzwań regionu w kontekście działań związanych z ochroną środowiska, przeciwdziałaniem negatywnym skutkom zmian klimatu, a przede wszystkim poprawą stanu powietrza. Zgodnie z Wytocznymi inwestycyjnymi dla Polski w zakresie finansowania polityki spójności na lata 2021–2027 - załącznik D do „Dokumentu roboczego Służb Komisji, Sprawozdanie krajowe – Polska 2019” słabo rozwinięty</p>

	<p>transport publiczny i długi czas dojazdów do miejsc na obszarach miejskich powodują dalsze uzależnienie mieszkańców od transportu indywidualnego, co prowadzi do zatorów komunikacyjnych i dużej liczby wypadków. Dlatego wspieranie zrównoważonej mobilności miejskiej, promowanie zintegrowanego, czystego i bezpiecznego transportu publicznego uznano działania priorytetowe.</p> <p>Powyższe zalecenie znalazło odzwierciedlenie w UP, gdzie wskazano, iż rosnącemu natężeniu ruchu samochodowego, należy przeciwdziałać podejmując działania zwiększające dostęp i atrakcyjność komunikacji publicznej, w szczególności w kontekście dojazdów do pracy i szkół. A także wspierać rozwój indywidualnej mobilności aktywnej, w tym ruchu pieszego i rowerowego. Wszystkie te działania powinny uwzględniać dostępność dla osób o ograniczonej mobilności oraz z niepełnosprawnościami.</p> <p>Zgodnie z PEP2030 jednym z najważniejszych działań prowadzących do polepszenia stanu powietrza jest eliminacja tzw. niskiej emisji, której jednym ze źródeł jest emisja pochodząca z transportu.</p> <p>„Dodatkowo w SRT2030 jako jedno z wielu działań do 2030 r. to m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> -stopniowa wymiana taboru wykorzystywanego do świadczenia usług publicznego transportu na ekologiczny, niskoemisyjny, przystosowany do potrzeb osób starszych i z niepełnosprawnością. - budowa systemów ładowania i tankowania pojazdów i jednostek niskoemisyjnych - zwiększenie dostępności do transportu publicznego, w tym również dla osób z niepełnosprawnością i osób z o ograniczonej możliwości poruszania się.” <p>W Polsce systematycznie wzrasta liczba samochodów zarówno osobowych, jak i ciężarowych. W latach 2005 - 2019 przybyło ok. 13,6 mln pojazdów samochodowych, a w świętokrzyskim prawie 500 tys. W Polsce, wg danych GUS, na koniec 2019 r. zarejestrowanych było blisko 32 mln pojazdów (w woj. świętokrzyskim 1 048 628 pojazdów). Ponadto 81% samochodów osobowych w regionie miało więcej niż 12 lat.</p>
--	--

CP 3. Lepiej połączona Europa dzięki zwiększeniu mobilności

Cel szczegółowy lub odrębny priorytet	Uzasadnienie (posumowanie)
<p>3 (ii) rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej</p>	<p>Dostępność transportowa jest istotnym czynnikiem wpływającym na atrakcyjność i konkurencyjność regionu. Dotychczasowe inwestycje w infrastrukturę drogową w regionie, znacznie poprawiły jakości i dostępności transportu. Nadal jednak identyfikowane są istotne deficyty w obszarze infrastruktury (w zakresie sieci kolejowej, oraz drogowej, zarówno w sieci TEN-T, jak i poza nią). W regionie brak jest odcinków autostradowych, a gęstość sieci dróg ekspresowych jest o 1/3 mniejsza niż średnia krajowa (trzecie miejsce od końca), co powoduje zwiększony ruch na drogach o niższej kategorii. Braki w sieci drogowej występują również na poziomie lokalnym, głównie na obszarach zmarginalizowanych i peryferyjnych. Gęstość sieci kolejowej jest zbliżona do średniej krajowej, jednak świętokrzyskie ma stosunkowo duży odsetek miast bez ruchu pasażerskiego normalnotorowego.</p> <p>Bariery te wyszczególniono w Wytocznych inwestycyjnych dla Polski, Załącznik D: „siatkę połączeń transportowych, zwłaszcza w sieci TEN-T charakteryzują luki. Problemem są też niskie standardy w zakresie ochrony środowiska i bezpieczeństwa. Niniejsze potrzeby inwestycyjne określono jako wysoce priorytetowe w celu osiągnięcia zrównoważonej mobilności intermodalnej, obejmującej TEN-T i połączenia transgraniczne (...).”</p> <p>SRWŚ 2030+ podkreśla, iż spójność terytorialna stanowi warunek harmonijnego rozwoju społeczno-gospodarczego. Jej podstawowym założeniem jest sprawność systemów transportowych oraz rozwój transportu zrównoważonego, wykorzystującego inteligentne multimodalne rozwiązania. Wymaga to poprawy parametrów infrastruktury drogowej, kolejowej i transportu publicznego ze szczególnym uwzględnieniem węzłów przesiadkowych, wiaduktów, obwodnic oraz infrastruktury towarzyszącej, w tym również informatycznej.</p> <p>Działania celu 3 (ii) będą wynikać z Regionalnego Planu Transportowego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030, będącego wypełnieniem warunku podstawowego CP3 - Kompleksowe planowanie transportu na odpowiednim poziomie.</p>

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

	Uzasadnienie dla wyboru celu szczegółowego 3 (ii) zostanie zaktualizowane w oparciu o wyniki analizy popytu przeprowadzonej dla RPTWŚ 2021-2027
--	---

CP 4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych - EFRR

Cel szczegółowy lub odrębny priorytet	Uzasadnienie (posumowanie)
4 (iii) wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne	Zgodnie z Załącznikiem D do Dokumentu roboczego Służb Komisji, Sprawozdanie krajowe – Polska 2019”, ubóstwo i wykluczenie społeczne zmniejszają się, ale wciąż dotyczą pewnych rodzajów gospodarstw domowych i regionów; utrzymują się też niedociągnięcia w integracji pracowników migrujących. Jak wynika z UP, problem ubóstwa i wykluczenia społecznego dotyczy zwłaszcza terytoriów peryferyjnych zagrożonych trwałą marginalizacją. Zjawisko to negatywnie oddziałuje na jakość kapitału ludzkiego, ogranicza aktywność, przedsiębiorczość i innowacyjność oraz podnosi koszty funkcjonowania państwa. W szczególności zagrożone nim są rodziny wielodzietne, rodziny z osobami z niepełnosprawnościami, osoby bezrobotne, dzieci pozbawione opieki rodzicielskiej, osoby starsze, osoby opuszczające zakłady karne, osoby bezdomne i osoby z niepełnosprawnościami. Cel 4 (iii) wpisuje się w cele operacyjne SRWŚ 2030+. Dla realizacji celu istotne są działania łączące się z podniesieniem bezpieczeństwa społecznego, mieszkaniowego i zdrowotnego. Oznacza to podjęcie aktywności związanych z włączeniem społecznym (eliminacją nierówności), działalnością prozdrowotną i aktywnością fizyczną. Wiąże się to z koniecznością zapewnienia wysokiej jakości infrastruktury usług mieszkaniowych i usług społecznych świadczonych na rzecz osób w trudnej sytuacji życiowej, zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym usług świadczonych na odległość, np.

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

	<p>teleopieka, telemedycyna. W kwestii jakości życia mieszkańców szczególną rolę odgrywa dostęp i jakości istniejącej infrastruktury społecznej: opieki na dziećmi, edukacji, zdrowia i kultury. W tym zakresie województwo oraz JST działające w regionie podejmują wiele przedsięwzięć systemowych i inwestycyjnych. Jednym z celów jest zwiększenie aktywnego uczestnictwa seniorów w życiu społecznym poprzez dofinansowanie tworzenia i rozwoju placówek dziennego popytu i placówek krótkookresowego pobytu w formie całodobowej wraz z zapewnieniem wyposażenia, w tym przystosowaniem do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.</p>
<p>4 (v) zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej</p>	<p>Wytyczne inwestycyjne dla Polski w załączniku D do „Dokumentu roboczego Służb Komisji, Sprawozdanie krajowe – Polska 2019 wskazują, że opieka długoterminowa nad osobami starszymi, z niepełnosprawnościami i przewlekłe chorymi jest słabo rozwinięta, a efekty zdrowotne tylko powoli ulegają poprawie. Wyniki w obszarze zdrowia poprawiają się, ale nadal pozostają poniżej średniej UE. Wyzwania obszaru zdrowia, dotyczą intensyfikacji działań z zakresu zdrowia publicznego, profilaktyki i prewencji chorób, wzmocnienia infrastruktury podmiotów leczniczych, zwiększania dostępności usług zdrowotnych z uwzględnieniem zróżnicowań regionalnych. Potrzebny jest wzrost efektywności i jakości całego systemu, w tym upowszechniania e-zdrowia oraz wsparcie rozwoju kadr. Z uwagi na planowany kierunek zmian systemowych w ochronie zdrowia, mający na celu, zgodnie z CSR, wzrost roli POZ, a tym samym zwiększenie zakresu świadczeń realizowanych przez te podmioty, przewiduje się również potrzeby inwestycyjne w tym zakresie, m.in. rozwoju telemedycyny i inwestycji w infrastrukturę na potrzeby świadczenia rozszerzonych usług finansowanych w ramach publicznego systemu ochrony zdrowia. Powyższe znajduje potwierdzenie w SRWS 2030+, gdzie wskazano, że w regionie poza rozwojem usług społecznych potrzebne jest pilne wsparcie obszaru zdrowia, w którym silnie odczuwalne są braki zarówno infrastruktury jak również personelu medycznego. W świętokrzyskim dostęp do personelu medycznego wzrósł w ostatniej dekadzie, mimo to wskaźnik dostępności lekarzy (liczba członków personelu na 10 tys. osób) w 2017 r. wynosił 52 i był niższy niż średnia krajowa (10 miejsce)</p>

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

	<p>Ponadto pandemia COVID-19 uwypukliła konieczność zwiększenia nakładów finansowych na ochronę zdrowia oraz kontynuacji działań długoterminowych wynikających z ram strategicznych, które budują odporność i wydolność systemu w czasach kryzysu.</p>
<p>4 (vi) wzmocnienie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych</p>	<p>Niniejszy cel szczegółowy wpisuje się w cele operacyjne SRWŚ 2030+. Wsparcie inwestycji w obszarze kultury, w tym wsparcie instytucji kultury oraz działania na rzecz ochrony zabytków jest warunkiem niezbędnym do zachowania regionalnej tradycji i tożsamości kulturowej, a w konsekwencji dla wzmocnienia atrakcyjności turystycznej województwa. Z uwagi na to, że kapitał społeczny buduje się we współpracy z innymi ludźmi, warto działać w kierunku poprawy warunków dla zwiększania aktywności społecznej i obywatelskiej mieszkańców, w tym również społecznego zaangażowania świętokrzyskiej młodzieży. Rola kultury w społeczności lokalnej opisana jest też w UP. Inwestycje w kulturę i turystykę będą realizowały cele społeczne i gospodarcze zarówno na poziomie krajowym, jak i regionalnym. Po okresie przestoju w obu tych sektorach na skutek pandemii COVID-19 inwestycje zwiększające atrakcyjność turystyczną i kulturalną miejscowości, subregionów i regionów poprzez wzrost dochodów przyczynią się do odbudowy lokalnych gospodarek. Ponadto wyzwaniem w obszarze ochrony i promocji dziedzictwa kulturowego, związanym również z podnoszeniem atrakcyjności turystycznej regionów, jest poprawa stanu zabytków i potencjału szlaków kulturowych. Świętokrzyskie jest regionem w którym w dziedzictwie kultury upatruje się istotny czynnik wpływający na rozwój społeczno-gospodarczy jak również w zakresie budowania tożsamości kulturowej. Realizacja inwestycji w zakresie ogólnorozumianej kultury przyczyni się do zachowania dziedzictwa kulturowego, pobudzenia aktywności gospodarczej województwa oraz zwiększenia dostępu mieszkańców regionu do dóbr kultury. Wsparcie będzie skierowane na ochronę, promocję i rozwój dziedzictwa kulturowego oraz zabytków w celu poprawy stanu technicznego tych obiektów, dostosowania tych obiektów do funkcji turystycznych lub kulturowych oraz zwiększenia potencjału turystycznego regionu.</p>

Cel 4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar spraw socjalnych - EFS+

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

<p>4 (a) poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych, oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej</p>	<p>W latach 2014-2019 poziom bezrobocia rejestrowanego przyjmował wartości niższe w relacji do analogicznych okresów lat poprzednich, ale tempo spadku w ostatnich trzech latach ulegało wyhamowaniu. Wzrost gospodarczy oraz popyt na pracę przełożył się w tym okresie na wzrost przeciętnego zatrudnienia, chociaż dynamika pozytywnych zmian stopniowo ulegała osłabieniu. W 2020 r. z gospodarki opartej na wzroście przeszliśmy w gospodarkę zmagającą się z kryzysem wywołanym pandemią Covid-19, który nasilił problemy na rynku pracy wymagające interwencji jeszcze przed jego wystąpieniem. Najważniejsze wyzwania w nowej perspektywie to aktywizacja zawodowa młodych, w szczególności osób NEET, długotrwale bezrobotnych, biernych zawodowo, kobiet oraz wspieranie zatrudnienia osób powyżej 55 roku życia. Tylko zapewnienie kompleksowego, zgodnego z bieżącymi potrzebami pracodawców, wsparcia oraz stworzenia warunków do rozwoju przedsiębiorczości umożliwi tym osobom trwałą integrację z rynkiem pracy. Wytoczne dla Polski, załącznik D „Dokumentu roboczego Służb Komisji, Sprawozdanie krajowe – Polska 2019”, również wskazują na potrzebę działań prowadzących do poprawy dostępu do zatrudnienia, w szczególności grup w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy.</p>
<p>4 (b) modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływow i mobilności na rynku pracy</p>	<p>W wyniku Brexitu zauważalny jest wzrost liczby rejestracji osób powracających z zagranicy. Osoby te wracając często znajdują się w zupełnie innej rzeczywistości, nie posiadają umiejętności poszukiwania pracy w polskich realiach, ich kwalifikacje są niedopasowane do rynku pracy. Zasadnym jest więc podnoszenie umiejętności kadr PSZ w pracy zarówno z osobami powracającymi z zagranicy, jak i zainteresowanymi podjęciem zatrudnienia za granicą. Konieczne jest także budowanie adaptacyjności i elastyczności pracowników rozumianej jako gotowość do zmian wynikających zarówno z rozwoju nowoczesnych technologii, jak również z sytuacji o charakterze nagłym i nieprzewidywalnym. Istotnym ogniwem w procesie obsługi osób pozostających bez zatrudnienia jest kadra PSZ. Tylko systematyczne podnoszenie ich kwalifikacji i kompetencji zapewni, że ich pomoc osobom poszukującym pracy będzie efektywna i skuteczna. Zgodnie z załącznikiem D „Dokumentu roboczego Służb Komisji, Sprawozdanie krajowe – Polska 2019”, Wytocznych dla Polski, istnieje</p>

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

	<p>potrzeba podnoszenia kompetencji służb zatrudnienia, w celu skutecznego ukierunkowania polityki rynku do poszczególnych grup docelowych.</p>
<p>4 (d) wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia</p>	<p>Problemami polskiego systemu opieki zdrowotnej są: niska świadomość zdrowotna społeczeństwa oraz niska wykrywalność chorób we wczesnych stadiach rozwojowych, co znacznie zmniejsza szanse na całkowite ich wyleczenie. Sytuacja ta wynika m.in. z faktu, że w Polsce odnotowuje się deficyt finansowania działań profilaktycznych, nie tylko służących zwiększeniu dostępu do badań diagnostycznych, ale również mających na celu podniesienie wiedzy społeczeństwa w zakresie chorobotwórczych czynników ryzyka i zdrowego stylu życia. Dla zachowania aktywności zawodowej mieszkańców i zwiększenia ich szans pozostania na rynku pracy konieczna jest szeroko rozumiana profilaktyka. Zaplanowanie działań umożliwiających wcześniejsze i dokładniejsze diagnozowanie chorób, jak również edukowanie mieszkańców województwa w zakresie zdrowszego stylu życia, wpłyną na poprawę ich kondycji zdrowotnej i długość życia.</p> <p>Istotne w ramach ww. celu szczegółowego będzie eliminowanie czynników ryzyka w miejscu pracy, doposażenie/ wyposażenie stanowisk pracy mające na celu zapewnienie ergonomii lub bezpieczeństwa pracy. Finansowanie szerokiego pakietu świadczeń zdrowotnych wykraczającego poza zakres badań profilaktycznych, kursy i szkolenia przekwalifikujące pracowników oraz pakiety rehabilitacyjne pozwolą na ich zatrzymanie na rynku pracy i długą aktywność zawodową.</p> <p>Potwierdzenie powyższego zostało wskazane w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+. Jednym z kluczowych kierunków działań, określonych w celu operacyjnym 1.2 Strategii, jest profilaktyka zdrowotna służąca utrzymaniu aktywności zawodowej pracowników.</p> <p>Istnieją realne przesłanki przemawiające za potrzebą zaprogramowania przyszłego wsparcia w formule outplacementu. Analizy prowadzone przez PARP (<i>Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce, Warszawa 2021</i>) wskazują, że należy liczyć się z odroczoneymi w czasie konsekwencjami wynikającymi z wpływu pandemii na gospodarkę i rynek pracy. Deklarowane przez przedsiębiorców ograniczenie inwestycji i brak działań prorozwojowych charakteryzujących się</p>

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

	efektem prozatrudnieniowym może spowodować zmiany w poziomie zatrudnienia w poszczególnych firmach. Możliwość zastosowania rozwiązań w ramach outplacementu ułatwią pracownikom płynne przejście do innej formy aktywności zawodowej i uchronią przed stanem długotrwałego bezrobocia.
4 (f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami	Wytyczne dla Polski, załącznik D „Dokumentu roboczego Służb Komisji, Sprawozdanie krajowe – Polska 2019”, wskazują na potrzebę działań w zakresie wspierania rozwoju kompetencji kluczowych oraz poprawy dopasowania kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy oraz wspierania doradztwa zawodowego. W naszym województwie promowana będzie wysoka jakość kształcenia, na każdym etapie edukacyjnym. Wspierana będzie edukacja od etapu przedszkolnego, który jest fundamentem umożliwiającym pomyślny przebieg uczenia się przez całe życie, integracji społecznej i rozwoju osobistego, a na dalszym etapie czynnikiem zwiększającym szanse na zatrudnienie, poprzez kształcenie w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych (w tym zawodowych), po kształcenie ustawiczne w regionie. Szczególny nacisk zostanie położony na edukację włączającą, dostępną dla osób z niepełnosprawnościami w szkołach i placówkach oświaty. Kluczowe będą działania ukierunkowane na doradztwo zawodowe, od wczesnej edukacji dla dzieci / uczniów / słuchaczy, które przyczynią się do świadomych i zgodnych z potrzebami rynku pracy wyborów dalszej ścieżki kształcenia i wyboru odpowiedniego zawodu. Planowane jest wsparcie psychologiczno-pedagogicznego, które wzmocni i przyczyni się do lepszej kondycji psychicznej dzieci/uczniów/słuchaczy, co w związku z dużym ryzykiem wystąpienia w tej grupie chorób i zaburzeń psychicznych (duża liczba samobójstw wśród dzieci i młodzieży szkolnej) jest bardzo istotne. Wsparcie w zakresie doskonalenia kompetencji społeczno-wychowawczych zostanie skierowane również do rodziców/opiekunów dzieci/uczniów oraz do nauczycieli, w celu kompleksowego wsparcia. Kontynuowane będą działania dla uczniów szczególnie uzdolnionych, poprzez realizację programów stypendialnych. Dodatkowe działania dla dzieci i młodzieży rozwijające kompetencje kluczowe i umiejętności uniwersalne niezbędne na rynku pracy oraz umiejętności wykorzystywania technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) także będą wspierane już od

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

	<p>wczesnej edukacji. Bariery architektoniczne, brak odpowiedniego wyposażenia, niewystarczająco wykwalifikowana kadra w zakresie pracy z dziećmi i młodzieżą ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, to najczęściej spotykane trudności sprawiające, że szkoły i placówki nie są dostępne dla uczniów z niepełnosprawnościami. Ważnym działaniem staje się podniesienie kompetencji i kwalifikacji kadr systemu oświaty w regionie, co powinno przełożyć się na wysoką jakość nauczania. W związku z niskim udziałem osób dorosłych w kształceniu, konieczne jest wsparcie w celu podnoszenia, zmiany i uzupełnianie ich kompetencji/kwalifikacji. Szczególny nacisk zostanie położony na wykorzystanie narzędzi TIK, zwłaszcza przez osoby starsze, celem zapobiegania ich wykluczeniu cyfrowemu.</p>
<p>4 (g) wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej</p>	<p>Wytyczne inwestycyjne dla Polski, załącznik D do „Dokumentu roboczego Służb Komisji, Sprawozdanie krajowe – Polska 2019”, wskazują na potrzebę planowania i prognozowania zasobów ludzkich w opiece zdrowotnej, a także podnoszenie kwalifikacji i przekwalifikowania personelu medycznego i personelu opieki długoterminowej. Regionalny system ochrony zdrowia od lat zmagają się z problemami niedostatecznej liczby lekarzy. Niedobór w tej grupie personelu spowodowany jest wieloma czynnikami m.in. poziomem wynagrodzenia i związaną z tym migracją zarobkową oraz starzeniem się personelu.</p> <p>Wyzwaniem dla regionu staje się więc zachęcenie studentów kształcących się na kierunku lekarskim do podjęcia pracy w podmiotach leczniczych mających swoją siedzibę na terenie województwa. Czynnikiem motywującym do podjęcia takiej decyzji będzie przyznawanie stypendium studentom kierunku lekarskiego. Warunkiem przyznania pomocy materialnej będzie podjęcie pracy w województwie świętokrzyskim w oddziałach szpitalnych, w których występuje deficyt lekarzy.</p> <p>Rozwój medycyny i związane z tym zmiany w systemie ochrony zdrowia oraz potrzeby zdrowotne społeczeństwa implikują potrzebę nadania pielęgniarcom i położnym nowych ról, kompetencji i uprawnień zawodowych oraz ustawicznego podnoszenia kwalifikacji zawodowych w różnych obszarach pielęgniarstwa i położnictwa. Umożliwienie z poziomu regionalnego kształcenia doksztalcania kadr medycznych i przedstawicieli innych zawodów związanych z ochroną</p>

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

	<p>zdrowia spowoduje lepsze, niż z poziomu krajowego rozpoznanie potrzeb i obszarów szkoleń, a w konsekwencji bardziej adekwatne dopasowanie oferty do potrzeb personelu medycznego i osób wykonujących zawody niemedyczne.</p> <p>Wytyczne dla Polski, załącznik D „Dokumentu roboczego Służb Komisji, Sprawozdanie krajowe – Polska 2019”, wskazują na potrzebę działań w zakresie podnoszenia podstawowych umiejętności i promowania uczenia się dorosłych. W województwie zaplanowano działania na rzecz zwiększenia uczestnictwa osób dorosłych w uczeniu się przez całe życie, poprzez m.in. kursy podnoszące kompetencje/kwalifikacje. W 2018 r. w Polsce udział osób dorosłych (24-64 l.) w edukacji kształtował się na poziomie 5,7%, a w 2019 r. zmniejszył się do 4,8%. Edukacja osób dorosłych powinna wychodzić poza kształcenie w instytucjach systemu oświaty obejmując również edukację nieformalną, ukierunkowaną na dopasowanie do dynamiki rynku pracy. Jest to istotne w kontekście zachodzących zmian demograficznych (starzejące się społeczeństwo) i konieczności powstrzymania dezaktualizacji wiedzy. Planowane są działania zmierzające do poprawy umiejętności osób dorosłych, zwłaszcza o niskich kwalifikacjach. Będzie to możliwe dzięki wzmocnieniu ich motywacji (doradztwo edukacyjno-zawodowe, promocja korzyści uczenia się przez całe życie), wprowadzeniu elastycznych, dostosowanych do zmieniających się potrzeb rynku pracy różnych form kształcenia oraz wzmocnieniu oferty związanej z zawodami deficytowymi. Nacisk położony zostanie również na rozwój podstawowych kompetencji cyfrowych, ze szczególnym uwzględnieniem działań na rzecz włączenia cyfrowego.</p>
<p>4 (h) wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji</p>	<p>W 2019 r. najczęstszymi powodami wykluczenia społecznego w regionie były: długotrwała i ciężka choroba, bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność. Pomimo spadku liczby osób korzystających z pomocy społecznej ponad połowa świadczeniobiorców (58,8%) to osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej.</p> <p>Województwo charakteryzuje wysoki odsetek osób biernych zawodowo – stanowią oni 45% ogółu ludności w wieku ponad 15 lat (wg danych na II kwartał 2020 r.). Dodatkowo w związku z pandemią COVID-19 obserwowany jest wzrost bezrobocia, co może również przełożyć się na wzrost ubóstwa i wykluczenia społecznego. Stopa bezrobocia w województwie świętokrzyskim na koniec listopada 2020 r. wynosiła 8,3%</p>

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

	<p>(dla kraju 6,1%). Istnieje konieczność działań integrujących i włączających dla grup zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w tym społeczności romskiej przez m.in: wsparcie aktywizacyjne osób biernych zawodowo oraz osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację społeczną i zawodową - (instrumenty i narzędzia aktywnej integracji w wymiarze społecznym, zawodowym, edukacyjnym i zdrowotnym).</p> <p>Wsparcie przez (np.: realizację kompleksowego pakietu wsparcia doradczego i usługowego dla PES i PS) podmiotów ekonomii społecznej i ich otoczenia wpłynie na pobudzenie aktywności zawodowej i społecznej osób w trudnej sytuacji społeczno-bytowej (). Województwo świętokrzyskie cechuje niski kapitał społeczny (liczba podmiotów NGO 2,9 tys. co stanowi 3,1 % ogólnej liczby organizacji w kraju). W regionie na 100 tys. mieszkańców przypada 1,85 przedsiębiorstw społecznych, co lokuje region na 12 pozycji w kraju, natomiast średnia dla Polski wynosi 2,98. Powyższe dane wskazują na konieczność uruchomienia wszelkich możliwych instrumentów wzmacniających podmioty ekonomii społecznej.</p> <p>Realizacja wsparcia odpowiadać będzie na zalecenia Rady UE z 2019 r. (załącznik D do „Dokumentu roboczego Służb Komisji, Sprawozdanie krajowe – Polska 2019”), dotyczące wspierania zintegrowanych działań na rzecz aktywnego włączenia mających dotrzeć do większej liczby osób ze środowisk defaworyzowanych.</p>
<p>4 (i) wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów</p>	<p>Prognoza ludności na lata 2020-2050 zakłada w województwie świętokrzyskim większe, niż przeciętnie w kraju, nasilanie niekorzystnych tendencji demograficznych. Spadek liczby ludności nasilił się w 2019 r. i wzrósł do 3,8% w porównaniu z 2010 r. Starzenie się kadr gospodarki przy jednoczesnym spadku liczby ludności skutkuje koniecznością uruchomienia innych zasobów kadrowych, np.: obywateli państw trzecich, którzy mając dostęp do niezbędnych im usług (m.in.: wsparcie rodziny, nauka języka polskiego, pomoc psychologiczna, aktywizacja zawodowa) mogliby zasilić rynek pracy. Na terenie regionu w 2020 roku przebywało 4669 cudzoziemców z czego największą grupę w liczbie 2725 osób stanowili obywatele jednego z państw trzecich – Ukrainy. W odniesieniu do kraju najmniej cudzoziemców przebywa na terenie woj. świętokrzyskiego (odpowiednio w latach: 2015 - 1,1% oraz w 2016 - 1,2%). Wdrożenie programów wsparcia dla obywateli państw</p>

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

	<p>trzecich przyczyni się do ich integracji społeczno-gospodarczej, a co za tym idzie, do wzmocnienia działań włączających do rynku pracy, w szczególności: usługi dla cudzoziemców i ich rodzin, które pozwolą na lepsze funkcjonowanie w polskim społeczeństwie.</p>
<p>4 (k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej</p>	<p>Celem interwencji jest poprawa dostępu do usług społecznych, w tym usług mieszkaniowych i zdrowotnych, w szczególności dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Usługi społeczne i zdrowotne świadczone w społeczności lokalnej – w tym opiekuńcze, asystenckie i zdrowotne przyczynią się do ograniczenia ryzyka wystąpienia wykluczenia społecznego. Konsekwencją zmian demograficznych będzie zwiększone obciążenie systemu pomocy społecznej z tytułu zapewnienia opieki osobom starszym. W latach 2014-2019 liczba osób korzystających z usług opiekuńczych wzrosła o 32%. W 2019 r. aż w 14 gminach nie realizowano usług opiekuńczych. Wzrost liczby osób w wieku 65 lat i więcej wzmacnia popyt na świadczenia zdrowotne, realizowane w placówkach opieki zdrowotnej, w ramach systemu ratownictwa medycznego, a także w domach pomocy społecznej. Ponad 20% seniorów powyżej 85 lat jest całkowicie zależnych od opieki innych osób. Narastające wraz z wiekiem ograniczenia funkcjonalne, długotrwałe problemy zdrowotne oraz choroby przewlekłe zwiększają w regionie zapotrzebowanie na opiekę długoterminową, paliatywno-hospicyjną i świadczenia rehabilitacyjne. Również Wytoczne inwestycyjne dla Polski, załącznik D do „Dokumentu roboczego Służb Komisji, Sprawozdanie krajowe – Polska 2019”, wskazują na słabo rozwiniętą opiekę długoterminową nad osobami starszymi, osobami z niepełnosprawnościami i osobami cierpiącymi na choroby przewlekłe. Kolejnym problemem zdrowotnym jest coraz większa liczba dzieci i młodzieży zmagająca się z chorobami przewlekłymi: otyłością, alergią, czy wadami postawy, dlatego bardzo ważne jest podjęcie działań prewencyjnych i skutecznej profilaktyki. W ostatnich latach rośnie również w regionie liczba osób, które potrzebują specjalistycznej pomocy z powodu zaburzeń psychicznych. Ponadto pandemia COVID-19 na długo pozostawi ślad w zdrowiu psychicznym czy w zachowaniach społecznych na całym świecie.</p>
<p>4 (l) wspieranie integracji społecznej</p>	<p>Potrzeby w zakresie rozwoju środowiskowych usług społecznych wskazują, że należy kontynuować prace nad</p>

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci	<p>deinstytucjonalizacją usług społecznych oraz pieczy zastępczej. Liczba rodzin w 2019 r. objętych interwencją kryzysową wzrosła o 12% w stosunku do 2018 r. Ze względu na rosnące statystyki w tym zakresie należy podjąć działania wspierające rodziny oraz ośrodki świadczące usługi w ramach kryzysu rodziny. W przypadku dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej istotne są przedsięwzięcia w zakresie wsparcia pieczy zastępczej i systemu wsparcia rodziny. Ze względu na dobro dziecka należy wdrożyć działania, które będą minimalizowały ryzyko umieszczenia dziecka w opiece zastępczej (wsparcie dla asystentów rodziny, poradnictwo terapeutyczne, wsparcie placówek wsparcia dziennego i inne). W województwie świętokrzyskim liczba bezdomnych szacowana jest na 794 osoby, co stanowi 2,62% ogółu bezdomnych w Polsce.</p> <p>Realizacja wsparcia odpowiadać będzie na zalecenia Rady UE z 2019 (załącznik D do „Dokumentu roboczego Służb Komisji, Sprawozdanie krajowe – Polska 2019”), dotyczące wzmocnienia systemu wsparcia rodziny oraz przyspieszenia procesu deinstytucjonalizacji, w szczególności w odniesieniu do dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej.</p>
---	--

CP 5. Europa bliższa obywatelom dzięki wspieraniu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju wszystkich rodzajów terytoriów oraz inicjatyw lokalnych, EFRR

Cel szczegółowy lub odrębny priorytet	Uzasadnienie (posumowanie)
5 (i) wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwojowi społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich	<p>Województwo Świętokrzyskie posiada doświadczenie we wdrażaniu instrumentu terytorialnego (ZIT KOF). Instrument opierał się na porozumieniu jednostek samorządu terytorialnego (JST) i realizacji wspólnej strategii, która zawierała listę projektów strategicznych. Kontynuacja takiej formy wdrażania Instrumentu terytorialnego ZIT jest słuszna, wymaga tylko niewielkich modyfikacji (Raport przeprowadzony przez firmę ECORYS w 2019 r., pt. Ocena instrumentu Zintegrowane Inwestycje Terytorialne w ramach RPOWŚ 2014-2020) co przyczyni się do realizacji bardziej zintegrowanych przedsięwzięć rozwojowych. Istotnym obszarem działań będzie wykorzystanie endogenicznych potencjałów w celu wzmocnienia i zwiększenia odporności lokalnych gospodarek poprzez zrównoważone wsparcie w zakresie turystyki, kultury, dziedzictwa kulturowego i naturalnego, ekoturystyki, które przyczyni się do</p>

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

	<p>zrównoważonego i odpornego rozwoju gospodarczego, społecznego i środowiskowego opartego na strategiach terytorialnych. Wsparcie na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich musi położyć szczególny nacisk na wkład w transformację ekologiczną i cyfrową oraz funkcjonalną współpracę obszarów miejskich. Przedmiotowe wsparcie stanowić będzie ważny czynnik rozwojowy scalający potrzeby i oczekiwania samorządów lokalnych.</p> <p>Obok interwencji skierowanej do ZIT przewidziano działania dotyczące kompleksowych inwestycji mających na celu ożywienie zdegradowanych obszarów miast, które utraciły swoją pierwotną funkcję, poprzez nadawanie i przywracanie im funkcji gospodarczych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, społecznych i kulturalnych. Dotyczy to interwencji związanych z rewitalizacją obszarów zdegradowanych. W województwie świętokrzyskim na dzień 31.03.2021 obowiązują 93 programy rewitalizacji na 102 gminy (z czego 53 gminy wiejskie, 35 gmin miejsko-wiejskich, 5 gmin miejskich). 13 programów realizowanych jest w oparciu o ustawę o rewitalizacji – w formule Gminnych Programów Rewitalizacji. Powyższe dane potwierdzają wysoką świadomość konieczności prowadzenia działań rewitalizacyjnych. Mając na uwadze powyższe zasadna jest kontynuacja działań rewitalizacyjnych na obszarach miast celem ożywienia społeczno-gospodarczego obszarów zdegradowanych. Potwierdzeniem potrzeb rewitalizacyjnych są dane wskazujące, że wartość projektów z list rezerwowych konkursów rewitalizacyjnych w RPOWŚ 2014-2020 wynosi ponad 135 mln zł.</p> <p>CP 5 jest spójny z Celem Strategicznym 3. Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi SRWŚ 2030+, związanym z działaniami administracji publicznej polegającymi na eliminowaniu nierówności społeczno-gospodarczej oraz podnoszeniu atrakcyjności regionu dla obecnych i przyszłych mieszkańców. Powyższe działania są powiązane z istotą CP 5 wskazaną w UP, gdzie celem przekrojowym jest wzmacnianie współpracy na poziomie regionalnym i lokalnym ukierunkowanej na rozwiązywanie problemów społeczno-gospodarczych.</p>
<p>5 (ii) wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu</p>	<p>Mając na celu zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej regionu niezbędne jest skierowanie wsparcia na obszary pozamiejskie poprzez zawiązanie współpracy-partnerstwa pomiędzy JST, dzięki czemu możliwe będzie wspólne</p>

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

<p>społecznemu rozwojowi społecznego, gospodarczego i środowiskowego, na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie</p>	<p>oddziaływanie na problemy i potrzeby obszarów wiejskich, miejsko-wiejskich takich jak: utrudniony dostęp do potencjałów endogenicznych, rewitalizacja obszarów. Przedmiotowy cel szczegółowy odpowiada na zdiagnozowane potrzeby w zakresie endogenicznych potencjałów w celu wzmocnienia i zwiększenia odporności lokalnych gospodarek poprzez zrównoważone wsparcie w zakresie kultury, turystyki, dziedzictwa kulturowego i naturalnego które przyczyni się do zrównoważonego i odpornego rozwoju gospodarczego, społecznego i środowiskowego opartego na strategiach terytorialnych. Wsparcie na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów musi położyć szczególny nacisk na wkład w transformację ekologiczną i cyfrową oraz funkcjonalną współpracę obszarów. Przedmiotowe wsparcie stanowić będzie ważny czynnik rozwojowy scalający potrzeby i oczekiwania samorządów lokalnych.</p> <p>Obok interwencji skierowanej w zakresie endogenicznych potencjałów przewidziano działania mające na celu zapobieganie negatywnym zjawiskom społeczno-gospodarczym na obszarach wiejskich, miejsko-wiejskich; w szczególności na obszarach zagrożonych trwałą marginalizacją. Dotyczą one kompleksowych inwestycji mających na celu ożywienie zdegradowanych obszarów, które utraciły swoją pierwotną funkcję, poprzez nadawanie i przywracanie im funkcji gospodarczych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, społecznych i kulturalnych. Dotyczy to interwencji związanych z rewitalizacją obszarów zdegradowanych.</p> <p>W województwie świętokrzyskim na dzień 31.03.2021 obowiązują 93 programy rewitalizacji na 102 gminy (z czego 53 gminy wiejskie, 35 gminy miejsko-wiejskie, 5 gminy miejskie). 13 programów realizowanych jest w oparciu o ustawę o rewitalizacji- w formule Gminnych Programów Rewitalizacji.</p> <p>Powyższe dane wskazują na potrzebę działań rewitalizacyjnych celem ożywienia społeczno-gospodarczego obszarów zdegradowanych.</p> <p>Potwierdzeniem potrzeb rewitalizacyjnych są dane wskazujące, że wartość projektów z list rezerwowych konkursów rewitalizacyjnych w RPOWŚ 2014-2020 wynosi ponad 135 mln zł.</p>
---	---

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

	<p>Jednocześnie województwo świętokrzyskie dostrzega konieczność wykorzystania dotychczas niestosowanego w okresie programowania 2014-2020 instrumentu terytorialnego jakim jest Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność. Doceniając znaczenie oraz zakres, uznaje się, że RLKS pozwoli zaktywizować społeczności lokalne uwzględniając lokalne potrzeby i potencjały, co przyczyni się do podejmowania działań rozwojowych.</p> <p>Realizacja CP 5 ma swoje odzwierciedlenie w Celu Strategicznym 3. Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi SRWŚ 2030+. Cel ten związany jest z działaniami administracji publicznej polegającymi na eliminowaniu nierówności społeczno-gospodarczej oraz podnoszeniu atrakcyjności regionu dla jego obecnych i przyszłych mieszkańców.</p> <p>Powyższe kierunki działań są ściśle powiązane z istotą CP 5 wskazaną w UP, gdzie celem przekrojowym jest wzmocnienie współpracy na poziomie regionalnym i lokalnym ukierunkowanej na rozwiązywanie problemów społeczno-gospodarczych.</p>
--	--

2. Priorytety

2.1 Priorytety inne niż pomoc techniczna

2.1.1 Priorytet 1. Konkurencyjna gospodarka

2.1.1.1 Cel szczegółowy 1(i) Rozwijanie i wzmocnienie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii

2.1.1.1.1 Interwencje w ramach Funduszy

Powiązane rodzaje działań:

Działalność B+R jest jednym z kluczowych elementów polityki rozwoju województwa świętokrzyskiego, znajdującym odzwierciedlenie w dokumentach strategicznych. Uszczegółowieniem Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ w zakresie innowacyjności jest Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Świętokrzyskiego 2030+, pełniąca funkcję regionalnej strategii inteligentnej specjalizacji. RIS zakłada, że województwo świętokrzyskie w perspektywie do 2030 r. przekształci się w region, w którym przedsiębiorstwa mają możliwość innowacyjnego rozwoju, przy aktywnym udziale regionalnych uczelni oraz bazując na wykorzystaniu potencjału regionalnego oraz kapitału ludzkiego, czego następstwem będzie poprawa pozycji w europejskich rankingach innowacyjności.

Rozwój B+R wiąże się z koniecznością stworzenia warunków, które będą sprzyjały ponoszeniu przez przedsiębiorstwa i jednostki naukowe - nakładów na działalność innowacyjną. W czasach gospodarki opartej na wiedzy, niepokojący jest słaby poziom innowacyjności regionalnej gospodarki. Od lat w województwie utrzymują się niskie wskaźniki innowacyjności, m.in. zbyt małe nakłady na działalność innowacyjną wszystkich sektorów oraz niewielka liczba patentów i wzorów użytkowych. Wskazuje to na konieczność dalszego wspierania potencjału świętokrzyskiej nauki i gospodarki. Samorząd Województwa pragnie stworzyć warunki do prowadzenia działań na rzecz wzmocnienia współpracy sektora nauki i biznesu.

W celu zwiększenia potencjału w zakresie badań i innowacji oraz wykorzystania zaawansowanych technologii planuje się objęcie wsparciem publicznej infrastruktury organizacji badawczych. Planuje się prowadzenie badań nad nowymi metodami leczenia, nowymi zabiegami i terapiami w oparciu o endogeniczne zasoby regionu. Planuje się również wsparcie projektów badawczo-rozwojowych przedsiębiorstw uwzględniających możliwość rozwoju istniejącego lub stworzenia nowego zaplecza badawczo-rozwojowego służącego działalności innowacyjnej przedsiębiorstw. Jednym z kluczowych elementów rozwoju przedsiębiorstw będzie zastosowanie inteligentnych technologii informacyjnych i cyfrowych usługi, pozwalających na dostosowanie podmiotów do wdrażania idei Przemysłu 4.0. Ponadto w ramach działań B+R przewiduje się wsparcie w zakresie budowania kompetencji (jako element

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

projektu). Zapewnienie kompetencji na rzecz współpracy z gospodarką będzie skorelowane ze wzrostem innowacyjności przedsiębiorstw w regionie.

W ramach celu szczegółowego 1(i) realizowane będzie również wsparcie na zakup proinnowacyjnych usług doradczych dla MŚP, świadczonych przez profesjonalne podmioty. Wspierane będą działania przedsiębiorstw wprowadzających na rynek nowe produkty lub usługi lub wymagających wsparcia w zakresie dostosowania się do zmiennych warunków rynkowych, dotyczące zwiększenia ich potencjału w zakresie badań i innowacji oraz wykorzystywania zaawansowanych technologii, w szczególności w zakresie cyfryzacji, automatyzacji i robotyzacji, gospodarki obiegu zamkniętego oraz gospodarki niskoemisyjnej.

W ramach Celu szczegółowego 1(i) *Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii*, wspierane będą następujące typy projektów:

- **wsparcie prowadzenia działalności B+R przez przedsiębiorstwa i konsorcja z ich udziałem** (preferowane będą projekty z udziałem organizacji badawczych, uczelni wyższych i organizacji pozarządowych),
- **wsparcie transferu technologii i/lub wdrażania wyników prac B+R** (zarówno w firmach, które prowadzą takie prace, jak i absorpcji technologii wytworzonej przez inne podmioty),
- **wsparcie infrastruktury B+R przedsiębiorstw,**
- **wsparcie infrastruktury B+R organizacji badawczych** - w odniesieniu do publicznej infrastruktury organizacji badawczych przewiduje się możliwość finansowania przedsięwzięć dotyczących infrastruktury, która będzie wykorzystywana, zarówno do działalności gospodarczej, jak i niegospodarczej.

Projekt dotyczący publicznej infrastruktury organizacji badawczych może być wspierany, o ile służy realizacji agendy badawczej, której zakres jest zgodny z regionalną inteligentną specjalizacją i został zaopiniowany przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego oraz ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, na warunkach i w trybie określonym w kontrakcie programowym dla regionu świętokrzyskiego.

- **rozwój systemów doskonałości procesowej i produktowej przedsiębiorstw upowszechnienie systemów i standardów jakości wśród przedsiębiorstw, wsparcie popytu na projakościowe usługi instytucji otoczenia biznesu.**

Główne grupy docelowe:

- właściciele i pracownicy przedsiębiorstw, organizacji badawczych, organizacji pozarządowych, kierownictwo i pracownicy uczelni wyższych, osoby prowadzące działalność naukową, użytkownicy wspartej infrastruktury, mieszkańcy województwa świętokrzyskiego korzystający z rezultatów projektu.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

W ramach celu szczegółowego 1(i) przestrzegane będą zasady horyzontalne, o których mowa w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej oraz w art. 10 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, z uwzględnieniem Karty Praw podstawowych Unii Europejskiej, Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych (Konwencja ONZ) oraz art. 6a i 67 Rozporządzenia Ogólnego (także w zakresie spełnienia horyzontalnych warunków podstawowych zgodnie z Załącznikiem III), jak również właściwe przepisy krajowe oraz stosowne wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego.

W ramach celu szczegółowego przewiduje się wsparcie, m.in. projektów infrastrukturalnych, w szczególności rozwijana będzie zasada zapewniania dostępności do usług, infrastruktury, komunikacji, kultury, edukacji i zatrudnienia w ramach projektów dla osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1062).

Wszystkie projekty będą realizowane z zachowaniem zasad równości szans i zapobiegania dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię, światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Zasady te będą przestrzegane, zarówno na etapie wyboru projektów, jak również w trakcie ich realizacji i w okresie trwałości projektów.

Istotne będzie również zachowanie zasad sprzyjających podniesieniu jakości życia i zapewnienia niezależności obywateli, którzy ze względu na stan zdrowia, wiek, czy niepełnosprawność napotykać na ograniczenia w życiu codziennym.

Realizacja programu będzie odbywała się zgodnie z poszanowaniem zasad równości w rozumieniu prawa wspólnotowego oraz krajowego, co będzie odzwierciedlone zarówno w procesie programowania, wdrażania, monitorowania kontroli, informacji i promocji, a także samej realizacji projektów. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności będzie ona weryfikowana pod kątem czy planowany projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 Rozporządzenia Ogólnego.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych:

W ramach CS(i) nie jest planowane wykorzystanie instrumentów terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

W ramach niniejszego celu szczegółowego nie wyklucza się możliwości realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych ani transnarodowych. Na etapie tworzenia programu operacyjnego nie zidentyfikowano konkretnych propozycji projektów wychodzących poza obszar geograficzny niniejszego programu regionalnego.

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach celu szczegółowego nie przewiduje się stosowania instrumentów finansowych.

Ryzyko związane z przeprowadzeniem prac B+R i wdrożeniem ich wyników jest tak duże, że instrumenty finansowe nie dostarczają wystarczającej zachęty do ich wykorzystania. Jednocześnie konstrukcja instrumentów finansowych na B+R, wymaga posiadania zdolności kredytowej po stronie pożyczkobiorcy, uwiarygadniającej możliwość spłaty zobowiązań nawet w sytuacji niepowodzenia projektu (brak oczekiwanych wyników prac badawczych), a więc nie adresuje problemu luki finansowej, dlatego podstawową formą finansowania będzie dotacja.

2.1.1.1.2 Wskaźniki

Tabela 1: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
1	1 (i)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 001	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże)	przedsiębiorstwa	5	45
				RCO 006	Naukowcy pracujący we wspieranych obiektach badawczych	osoba	0	Do uzupełnienia
				RCO 010	Przedsiębiorstwa współpracujące z organizacjami badawczymi	przedsiębiorstwa	0	10
				PLRO 007	Liczba realizowanych projektów B+R	szt.	7	47

Tabela 2: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródła danych	Uwagi
1	1 (i)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 001	Miejsca pracy utworzone we wspieranych jednostkach	EPC	0	n/d	104	CST	
				RCR 002	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne (w tym: dotacje, instrumenty finansowe)	EUR	0	n/d	20 080 000	CST	
				RCR 003	Małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) wprowadzające innowacje produktowe lub procesowe	przedsiębiorstwa	0	n/d	79	CST	

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

				RCR 006	Złożone wnioski patentowe	Wniosek patentowy	0	n/d	18	CST	
--	--	--	--	------------	------------------------------	----------------------	---	-----	----	-----	--

2.1.1.1.3 Indykatory podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMR)

Tabela 1: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	1 (i)	002 Inwestycje w środki trwałe w małych i średnich przedsiębiorstwach (w tym prywatnych ośrodkach badawczych) bezpośrednio związane z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	Do uzupełnienia na późniejszym etapie
				003 Inwestycje w środki trwałe, w tym infrastrukturę badawczą, w dużych przedsiębiorstwach bezpośrednio związane z działaniami badawczymi i innowacyjnymi Przepis: Duże przedsiębiorstwa oznaczają wszystkie przedsiębiorstwa inne niż MŚP, w tym małe spółki o średniej kapitalizacji	Do uzupełnienia na późniejszym etapie
				004 Inwestycje w środki trwałe w publicznych ośrodkach badawczych i instytucjach szkolnictwa wyższego bezpośrednio związane z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	Do uzupełnienia na późniejszym etapie
				029 Procesy badawcze i innowacyjne, transfer technologii i współpraca między przedsiębiorstwami, organizacjami badawczymi i uczelniami wyższymi, koncentrujące się na gospodarce niskoemisyjnej, odporności i przystosowaniu się do zmian klimatu	Do uzupełnienia na późniejszym etapie

Tabela 2: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	1 (i)	01 dotacja	91 000 000

Tabela 3: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	1 (i)	33 brak ukierunkowania terytorialnego	91 000 000

Tabela 4: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

1	EFRR	Słabiej rozwinięte	1 (i)	09 nie dotyczy	0
---	------	--------------------	-------	----------------	---

Tabela 5: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	1 (i)	03 Projekty neutralne w kwestii równouprawnienia płci	91 000 000

2.1.1.2 Cel szczegółowy 1 (ii) czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych

2.1.1.2.1 Interwencje w ramach Funduszy

Powiązane rodzaje działań:

Według danych z Raportu GUS „Społeczeństwo informacyjne Polsce Wyniki badań statystycznych z lat 2015 -2019”, Województwo Świętokrzyskie cechuje się niskim wskaźnikiem w następujących obszarach związanych z wykorzystaniem ICT (TIK) w administracji publicznej:

- Przedsiębiorstwa korzystające z e-administracji – Województwo Świętokrzyskie: 91,6% (średnia w kraju: 95,7%),
- Osoby korzystające z usług administracji publicznej za pomocą Internetu w ciągu ostatnich 12 miesięcy - Województwo Świętokrzyskie: 30%-35,9% (średnia w kraju: 40,4%),
- Jednostki administracji publicznej posiadające intranet – Województwo Świętokrzyskie: 32,5%-38,0% (średnia w kraju: 41,9%), przy czym należy zaznaczyć, że w jednostkach administracji państwowej - intranet wykorzystywano dwukrotnie częściej niż w jednostkach samorządowych,
- Jednostki administracji publicznej zapewniające szkolenia dla pracowników w zakresie ICT – Województwo Świętokrzyskie: 47,6% w 2017 r., 45,7% w 2018 r. (obszar poziomu najniższy dla 4 województw), przy średniej w kraju odpowiednio: 53,7% w 2017 r., 48,8% w 2018 r.

Rozwój e-usług jest jednym z priorytetów wskazanych przez Ministerstwo Cyfryzacji, mającym na celu wzmocnienie rozwoju cyfryzacji w tym obszarze, do poziomu średniego w Europie, gdyż obecnie Polska jest plasowana na jednym z ostatnich miejsc, biorąc pod uwagę opublikowane wskaźniki.

W 2019 r. w Polsce 84,5% osób korzystało z Internetu, natomiast regularnie - 78,3%. W 2018 r. w Unii Europejskiej odsetek osób korzystających regularnie z Internetu wynosił 83%. Dystans Polski do średniej w UE utrzymał się na poziomie ok. 8%. Odsetek mieszkańców województwa świętokrzyskiego korzystających z Internetu wyniósł w 2019 r.: 88,5% ogółu mieszkańców regionu, natomiast odsetek

mieszkańców korzystających regularnie - 79,6%. Plasuje to region na czwartym miejscu od końca, w skali kraju.

W czasach zdominowanych przez rozwój technologii informatycznych konieczna jest zatem rozbudowa i unowocześnienie posiadanej bazy, zarówno w postaci urządzeń (hardware), jak również oprogramowania (software). W tym kontekście szczególnego znaczenia nabierają także e-kompetencje - edukacja specjalistyczna samych użytkowników i administratorów systemów jak również edukacja ogólna społeczeństwa w zakresie umiejętności codziennego wykorzystania szeroko rozumianego obszaru ICT. Rozwój e-usług publicznych wymaga aktywizacji osób wykluczonych cyfrowo - przygotowania mieszkańców na nową e-rzeczywistość i podniesienie ich kompetencji cyfrowych, zarówno tych podstawowych, jak również specjalistycznych.

Celem wsparcia jest wdrożenie w sektorze publicznym rozwiązań cyfrowych, zapewniających wysoki poziom jakości i dostępności e-usług skierowanych do obywateli i przedsiębiorstw. Realizacja wsparcia przyczyni się do zwiększenia zakresu danych dostępnych w postaci cyfrowej oraz usprawnienia procesów w administracji publicznej. Rezultatem interwencji będzie usprawnienie realizacji procedur administracyjnych, zwiększenie podaży, jakości i dostępności e-usług, szczególnie w obszarach kluczowych dla mieszkańców i przedsiębiorców, a także łatwiejszy i szerszy dostęp do zasobów, w tym danych i informacji gromadzonych w sektorze publicznym zgodnie z Europejską Dyrektywą INSPIRE i Programem Otwierania Danych Publicznych. Wsparcie umożliwi również poprawę dojrzałości cyfrowej sektora administracji publicznej.

Mając na uwadze powyższe, w ramach Celu szczegółowego (ii) *czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych*, wspierane będą następujące typy projektów:

– **transformacja cyfrowa gospodarki, polegająca w szczególności na wdrożeniu programów stymulujących wprowadzanie w sektorze publicznym rozwiązań cyfrowych, obejmujących:**

- zwiększanie podaży, podnoszenie jakości i użyteczności e-usług sektora publicznego,
- digitalizacja i zwiększenie dostępności danych publicznych (w tym ich standaryzacja, strukturyzacja), a także cyfrowych zasobów o znacznym potencjale ponownego wykorzystania, pozostających w dyspozycji podmiotów sektora publicznego i prywatnego;
- wyposażenie lokalnej administracji publicznej w narzędzia informatyczne umożliwiające integrację z centralną architekturą informatyczną;
- zastosowanie sztucznej inteligencji w procesach przetwarzania danych;
- wsparcie podnoszenia kompetencji cyfrowych pracowników instytucji sektora publicznego (jako element projektu), ze szczególnym uwzględnieniem zaawansowanych kompetencji oraz kompetencji z zakresu cyberbezpieczeństwa, także pracowników JST i przedsiębiorstw.

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Dodatkowo przewidziano działania mające na celu zwiększanie świadomości obywateli dotycząc korzystania z nowoczesnych technologii;

- **cyberbezpieczeństwo** (jako element projektu), ukierunkowane na wzmacnianie bezpieczeństwa świadczenia e-usług lub systemów informatycznych poprzez budowę lub modernizację istniejących systemów, o zasięgu regionalnym i lokalnym
- **platformy e-usług publicznych** - wsparcie rozwoju platform e-usług publicznych szczebla regionalnego/lokalnego.
- **usługi w zakresie e-zdrowia**, w tym w szczególności:
- a) realizacja projektów z zakresu e-usług z uwzględnieniem standardów wypracowanych na poziomie krajowym,
  - b) wdrażanie TIK w podmiotach leczniczych innych niż na poziomie krajowym,
  - c) cyfryzacja procesów back-office,
  - d) zwiększenie poziomu wykorzystania nowoczesnych technologii w systemie ochrony zdrowia – pilotażowe wdrożenie w POZ na poziomie regionalnym,
  - e) wdrażanie systemowych rozwiązań z zakresu telemedycyny,
  - f) zastosowanie sztucznej inteligencji – projekty regionalne,
  - g) poprawa dojrzałości cyfrowej placówek medycznych: infrastruktura IT, kompetencje cyfrowe oraz cyberbezpieczeństwo, w tym działania zapewniające interoperacyjność rozwiązań centralnych z istniejącymi i tworzonymi rozwiązaniami regionalnymi i lokalnymi oraz wyposażanie podmiotów leczniczych - wyposażenie podmiotów leczniczych w narzędzia informatyczne umożliwiające integrację z centralną architekturą informatyczną e-zdrowia.

Interwencja w ramach niniejszego celu zapewni dalszy rozwój cyfryzacji w regionie, będzie prowadzić do wygodnego załatwiania spraw urzędowych i spraw z zakresu e-zdrowia, e-usług publicznych oraz szybszego i tańszego procesu administracyjnego, co będzie korzystne, zarówno dla obywateli, przedsiębiorstw, jak i dla organizacji badawczych i instytucji publicznych.

Główne grupy docelowe:

pracownicy podmiotów leczniczych, pracownicy sektora administracji publicznej, pracownicy uczelni wyższych, mieszkańcy województwa świętokrzyskiego.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

W ramach celu szczegółowego 1(ii) przestrzegane będą zasady horyzontalne, o których mowa w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej oraz w art. 10 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, z uwzględnieniem Karty Praw podstawowych Unii Europejskiej, Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych (Konwencja ONZ) oraz art. 6a i 67 Rozporządzenia Ogólnego (także w zakresie spełnienia horyzontalnych warunków podstawowych zgodnie z Załącznikiem III), jak również

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

właściwe przepisy krajowe oraz stosowne wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego.

W tym celu szczegółowym w szczególności rozwijana będzie zasada zapewniania dostępności do usług, infrastruktury, komunikacji, edukacji i zatrudnienia w ramach projektów dla osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1062). W ramach celu szczegółowego ważnym elementem będzie zapewnienie dostępności jako właściwości środowiska technologii i systemów informacyjno-komunikacyjnych, pozwalająca osobom z niepełnosprawnościami na korzystanie z nich na zasadzie równości z innymi osobami.

Wszystkie projekty będą realizowane z zachowaniem zasad równości szans i zapobiegania dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię, światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Zasady te będą przestrzegane, zarówno na etapie wyboru projektów, jak również w trakcie ich realizacji i w okresie trwałości projektów.

Istotne będzie również zachowanie zasad sprzyjających podniesieniu jakości życia i zapewnienia niezależności obywateli, którzy ze względu na stan zdrowia, wiek, czy niepełnosprawność napotykać na ograniczenia w życiu codziennym.

Realizacja programu będzie odbywała się zgodnie z poszanowaniem zasad równości w rozumieniu prawa wspólnotowego oraz krajowego, co będzie odzwierciedlone zarówno w procesie programowania, wdrażania, monitorowania kontroli, informacji i promocji, a także samej realizacji projektów. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności będzie ona weryfikowana pod kątem czy planowany projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 Rozporządzenia Ogólnego.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych:

W ramach CS 1 (ii) nie jest planowane wykorzystanie instrumentów terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

W ramach niniejszego celu szczegółowego nie wyklucza się możliwości realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych ani transnarodowych. Na etapie tworzenia programu operacyjnego nie zidentyfikowano konkretnych propozycji projektów wychodzących poza obszar geograficzny niniejszego programu regionalnego.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach celu szczegółowego nie przewiduje się stosowania instrumentów finansowych, a podstawową formą finansowania będzie dotacja. Kosztowne inwestycje w sprzęt konieczny do wdrożenia e-usług i wysokie koszty utrzymania infrastruktury i jej modernizacji stanowią barierę dla potencjalnych beneficjentów do inwestowania środków w technologie cyfrowe. Zaobserwowane w regionie niskie

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

zainteresowanie obywateli korzystaniem z e-usług oraz niewielkie zaangażowanie samorządów w zakresie wdrażania tego typu usług, wymagają zastosowania skuteczniejszych i bardziej efektywnych form wsparcia. Stąd konieczne są silne zachęty, których dostarczają dotacje.

2.1.1.2.2 Wskaźniki

Tabela 1: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
1	1 (ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 014	Instytucje publiczne otrzymujące wsparcie na opracowywanie usług, produktów i procesów cyfrowych	instytucje	5	17

Tabela 2: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródła danych	Uwagi
1	1 (ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 011	Użytkownicy nowych i zmodernizowanych publicznych usług, produktów i procesów cyfrowych	Użytkownicy/rok	Do ustalenia	2021	Do ustalenia	CST	

2.1.1.2.3 Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMR)

Tabela 1: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	1 (ii)	016 Rozwiązania TIK, usługi elektroniczne, aplikacje dla administracji	20 453 824

Tabela 2: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	1 (ii)	01 Dotacja	20 453 824

Tabela 3: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
---------------	---------	-------------------	-----------------	-----	---------------

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

1	EFRR	Słabiej rozwinięte	1 (ii)	033 Brak ukierunkowania terytorialnego	20 453 824
---	------	--------------------	--------	--	------------

Tabela 4: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	1 (ii)	09 Nie dotyczy	0

Tabela 5: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	1 (ii)	03 Projekty neutralne w kwestii równouprawnienia płci	20 453 824

2.1.1.3 Cel szczegółowy 1(iii) wzmocnienie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne

2.1.1.3.1 Interwencje w ramach Funduszy

Powiązane rodzaje działań:

Niska atrakcyjność inwestycyjna województwa i ograniczony potencjał eksportowy regionalnych przedsiębiorstw są czynnikami, wpływającymi na całą gospodarkę regionu, a tym samym na powstawanie nowych miejsc pracy, wysokość zarobków, a co za tym idzie, jakość życia mieszkańców. Przyciąganie inwestorów, tworzenie nowych miejsc pracy oraz pozytywne trendy w kwestii zarobków w przedsiębiorstwach mają wpływ na powstrzymanie młodych ludzi przed wyjazdem z województwa i wyludnianie regionu. Rozwój gospodarczy i wspieranie przedsiębiorczości mają fundamentalne znaczenie dla promocji województwa świętokrzyskiego. Dlatego samorząd województwa będzie podejmował dalsze działania zmierzające do promocji gospodarczej województwa, zarówno w wymiarze krajowym, jak i międzynarodowym. Wykorzystując swój potencjał finansowy i instytucjonalny, samorząd przy współpracy z przedsiębiorcami i instytucjami otoczenia biznesu będzie wspierał świętokrzyskie przedsiębiorstwa, szczególnie te działające w obszarze inteligentnych specjalizacji, na rynkach zagranicznych i krajowych. Świętokrzyscy przedsiębiorcy poprzez swoją działalność są związani z regionem, a wspólnie prowadzone działania promocyjne pozwolą uzyskać efekt synergii.

W ramach celu szczegółowego 1(iii), zapewniona zostanie dalsza promocja gospodarki regionalnej na wydarzeniach, w tym udział firm z branż wpisujących się w Regionalne Inteligentne Specjalizacje. Wsparcie obejmie organizację wystaw i spotkań biznesowych mających na celu nawiązanie kontaktów biznesowych oraz zdobycie nowych rynków zbytu, kanałów dystrybucji, w tym elektronicznych hurtowych i detalicznych kanałów dystrybucji, a także organizację wizyt studyjnych, misji

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

gospodarczych oraz udział w międzynarodowych imprezach targowo-wystawienniczych.

Budowa i promocja marki „Świętokrzyskie” zwiększa efektywność działań na szczeblu wojewódzkim oraz stanowi istotną część składową planowania rozwoju regionalnego. Silna marka regionu to jeden z ważnych elementów podnoszenia jakości życia mieszkańców oraz wsparcia rozwoju społeczno-gospodarczego. Scala ona potencjał województwa, prezentuje jego walory oraz wzmacnia pozycję na rynku, m.in. w dziedzinie gospodarki oraz identyfikacji mieszkańców z regionem.

Wspierane będzie również tworzenie terenów inwestycyjnych oraz infrastruktury biznesowej - w związku z konsekwentnym tworzeniem ekosystemu gospodarki opartej na wiedzy, wsparcie będzie udzielane na przygotowane terenów inwestycyjnych i dedykowane systemy zachęt dla tych przedsiębiorców, którzy rozwój lub powstanie swoich firm wiążą w integralny sposób z rozwojem sfery B+R.

Ponadto w dążeniu do dalszego rozwoju i konkurencyjności MŚP, planowana jest kontynuacja wsparcia firm z okresu 2014-2020 w formie instrumentów finansowych (pożyczki na rozwój firm).

W ramach Celu szczegółowego 1(iii) *Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne*, zakłada się budowanie przewagi konkurencyjnej Województwa Świętokrzyskiego poprzez zwiększenie wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP. Realizowane będą następujące typy projektów:

- **wzrost internacjonalizacji przedsiębiorstw** - w tym zwiększenie zdolności przedsiębiorstw do tworzenia produktów i usług o wysokiej wartości dodanej, charakteryzujących się dużym potencjałem eksportowym (rozwój produktów), poszukiwanie i zdobywanie nowych rynków oraz zmiany modelu biznesowego,
- **rozwój potencjału instytucji publicznych do prowadzenia interwencji wspierających rozwój przedsiębiorstw** (różnej wielkości, będących na różnych etapach rozwoju przedsiębiorstwa),
- **promocja gospodarki regionalnej** na wydarzeniach, w tym udział firm,
- **tereny inwestycyjne oraz infrastruktura biznesowa**,
- **wsparcie JST w tworzeniu warunków dla rozwoju przedsiębiorczości oraz obsługi inwestora**,
- **wsparcie rozwoju i konkurencyjności MŚP** poprzez instrumenty finansowe.

Ponadto zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa w przypadku wystąpienia nadzwyczajnych okoliczności możliwa będzie realizacja działań zorientowanych na:

- wsparcie inwestycji w przedsiębiorstwach związanych z dostosowaniem profilu działalności i modelu biznesowego do zmian w gospodarce w związku z wystąpieniem globalnego/europejskiego/krajowego kryzysu, w tym także

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

związanych z poprawą bezpieczeństwa pracowników i ograniczeniem ryzyk występujących w miejscach pracy,

- wsparcie przedsiębiorstw w utrzymaniu płynności finansowej w okresie spowolnienia gospodarczego.

Główne grupy docelowe:

- właściciele i pracownicy przedsiębiorstw, mieszkańcy województwa świętokrzyskiego.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

W ramach celu szczegółowego 1(iii) przestrzegane będą zasady horyzontalne, o których mowa w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej oraz w art. 10 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, z uwzględnieniem Karty Praw podstawowych Unii Europejskiej, Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych (Konwencja ONZ) oraz art. 6a i 67 Rozporządzenia Ogólnego (także w zakresie spełnienia horyzontalnych warunków podstawowych zgodnie z Załącznikiem III), jak również właściwe przepisy krajowe oraz stosowne wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego.

W ramach celu szczegółowego szczególny nacisk zostanie położony na przestrzeganie zasady równości szans kobiet i mężczyzn, która ma prowadzić do podejmowania działań na rzecz osiągnięcia stanu, w którym kobietom i mężczyznom przypisuje się taką samą wartość społeczną, równe prawa i równe obowiązki oraz gdy mają oni równy dostęp do zasobów (środki finansowe, szanse rozwoju), z których mogą korzystać.

Wszystkie projekty będą realizowane z zachowaniem zasad równości szans i zapobiegania dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię, światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Zasady te będą przestrzegane, zarówno na etapie wyboru projektów, jak również w trakcie ich realizacji i w okresie trwałości projektów.

Istotne będzie również zachowanie zasad sprzyjających podniesieniu jakości życia i zapewnienia niezależności obywateli, którzy ze względu na stan zdrowia, wiek, czy niepełnosprawność napotykać na ograniczenia w życiu codziennym.

Realizacja programu będzie odbywała się zgodnie z poszanowaniem zasad równości w rozumieniu prawa wspólnotowego oraz krajowego, co będzie odzwierciedlone zarówno w procesie programowania, wdrażania, monitorowania kontroli, informacji i promocji, a także samej realizacji projektów. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności będzie ona weryfikowana pod kątem czy planowany projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 Rozporządzenia Ogólnego.

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych:

W ramach CS(iii) nie jest planowane wykorzystanie instrumentów terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

W ramach celu szczegółowego planowane jest wsparcie działań związanych z promocją przedsiębiorstw na rynkach krajowych i zagranicznych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych:

W celu szczegółowym 1(iii) zastosowane zostaną instrumenty finansowe, jako kapitał dla MŚP (głównie pożyczki inwestycyjne oraz pożyczki inwestycyjno-obrotowe). Środki te posłużą budowie, rozbudowie infrastruktury i wyposażenia przedsiębiorstw mających na celu utrzymanie lub rozwój zdolności produkcyjnych. W uzasadnionych przypadkach (B+R) istnieje możliwość wsparcia w formie dotacji. Jednocześnie nie wyklucza się zastosowania mieszanych form wsparcia.

W ramach celu szczegółowego przewiduje się również dotacje dla MŚP, w szczególności w celu internacjonalizacji, wejścia na rynki zagraniczne, udziału w targach, misjach i rozwijaniu współpracy międzynarodowej, a także vouchery na usługi doradcze.

Ponadto zastosowane zostaną dotacje na tworzenie terenów inwestycyjnych i infrastruktury biznesowej oraz jako wsparcie JST w tworzeniu warunków dla rozwoju przedsiębiorczości.

2.1.1.3.2 Wskaźniki

Tabela 1: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
1	1 (iii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 001	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże)	przedsiębiorstwa	50	900
				RCO 002	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem w formie dotacji	przedsiębiorstwa	Do uzupełnienia	Do uzupełnienia
				RCO 003	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem z instrumentów finansowych	przedsiębiorstwa	116	1 163
				RCO 004	Przedsiębiorstwa otrzymujące wsparcie niefinansowe	przedsiębiorstwa	Do uzupełnienia	Do uzupełnienia

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Tabela 2: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródła danych	Uwagi
1	1 (iii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 019	Przedsiębiorstwa o wyższym obrocie	przedsiębiorstwa	0	n/d	600	CST	
				RCR 003	Małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) wprowadzające innowacje produktowe lub procesowe	przedsiębiorstwa	Do uzupełnienia	Do uzupełnienia	Do uzupełnienia	CST	
				PLRR 037	Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych	szt.	Do uzupełnienia	Do uzupełnienia	Do uzupełnienia	CST	

2.1.1.3.3 Indykatory podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMR)

Tabela 1: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	1 (iii)	020 Infrastruktura biznesowa dla MŚP (w tym parki i obiekty przemysłowe)	Do ustalenia na późniejszym etapie prac
				021 Rozwój działalności i umiędzynarodowienie MŚP, w tym inwestycje produkcyjne	Do ustalenia na późniejszym etapie prac
				027 Procesy innowacji w MŚP (innowacje w zakresie i współtworzenia, innowacje zorientowane na użytkownika i motywowane popytem)	Do ustalenia na późniejszym etapie prac

Tabela 2: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	1 (iii)	01 Dotacja	16 000 000
				03 Wsparcie przez instrumenty finansowe: pożyczka	90 000 000

Tabela 3: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	1 (iii)	033 Brak ukierunkowania terytorialnego	106 000 000

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Tabela 4: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	1 (iii)	09 Nie dotyczy	0

Tabela 5: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	1 (iii)	03 Projekty neutralne w kwestii równouprawnienia płci	106 000 000

2.1.1.4 Cel szczegółowy (iv) rozwijanie umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości

2.1.1.4.1 Interwencje w ramach Funduszy

Powiązane rodzaje działań:

Samorząd województwa w dążeniu do wzmocnienia potencjału gospodarczego regionu, będzie tworzył warunki do rozwoju przedsiębiorczości i konkurencyjności świętokrzyskich przedsiębiorstw poprzez przygotowanie odpowiednich mechanizmów i narzędzi. Samorząd województwa za kluczowe uznaje konieczność budowy przewag konkurencyjnych świętokrzyskich firm. Szczególnie istotną rolę w tym zakresie odgrywają instytucje wspierające innowacyjność i konkurencyjność przedsiębiorstw: parki naukowo-technologiczne, centra transferu technologii oraz inkubatory technologiczne, uczelnie wyższe oraz ich centra naukowo-wdrożeniowe.

W ramach Celu szczegółowego (iv) *Rozwijanie umiejętności na rzecz inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości*, realizowane będą następujące typy projektów:

- **Identyfikacja nowych kierunków badań naukowych i prac rozwojowych w ramach PPO** - w tym budowa potencjału regionalnych systemów innowacji w ramach PPO (poziom regionalny RIS). Koncepcja systemu wdrażania PPO zakłada współpracę interesariuszy strategii w ramach procesu przedsiębiorczego odkrywania (PPO), w którym uczestniczą przedstawiciele z różnych środowisk (samorząd, biznes, uczelnie, jednostki B+R, partnerzy społeczni) generując informacje o potencjalnych nowych działaniach wspierających/ ulepszających funkcjonowanie istniejącego systemu innowacji. Celem działań realizowanych w ramach tego procesu jest wyłonienie najbardziej obiecujących obszarów dla rozwoju regionu w przyszłości oraz budowa mostu pomiędzy sferą badań i innowacji a rozwojem gospodarczym i decydentami odpowiedzialnymi za politykę innowacyjności.

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

- **Wsparcie rozwoju klastrów** - wsparcie potencjału klastrów załączkowych (z wyjątkiem umiędzynarodowienia i potencjału infrastrukturalnego) i wzrostowych regionalnych w związku z nową usługą.
- **Budowa potencjału ośrodków innowacji** - budowa potencjału IOB, w tym ośrodków innowacji (infrastruktura, zasoby, kompetencje) - wsparcie jako element projektu z zakresu wzmocnienia potencjału regionu w zakresie B+R, w tym budowania ekosystemu innowacji.

Główne grupy docelowe: pracownicy IOB, klastrów, ośrodków innowacji, jednostek naukowych, pracownicy uczelni wyższych i ich centrów badawczo-rozwojowych i wdrożeniowych, przedsiębiorstw, mieszkańcy województwa świętokrzyskiego.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

W ramach celu szczegółowego 1(i) przestrzegane będą zasady horyzontalne, o których mowa w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej oraz w art. 10 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, z uwzględnieniem Karty Praw podstawowych Unii Europejskiej, Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych (Konwencja ONZ) oraz art. 6a i 67 Rozporządzenia Ogólnego (także w zakresie spełnienia horyzontalnych warunków podstawowych zgodnie z Załącznikiem III), jak również właściwe przepisy krajowe oraz stosowne wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego.

Wszystkie projekty będą realizowane z zachowaniem zasad równości szans i zapobiegania dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię, światopogląd, niepełno-sprawność, wiek lub orientację seksualną. Zasady te będą przestrzegane, zarówno na etapie wyboru projektów, jak również w trakcie ich realizacji i w okresie trwałości projektów.

Istotne będzie również zachowanie zasad sprzyjających podniesieniu jakości życia i zapewnienia niezależności obywateli, którzy ze względu na stan zdrowia, wiek, czy niepełnosprawność napotykają na ograniczenia w życiu codziennym.

Realizacja programu będzie odbywała się zgodnie z poszanowaniem zasad równości w rozumieniu prawa wspólnotowego oraz krajowego, co będzie odzwierciedlone zarówno w procesie programowania, wdrażania, monitorowania kontroli, informacji i promocji, a także samej realizacji projektów. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności będzie ona weryfikowana pod kątem czy planowany projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 Rozporządzenia Ogólnego.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych:

W ramach CS(iv) nie jest planowane wykorzystanie instrumentów terytorialnych.

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

W ramach CS(iv) planowane są działania międzyregionalne, w szczególności w zakresie wymiany doświadczeń obejmujących proces przedsiębiorczego odkrywania, promowania i rozwijania inteligentnych specjalizacji.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach celu szczegółowego podstawową formą finansowania będzie dotacja. Zadania instytucji, której powierzone zostanie zarządzanie RIS, będą obejmować wszystkie działania wymienione w warunkach podstawowych CP1, które mają być prowadzone w sposób ciągły tj.: prowadzenie analiz wąskich gardeł dyfuzji innowacji, w tym cyfryzacji, animowanie procesu przedsiębiorczego odkrywania oraz działań prowadzących do poprawy regionalnego ekosystemu badań naukowych i innowacji, animowanie działań na rzecz zarządzania transformacją przemysłową oraz na rzecz współpracy międzynarodowej w obszarze B+R+I. Zadaniem instytucji realizującej projekt powinno być także monitorowanie i ocena RIS w celu pomiaru skuteczności w osiąganiu celów strategii. Wymieniony katalog działań pokazuje, że finansowanie zarządzania RIS instrumentem finansowym nie ma racji bytu. Zarządzanie RIS nie spełnia podstawowego warunku stosowania instrumentów finansowych, tj. nie jest działaniem generującym przychody.

2.1.1.4.2 Wskaźniki

Tabela 1: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
1	1 (iv)	EFRR	Stabiej rozwinięte	RCO 016	Udział podmiotów instytucjonalnych w procesie przedsiębiorczego odkrywania	Podmiot instytucjonalny	10	40
				RCO 101	MŚP inwestujące w umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości	przedsiębiorstwa	20	80

Tabela 2: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródła danych	Uwagi
-----------	-----------------	---------	-------------------	--------------------	----------	-----------------	--	-----------------	--------------------	---------------	-------

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

1	1 (iv)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 098	Pracownicy MŚP kończący szkolenia w zakresie rozwoju umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości (według rodzaju umiejętności: techniczne, zarządzanie, przedsiębiorczość, ekologiczne, inne)	przedsiębiorstwa	0	n/d	200	CST
---	--------	------	--------------------	---------	--	------------------	---	-----	-----	-----

2.1.1.4.3 Indykatory podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMR)

Tabela 1: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	1 (iv)	023 Rozwój umiejętności na rzecz inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej, przedsiębiorczości i zdolności przedsiębiorstw dostosowania się do zmian	6 000 000

Tabela 2: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	1 (iv)	01 Dotacja	6 000 000

Tabela 3: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	1 (iv)	33 Brak ukierunkowania terytorialnego	6 000 000

Tabela 4: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	1 (iv)	09 nie dotyczy	0

Tabela 5: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	1 (iv)	03 Projekty neutralne w kwestii równouprawnienia płci	6 000 000

2.1.2 Priorytet 2. Region przyjazny dla środowiska

2.1.2.1 Cel szczegółowy 2 (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych

2.1.2.1.1 Interwencje w ramach Funduszy

Powiązane rodzaje działań

Zmiany klimatyczne, zanieczyszczenie powietrza i związane z tym zjawisko smogu w stały się problemem globalnym. Rocznie, na świecie zanieczyszczenie powietrza powoduje 8,8 mln dodatkowych przedwczesnych zgonów (European Society of Cardiology). W 2015 r. zanieczyszczenie spowodowało około 790 tys. dodatkowych zgonów w całej Europie i 659 tys. zgonów w 28 państwach członkowskich UE. W Polsce, śmiertelność spowodowana zanieczyszczeniem powietrza szacowana jest pomiędzy ok. 19 a 45 tys. osób rocznie.

Od kilku lat w całym województwie notuje się przekroczenia norm jakości powietrza (pyłu zawieszonego PM10, benzo(a)pirenu, pyłu zawieszonego PM2,5 oraz ozonu).

Przyczynami przekroczenia poziomu zanieczyszczeń pyłami jest stosowanie paliw o wysokiej zawartości popiołu i siarki oraz spalanie odpadów w kotłach o niskiej sprawności cieplnej, wysoki udział indywidualnego ogrzewania na paliwa stałe w ogólnym bilansie energetycznym, nieefektywne energetycznie zasoby budowlane, niski poziom życia ludności i wiedzy ekologicznej.

Generalnie w Polsce widoczna jest tendencja wzrostowa zużycia energii, a także ograniczony postęp w obniżaniu emisyjności źródeł ogrzewania oraz poprawy efektywności energetycznej budynków. W UP wskazano, iż Polska gospodarka jest jedną z najmniej efektywnych pod względem ograniczeń emisji dwutlenku węgla. Nieodpowiednia izolacja budynków publicznych i prywatnych jest przyczyną większego zużycia energii, a także ubóstwa energetycznego. Największy potencjał redukcji tej emisji to inwestycje w zakresie efektywności energetycznej, prowadzące do zmniejszenia zapotrzebowania na energię, zwiększenia udziału ciepła systemowego, które realizowane będą w ramach przedmiotowego celu szczegółowego, a także zmniejszenia emisji z transportu, przemysłu, oraz przechodzenia na produkcję energii z OZE, które wspierane będą w pozostałych celach szczegółowych w Programie.

Długookresowa Strategia Renowacji (luty 2021 r.) podkreśla, że renowacja zasobów budowlanych jest jednym z największych wyzwań infrastrukturalnych Polski do 2050 r. Podobnie jak w pozostałych państwach członkowskich UE, polskie budynki w długim okresie powinny zostać zmodernizowane w sposób spójny z transformacją w kierunku

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

gospodarki neutralnej klimatycznie. DSR rekomenduje scenariusz renowacji zakładający połączenie dwóch procesów: pierwszego – obejmującego masową wymianę źródeł ciepła połączoną z termomodernizacją do 2030 r. Przy czym inwestycje te powinny brać pod uwagę perspektywę renowacji do standardu zeroemisyjnego do 2050 r. oraz drugiego – stopniowe zwiększanie skali głębokiej renowacji do poziomu ok 3% rocznie w perspektywie kolejnych kilkunastu lat.

Mając na uwadze powyższe, zgodnie z UP, w ramach Celu szczegółowego 2(i) realizowane będą działania mające na celu poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych, budynków użyteczności publicznej (wraz z sektorem zdrowia i edukacji) oraz przedsiębiorstw, prowadzące do zmniejszenia zapotrzebowanie na energię i wpływające na poprawę stanu powietrza, a w przypadku budynków mieszkalnych także zmniejszające zjawisko ubóstwa energetycznego.

Wsparcie przedsiębiorstw (mikro i małe) inwestycje ograniczające zużycie energii, odzyskiwanie energii w procesach produkcyjnych, zastosowanie efektywnych energetycznie technologii, kompleksową modernizację energetyczną budynków przedsiębiorstw, jak również wymianę urządzeń na energooszczędne wraz z instalacją urządzeń OZE. Wsparcie będzie dotyczyło również wdrażania nowych lub ulepszonych produktów i usług, które umożliwią np. redukcję zużycia energii, w tym u odbiorcy końcowego.

W ramach tego celu szczegółowego przewiduje się możliwość realizacji projektów parasolowych (przede wszystkim o obszarze budynków mieszkalnych).

Przy wyborze projektów pod uwagę brany będzie stopień poprawy efektywności energetycznej w wyniku realizacji projektu, przy jednoczesnym koniecznym do spełnienia warunku osiągnięcia minimalnego poziomu poprawy efektywności wynoszącego 30% (warunek konieczny do spełnienia w odniesieniu do każdego z budynków objętych projektem z wyjątkiem obiektów zabytkowych).

Zakres działań w odniesieniu do budynków, urządzeń technicznych i procesów technologicznych powinien wynikać z audytów energetycznych/audytów technologicznych.

W przypadku kompleksowych projektów wspierane mogą być również uzasadnione elementy niewynikające z audytów energetycznych, jeżeli realizują inne elementy Europejskiego Zielonego Ładu (np. zielone dachy, ściany), rozwiązania na rzecz GOZ. Przy czym nie mogą one stanowić dominującej części projektu (element projektu).

Ewentualne wykorzystanie gazu w obszarze efektywności energetycznej musi odpowiadać celom Europejskiego Zielonego Ładu oraz warunkom określonym w rozporządzeniu w sprawie EFRR/FS.

We wszystkich projektach (gdzie będzie to zasadne i możliwe) stosowane będą rozwiązania w zakresie obiegu cyrkularnego, jak również elementy sprzyjające adaptacji do zmian klimatu (np. zielona i niebieska infrastruktura, efektywne wykorzystanie zasobów wodnych (jako element projektu)).

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Istotnym elementem w ograniczaniu zanieczyszczenia powietrza, walki ze smogiem, niską emisją jest podnoszenie świadomości i wiedzy mieszkańców, przedsiębiorców, jest w zakresie działań na rzecz niskoemisyjnej gospodarki o obiegu zamkniętym, w tym efektywności energetycznej i wykorzystania OZE. Działania te będą mogły być realizowane jako element kompleksowych projektów realizowanych w ramach realizowanych głównych typów działań.

Głównymi typami działań realizowanymi w tym obszarze będą:

1. Zwiększanie efektywności energetycznej budynków mieszkalnych, (jak m.in. budynki komunalne, wspólnot mieszkaniowych, TBS) i budynków użyteczności publicznej, w kierunku rozwiązań kompleksowych oraz zmniejszania ubóstwa energetycznego (wraz z podłączeniem do sieci ciepłowniczej/chłodniczej, czy z instalacją urządzeń OZE).
2. Poprawa efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach, inwestycje ograniczające zużycie energii, odzyskiwanie energii w procesie produkcyjnym, zastosowanie efektywnych energetycznie technologii, kompleksowa modernizacja energetyczna budynków w przedsiębiorstwach, wymiana urządzeń na energooszczędne wraz z instalacją urządzeń OZE.
3. Inwestycje firm związane z wdrażaniem nowych lub ulepszonych produktów i usług, które umożliwią m.in. redukcję zużycia energii elektrycznej, w tym u odbiorcy końcowego.
4. Budowa/rozbudowa/modernizacja systemów ciepłowniczych i chłodniczych wraz z magazynami ciepła celem transformacji w kierunku niskoemisyjnym oraz uzyskania statutu efektywnych systemów ciepłowniczych
5. Wymiana/modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne.
6. Działania wspierające realizację wojewódzkiego programu ochrony powietrza, uchwał antysmogowych oraz wprowadzanych ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.

Poprawa efektywności energetycznej prowadzona będzie zarówno w budynkach użyteczności publicznej jak i wielorodzinnych budynkach mieszkalnych.

Program będzie wspierał wykonanie wojewódzkiego programu ochrony powietrza oraz wprowadzonych na terenie województwa świętokrzyskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw w postaci realizacji projektów edukacyjnych, szkoleniowych i innych, w tym działań komplementarnych do krajowych programów wsparcia w zakresie ochrony powietrza lub eliminacji niskiej emisji w tym Programu „Czyste powietrze.”

Pozwoli to na zwiększenie tempa wymiany nieefektywnych kotłów na paliwa stałe oraz termomodernizację budynków, co przyczyni się do spełnienia wymogów wynikających z Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego oraz wprowadzonych na terenie województwa świętokrzyskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Podobnie, jak w przypadku budynków mieszkalnych, z programu regionalnego wpierane będą budynki użyteczności publicznej, które zgodnie z linią demarkacyjną nie kwalifikują się do wsparcia z poziomu krajowego. Będą to np. budynki których właścicielem jest samorząd terytorialny oraz podległe mu organy i jednostki organizacyjne oraz jednostki zarządzane, szkoły, przedszkola, świetlice wiejskie szpitale, zakłady leczenia uzdrowiskowego, budynki użyteczności publicznej nie związane z administracją rządową w tym np. budynki parafii, instytucji NGO, niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej, niepublicznych placówek oświatowych.

Główne grupy docelowe:

- użytkownicy wspartej infrastruktury, w tym osoby fizyczne, przedsiębiorcy, przedsiębiorstwa, jednostki samorządu terytorialnego, instytucje i inne podmioty, właściciele i pracownicy przedsiębiorstw, mieszkańcy województwa świętokrzyskiego.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

Wszystkie inwestycje będą realizowane zgodnie z zasadami horyzontalnymi, o których mowa w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej oraz w art. 10 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, z uwzględnieniem Karty Praw podstawowych Unii Europejskiej, Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, jak również właściwymi przepisami krajowymi oraz stosownymi wytycznymi ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego.

Na każdym etapie realizacji programu (nie tylko na etapie wyboru, ale również realizacji i trwałości projektów) stosowane będą wszelkie dostępne zasady i działania w celu zapobiegania dyskryminacji ze względu m.in. na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną, realizowana będzie zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Planowane do realizacji w projektach działania będą musiały uwzględniać wymogi dotyczące zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji, oraz zapewnienia równej dla wszystkich dostępności usług lub/i infrastruktury.

W szczególności rozwijana będzie zasada zapewniania dostępności do usług, infrastruktury, komunikacji, kultury, edukacji i zatrudnienia realizowanych w ramach projektów dla osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1062).

Wszystkie projekty realizowane będą w zgodzie z obowiązującymi aktami prawnymi i dokumentami regulującymi zasadę równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasadą równości szans kobiet i mężczyzn.

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych:

W ramach CS (i) nie jest planowane wykorzystanie instrumentów terytorialnych. Planuje się natomiast stosowanie preferencji dla obszarów strategicznej interwencji zdefiniowanych w strategii rozwoju województwa, w szczególności miejskich obszarów funkcjonalnych i miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze, OSI Ponidzie, OSI obszar uzdrowiskowy.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

Nie dotyczy

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach przedmiotowego celu szczegółowego, ze względu na różne grupy interesariuszy i różne oczekiwane korzyści z projektów, przewidziano kilka form wsparcia. W odniesieniu do poprawy efektywności energetycznej mikro i małych przedsiębiorstw rozważa się zastosowanie instrumentów finansowych połączonych z dotacjami. Planowany zakres i forma wsparcia pozostałych beneficjentów, zgodnie z wynikami realizowanej Analizy ex-ante instrumentów finansowych dla województwa świętokrzyskiego na potrzeby perspektywy finansowej 2021-2027, powinny opierać się na dotacjach. Dotychczasowe doświadczenia wskazują, iż zastosowanie dotacji powodowało, iż beneficjenci realizowali przedsięwzięcia o kompleksowym charakterze – istotnie wpływające na efektywność energetyczną i redukcję emisji gazów cieplarnianych. Zastosowanie instrumentów finansowych spowoduje, iż część potencjalnych beneficjentów niedziałających dla zysku nie podejmie się realizacji inwestycji.

2.1.2.1.2 Wskaźniki

Tabela 1: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	2 (i)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 18	Lokale mieszkalne o lepszej udoskonalonej charakterystyce energetycznej	szt.	20	60
				RCO 19	Budynki publiczne o lepszej charakterystyce energetycznej	m ²	5 000	180 000
				RCO 20	Wybudowane lub zmodernizowane sieci ciepłownicze i chłodnicze	m	200	1 500
				RCO03	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem z	szt.	Do uzupełnienia	Do uzupełnienia

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

					instrumentów finansowych			
--	--	--	--	--	--------------------------	--	--	--

Tabela 2: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródła danych	Uwagi
2	2 (i)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 26	Roczne zużycie energii pierwotnej (w tym: w lokalach mieszkalnych, budynkach publicznych, przedsiębiorstwach, innych)	MWh/rok	Do uzupełnienia	Do uzupełnienia	Do uzupełnienia	CST	
				RCR 29	Szacowana emisja gazów cieplarnianych	Tony równoważnika CO2/rok	Do uzupełnienia	Do uzupełnienia	Do uzupełnienia	CST	
				RCR 02	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne (w tym: dotacje, instrumenty finansowe)	EUR	Do uzupełnienia	Do uzupełnienia	Do uzupełnienia	CST	

2.1.2.1.3 Indykatory podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	2 (i)	040 Projekty w zakresie efektywności energetycznej i projekty demonstracyjne w MŚP lub w dużych przedsiębiorstwach oraz działania wspierające zgodne z kryteriami efektywności energetycznej	20 000 000
				041 Renowacja istniejących budynków mieszkalnych pod kątem efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i działania wspierające	5 000 000
				042 Renowacja istniejących budynków mieszkalnych pod kątem efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i działania wspierające zgodne z kryteriami efektywności energetycznej	20 000 000
				044 Renowacja zwiększająca efektywność energetyczną lub działania w zakresie efektywności energetycznej w odniesieniu do infrastruktury publicznej, projekty demonstracyjne i działania wspierające	5 800 000
				045 Renowacja zwiększająca efektywność energetyczną lub działania w zakresie efektywności energetycznej w odniesieniu do infrastruktury publicznej, projekty	70 000 000

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

				demonstracyjne i działania wspierające zgodne z kryteriami efektywności energetycznej	
--	--	--	--	---	--

Tabela 2: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	2 (i)	01 Dotacja	100 800 000
				03 Wsparcie poprzez instrumenty finansowe: pożyczka	20 000 000

Tabela 3: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	2 (i)	33 Brak ukierunkowania terytorialnego	Do uzupełnienia
				26 Miasta, małe miasta i przedmieścia	Do uzupełnienia
				27 Miejskie Obszary funkcjonalne	Do uzupełnienia

Tabela 4: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	2 (i)	09 Nie dotyczy	0

Tabela 5: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	2 (i)	03 Projekty neutralne w kwestii równouprawnienia płci	120 800 000

2.1.2.2 Cel szczegółowy 2 (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju

2.1.2.2.1 Interwencje w ramach Funduszy

Powiązane rodzaje działań

W ostatnich latach w woj. świętokrzyskim widoczny jest sukcesywny wzrost produkcji energii z OZE.

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

W latach 2008 - 2017 r. produkcja energii z OZE wzrosła o 238%, a udział energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w produkcji energii elektrycznej ogółem przekroczył 20%.

Na przeważającym obszarze województwa istnieją korzystne warunki do rozwoju energetyki słonecznej, w obrębie całego województwa może być również prowadzona uprawa roślin energetycznych. Najlepszą lokalizacją elektrowni wiatrowych jest północna i północno-wschodnia część województwa. Zgodnie z przeprowadzoną diagnozą, największe potencjały produkcji energii pochodzącej z OZE w regionie dotyczą energii słonecznej, biomasy oraz biogazu.

Analiza wielkości emisji zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza, dokonana na potrzeby opracowania Programu ochrony powietrza (dla woj. świętokrzyskiego) wykazała, że aż 77% emisji zanieczyszczeń ogółem stanowi emisja ze źródeł komunalno-bytowych.

Mając na uwadze potrzeby regionalne, a także globalnie występujący problem zanieczyszczenia powietrza, komplementarnie do celu szczegółowego 2 (i), w którym realizowane będą działania związane z efektywnością energetyczną w przedmiotowym celu szczegółowym - 2 (ii) realizowane będą działania mające na celu zmniejszenie emisyjności poprzez zwiększenie udziału energii z OZE w produkcji energii ogółem z wykorzystaniem potencjału regionu w obszarze OZE i energetyki rozproszonej.

Wspieranie rozwoju wykorzystania odnawialnych źródeł energii w celu ich promocji i zwiększenia udziału w produkcji, pozwoli na realizację kierunków wyznaczonych w Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030.

Planowane działania stanowią również realizację celu interwencji w obszarze energetyki, określonego w UP, jakim jest dekarbonizacja sektora energetycznego, a także zwiększenie udziału energii z OZE w miksie energetycznym. Według założeń PEP 2040 udział OZE w końcowym zużyciu energii brutto w 2030 r. ma wynieść co najmniej 23%.

Główne typy działań realizowanych w tym obszarze dotyczyć będą:

1. Budowy lub rozbudowy instalacji do produkcji energii elektrycznej z OZE wraz z przyłączami i możliwością budowy magazynów energii działających na potrzeby danego źródła OZE w zakresie wytwarzania energii z:
  - wiatru,
  - biomasy
  - wody
  - promieniowania słonecznego
  - biogazu (wodoru odnawialnego, biometanu)
  - biopaliw II i III generacji

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

2. Budowy lub rozbudowy instalacji do produkcji ciepła z odnawialnych źródeł energii wraz z możliwością budowy magazynów ciepła działających na potrzeby danego źródła OZE.
3. Rozbudowy istniejących instalacji do produkcji energii i ciepła z OZE o magazyny energii działające na potrzeby istniejącego źródła.

Część z w/w działań planuje się realizować w formie projektów parasolowych.

Zgodnie z UP wytwarzanie biopaliw drugiej i trzeciej generacji będzie zgodne z kryteriami środowiskowymi określonymi w art. 29 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady UE 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania energii ze źródeł odnawialnych.

Inwestycje w elektrownie wodne ograniczone będą ograniczone będą do działań dotyczących istniejących obiektów. Nie mogą one powodować nieosiągnięcia dobrego stanu lub potencjału jednolitych części wód, nie mogą pogarszać stanu lub potencjału jednolitych części wód oraz nie mogą mieć znaczącego wpływu na cele ochrony obszarów objętych siecią Natura 2000.

Produkcja energii z OZE realizowana będzie zarówno z poziomu regionalnego jak i krajowego, w zależności od mocy instalacji.

We wszystkich projektach (gdzie będzie to zasadne i możliwe) stosowane będą rozwiązania w zakresie obiegu cyrkularnego, jak również elementy sprzyjające adaptacji do zmian klimatu (np. zielona i niebieska infrastruktura, efektywne wykorzystanie zasobów wodnych). Dodatkowe elementy mogą być uwzględniane, jeżeli realizują szersze cele Polityki Spójności (np. punkty ładowania pojazdów, zielona infrastruktura, rozwiązania na rzecz GOZ), przy czym nie mogą one stanowić dominującej części projektu.

Główne grupy docelowe:

- użytkownicy korzystający ze wspartej infrastruktury (m.in. osoby fizyczne, podmioty publiczne, jednostki samorządu terytorialnego, prywatne, przedsiębiorcy, pracownicy firm i instytucji).

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

Wszystkie inwestycje będą realizowane zgodnie z zasadami horyzontalnymi, o których mowa w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej oraz w art. 10 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, z uwzględnieniem Karty Praw podstawowych Unii Europejskiej, Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, jak również właściwymi przepisami krajowymi oraz stosownymi wytycznymi ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego.

Na każdym etapie realizacji programu (nie tylko na etapie wyboru, ale również realizacji i trwałości projektów) stosowane będą wszelkie dostępne zasady i działania w celu zapobiegania dyskryminacji ze względu m.in. na płeć, rasę lub pochodzenie

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną, realizowana będzie zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Planowane do realizacji w projektach działania będą musiały uwzględniać wymogi dotyczące zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji, oraz zapewnienia równej dla wszystkich dostępności usług lub/i infrastruktury.

W szczególności rozwijana będzie zasada zapewniania dostępności do usług, infrastruktury, komunikacji, kultury, edukacji i zatrudnienia realizowanych w ramach projektów dla osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1062).

Wszystkie projekty realizowane będą w zgodzie z obowiązującymi aktami prawnymi i dokumentami regulującymi zasadę równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasadą równości szans kobiet i mężczyzn.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych:

W ramach celu szczegółowego nie jest planowane wykorzystanie instrumentów terytorialnych. Planuje się natomiast stosowanie preferencji dla obszarów strategicznej interwencji zdefiniowanych w strategii rozwoju województwa, w szczególności miejskich obszarów funkcjonalnych i miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze, OSI Ponidzie, OSI obszar uzdrowiskowy.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

Nie dotyczy

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach przedmiotowego celu szczegółowego, w odniesieniu do wybranych obszarów wsparcia rozważa się zastosowanie instrumentów finansowych w połączeniu z dotacją i samych dotacji. Instrumenty finansowe, w tym z częściowym umorzeniem ze względu na różnorodność technologii OZE dedykowane są mikro, małym i średnim przedsiębiorstwom. Dla pozostałych beneficjentów przewidziano wsparcie

w formie dotacji, np. JST projekty parasolowe, podmioty sektora publicznego, organizacje pożytku publicznego. Zakres i forma wsparcia wynika z Analizy ex-ante instrumentów finansowych dla województwa świętokrzyskiego na potrzeby perspektywy finansowej 2021-2027. Zastosowanie dotacji będzie zachętą dla odbiorców nienastawionych na zysk oraz nieposiadających środków na podjęcie inwestycji w OZE. Zastosowanie mieszanego modelu wsparcia dla przedmiotowych projektów pozwoli na wywiązanie się z celów środowiskowych i klimatycznych.

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

2.1.2.2.2 Wskaźniki

Tabela 1: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	2 (ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 22	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej (w tym: energii elektrycznej, energii cieplnej)	MW	5	50
				RCO03	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem z instrumentów finansowych	szt.	Do uzupełnienia	Do uzupełnienia

Tabela 2: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródła danych	Uwagi
2	2 (ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 31	Wytworzona energia odnawialna ogółem (w tym: energia elektryczna, energia cieplna)	MWh/r	0	n/d	40 000	CST	
				RCR 32	Dodatkowa moc zainstalowana odnawialnych źródeł energii	MW	Do uzupełnienia	Do uzupełnienia	Do uzupełnienia	CST	
				RCR 02	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne (w tym: dotacje, instrumenty finansowe)	EUR	Do uzupełnienia	Do uzupełnienia	Do uzupełnienia	CST	

2.1.2.2.3 Indykatory podziału zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMR)

Tabela 1: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	2 (ii)	047 Energia odnawialna: wiatrowa	2 000 000
				048 Energia odnawialna: słoneczna	50 000 000
				049 Energia odnawialna: biomasa	1 000 000

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

				050 Energia odnawialna: biomasa o wysokim poziomie redukcji emisji gazów cieplarnianych	2 000 000
				052 Inne rodzaje energii odnawialnej (w tym energia geotermalna)	1 000 000

Tabela 2: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	2 (ii)	01 dotacja	36 000 000
				03 wsparcie poprzez instrumenty finansowe: pożyczka	20 000 000

Tabela 3: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	2 (ii)	33 Brak ukierunkowania terytorialnego	Do uzupełnienia
				26 Miasta, małe miasta i przedmieścia	Do uzupełnienia
				27 Miejskie Obszary funkcjonalne	Do uzupełnienia

Tabela 4: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	2 (ii)	09 nie dotyczy	0

Tabela 5: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	2 (ii)	03 Projekty neutralne w kwestii równouprawnienia płci	56 000 000

2.1.2.3 Cel szczegółowy 2 (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego

2.1.2.3.1 Interwencje w ramach Funduszy

Powiązane rodzaje działań:

Jak wskazano w dokumencie *Polityka Ekologiczna Państwa 2030* występujące w ostatnich kilku dekadach skutki zmieniającego się klimatu, zwłaszcza wzrost średniej rocznej temperatury, częstotliwości i nasilenia pogodowych zjawisk ekstremalnych,

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

pogłębiają się. Stanowią tym samym zagrożenie dla rozwoju społecznego i gospodarczego oraz dla zasobów przyrody. Konieczne jest zatem podjęcie dalszych działań ograniczających emisję gazów cieplarnianych oraz równoległe także działań na rzecz dostosowania się do prognozowanych skutków zmian klimatu.

Zasoby wód powierzchniowych świętokrzyskiego na mieszkańca są niskie zarówno na tle Polski jak i Europy. Niski jest również poziom retencji wód powierzchniowych.

W świętokrzyskim brak jest większych jezior naturalnych, występują zbiorniki sztuczne łączące funkcje: przeciwpowodziowe, kompensacyjne, rekreacyjne, hodowlane, energetyczne oraz przeciwpożarowe.

Zasoby eksploatacyjne wód podziemnych świętokrzyskiego należą do najmniejszych w kraju, stanowią jedynie 3% krajowych zasobów. A region jest szczególnie wrażliwy na skutki zmian klimatu (SRWŚ 2030+).

Problemem regionu są niedobory wody, związane z suszami, potęgowane niską zasobnością w wodę oraz zmianami klimatycznymi, a także dużym zużyciem wody na potrzeby przemysłu. Większe obszary o dużym zagrożeniu suszą rolniczą położone są w południowej i południowo-wschodniej oraz w północno-zachodniej części województwa.

Na terenie województwa występuje również zagrożenie powodzią, związane z wezbraniem w dolinie Wisły oraz jej lewobrzeżnych dopływów (zjawisko cofki). Ponadto występują obszary narażone na podtopienia.

Poza tymi dwoma zjawiskami, coraz częściej obserwowane są nietypowe zjawiska atmosferyczne takie jak grad, huragany, nawalne deszcze czy trąby powietrze. Coraz ważniejszym problemem stają się również pożary lasów. Wzrastająca presja zabudowy, wymusza adaptację terenów zurbanizowanych do zmian klimatu, z uwzględnieniem działań spowalających odpływ oraz zwiększenie retencjonowania wody wraz z systemami jej dystrybucji w okresie suszy, czy też występowania lokalnych wysp ciepła.

W ramach Celu szczegółowego 2 (iv) Wspieranie działań w zakresie dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i odporności na klęski żywiołowe zakłada się:

1. Kompleksowe działania na rzecz adaptacji terenów zurbanizowanych do zmian klimatu – poprzez m.in. dostosowanie infrastruktury do ekstremalnych stanów pogodowych, rozwój zielonej oraz zielono - niebieskiej infrastruktury, w tym z wykorzystaniem inteligentnych systemów zarządzania wodami opadowymi i likwidacją miejskich wysp ciepła.
2. Wspieranie retencjonowania wody, w tym małej retencji, działania w celu zatrzymania odpływu wód opadowych w oparciu o naturalne mechanizmy ekosystemowe (nature based solutions).
3. Niezbędne działania w zakresie urządzeń wodnych i infrastruktury hydrotechnicznej służących zmniejszeniu skutków powodzi i suszy (w szczególności, modernizacja/odbudowa urządzeń hydrotechnicznych w celu

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

zwiększenia retencji korytovej oraz gruntowo-glebowe, zbiorniki suche, poldery przeciwpowodziowe, wały przeciwpowodziowe), jeśli naturalne mechanizmy ekosystemowe są niewystarczające, a podjęcie tych działań nie zwiększy zagrożenia w sytuacjach nadzwyczajnych.

4. Rozwój potencjału służb publicznych – rozwój monitoringu, systemów prognozowania i ostrzegania przed stanami nadzwyczajnymi oraz systemów ratownictwa, w tym doposażenie służb ratowniczych (m.in. zakup sprzętu do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków zjawisk katastrofalnych lub poważnych awarii chemiczno-ekologicznych).
5. Edukacja zwiększająca świadomość na temat zmian klimatu, sprzyjająca racjonalnemu korzystaniu z zasobów środowiskowych i wspierająca ochronę zasobów nieodnawialnych oraz promująca bezpieczne zachowania indywidualne i grupowe w sytuacjach zagrożenia ekologicznego, pożarowego, powodziowego (jako element szerszego projektu).

Zakres wsparcia Programu regionalnego będzie uwzględniał uzgodnienia w zakresie demarkacji z *programem Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027*.

Zgodnie z UP, realizowane działania muszą być zgodne m.in. z dyrektywą siedliskową (Dyrektywa Rady 92/43/EWG z 21.05.1992 r), dyrektywą w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dyrektywa Rady 2009/147/WE z 30.11.1992 r), ramową dyrektywą wodną (dyrektywa 2000/60/WE).

Wspierane inwestycje z wyjątkiem, odstępstw wskazanych w ramowej dyrektywie wodnej, nie mogą co do zasady powodować nieosiągnięcia dobrego stanu lub potencjału jednolitych części wód oraz nie mogą mieć znaczącego wpływu na cele ochrony obszarów Natura 2000.

Realizacja projektów powinna być zgodna z horyzontalną zasadą DNSH (zasada nieczynienia szkody środowisku).

W ramach celu szczegółowego nie będą wspierane prace utrzymaniowe na rzekach ani regulacja rzek.

W projektach, w których będzie to zasadne stosowane będą rozwiązania w zakresie obiegu cyrkularnego (w tym efektywności energetycznej i użycia energii z OZE). Mogą być również finansowane elementy spełniające szersze cele Polityki Spójności (np. usuwanie barier architektonicznych), jako element projektu.

Główne grupy docelowe:

- użytkownicy korzystający ze wspartej infrastruktury i sprzętu, użytkownicy korzystający z zasobów środowiska, w tym jst, mieszkańcy województwa świętokrzyskiego.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

Wszystkie inwestycje będą realizowane zgodnie z zasadami horyzontalnymi, o których mowa w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej oraz w art. 10 Traktatu o Funkcjonowaniu

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Unii Europejskiej, z uwzględnieniem Karty Praw podstawowych Unii Europejskiej, Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, jak również właściwymi przepisami krajowymi oraz stosownymi wytycznymi ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego.

Na każdym etapie realizacji programu (nie tylko na etapie wyboru, ale również realizacji i trwałości projektów) stosowane będą wszelkie dostępne zasady i działania w celu zapobiegania dyskryminacji ze względu m.in. na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną, realizowana będzie zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Planowane do realizacji w projektach działania będą musiały uwzględniać wymogi dotyczące zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji, oraz zapewnienia równej dla wszystkich dostępności usług lub/i infrastruktury.

W szczególności rozwijana będzie zasada zapewniania dostępności do usług, infrastruktury, komunikacji, kultury, edukacji i zatrudnienia realizowanych w ramach projektów dla osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1062).

Wszystkie projekty realizowane będą w zgodzie z obowiązującymi aktami prawnymi i dokumentami regulującymi zasadę równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasadą równości szans kobiet i mężczyzn.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych:

W ramach Celu 2 (iv) nie jest planowane wykorzystanie instrumentów terytorialnych. Planuje się natomiast stosowanie preferencji dla obszarów strategicznej interwencji zdefiniowanych w strategii rozwoju województwa, w szczególności miejskich obszarów funkcjonalnych i miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze, OSI Ponidzie, OSI obszar uzdrowiskowy.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

Nie dotyczy

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach celu szczegółowego 2 (iv) podstawową formą finansowania będzie dotacja. Nie przewiduje się stosowania instrumentów finansowych. Projekty zdefiniowane w ramach tego celu szczegółowego nie generują dochodów, a ilość potencjalnych beneficjentów oraz zdolność zadłużania się potencjalnych beneficjentów wsparcia jest bardzo ograniczona. Projekty w zakresie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i odporności na klęski żywiołowe przyczyniają się do wypełnienia

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

założeń unijnych i krajowych dokumentów strategicznych oraz realizują ważne cele środowiskowe oraz społeczne.

2.1.2.3.2 Wskaźniki

Tabela 1: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	2 (iv)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 26	Zielona infrastruktura wybudowana lub zmodernizowana w celu przystosowania się do zmiany klimatu	ha	1	5
				RCO 28	Powierzchnia objęta środkami ochrony przed niekontrolowanymi pożarami	ha	Do ustalenia	Do ustalenia
				WLWK	Pojemność obiektów małej retencji	m3	Do ustalenia	Do ustalenia

Tabela 2: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródła danych	Uwagi
2	2 (iv)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 35	Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przeciwpowodziowej	osoby	0	nd	100 000	CST	
				RCR 36	Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przed pożarami lasów	osoby	0	nd	200 000	CST	

2.1.2.3.3 Indykatory podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMR)

Tabela 1: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	2 (iv)	058 Działania w zakresie przystosowania się do zmian klimatu oraz zapobieganie ryzykom związanym z klimatem i zarządzanie nimi:	30 000 000

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

				powodzie i osunięcia ziemi (w tym zwiększanie świadomości, ochrona ludności i systemy zarządzania klęskami żywiołowymi i katastrofami, infrastruktura i podejście ekosystemowe)	
				059 Działania w zakresie przystosowania się do zmian klimatu oraz zapobieganie ryzykom związanym z klimatem i zarządzanie nimi: pożary (w tym zwiększanie świadomości, ochrona ludności i systemy zarządzania klęskami żywiołowymi i katastrofami, infrastruktura i podejście ekosystemowe)	10 000 000
				060 Działania w zakresie przystosowania się do zmian klimatu oraz zapobieganie ryzykom związanym z klimatem i zarządzanie nimi: inne ryzyka, np. burze i susze (w tym zwiększanie świadomości, ochrona ludności i systemy zarządzania klęskami żywiołowymi i katastrofami, infrastruktura i podejście ekosystemowe)	40 000 000

Tabela 2: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	2 (iv)	01 dotacja	80 000 000

Tabela 3: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	2 (iv)	033 Brak ukierunkowania terytorialnego	80 000 000

Tabela 4: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	2 (iv)	09 Nie dotyczy	0

Tabela 5: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	2 (iv)	03 Projekty neutralne w kwestii równouprawnienia płci	80 000 000

2.1.2.4 Cel szczegółowy 2 (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej

2.1.2.4.1 Interwencje w ramach Funduszy

Powiązane rodzaje działań:

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Długość cieków na terenie województwa świętokrzyskiego wynosi 5 200 km. Obszar województwa obejmuje całkowite bądź częściowe zlewnie rzek: Czarnej Staszowskiej, Kanału Strumień, Kamiennej, Koprzywianki, Nidy, Nidzicy, Opatówki, Pilicy i Wisły. Brak jest większych jezior naturalnych. Występują natomiast zbiorniki sztuczne łączące funkcje: przeciwpowodziowe, kompensacyjne, rekreacyjne, hodowlane, energetyczne oraz przeciwpożarowe.

Region charakteryzuje się małymi zasobami wód podziemnych i powierzchniowych. Niski jest również poziom retencji wody. Z kolei na wysokim poziomie jest zużycie wody na potrzeby gospodarki.

Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków (65% w 2019 r.) jest nadal mniejszy niż średnio w kraju (75%), przy czym widoczne są dość duże dysproporcje pomiędzy poszczególnymi powiatami. Dość dobrze w stosunku do kraju przedstawia się odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej, który w 2019 r. wynosił 91,5% (w Polsce 92,2%), jednak i tutaj widoczne są znaczne różnice pomiędzy poszczególnymi obszarami. W ciągu ostatniej dekady długość sieci kanalizacyjnej w regionie zwiększyła się ponad dwukrotnie, pomimo tego odsetek ludności korzystającej z kanalizacji w regionie w 2019 r. (59,4%) był nadal mniejszy niż w kraju (71,2%), a na wsi wynosił jedynie 36,3%.

Na koniec 2019 r. w regionie było 11 692 przydomowych oczyszczalni ścieków (w 2008 r. 697) i prawie 92 tys. zbiorniki bezodpływowe.

Zgodnie Aktualizacją Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych z 2017, w 2016 r., w Polsce znajdowało się 1 587 aglomeracji pow. 2000 RLM, z czego znaczna część nie spełniała i nadal nie spełnia wymogów wynikających dyrektywy 91/271/EWG.

Z punktu widzenia ochrony środowiska istotna jest różnica w poziomie zwodociągowania i skanalizowania jednostek terytorialnych. Niekorzystna jest sytuacja, w której znaczący odsetek ludności korzysta z sieci wodociągowej (co pociąga za sobą wzrost zużycia wody i produkowanych ścieków), jednak nie korzysta z kanalizacji (lub innego sposobu odprowadzania i utylizacji ścieków bytowych). W Polsce różnica między odsetkiem osób korzystających z wodociągu i kanalizacji spadła w ostatniej dekadzie o 4,5 p.p. Znaczniejszy spadek nastąpił w obszarach wiejskich, w których wskaźnik ten jest jednak wciąż bardzo wysoki. Sytuacja w województwie świętokrzyskim, pomimo poprawy, przedstawia się pod tym względem niezbyt korzystnie, zwłaszcza w obszarach wiejskich, gdzie różnica między udziałem ludności korzystającej z wodociągu i kanalizacji przekraczała w 2019 r. 51,5%.

Wskaźnik awaryjności sieci wodociągowej województwa znajduje się na poziomie akceptowalnym (średnia wojewódzka 0,23 WA), jednak dla 37 gmin ze 102 jest on wyższy niż średnia woj. Polska infrastruktura wodociągowa charakteryzuje się dość wysokim, na tle innych państw UE, poziomem strat wody. Największe straty dotyczą gmin poniżej 10 tys. mieszkańców, gdzie długość sieci wodociągowej w przeliczeniu na mieszkańca lub powierzchnię jest większą niż w miastach. Jeśli chodzi o stan wody

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

dostarczanej ludności, to spełnia ona wymagania w zakresie oceny parametrów zdrowotnych i jest bezpieczna dla konsumentów. Jednak w gminach poniżej 10 tys. mieszkańców jakość wody jest zdecydowanie gorsza.

W wyniku analizy potrzeb inwestycyjnych w tzw. wodę do spożycia w przypadku woj. świętokrzyskiego wszystkie inwestycje zostały uznane za kluczowe. Dotyczy to inwestycji w obszar zasilania, pobór wód-ujęcia, uzdatniania i magazynowania wody, sieci dystrybucji, infrastruktury IT, ochrony fizycznej i cyberbezpieczeństwa, zasobooszczędności, wiedzy, monitorowania jakości wody i chorób wodo zależnych, systemu zarządzania ryzykiem, dostępu do wody, przyłączy i instalacji (*Program Inwestycyjny w zakresie poprawy jakości i ograniczenia strat wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.*

Zgodnie ze Strategią postępowania z komunalnymi osadami ściekowymi na lata 2019-2022 z 2018 r., konieczne jest stworzenie warunków i mechanizmów mających na celu rozwiązanie narastającego problemu zagospodarowania komunalnych osadów ściekowych stanowiących odpady poprzez ich przetwarzanie na oczyszczalniach ścieków. Zakres zadań służący realizacji celu powinien się skupić na procesach przetwarzania komunalnych osadów ściekowych jako odpadów i zmniejszeniu ładunku substancji biogenych odprowadzanych do środowiska.

W woj. świętokrzyskim w 2019 r. masa wytworzonych komunalnych osadów ściekowych wyniosła ponad 95 ton (w 2018 r. 94 ton). Osady wytworzone w latach 2017 – 2018 w prawie 81% poddane zostały procesom przetwarzania na terenie woj. z czego najwięcej było wykorzystywanych w rolnictwie (Sprawozdanie z realizacji WPGO za lata 2017-2019).

Mając na uwadze powyższe, w ramach Celu szczegółowego 2 (v) realizowane będą działania:

1. Rozwój infrastruktury kanalizacyjnej (budowa, rozbudowa, modernizacja, przebudowa sieci kanalizacyjnej, w tym instalacja inteligentnych systemów zarządzania siecią) zgodnie z priorytetami Aktualnego Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych
2. Rozwój infrastruktury w zakresie oczyszczania ścieków komunalnych (budowa lub poprawa parametrów już istniejących oczyszczalni), w tym wsparcie dla gospodarki osadami ściekowymi, zgodnie z priorytetami AKPOŚK
3. Projekty z zakresu rozbudowy systemów wodociągowych (nowe sieci wodociągowe, nowe stacje uzdatniania wody, instalacja inteligentnych systemów zarządzania siecią, jedynie jako element projektów wodno-kanalizacyjnych
4. Zwiększenie efektywności dostaw wody (w tym ograniczanie strat wody), rozwój systemów ujęć, uzdatniania, zaopatrzenia, dostawy i magazynowania wody do spożycia (modernizacja, naprawa sieci wodociągowej wraz z instalacją inteligentnych systemów zarządzania siecią oraz modernizacja stacji uzdatniania wody), jako element projektu wodno-kanalizacyjnego lub jako samodzielny projekt (niezależnie od inwestycji ściekowych w AKPOŚK)

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

W zakresie przedsięwzięć dotyczących oczyszczania ścieków komunalnych realizowane działania muszą spełniać wymagania Dyrektywy Rady z 21.05.1991 dot. oczyszczania ścieków komunalnych (91/271/EWG). Dokumentem strategicznym w zakresie gospodarki ściekowej, będzie obowiązująca Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków (AKPOŚK).

Priorytetem w tym obszarze będą działania związane z budową nowej i przebudową/remontem istniejącej infrastruktury, niezbędnych do zrealizowania zobowiązań wynikających z Dyrektywy 91/271/EWG w aglomeracjach ujętych w AKPOŚK.

Rozbudowa systemów wodociągowych (np. nowe sieci, nowe stacje uzdatniania) będzie realizowana jedynie na obszarze aglomeracji, gdzie równocześnie zapewniona zostanie gospodarka ściekowa zgodna z w/w Dyrektywą i jedynie jako element projektów wodno - kanalizacyjnych.

Projekty związane z ograniczaniem strat wody i efektywnym zarządzaniem wodą mogą być realizowane niezależnie od inwestycji ściekowych w AKPOŚK.

W projektach, w których będzie to zasadne, stosowane będą rozwiązania w zakresie obiegu cyrkularnego (w tym efektywności energetycznej i użycia energii z OZE), a także elementy sprzyjające adaptacji do zmian klimatu w szczególności w zakresie zielonej i niebieskiej infrastruktury.

Jako element projektu, realizowane będą mogły być również działania edukacyjne i świadomościowe.

Główne grupy docelowe:

- mieszkańcy województwa świętokrzyskiego, w tym jednostki samorządu terytorialnego podmioty korzystające z rezultatów projektu

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

Wszystkie inwestycje będą realizowane zgodnie z zasadami horyzontalnymi, o których mowa w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej oraz w art. 10 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, z uwzględnieniem Karty Praw podstawowych Unii Europejskiej, Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, jak również właściwymi przepisami krajowymi oraz stosownymi wytycznymi ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego.

Na każdym etapie realizacji programu (nie tylko na etapie wyboru, ale również realizacji i trwałości projektów) stosowane będą wszelkie dostępne zasady i działania w celu zapobiegania dyskryminacji ze względu m.in. na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną, realizowana będzie zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Planowane do realizacji w projektach działania będą

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

musiały uwzględniać wymogi dotyczące zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji, oraz zapewnienia równej dla wszystkich dostępności usług lub/i infrastruktury.

W szczególności rozwijana będzie zasada zapewniania dostępności do usług, infrastruktury, komunikacji, kultury, edukacji i zatrudnienia realizowanych w ramach projektów dla osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1062).

Wszystkie projekty realizowane będą w zgodzie z obowiązującymi aktami prawnymi i dokumentami regulującymi zasadę równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasadą równości szans kobiet i mężczyzn.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych:

W ramach CS (v) nie jest planowane wykorzystanie instrumentów terytorialnych. Możliwe jest natomiast stosowanie preferencji dla obszarów strategicznej interwencji zdefiniowanych w strategii rozwoju województwa, w szczególności miejskich obszarów funkcjonalnych i miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

Nie dotyczy

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Projekty z zakresu gospodarki wodno-ściekowej mogą generować przychody, jednak nie są realizowane dla zysku, a wynikają z konieczności realizacji zadań własnych gminy. Projekty te są wysoce kapitałochłonne, a budżety JST w województwie świętokrzyskim nie pozwalają na zaciąganie kolejnych dużych zobowiązań (ustawowe limity zadłużenia). Sytuacja finansowa gmin jest szczególnie trudna ze względu na skutki gospodarcze wywołane pandemią COVID-19.

W związku z powyższym w ramach celu szczegółowego 2 (v) podstawową formą finansowania będzie dotacja. Nie przewiduje się stosowania instrumentów finansowych.

2.1.2.4.2 Wskaźniki

Tabela 1: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	2 (v)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 30	Długość nowych lub zmodernizowanych sieci wodociągowych w	km	3	30

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

					ramach zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę				
				RCO 31	Długość nowych lub zmodernizowanych sieci kanalizacyjnych w ramach zbiorowych systemów odprowadzania ścieków	km		5	60

Tabela 2: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel strategiczny	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródła danych	Uwagi
2	2 (v)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 41	Ludność przyłączona do udoskonalonych zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę	osoby	0	n/d	12 000	CST	
				RCR 42	Ludność przyłączona do udoskonalonych zbiorowych systemów oczyszczania ścieków co najmniej II stopnia	osoby	0	n/d	12 000	CST	

2.1.2.4.3 Indykatory podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	2 (v)	062 Dostarczanie wody do spożycia przez ludzi (infrastruktura do celów ujęcia, uzdatniania, magazynowania i dystrybucji, działania na rzecz efektywności, zaopatrzenie w wodę do spożycia)	3 000 000
				063 Dostarczanie wody do spożycia przez ludzi (infrastruktura do celów ujęcia, uzdatniania, magazynowania i dystrybucji, działania na rzecz efektywności, zaopatrzenie w wodę do spożycia) zgodne z kryteriami efektywności	4 000 000
				064 Gospodarka wodna i ochrona zasobów wodnych (w tym gospodarowanie wodami w dorzeczu, konkretne działania w zakresie przystosowania się do zmian klimatu, ponowne użycie, ograniczanie wycieków)	30 000 000

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

				065 Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	3 000 000
				066 Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków zgodne z kryteriami efektywności energetycznej	4 000 000

Tabela 2: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	2 (v)	01 Dotacja	44 000 000

Tabela 3: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	2 (v)	033 Brak ukierunkowania terytorialnego	Do uzupełnienia

Tabela 4: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	2 (v)	09 Nie dotyczy	0

Tabela 5: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	2 (v)	03 Projekty neutralne w kwestii równouprawnienia płci	44 000 000

2.1.2.5 Cel szczegółowy 2 (vi) Wspieranie przechodzenia na gospodarkę o obiegu zamkniętym

2.1.2.5.1 Interwencje w ramach Funduszy

Powiązane rodzaje działań

Jakość środowiska naturalnego, które stanowi kluczowy kapitał regionu, w dużym stopniu zależy od gospodarki odpadami i obiegu surowców w gospodarce. Wzrastająca ilość odpadów wymaga podejmowania intensywnych działań w kierunku przechodzenia na model gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ) opierający się na zrównoważonej produkcji i zrównoważonej konsumpcji, efektywnym wykorzystaniu zasobów, materiałów i produktów oraz zapobieganiu i minimalizowaniu masy wytwarzanych odpadów. Zgodnie z GOZ produkty, materiały i surowce powinny

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

pozostawać w gospodarce tak długo, jak jest to możliwe, a odpady – jeżeli już powstaną powinny być traktowane jako surowce wtórne, które należy poddać recyklingowi, przetworzyć i ponownie wykorzystać. Należy odzyskać ich wartość gospodarczą oraz zniwelować lub ograniczyć negatywny wpływ na środowisko. W tym aspekcie ważne jest wdrażanie technologii służących zapobieganiu powstawaniu odpadów lub ograniczaniu ich ilości. Transformacja w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym, tworzenie i rozwój niskoemisyjnej, zasobooszczędnej gospodarki wymaga wdrażania odpowiednich rozwiązań w obszarze gospodarki odpadami komunalnymi. W celu minimalizacji wytwarzanych odpadów oraz ograniczenia masy odpadów składowanych istnieje potrzeba tworzenia i rozwoju systemów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w tym PSZOK, z uwzględnieniem rozwiązań zapobiegających powstawaniu odpadów i ponowne ich użycie, a także tworzenia infrastruktury do recyklingu odpadów, przekształcania zakładów zagospodarowania odpadów komunalnych w regionalne centra odzysku i recyklingu.

W województwie świętokrzyskim potrzeby w zakresie zagospodarowywania odpadów komunalnych zapewnia sześć zakładów, w których przetwarzane są zmieszane odpady komunalne oraz pochodzące z selektywnej zbiórki. W ramach tych zakładów funkcjonują instalacje komunalne do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, instalacje komunalne do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych oraz instalacje do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów. W województwie świętokrzyskim funkcjonuje łącznie 14 instalacji komunalnych: 6 instalacji komunalnych do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych i 8 instalacji komunalnych do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych.

W 2019 r. wytworzono 384 156 Mg odpadów komunalnych, co w przeliczeniu na mieszkańca wyniosło 376 kg. Natomiast zebrano i odebrano 330 599 Mg odpadów komunalnych (324 kg/mieszkańca), udział odpadów odebranych w stosunku do wytworzonych wyniósł 86 %. Pozostałą, nieodebraną masę odpadów komunalnych (14%) zagospodarowali mieszkańcy województwa we własnym zakresie np. w przydomowych kompostownikach. Najwięcej wytworzono odpadów kuchennych, tworzyw sztucznych papieru i tektury i szkła. Generalnie masa zbieranych i odbieranych odpadów komunalnych w ostatnich latach sukcesywnie zwiększała się, w 2019 r. nastąpił 32 % wzrost wszystkich zebranych i odebranych odpadów komunalnych w stosunku do 2017 r. W 2019 r. na terenie województwa świętokrzyskiego funkcjonowało 81 PSZOK, w których zebrano ponad 20 tys. Mg odpadów komunalnych, przy czym punkty te utworzyło – samodzielnie lub wspólnie z innymi gminami - 95 gmin. W 2019 r. udział odpadów komunalnych zebranych

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

selektywnie w masie ogółem zebranych i odebranych odpadów komunalnych w woj. świętokrzyskim wyniósł 41 %. Zaznaczyć należy, iż w latach 2017 -2019 coraz więcej selektywnie zbieranych odpadów komunalnych było przekazywanych do odzysku, w tym recyklingu i ponownego użycia co pozwoliło większości gmin na osiągnięcie coraz wyższych wskaźników recyklingu i odzysku. W 2021 r. i w kolejnych latach gminy są obowiązane osiągać poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu wszystkich odpadów komunalnych, od 20% w 2021 r. do 65 % w 2035 r. W celu osiągnięcia coraz lepszych rezultatów w recyklingu odpadów niezbędne jest więc tworzenie i rozwijanie systemów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (np. lokalizowanie inteligentnych elektronicznych altan śmietnikowych), w tym zbierania i odbierania bioodpadów, wdrażanie rozwiązań informatycznych mających wpływ na zwiększenie efektywności selektywnego zbierania odpadów komunalnych, tworzenie punktów napraw i ponownego użycia, a przede wszystkim tworzenie infrastruktury do recyklingu odpadów.

Istotnych zmian wymaga system zbierania odpadów komunalnych zwłaszcza w miastach w zabudowie wielorodzinnej, gdzie występują problemy z właściwą segregacją odpadów. Ponadto, pomimo objęcia wszystkich mieszkańców zbiórką odpadów nadal problemem są dzikie wysypiska. Według danych GUS na koniec 2019 r. było ich w świętokrzyskim 47, o łącznej powierzchni ponad 70 ha.

Zidentyfikowano również konieczność podjęcia działań związanych z oczyszczaniem regionu z abestu. W ramach realizowanych działań możliwe będzie finasowanie demontażu, transportu i unieszkodliwienie materiałów azbestowych z możliwością uwzględnienia kosztów zastąpienia materiałów azbestowych, materiałami nieszkodliwymi, w celu przywrócenia stanu obiektu sprzed demontażu.

Zgodnie z SRWŚ 2030+ na terenie województwa powinny zostać również podjęte działania związane z rekultywacją terenów zdegradowanych przez działalność przemysłową. Projekty te powinny prowadzić m. in do rozwoju zielonej infrastruktury, terenów publicznych i społecznych, a także nadania nowego charakteru zrehabilitowanym terenom.

Dlatego, w ramach Celu szczegółowego (vi) Wspieranie przechodzenia na gospodarkę o obiegu zamkniętym realizowane będą działania obejmujące:

1. Wsparcie gospodarki odpadami komunalnymi, zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami (w tym instalacje do odzysku/przygotowania do recyklingu/recyklingu).
2. Rozwój systemów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (w tym budowa, rozbudowa, modernizacja PSZOK) z uwzględnieniem rozwiązań zapobiegających powstawaniu odpadów i/lub ponownego użycia.
3. Zagospodarowanie odpadów niebezpiecznych w tym azbestu (z gospodarstw domowych).

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

4. Inwestycje wspierające gospodarkę o obiegu zamkniętym w przedsiębiorstwach w tym technologie mało i bezodpadowe, zmniejszenie zużycia surowców (w tym wody), ponowne wykorzystanie surowców i recykling w tym upcykling materiałów.

Zakres wsparcia Programu regionalnego będzie uwzględniał uzgodnienia w zakresie demarkacji z programem *Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027*.

Co do zasady, realizowane projekty nie będą dotyczyły transformacji modeli biznesowych w kierunku GOZ, które wspierane będą z poziomu krajowego. Będą skupiały się na inwestycjach w zakup maszyn i urządzeń.

5. Rekultywację, w tym remediację terenów zdegradowanych.
6. Edukacja ekologiczna (jako element szerszego projektu).

We wszystkich projektach, gdzie będzie to zasadne i możliwe, zostaną zastosowane rozwiązania w zakresie obiegu cyrkularnego (w tym efektywności energetycznej i użycia energii z OZE) jak również elementy sprzyjające adaptacji do zmiany klimatu i łagodzeniu jej skutków (w szczególności zielona i niebieska infrastruktura). Uwzględnione mogą być również dodatkowe elementy, jeżeli realizują szersze cele polityki spójności np. usuwanie barier architektonicznych.

Główne grupy docelowe:

- mieszkańcy województwa świętokrzyskiego, osoby, instytucje, jednostki samorządu terytorialnego, przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

Wszystkie inwestycje będą realizowane zgodnie z zasadami horyzontalnymi, o których mowa w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej oraz w art. 10 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, z uwzględnieniem Karty Praw podstawowych Unii Europejskiej, Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, jak również właściwymi przepisami krajowymi oraz stosownymi wytycznymi ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego.

Na każdym etapie realizacji programu (nie tylko na etapie wyboru, ale również realizacji i trwałości projektów) stosowane będą wszelkie dostępne zasady i działania w celu zapobiegania dyskryminacji ze względu m.in. na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną, realizowana będzie zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Planowane do realizacji w projektach działania będą musiały uwzględniać wymogi dotyczące zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji, oraz zapewnienia równej dla wszystkich dostępności usług lub/i infrastruktury.

W szczególności rozwijana będzie zasada zapewniania dostępności do usług, infrastruktury, komunikacji, kultury, edukacji i zatrudnienia realizowanych w ramach

projektów dla osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1062).

Wszystkie projekty realizowane będą w zgodzie z obowiązującymi aktami prawnymi i dokumentami regulującymi zasadę równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasadą równości szans kobiet i mężczyzn.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych:

W ramach CS (vi) nie jest planowane wykorzystanie instrumentów terytorialnych. Możliwe jest natomiast stosowanie preferencji dla obszarów strategicznej interwencji zdefiniowanych w strategii rozwoju województwa, w szczególności miejskich obszarów funkcjonalnych i miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

Nie dotyczy

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach przedmiotowego celu szczegółowego, w doniesieniu do wybranych obszarów wsparcia rozważa się zastosowanie instrumentów finansowych w połączeniu z dotacją. Dotyczy to wsparcia przedsiębiorstw w zakresie zmiany procesów produkcyjnych w kierunku GOZ.

Projekty z zakresu gospodarki komunalnej oraz rozwoju selektywnego zbierania odpadów komunalnych należą do projektów generujących dochód, jednak nie są to projekty realizowane dla zysku, a wynikają z konieczności realizacji zadań własnych gminy. Projekty związane z tym celem szczegółowym w poprzedniej perspektywie nie cieszyły się zainteresowaniem potencjalnych beneficjentów. Mimo zastosowania bardzo wysokich poziomów dofinansowania (ok. 80%) udało się zagospodarować niewielką część dostępnej alokacji. Ze względu na bardzo istotny charakter tych projektów, konieczne jest podjęcie kroków mających na celu zwiększenie ich liczby. Wobec powyższego w ramach celu szczegółowego 2 (vi) podstawową formą finansowania będzie dotacja. W przypadku przedsiębiorstw sektora MŚP przechodzących na gospodarkę obiegu zamkniętego ze względu na potencjalne korzyści ekonomiczne, przewiduje się stosowanie instrumentów finansowych z częściowym umorzeniem.

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

2.1.2.5.2 Wskaźniki

Tabela 1: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	2 (vi)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 34	Dodatkowe zdolności w zakresie recyklingu odpadów	Tony/rok	0	1000
				RCO 107	Inwestycje w obiekty do selektywnego zbierania odpadów	Euro	0	1 000 000
				RCO03	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem z instrumentów finansowych	szt.	Do uzupełnienia	Do uzupełnienia

Tabela 2: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródła danych	Uwagi
2	2 (vi)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 47	Odpady poddane recyklingowi	tony/rok	0	n/d	3 000	CST	
				RCR 103	Odpady zbierane selektywnie	tony/rok	0	n/d	300	CST	
				RCR 02	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne (w tym: dotacje, instrumenty finansowe)	EUR	Do uzupełnienia	Do uzupełnienia	Do uzupełnienia	CST	

2.1.2.5.3 Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	2 (vi)	067 Gospodarowanie odpadami z gospodarstw domowych: działania w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów, ich minimalizacji, segregacji, ponownego użycia, recyklingu	5 000 000
				070 Gospodarowanie odpadami przemysłowymi i handlowymi: odpady resztkowe i niebezpieczne	1 000 000
				073 Rewaloryzacja obszarów przemysłowych i rekultywacja skażonych gruntów	1 000 000

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

				075 Wsparcie ekologicznych procesów produkcyjnych oraz efektywnego wykorzystywania zasobów w MŚP	5 000 000
--	--	--	--	--	-----------

Uwaga: Kod 070 dedykowany jest projektom dot. zagospodarowania odpadów zawierających azbest, których źródłem powstania są gospodarstwa domowe. Trwają uzgodnienia czy działania te powinny być wykazane w kodzie 070 czy 067.

Tabela 2: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	2 (vi)	01 Dotacje	7 000 000
				03 wsparcie poprzez instrumenty finansowe: pożyczka	5 000 000

Tabela 3: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	2 (vi)	033 Brak ukierunkowania terytorialnego	12 000 000

Tabela 4: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	2 (vi)	09 Nie dotyczy	0

Tabela 5: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	2 (vi)	03 Projekty neutralne w kwestii równouprawnienia płci	12 000 000

2.1.2.6 Cel szczegółowy 2 (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia

2.1.2.6.1 Interwencje w ramach Funduszy

Powiązane rodzaje działań

Województwo świętokrzyskie charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodniczymi, zarówno przyrody ożywionej i jak i nieożywionej. Region cechuje największy udział

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

obszarów chronionych w ogólnej powierzchni wśród województw w Polsce (66,2%). Natomiast obszary Natura 2000 zajmują w porównaniu do innych regionów stosunkowo niewielką powierzchnię 15% (w Polsce średnio 27%). Region cechuje również duża podatność na skutki zmian klimatu w (z jednej strony problem powodzi z drugiej niedobory wody związane z niską zasobnością regionu w wody podziemne).

Na terenie województwa występują jedne z najstarszych gór w Europie - Góry Świętokrzyskie (a na ich obszarze jeden z najstarszych parków - Świętokrzyski Park Narodowy) oraz Góry Pieprzowe. Jedną z wyróżniających cech województwa świętokrzyskiego jest jego niezwykle urozmaicona budowa geologiczna. Decyduje ona zarówno o bogactwie przyrodniczo-krajobrazowym regionu, jego bogactwach naturalnych, jak i jest swoistą wizytówką świętokrzyskiego. Na terenie województwa znajduje się park narodowy, 9 parków krajobrazowych, ponad 70 rezerwatów przyrody, 24 obszary chronionego krajobrazu oraz inne formy ochrony.

Zasoby przyrodnicze wpływają na jakość życia mieszkańców i rozwój gospodarki, w tym przede wszystkim rekreacji i turystyki. Jednak rozwój turystyki, nadmierna eksploatacja zasobów naturalnych, a także inne czynniki będące efektem działalności człowieka i postępujących zmian klimatu powodują degradację środowiska naturalnego. Wymusza to realizację działań, które spowodują ograniczenie negatywnego wpływu oddziaływania człowieka na środowisko, szczególnie na obszarach przyrodniczo chronionych, zapewnią właściwe zabezpieczenie i rozwój tych obszarów.

Realizowane będą działania służące ochronie i odtworzeniu siedlisk przyrodniczych i populacji gatunków, ograniczające antropopresję, eliminujące gatunki inwazyjne, a także zapewniające infrastrukturę niezbędną do ochrony roślin i zwierząt z uwzględnieniem komponentu edukacyjnego. Interwencja obejmie również planowanie oraz wdrażanie działań ochronnych wraz z monitoringiem obszarów chronionych.

Na terenach, gdzie z uwagi na nadmierne zabudowanie występują problemy w postaci podtopień np. w przypadku deszczy nawaalnych, mniejszych zdolności absorpcyjnych dwutlenku węgla czy występowania wysp ciepła realizowane będą inwestycje błękitno – niebieskiej infrastruktury ukierunkowane na ochronę różnorodności biologicznej.

Planowana jest również remediacja i rekultywacja terenów zanieczyszczonych i zdegradowanych, w tym nielegalnych składowisk odpadów, ukierunkowana przede wszystkim na ochronę przyrody, rozwój zielonej infrastruktury lub wykorzystania tych terenów do rozwoju odnawialnych źródeł energii.

Komplekowość planowanych działań będzie miała również istotny wpływ na poprawę jakości powietrza w regionie.

Szczególnie ważnym problemem jest postępująca degradacja siedlisk naturalnych i półnaturalnych spowodowana m.in. zanieczyszczeniem wód podziemnych i powierzchniowych, w tym ściekami komunalnymi. Na terenach tych

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

zazwyczaj występuje zabudowa rozproszona, dlatego też budowa sieci kanalizacyjnej jest nieuzasadniona ekonomicznie. Korzystnym rozwiązaniem tego problemu ze względów ekologicznych, jak również ekonomicznych jest budowa przydomowych oczyszczalni ścieków. Na terenie województwa świętokrzyskiego od 2008 r. realizowany jest jedyny w Polsce Program budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego, który jako przykład dobrej praktyki został wpisany w Politykę Ekologiczną Państwa 2030, a także spełnia wymogi zawarte w Unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030, co do ograniczenia zanieczyszczeń m.in. ścieków, pestycydów chemicznych, produktów farmaceutycznych, niebezpiecznych chemikaliów, będące głównym powodem utraty różnorodności biologicznej. Odpowiadając na ten problem, w ramach Programu wspieranie będą również działania polegające na budowie przydomowych oczyszczalni ścieków, jedynie w celu ochrony przyrody i zmniejszenia negatywnego oddziaływania na środowisko, przy spełnieniu określonych warunków realizacji.

W ramach tego celu szczegółowego planowane są następujące typy projektów:

1. Opracowanie i aktualizacja dokumentów planistycznych dla obszarów chronionych (rezerwy niepokrywające się z obszarami Natura 2000 oraz parki krajobrazowe).
2. Działania służące zachowaniu i odtworzeniu siedlisk przyrodniczych i populacji gatunków na obszarach chronionych, w tym ochrona czynna oraz identyfikacja i diagnoza, zwalczanie gatunków inwazyjnych, monitoring obszarów chronionych, m.in. z wykorzystaniem geoinformacji.
3. Rozwój infrastruktury miejsc edukacji ekologicznej.
4. Rozwój infrastruktury centrów ochrony różnorodności biologicznej na obszarach miejskich i pozamiejskich w oparciu o gatunki rodzime (np. banki genowe, parki miejskie, ogrody botaniczne, ekoparki, ośrodki rehabilitacji dzikich zwierząt).
5. Ograniczanie antropopresji poprzez budowę i rozwój infrastruktury w celu ukierunkowania ruchu turystycznego na terenie obszarów chronionych i cennych przyrodniczo (m.in.: infrastruktura dla ruchu rowerowego, ścieżki edukacyjne).
6. Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury, mającej na celu ochronę bioróżnorodności, w tym na obszarach miejskich.
7. Kompleksowe działania na rzecz remediacji terenów zanieczyszczonych oraz rekultywacji terenów zdegradowanych (w tym składowisk odpadów), przywrócenie na cele przyrodnicze.
8. Budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków komunalnych (dla obszarów, gdzie budowa sieci kanalizacyjnej jest niezasadna).
9. Działania w zakresie edukacji, komunikacji i rozpowszechniania wiedzy dotyczącej ochrony przyrody, przyrodniczego potencjału regionu i zasad ochrony poszczególnych obszarów (jako element szerszego projektu).

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Zakres wsparcia Programu regionalnego będzie uwzględniał uzgodnienia w zakresie demarkacji z Programami krajowymi, w tym programem *Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027*.

Realizowane działania powinny być zgodne z unijną strategią na rzecz różnorodności biologicznej z perspektywą do 2030 r.

Wsparcie nie może prowadzić do wspierania infrastruktury turystycznej jako takiej oraz do zwiększania presji człowieka na przyrodę.

Projekty realizowane na obszarach chronionych muszą być zgodne z planami ochrony właściwymi dla danego obszaru, z godnie z ustawą o ochronie przyrody.

Główne grupy docelowe:

- mieszkańcy województwa świętokrzyskiego, osoby fizyczne, jednostki samorządu terytorialnego instytucje, podmioty, przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektów.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Wszystkie inwestycje będą realizowane zgodnie z zasadami horyzontalnymi, o których mowa w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej oraz w art. 10 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, z uwzględnieniem Karty Praw podstawowych Unii Europejskiej, Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, jak również właściwymi przepisami krajowymi oraz stosownymi wytycznymi ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego.

Na każdym etapie realizacji programu (nie tylko na etapie wyboru, ale również realizacji i trwałości projektów) stosowane będą wszelkie dostępne zasady i działania w celu zapobiegania dyskryminacji ze względu m.in. na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną, realizowana będzie zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Planowane do realizacji w projektach działania będą musiały uwzględniać wymogi dotyczące zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji, oraz zapewnienia równej dla wszystkich dostępności usług lub/i infrastruktury.

W szczególności rozwijana będzie zasada zapewniania dostępności do usług, infrastruktury, komunikacji, kultury, edukacji i zatrudnienia realizowanych w ramach projektów dla osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1062).

Wszystkie projekty realizowane będą w zgodzie z obowiązującymi aktami prawnymi i dokumentami regulującymi zasadę równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasadą równości szans kobiet i mężczyzn.

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych:

W ramach CS (vii) nie jest planowane wykorzystanie instrumentów terytorialnych. Planuje się natomiast stosowanie preferencji dla obszarów strategicznej interwencji zdefiniowanych w strategii rozwoju województwa, w szczególności miejskich obszarów funkcjonalnych i miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarczej, OSI Ponidzie, OSI obszar uzdrowiskowy.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

Nie dotyczy

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach celu szczegółowego 2 (vii) podstawową formą finansowania będzie dotacja. Nie przewiduje się stosowania instrumentów finansowych. Planowane do realizacji projekty z założenia nie generują dochodu. Realizacja części projektów może mieć istotny wpływ na wypełnienie zobowiązań akcesyjnych w obszarze ochrony przyrody. Beneficjentem projektów będą m.in. jednostki samorządu terytorialnego, podmioty działające w imieniu jst, instytucje powołane w celu ochrony przyrody, jednostki naukowe, które mają ograniczone możliwości zaciągania zobowiązań na realizację projektów unijnych. W ramach celu szczegółowego 2 (vii) podstawową formą finansowania będzie dotacja.

2.1.2.6.2 Wskaźniki

Tabela 1: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	2 (vii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 36	Zielona infrastruktura objęta wsparciem do celów innych niż przystosowanie się do zmian klimatu	ha	0	3
				WLWK	Liczba wspartych form ochrony przyrody	szt.	Do ustalenia	Do ustalenia

Tabela 2: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródła danych	Uwagi
-----------	-----------------	---------	-------------------	--------------------	----------	-----------------	--	-----------------	--------------------	---------------	-------

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

2	2 (vii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 95	Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury	osoby	0	n/d	25 000	CST	
---	---------	------	--------------------	--------	--	-------	---	-----	--------	-----	--

2.1.2.6.3 Indykatory podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	2 (vii)	074 Rewaloryzacja obszarów przemysłowych i rekultywacja skażonych gruntów zgodnie z kryteriami efektywności	1 000 000
				Jeżeli celem działania jest przekształcenie obszarów przemysłowych i skażonych gruntów w naturalne pochłaniacze dwutlenku węgla [odniesienie do definicji prawnej].	
				079 Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej, dziedzictwo naturalne i zasoby naturalne, zielona i niebieska infrastruktura	39 000 000

Tabela 2: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	2 (vii)	01 Dotacja	40 000 000

Tabela 3: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	2 (vii)	033 Brak ukierunkowania terytorialnego	40 000 000

Tabela 4: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	2 (vii)	09 Nie dotyczy	0

Tabela 5: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	2 (vii)	03 Projekty neutralne w kwestii równouprawnienia płci	40 000 000

2.1.3 Priorytet 3. Mobilność miejska

☒ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie mobilności miejskiej określonego w art. 3 ust. 1 lit. b) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

2.1.3.1 Cel szczegółowy 2 (viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej

2.1.3.1.1 Interwencje w ramach Funduszy

Powiązane rodzaje działań

Strategicznym celem interwencji programu w obszarze zrównoważonej mobilności miejskiej jest m.in. zmniejszenie poziomu emisji gazów cieplarnianych oraz zanieczyszczeń powietrza pochodzących z transportu na obszarach miejskich. Zgodnie z Artykułem 3 ust. 1(b)(viii) Rozporządzenia 2021/1058, interwencja celu szczegółowego 2 viii jest ukierunkowana na dążenie do osiągnięcia gospodarki bezemisyjnej.

Województwo świętokrzyskie podzielone jest na dwie strefy, w których dokonywana jest ocena jakości powietrza. Strefę miasto Kielce stanowi obszar w granicach administracyjnych miasta Kielce, strefę świętokrzyską stanowi obszar województwa w granicach administracyjnych, z wyłączeniem miasta Kielce. W obydwu tych strefach notowane są przekroczenia norm jakości powietrza.

Realizując cel operacyjny określony w Programie ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego, jakim jest osiągnięcie poziomu celu długoterminowego, poprzez zmniejszenie emisji prekursorów ozonu w ramach celu szczegółowego, zaproponowano działania w sektorze transportu, które koncentrują się na rozwoju komunikacji publicznej, upłynnieniu ruchu czy eksploatacji pojazdów spełniających wysokie normy emisyjne.

Jak wskazano w SOR, problemy transportowe stanowią również jedną z barier rozwojowych i ograniczają zasięg rynków pracy oraz zaspokajanie potrzeb miejskiego rynku pracy przez mieszkańców z obszarów wiejskich. Sytuacja ta wynika częściowo z nieoptymalnego sposobu funkcjonowania systemów transportu zbiorowego w miastach oraz niedostatecznej jego dostępności dla mieszkańców obszarów funkcjonalnych tych miast. Spowodowane jest to brakiem zintegrowanej przestrzeni i funkcjonalnie oferty transportu publicznego (w miastach, a także poza miastami), nadal niskim wykorzystaniem tzw. Inteligentnych Systemów Transportowych, niewystarczająco rozwiniętą infrastrukturą oraz brakiem nowoczesnego, niskoemisyjnego taboru. Oprócz odczuwalnych dysfunkcji w systemie transportowym

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

przestarzały tabor przyczynia się w znaczącym stopniu do zwiększonej emisji zanieczyszczeń w miastach.

Zachodzące i prognozowane w regionie niekorzystne zmiany demograficzne, prowadzące do wzrostu odsetka osób starszych, wymagają również zapewnienia bezpiecznych formy mobilności dostosowanych do potrzeb tej grupy społeczeństwa, z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnopravnościami.

Mając na uwadze powyższe w ramach Celu szczegółowego 2 (viii) Promowanie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej, na obszarach miast i ich obszarów funkcjonalnych realizowane będzie:

1. Wsparcie systemów publicznego transportu zbiorowego w ramach miast i ich obszarów funkcjonalnych, w tym nisko i zeroemisyjny tabor kołowy spełniający wymogi dla „ekologicznie czystych pojazdów” w rozumieniu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1161 z dnia 20 czerwca 2019 r. zmieniającej dyrektywę 2009/33/WE w sprawie promowania ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów transportu drogowego (z priorytetem dla pojazdów zeroemisyjnych).
2. Cyfryzacja transportu miejskiego oraz działania towarzyszące rozwojowi transportu publicznego (z wyłączeniem inwestycji w przebudowę lub rozbudowę sieci drogowej wykorzystywanej dla ruchu indywidualnego samochodowego) poprawiające m.in. przepływ i bezpieczeństwo pasażerów (np. miejskie i podmiejskie węzły przesiadkowe, miejskie systemy ITS dla transportu publicznego).
3. Rozwój infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego z uwzględnieniem zwiększania bezpieczeństwa ruchu (np. w ramach stref wolnych od ruchu samochodowego, strefowe uspokojenie ruchu, drogi i pasy rowerowe, spójne sieci tras rowerowych z infrastrukturą towarzyszącą, likwidacja utrudnień i zagrożeń w ruchu pieszym i rowerowym, tworzenie możliwie bezkolizyjnych, ciągłych i bezpośrednich tras pieszych, doświetlenie przejść dla pieszych i inne rozwiązania poprawiające bezpieczeństwo).
4. Działania poprawiające przepływ i bezpieczeństwo pasażerów (np. węzły przesiadkowe, systemy ITS, systemy parkingowe typu „Parkuj i jedź”, dworce kolejowe).

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

5. Działania na rzecz integracji transportu zbiorowego i wdrażania nowych sposobów przemieszczania się w tym szczególnie w zakresie integracji taryfowej i wdrożenia koncepcji „Mobilność jako usługa” (np. systemy biletowe i aplikacje służące mobilności, systemy współdzielenia środków transportu i rozwój innowacyjnych środków transportu).
6. Budowa i rozbudowa infrastruktury do ładowania i tankowania zeroemisyjnego taboru kołowego oraz pojazdów zeroemisyjnych indywidualnych, a także rozwój systemów autonomicznych w transporcie miejskim.

W zakresie rozwoju infrastruktury paliw zeroemisyjnych dla użytkowników indywidualnych (elektryczności i wodoru) zastosowanie znajdują rekomendacjami ETO sformułowane w raporcie 2021/05, zgodnie z którymi:

- Infrastruktura będzie zgodna z wymogami Dyrektywy 2014/94/EU;
  - Infrastruktura będzie udostępniona dla wszystkich użytkowników,
  - Inwestycja będzie poparta analizą potrzeb ('gap analysis') wynikającą z odpowiedniego SUMP lub innego dokumentu planowania transportu;
  - brak jest możliwości finansowania inwestycji całkowicie ze środków prywatnych co uzasadnia wsparcie publiczne (w formie grantu, częściowego grantu lub instrumentów finansowych);
7. Analiza kosztów i korzyści projektu (CBA) wykazuje pozytywne efekty ekonomiczne inwestycji. Podnoszenie świadomości mieszkańców, pracodawców i władz samorządowych wszystkich szczebli w zakresie propagowania korzystania z niskoemisyjnego transportu zbiorowego i ruchu niezmotoryzowanego (jako element większego projektu).
  8. Realizacja działań związanych z przygotowaniem planów zrównoważonej mobilności miejskiej przez władze miasta i podmioty zaangażowane w realizację miejskiej polityki transportowej.

Realizowane działania kierowane do miast i ich obszarów funkcjonalnych, w których istnieje uzasadniona potrzeba dalszego rozwoju (wzmocnienia) lub zbudowania niskoemisyjnego systemu transportu zbiorowego i niezmotoryzowanego. Do realizacji tego celu służyć będzie w szczególności instrument ZIT.

Zgodnie z podziałem interwencji pomiędzy poziom krajowy i regionalny wsparcie w zakresie mobilności miejskiej dla ZIT miast wojewódzkich (ZIT Kielce) realizowane będzie przede wszystkim w ramach programu *Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027*. W FEŚ możliwa będzie realizacja projektów komplementarnych, uzupełniających do inwestycji FE PW.

W celu maksymalizacji efektów interwencji, zapewnione zostaną preferencje w dostępie do środków dla ośrodków miejskich, w których stosowane będzie zintegrowane podejście do działań związanych z kształtowaniem systemu transportowego poprzez tworzenie dokumentów spełniających ideę planów zrównoważonej mobilności miejskiej (SUMP).

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Zapewnione zostanie priorytetowe wsparcie dla wszystkich projektów w zakresie mobilności miejskiej, które powiązane są z wprowadzaniem integracji taryfowej oraz wdrażaniem koncepcji MaaS. Rozwiązania te bowiem z jednej strony w pełni wdrażają koncepcję multimodalnej integracji transportu publicznego i w sposób zasadniczy przyczyniają się do podniesienia jego dostępności i atrakcyjności, z drugiej zaś strony są dość trudne do implementacji pod względem organizacyjnym i technicznym. Przyznanie priorytetowego wsparcia dla inwestycji powiązanych z tymi rozwiązaniami będzie zatem stanowiło dodatkową zachętę się do ich rozwoju i popularyzacji.

W zakresie Inteligentnych Systemów Transportowych (ITS) priorytetowo traktowane będą systemy ITS, które:

- przyczyniają się do zmniejszenia oddziaływania transportu na środowisko (np. systemy kamer wykrywających ruch pojazdów nie spełniających minimalnych norm emisji spalin w strefie niskoemisyjnej),
- dedykowane są dla transportu publicznego lub form zero-emisyjnej mobilności.

We wszystkich projektach (gdzie będzie to zasadne i możliwe) stosowane będą rozwiązania w zakresie obiegu cyrkularnego, jak również elementy sprzyjające adaptacji do zmian klimatu (np. zielona i niebieska infrastruktura). Dodatkowe elementy mogą być uwzględniane, jeżeli realizują szersze cele Polityki Spójności (np. zielona infrastruktura, usuwanie barier architektonicznych), przy czym nie mogą one stanowić dominującej części projektu.

Wszystkie działania w obszarze transportu miejskiego zarówno w zakresie infrastruktury jak i taboru powinny uwzględniać dostępność dla osób do ograniczonej mobilności oraz z niepełnosprawnościami.

Główne grupy docelowe

- mieszkańcy województwa świętokrzyskiego, JST, instytucje, przedsiębiorcy, użytkownicy korzystający z ulepszonej komunikacji

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Wszystkie inwestycje będą realizowane zgodnie z zasadami horyzontalnymi, o których mowa w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej oraz w art. 10 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, z uwzględnieniem Karty Praw podstawowych Unii Europejskiej, Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, jak również właściwymi przepisami krajowymi oraz stosownymi wytycznymi ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego.

Na każdym etapie realizacji programu (nie tylko na etapie wyboru, ale również realizacji i trwałości projektów) stosowane będą wszelkie dostępne zasady i działania w celu zapobiegania dyskryminacji ze względu m.in. na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną, realizowana będzie zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

osób z niepełnosprawnościami. Planowane do realizacji w projektach działania będą musiały uwzględniać wymogi dotyczące zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji, oraz zapewnienia równej dla wszystkich dostępności usług lub/i infrastruktury.

W ramach celu szczegółowego ważnym elementem będzie zapewnienie dostępności jako właściwości środowiska fizycznego, transportu, technologii i systemów informacyjno-komunikacyjnych oraz towarów i usług, pozwalająca osobom z niepełnosprawnościami na korzystanie z nich na zasadzie równości z innymi osobami.

Wszystkie projekty realizowane będą w zgodzie z obowiązującymi aktami prawnymi i dokumentami regulującymi zasadę równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasadą równości szans kobiet i mężczyzn.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Wsparcie kierowane jest do wszystkich miast i ich obszarów funkcjonalnych, w których istnieje uzasadniona potrzeba dalszego rozwoju (wzmocnienia) lub zbudowania niskoemisyjnego systemu transportu zbiorowego i niezmotoryzowanego.

Dla miast średnich tracących funkcje społeczno - gospodarcze wraz z ich obszarami funkcjonalnymi (zidentyfikowanymi w SRWŚ 2030+):

- tj. Jędrzejów, Busko-Zdrój, Staszów, Sandomierz oraz
- tzw. miast północy tj. Końskie, Skarżysko-Kamienna, Starachowice, Ostrowiec Świętokrzyski) wsparcie realizowane będzie za pomocą instrumentu ZIT.

W przypadku zidentyfikowanych w SRWŚ 2030+ miast północy: Końskie, Skarżysko-Kamienna, Starachowice, Ostrowiec Świętokrzyski, zakres wsparcia z programu regionalnego uzależniony jest od ostatecznych ustaleń programu *Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027..*

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe

Nie dotyczy

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach celu szczegółowego 2 (viii) podstawową formą finansowania będzie dotacja. Nie przewiduje się stosowania instrumentów finansowych.

Wskazane typy projektów nie spełniają podstawowego warunku dla zastosowania instrumentu finansowego tj. nie są rentowne. Inwestycje dotyczą przede wszystkim publicznego transportu zbiorowego. Zgodnie z Analizą ex-ante instrumentów finansowych dla województwa świętokrzyskiego na potrzeby perspektywy finansowej 2021-2027, miasta dopłacały do komunikacji zbiorowej. W Kielcach dopłaty w roku 2019 wyniosły 198 zł/mieszkańca, a średnio w województwie 29 zł. Należy podkreślić, że pandemia COVID spowodowała znaczący spadek liczby pasażerów, a tym samym zmniejszyła wpływy z biletów, co skutkuje koniecznością zwiększania kwoty dopłat.

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Inwestycje w transport zbiorowy są bardzo kosztochłonne, a właściciele publicznej infrastruktury transportowej mają ograniczone możliwości zadłużania się (JST).

2.1.3.1.2 Wskaźniki

Tabela 1: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
3	2 (viii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 57	Pojemność ekologicznego taboru do zbiorowego transportu publicznego	pasażerowie	0	180
				RCO 58	Wspierana infrastruktura rowerowa	kilometry	5	30
				RCO 60	Miasta z nowymi lub zmodernizowanymi cyfrowymi systemami transportu miejskiego	Liczba	0	1

Wartości wskaźników uzależnione są od zakresu wsparcia dla miast północy, który realizowany będzie w programie *Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027*.

Tabela 2: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródła danych	Uwagi
3	2 (viii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 62	Roczna liczba użytkowników nowego lub zmodernizowanego o transportu miejskiego	Użytkownicy/rok	0	n/d	300 000	CST	
				RCR 64	Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej	Użytkownicy/rok	0	n/d	70 000	CST	

Wartości wskaźników uzależnione są od zakresu wsparcia dla miast północy, który realizowany będzie w programie *Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027*.

2.1.3.1.3 Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
3	EFRR	Słabiej rozwinięty	2 (viii)	081 Infrastruktura czystego transportu miejskiego	Do uzupełnienia

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

				082 Tabor czystego transportu miejskiego	Do uzupełnienia
				083 Infrastruktura rowerowa	Do uzupełnienia
				084 Cyfryzacja transportu	Do uzupełnienia
				086 Infrastruktura paliw alternatywnych	Do uzupełnienia

Tabela 2: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
3	EFRR	Słabiej rozwinięty	2 (viii)	01 Dotacja	40 000 000

Tabela 3: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
3	EFRR	Słabiej rozwinięty	2 (viii)	02 Miasta, małe miasta i przedmieścia (ZIT)	15 000 000
				03 Miejskie Obszary funkcjonalne (ZIT)	15 000 000
				26 Miasta, małe miasta i przedmieścia	5 000 000
				27 Miejskie Obszary funkcjonalne	5 000 000

Tabela 4: Wymiar 6 – uzupełniająca obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
3	EFRR	Słabiej rozwinięty	2 (viii)	09 Nie dotyczy	0

Tabela 5: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
3	EFRR	Słabiej rozwinięty	2 (viii)	03 Projekty neutralne w kwestii równouprawnienia płci	40 000 000

2.1.4 Priorytet 4. Dostępne świętokrzyskie

2.1.4.1 Cel szczegółowy 3 (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej

2.1.4.1.1 Interwencje w ramach Funduszy

Powiązane rodzaje działań

W ramach Celu szczegółowego (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej, realizowane będą działania, mające na celu wparcie infrastruktury drogowej, rozwój i usprawnienie transportu zbiorowego oraz działania w zakresie poprawy bezpieczeństwa ruchu.

Inwestycje w infrastrukturę drogową będą skierowane na poprawę stanu sieci dróg wojewódzkich. Poprawa infrastruktury drogowej o charakterze wojewódzkim stanowi jedno z głównych wyzwań dla rozwoju regionu i jest priorytetem dla samorządu województwa. Konieczne jest zapewnienie dogodnych połączeń miast powiatowych ze stolicą województwa oraz z sąsiednimi miastami powiatowymi, siecią dróg wojewódzkich, z jednoczesną poprawą parametrów technicznych tych tras oraz wyprowadzeniem ruchu tranzytowego z obszarów zwartej zabudowy. Długość sieci dróg wojewódzkich w województwie świętokrzyskim wynosi: 1114,3 km. Wymagają one modernizacji i przebudowy dla uzyskania jednorodnych ciągów o parametrach klasy nie niższej niż G oraz standardu nośności na poziomie 11,5 tony/oś. Dlatego też wszystkie projekty dotyczące budowy lub modernizacji dróg będą obejmowały dostosowanie dróg do nośności 11,5 tony/oś.

Inwestycje w drogi wojewódzkie będzie skierowane do zapewnienia niezbędnych połączeń do TEN-T, a także zapewnienia niezbędnych połączeń do miejsc inwestycyjnych, terminali intermodalnych, centrów logistycznych i oraz węzłów transportowych integrujących różne gałęzie transportu.

Wsparcie skierowane na poprawę stanu sieci dróg wojewódzkich będzie ukierunkowane również na budowę obwodnic obszarów o zwartej zabudowie, których realizacja wpłynie na skrócenie czasu przejazdu oraz poprawi funkcjonowanie miast najbardziej dotkniętych niedogodnościami wynikającymi z przebiegającego przez nie ruchu tranzytowego. Dzięki takiemu podejściu, poprawie ulegnie spójność komunikacyjna i przepustowość dróg, jak również zwiększy się bezpieczeństwo ruchu drogowego w województwie.

Inwestycje drogowe na obszarach miast, będą ograniczone do:

- inwestycji ukierunkowanych na eliminację, ograniczenie lub uspokojenie ruchu,

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

- punktowych inwestycji podnoszących bezpieczeństwo ruchu drogowego,
- systemów cyfrowych.

Planowane inwestycje w drogi wojewódzkie mają szczególne znaczenie dla poprawy dostępności do usług publicznych, rynków pracy oraz zwiększenia mobilności mieszkańców, w szczególności na terenach słabo dostępnych pod względem transportowym.

Interwencja w zakresie dróg wojewódzkich będzie komplementarna do inwestycji finansowanych w ramach programu *Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej*, a podstawę demarkacji będą stanowiły zapisy w SZOOP.

Istotne znaczenie będzie miało także zwiększenie roli przewozów kolejją. Działania w tym zakresie skupią się na zakupie taboru kolejowego na potrzeby przewozów regionalnych. Przez województwo świętokrzyskie przebiega 12 linii kolejowych normalnotorowych oraz jedna linia kolejowa szerokotorowa. Całkowita długość linii kolejowych normalnotorowych wynosi 721 km, w tym 547 km linii zelektryfikowanych oraz 373 km linii dwu lub więcej torowych. Konieczne jest zwiększenie dostępności transportu kolejowego, jak również zwiększenie zainteresowania mieszkańców województwa regionalnymi połączeniami kolejowymi. W przypadku zakupu taboru kolejowego wspierany będzie jedynie zakup taboru bezemisyjnego⁴, wyposażonego w urządzenia pokładowe ERTMS.

W ramach celu szczegółowego będą mogły być również realizowane inwestycje ukierunkowane na podniesienie bezpieczeństwa i ochrony transportu (doposażenie służb nadzoru i ratownictwa technicznego, działania informacyjno-promocyjne), jak również działania poprawiające bezpieczeństwo ruchu drogowego, poprzez tworzenie ciągów pieszo-rowerowych.

Jednym z ważniejszych wyzwań w regionie jest zapewnienie połączeń ułatwiających przemieszczanie się ludzi, szczególnie z obszarów trudno dostępnych transportowo. Szczególną rolę w tym zakresie odgrywa transport zbiorowy, uwzględniający ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko (w tym emisji spalin). Rozwój pasażerskiego transportu zbiorowego i jego infrastruktury ma na celu powiązanie obszarów peryferyjnych z lokalnymi/regionalnymi centrami wzrostu. Konieczne jest wsparcie rozwoju infrastruktury, która będzie sprzyjała zamianie środka transportu z indywidualnego na zbiorowy. Podejmowane będą działania w zakresie infrastruktury obsługi pasażerów dla usług przewozowych, budowy i modernizacji dworców kolejowych, węzłów przesiadkowych oraz parkingów P&R.

Jako elementy kompleksowych projektów będą mogły być realizowane działania dotyczące systemów cyfrowych w trasporcie, jak również infrastruktury ładowania/tankowania paliw bezemisyjnych. Wsparcie dla infrastruktury paliw

---

⁴ Dotyczy również pociągów elektryczno-spalinowych (zgodnie z Kodem interwencji 107 Bezemisyjny / zasilany energią elektryczną tabor kolejowy w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.)

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

bezemisyjnych będzie uwzględniać rekomendacje Europejskiego Trybunału Obrachunkowego sformułowane w Raporcie 2021/05:

- Infrastruktura będzie zgodna z wymogami Dyrektywy 2014/94/EU,
- Infrastruktura będzie udostępniona dla wszystkich użytkowników,
- Inwestycja będzie poparta analizą potrzeb ('gap analysis') wynikającą z odpowiedniego dokumentu planowania transportu,
- Brak jest możliwości finansowania inwestycji całkowicie ze środków prywatnych co uzasadnia wsparcie publiczne (w formie grantu, częściowego grantu lub instrumentów finansowych),
- Analiza kosztów i korzyści projektu wykazuje pozytywne efekty ekonomiczne inwestycji

Wsparcie inwestycji w ramach Celu szczegółowego (ii) będzie możliwe pod warunkiem zgodności projektów z Regionalnym Planem Transportowego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030 oraz innymi planami warunkującymi zasadność realizacji projektów w danym obszarze (np. Koncepcji tras rowerowych województwa świętokrzyskiego - dokument w opracowaniu). Ocena zgodności zostanie przeprowadzona przez Instytucję Zarządzającą programem na etapie wyboru projektów.

W ramach Celu szczegółowego 3 (ii) planowane są działania:

- zwiększenie dostępności transportowej poprzez budowę, rozbudowę i przebudowę sieci dróg wojewódzkich, w tym szczególnie połączeń włączających do sieci TEN-T, obwodnic, a także połączeń służących budowie kluczowych powiązań transportowych,
- rozwój pasażerskiego transportu zbiorowego, w tym pozamiejskiego publicznego transportu autobusowego oraz kolei regionalnej, a także jego infrastruktury poprzez unowocześnienie (zakup nowego i modernizacja istniejącego) taboru oraz infrastruktury niezbędnej do jego obsługi, a także dostosowanie obiektów i pojazdów do potrzeb osób o ograniczonej mobilności i z niepełnosprawnościami, w celu powiązania obszarów peryferyjnych z lokalnymi/regionalnymi centrami wzrostu (z preferencją dla transportu bezemisyjnego; dla taboru kolejowego wymagane będzie spełnianie wymagań interoperacyjności oraz bezemisyjności),
- inwestycje bezpośrednio ukierunkowane na podniesienie bezpieczeństwa i ochrony transportu, w tym doposażenie służb nadzoru i ratownictwa technicznego oraz prowadzenie związanych z bezpieczeństwem działań informacyjno-promocyjnych,
- działania w zakresie infrastruktury obsługi pasażerów dla usług przewozowych – wewnątrz wojewódzkich (z preferencją dla transportu kolejowego), wewnątrz powiatowych i wewnątrzgminnych (obejmujących m.in. obszary wiejskie i mniejsze miasta),

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

- rozbudowa infrastruktury ładowania/tankowania paliw bezemisyjnych – jako element kompleksowych projektów,
- integracja i promocja różnych form transportu publicznego oraz aktywnych form mobilności, ze szczególnym uwzględnieniem budowy i modernizacji węzłów przesiadkowych (w rozumieniu ustawy o publicznym transporcie zbiorowym), w tym wiążących komunikację lokalną z siecią pasażerskiego transportu szynowego, a także tworzenia i rozbudowy parkingów P+R położonych z dala od centrów miast i zintegrowanych z transportem publicznym, jak również budowy i modernizacji dworców kolejowych zarządzanych przez jednostki samorządu terytorialnego,
- działania w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego mające na celu ochronę niezmotoryzowanych uczestników ruchu, np. poprzez tworzenie ciągów pieszo-rowerowych;
- budowa dróg rowerowych pełniących rolę komunikacyjną (np. połączenia pierwszej/ostatniej mili do transportu publicznego lub samodzielne połączenia transportowe między blisko położonymi miejscowościami), uzupełnianie braków w infrastrukturze dla niezmotoryzowanych wzdłuż dróg, a także dróg rowerowych w śladzie zlikwidowanych linii kolejowych,
- wsparcie systemów cyfrowych w transporcie – jako element kompleksowych projektów, poprzez np. wdrażanie inteligentnych systemów transportowych (ITS), narzędzi planowania i organizacji transportu publicznego.

W rezultacie planowanych działań nastąpi:

- poprawa dostępności transportowej województwa – wzmocnienie spójności komunikacyjnej regionu, ograniczenie wykluczenia komunikacyjnego,
- poprawa dostępności i konkurencyjności publicznego transportu zbiorowego
- poprawa bezpieczeństwa ruchu na drogach (w tym niezmotoryzowanych uczestników ruchu),
- poprawa jakości środowiska, stanu powietrza oraz obniżenie negatywnego oddziaływania transportu na zdrowie i jakość życia mieszkańców poprzez obniżenie emisyjności systemu transportowego: wyprowadzenie ruchu tranzytowego z miast, a tym samym ograniczenie niskiej emisji, zwiększenie wykorzystania transportu publicznego i zrównoważonego poza pbszarami miast,
- zwiększenie wykorzystania publicznego transportu zbiorowego poprzez jego rozbudowę i integrację transportu zbiorowego oraz poprawa dostępności transportu dla osób o ograniczonej mobilności,
- zwiększenie możliwości przemieszczania się mieszkańców regionu – powiązanie obszarów peryferyjnych z ośrodkami wzrostu, sprawna obsługa transportowa społeczeństwa i gospodarki.

Główne grupy docelowe

Grupą docelową będą użytkownicy indywidualni i przedsiębiorcy korzystający z dofinansowanej środkami UE infrastruktury drogowej i kolejowej.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

W ramach celu szczegółowego przestrzegane będą zasady horyzontalne, o których mowa w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej oraz w art. 10 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, z uwzględnieniem Karty Praw podstawowych Unii Europejskiej, Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych (Konwencja ONZ), jak również właściwe przepisy krajowe oraz stosowne wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego.

Zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię, światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną przestrzegane będą na etapie przygotowania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji programu.

Respektowanie zasad niedyskryminacji przejawiać się będzie poprzez dobór odpowiednich kryteriów wyboru projektów, które będą uwzględniać potrzeby grup docelowych narażonych na dyskryminację ze szczególnym uwzględnieniem osób z niepełnosprawnościami. Zasady te będą przestrzegane zarówno na etapie wyboru projektów, jak również w trakcie ich realizacji i w okresie trwałości projektów. Szczególny nacisk położony będzie na konieczność zapewnienia dostępności infrastruktury, taboru i usług dla osób z ograniczeniami ruchowymi a także równoprawny dostęp do korzystania ze środków transportu i usług powszechnych. Istotne też będzie przestrzeganie zasad zrównoważonego rozwoju oraz unijnej polityki w dziedzinie środowiska naturalnego zgodnie z art. 11 i art. 191 ust. 1 TFUE.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych:

W ramach Celu szczegółowego 3 (ii) nie jest planowane wykorzystanie instrumentów terytorialnych. Możliwe jest natomiast stosowanie preferencji dla obszarów strategicznej interwencji zdefiniowanych w strategii rozwoju województwa, w szczególności miejskich obszarów funkcjonalnych i miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

Nie dotyczy

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach Celu szczegółowego 3 (ii) nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych.

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

W obszarze transportu realizowane są zadania z zakresu usług publicznych w ogólnym interesie publicznym. Beneficjentami inwestycji transportowych będą jednostki sektora finansów publicznych, w tym w szczególności Jednostki Samorządu Terytorialnego. Rozbudowa sieci dróg wojewódzkich, budowa obwodnic, tras rowerowych, węzłów przesiadkowych, czy parkingów to inwestycje, które nie generują dochodu/zysku. W przypadku braku dostępu do finansowania bezzwrotnego, realizacja tego typu inwestycji przez samorządy mogłyby okazać się niemożliwa, zwłaszcza w sytuacji spadku dochodów przy jednoczesnym wzroście wydatków towarzyszących przeciwdziałaniu pandemii COVID-19. Dodatkowym czynnikiem utrudniającym wparcie w formie Instrumentów Finansowych, są ustawowe limity zadłużenia oraz prawdopodobnie pogarszająca się sytuacja finansowa wielu Jednostek Samorządu Terytorialnego na przestrzeni najbliższych lat, dlatego też dostęp do wsparcia dotacyjnego w zakresie inwestycji transportowych, pozwoli realizować niezbędne inwestycje bez nadmiernego obciążania budżetów tych Jednostek.

2.1.4.1.2 Wskaźniki

Tabela 1: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
4	3 (ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 44	Długość nowych lub rozbudowanych dróg - poza TEN-T	km	0	20
				RCO 46	Długość dróg przebudowanych lub zmodernizowanych – poza TEN-T	km	0	5
				PLRO 113	Liczba zakupionych jednostek kolejowego taboru pasażerskiego	szt.	0	4

Tabela 2: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródła danych	Uwagi
4	3 (ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 55	Roczna liczba użytkowników nowo wybudowanych, przebudowanych, rozbudowanych lub zmodernizowanych dróg	Pasażerokilometry /rok	0	n/d	Do ustalenia	CST	
				PLRR 22	Liczba osób korzystających z zakupionego lub zmodernizowanego kolejowego	osoby / rok	0	n/d	Do ustalenia		

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

					taboru pasażerskiego w ciągu roku						
--	--	--	--	--	-----------------------------------	--	--	--	--	--	--

2.1.4.1.3 Indykatory podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	Słabiej rozwinięty	3 (ii)	083 Infrastruktura rowerowa	9 000 000
				089 Nowo wybudowane lub rozbudowane drugorzędne połączenia drogowe z siecią drogową i węzłami TEN-T	118 000 000
				093 Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	2 000 000
				107 Bezemisyjny / zasilany energią elektryczną tabor kolejowy	11 000 000

Tabela 2: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	Słabiej rozwinięty	3 (ii)	01 Dotacja	140 000 000

Tabela 3: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	Słabiej rozwinięty	3 (ii)	33 brak ukierunkowania terytorialnego	140 000 000

Tabela 4: uzupełniające obszary tematyczne EFS +

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	Słabiej rozwinięty	3 (ii)	09 Nie dotyczy	0

Tabela 5: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	Słabiej rozwinięty	3 (ii)	03 Projekty neutralne w kwestii równouprawnienia płci	140 000 000

2.1.5 Priorytet 5. Świętokrzyskie dla mieszkańców

2.1.5.1 Cel szczegółowy 4 (ii) poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online

2.1.5.1.1 Interwencje w ramach Funduszy

Powiązane rodzaje działań

Celem wsparcia jest podniesienie jakości i dostępu do kształcenia na wszystkich etapach edukacji, począwszy od wczesnej edukacji przedszkolnej po kształcenie ogólne i zawodowe, a także o kształcenie w szkołach wyższych oraz wyższych zawodowych.

Jednym z kluczowych kierunków działań w zakresie edukacji jest jej zmiana o charakterze jakościowym. Przy zastosowaniu metod, zarówno formalnych, jak i nieformalnych, priorytetem na każdym etapie kształcenia, począwszy od etapu przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej, powinno być wyposażenie wychowanków i uczniów w umiejętności podstawowe (tj. umiejętności: rozumienia i tworzenia informacji; wielojęzyczności; matematyczne; w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii), ukształtowanie postaw prozdrowotnych (m.in. aktywność fizyczna, zdrowy styl życia). Dopełnienie tego obszaru stanowią umiejętności przekrojowe (tj. umiejętności: cyfrowe; osobiste, społeczne i w zakresie uczenia się; obywatelskie; w zakresie przedsiębiorczości; w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej; w zakresie myślenia krytycznego i kompleksowego rozwiązywania problemów; w zakresie pracy zespołowej; zdolność adaptacji do nowych warunków; przywódcze; związane z wielokulturowością; związane z kreatywnością i innowacyjnością).

Wiodącym kierunkiem polityki edukacyjnej jest edukacja włączająca. Edukacja włączająca rozumiana jest jako podejście w procesie kształcenia i wychowania, którego celem jest zwiększanie szans edukacyjnych wszystkich osób uczących się poprzez zapewnianie im warunków do rozwijania indywidualnego potencjału, tak by w przyszłości umożliwić im pełnię rozwoju osobistego na miarę swoich możliwości oraz pełne włączenie w życie społeczne. Edukacja ta stawia za cel wyposażenie uczniów w kompetencje niezbędne do stworzenia w przyszłości włączającego społeczeństwa, czyli społeczeństwa, w którym osoby niezależnie od różnic m.in. w stanie zdrowia, sprawności, pochodzeniu, wyznaniu są pełnoprawnymi członkami społeczności, a ich różnorodność postrzegana jest jako cenny zasób rozwoju społecznego i cywilizacyjnego. To systemowe, wielowymiarowe i wielokierunkowe podejście do edukacji nastawione na dostosowanie wymagań edukacyjnych, warunków nauki

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

i organizacji kształcenia do potrzeb i możliwości każdego ucznia, jako pełnoprawnego uczestnika procesu kształcenia.

W kontekście wyzwań związanych z rozwojem nowoczesnej gospodarki niezbędne jest szczególnie zapewnienie odpowiedniego poziomu kształcenia w sektorach technologicznych, jak również w sektorach związanych z wydobywaniem surowców i głębokim oraz zrównoważonym przetwórstwem lokalnych zasobów (geologia, hydrologia, wydobywanie, ochrona środowiska), a także turystyką zdrowotną, od szkolnictwa branżowego po wyższe uczelnie. Promocja kształcenia zawodowego powinna być ukierunkowana na wzrost zainteresowania tego rodzaju kształceniem.

W ramach Celu szczegółowego 4 (ii) poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online - realizowane będą działania zmierzające do modernizacji i unowocześnienia infrastruktury, w szczególności w celu realizacji wysokiej jakości kształcenia, dostępnego dla wszystkich uczniów. Przy realizacji powyższych zadań będzie stosowany standard dostępności zgodnie z modelem „Przestrzeń dostępnej szkoły” Działania finansowane w ramach EFRR będą miały charakter uzupełniający, ukierunkowany na tworzenie infrastruktury zwiększającej dostępność, w szczególności na obszarach charakteryzujących się słabym dostępem do edukacji. Interwencja EFRR będzie uwzględniać specyfikę regionalną i odnosić się do zdiagnozowanych deficytów i potrzeb, uwzględniając osiągnięcia perspektywy finansowej 2014-2020 zarówno w odniesieniu do wytworzonych zasobów jak i wypracowanych rozwiązań. W ramach poprawy dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie, ze środków EFRR możliwe będzie wsparcie, zgodnie ze zdiagnozowanymi regionalnie potrzebami, infrastruktury towarzyszącej, w tym infrastruktury sportowej.

Wsparcie ze środków EFRR w obszarze edukacji koncentrować się będzie na rozwoju infrastruktury edukacyjnej, poprzez inwestycje dotyczące rozbudowy modernizacji tych jednostek, zakupu niezbędnego wyposażenia na potrzeby działalności placówki. W dziedzinie kształcenia zawodowego, wsparcie będzie bazować na modernizacji istniejącej infrastruktury i sprzętu, przeznaczonych na użytek kształcenia zawodowego, oraz dostosowaniu ich do rzeczywistych warunków pracy.

Główne typy projektów to m.in.:

- inwestycje w infrastrukturę edukacji przedszkolnej wraz z niezbędnym wyposażeniem odnoszącym się do zakresu infrastrukturalnego projektu oraz wyposażeniem gwarantującym wysoką jakość kształcenia; zakup niezbędnego sprzętu i pomocy dydaktycznych,
  - inwestycje w infrastrukturę szkół podstawowych i ponadpodstawowych wraz z niezbędnym wyposażeniem odnoszącym się do zakresu infrastrukturalnego projektu
- oraz

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

wyposażeniem gwarantującym wysoką jakość kształcenia, zakup niezbędnego sprzętu i pomocy dydaktycznych,

- inwestycje w infrastrukturę na potrzeby szkolnictwa branżowego i kształcenia ustawicznego oraz centrów i placówek prowadzących kształcenie zawodowe i ustawiczne wraz z niezbędnym wyposażeniem odnoszącym się do zakresu infrastrukturalnego projektu oraz wyposażeniem gwarantującym wysoką jakość kształcenia, zakup niezbędnego sprzętu i pomocy dydaktycznych,
- inwestycje w infrastrukturę szkolnictwa wyższego i wyższego zawodowego wraz z niezbędnym wyposażeniem odnoszącym się do zakresu infrastrukturalnego projektu oraz wyposażeniem gwarantującym wysoką jakość kształcenia; zakup niezbędnego sprzętu i pomocy dydaktycznych.

Inwestycje w infrastrukturę edukacyjną przyczynią się do poprawy spójności społecznej i terytorialnej w zakresie wyrównywania dostępu do usług edukacyjnych oraz wyrównywania szans rozwojowych dzieci z różnych środowisk i obszarów.

Wsparcie będzie bezpośrednio powiązane i będzie mieć uzupełniający charakter w stosunku do interwencji prowadzonej w ww. zakresie w Celach 4 współfinansowanych ze środków EFS+.

Główne grupy docelowe

- dzieci biorące udział w edukacji przedszkolnej,
- uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych,
- nauczyciele, instruktorzy praktycznej nauki zawodu,
- studenci i doktoranci,
- nauczyciele akademicy,
- psychologowie i pedagodzy szkolni,
- rodzice/opiekunowie prawni, pracodawcy,
- mieszkańcy województwa świętokrzyskiego.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Cel szczegółowy będzie realizowany z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE o których mowa w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) oraz w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), zgodnie z art. 9 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, 96 w oparciu o zapisy Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2021-2030.

Na każdym etapie realizacji programu (nie tylko na etapie wyboru, ale również realizacji i trwałości projektów) stosowane będą wszelkie dostępne zasady i działania w celu zapobiegania dyskryminacji ze względu m.in. na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną, realizowana będzie zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Planowane do realizacji w projektach działania będą musiały uwzględniać wymogi dotyczące zasady równości szans i zapobiegania

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

dyskryminacji, oraz zapewnienia równej dla wszystkich dostępności usług lub/i infrastruktury.

W ramach celu szczegółowego działania będą ukierunkowane na równy dostęp do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

W ramach celu nie planuje się realizacji interwencji z wykorzystaniem narzędzi terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe

W ramach celu szczegółowego nie planuje się realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Inwestycje w szeroko rozumianą infrastrukturę edukacyjną nie mają potencjału do generowania przychodów, a tym samym nie spełniają podstawowego warunku dla zastosowania instrumentu finansowego tj. nie są rentowne. Jednostki samorządu terytorialnego, organy prowadzące szkoły i przedszkola, placówki kształcenia ustawicznego, ośrodki i centra egzaminacyjne, centra kształcenia zawodowego, centra kształcenia zawodowego i ustawicznego wykonują swoje zadania w ogólnym interesie publicznym. Poza nimi w sektorze występują podmioty publiczne, przede wszystkim prowadzące przedszkola lub szkoły wyższe, działające dla zysku. Ich populacja jest jednak niewielka i nie ma uzasadnienia do tworzenia odrębnego instrumentu finansowego. Wobec powyższego w ramach Celu szczegółowego 4 (ii) nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych.

2.1.5.1.2 Wskaźniki

Tabela 1: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
5	4 (ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 67	Pojemność klas w nowych lub zmodernizowanych placówkach oświatowych	szt.	Do ustalenia	Do ustalenia
				PLRO 121	Liczba wspartych przedszkoli	szt.	Do ustalenia	Do ustalenia
				PLRO 125	Liczba wspartych szkół	szt.	Do ustalenia	Do ustalenia

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Tabela 2: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródła danych	Uwagi
5	4 (ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 70	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki nad dziećmi	użytkownicy/rok	0	n/d	Do ustalenia	CST	
				RCR 71	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek oświatowych	użytkownicy/rok	0	n/d	Do ustalenia	CST	

2.1.5.1.3 Indykatory podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMR)

Tabela 1: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFRR	Słabiej rozwinięte	4 (ii)	121 Infrastruktura na potrzeby wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem	3 000 000
				122 Infrastruktura na potrzeby szkolnictwa podstawowego i średniego	6 000 000
				123 Infrastruktura na potrzeby szkolnictwa wyższego	6 000 000
				124 Infrastruktura na potrzeby kształcenia i szkolenia zawodowego oraz edukacji dorosłych	9 000 000

Tabela 2: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFRR	Słabiej rozwinięte	4 (ii)	01 Dotacja	24 000 000

Tabela 3: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFRR	Słabiej rozwinięte	4 (ii)	33 Brak ukierunkowania terytorialnego	24 000 000,00

Tabela 4: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFRR	Słabiej rozwinięte	4 (ii)	09 Nie dotyczy	

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Tabela 5: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFRR	Słabiej rozwinięty	4 (ii)	03 Projekty neutralne w kwestii równouprawnienia płci	24 000 000

2.1.5.2 Cel szczegółowy 4 (iii) wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne

2.1.5.2.1 Interwencje w ramach Funduszy

Powiązane rodzaje działań

W związku ze zdiagnozowaniem niedoborów w zakresie infrastruktury społecznej związanej ze świadczeniem usług socjalnych, w perspektywie finansowej 2021-2027 niezbędne jest wsparcie działań objętych zakresem interwencji celu szczegółowego 4 (iii) „wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne”.

Włączenie i integracja społeczna przede wszystkim skupi się na następujących działaniach, a proponowane wsparcie pozwoli na osiągnięcie następujących rezultatów:

- wzrost dostępności do wysokiej jakości usług społecznych na obszarze całego województwa,
- wzmocnienie potencjału instytucji systemu pomocy i integracji społecznej,
- wzmocnienie odporności systemu usług społecznych na zagrożenie epidemiczne,
- wsparcie procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych i rozwój środowiskowych form pomocy.

W zakresie infrastruktury społecznej ze środków EFRR priorytetem jest dopasowanie istniejącej infrastruktury, a w przypadku gdy zostanie zdiagnozowana taka potrzeba, uzupełnienie jej w celu zwiększenia integracji społeczno-ekonomicznej marginalizowanych społeczności. Z tego powodu zasadne jest wsparcie rozwoju infrastruktury społecznej powiązanej z procesem integracji społecznej, aktywizacji społeczno-zawodowej i deinstytucjonalizacji usług, w szczególności w zakresie wsparcia mieszkalnictwa społecznego rozumianego jako: (i) mieszkalnictwo wspomagane (treningowe i wspierane), (ii) mieszkalnictwo chronione, (iii) inne formy mieszkań z usługami oraz (iv) mieszkania w ramach najmu społecznego, w tym

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

oferowane przez społeczne agencje najmu, jak również mieszkalnictwa adaptowalnego” oraz przeciwdziałania problemowi bezdomności.

Planuje się znaczącą rozbudowę systemu wsparcia osób doświadczających bezdomności, poprzez zwiększenie zasobów mieszkalnictwa społecznego łączącego usługi mieszkaniowe z usługami społecznymi. W ramach zapewnienia dostępu do mieszkań dla osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością zgodnych z wytycznymi deinstytucjonalizacji są planowane prace modernizacyjne oraz tworzenie nowych mieszkań społecznych.

Ze względu na horyzontalną zasadę deinstytucjonalizacji, środki europejskie mogą być przeznaczane wyłącznie na infrastrukturę placówek świadczących usługi w społeczności lokalnej, a więc z poszanowaniem zasad indywidualizacji wsparcia, zapewnienia osobom kontroli nad swoim życiem i decyzjami, które ich dotyczą, pierwszeństwa indywidualnych potrzeb mieszkańców przed wymaganiami organizacyjnymi.

W ramach Celu szczegółowego 4 (iii) wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne - realizowane będą działania obejmujące, m.in.:

- placówki opieki całodobowej (nie więcej niż 30 osób)- dostosowanie infrastruktury placówek całodobowych o charakterze długoterminowym do realizacji nowych usług o charakterze dziennym i środowiskowym – jako element deinstytucjonalizacji usług (remont, przebudowa, rozbudowa, budowa tylko w przypadku, gdy nie ma możliwości wykorzystania istniejącej infrastruktury. wyposażenie placówek),
- tworzenie i rozwój infrastruktury na potrzeby realizacji usług w środowisku, w tym w formach dziennych,
- inwestycje w infrastrukturę dzienną i środowiskową wspierającą rodziny, dzieci i młodzież,
- infrastrukturę społeczną powiązaną z procesem integracji społecznej, aktywizacji społeczno-zawodowej i deinstytucjonalizacja usług, poprzez zakup wyposażenia niezbędnego do świadczenia usług medycznych, w zakresie zgodności z zasadami deinstytucjonalizacji opieki zdrowotnej nad osobami starszymi,
  - mieszkania o charakterze wspomaganych: chronione, treningowe i wspierane. Priorytetowo będą traktowane inwestycje mające na celu usamodzielnianie się ekonomiczne osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Dlatego też zakłada się wsparcie inwestycji dotyczących remontu, przebudowy i wyposażenia infrastruktury zdegradowanych budynków w celu ich adaptacji na
  - mieszkania społeczne rozumiane jako:
    - (i) mieszkalnictwo wspomagane (treningowe i wspierane),
    - (ii) mieszkalnictwo chronione,
    - (iii) inne formy mieszkań z usługami oraz

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

- (iv) mieszkania w ramach najmu społecznego, w tym oferowane przez społeczne agencje najmu skierowane w szczególności dla osób opuszczających pieczę zastępczą, zakłady poprawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze, infrastrukturę szkół przysposabiających do pracy - w celu uzupełnienia wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym planowane jest również wsparcie w postaci remontu, przebudowy, modernizacji i wyposażenia infrastruktury szkół przysposabiających do pracy.

Wsparcie będzie bezpośrednio powiązane i będzie mieć uzupełniający charakter w stosunku do interwencji prowadzonej w ww. zakresie w Celach 4 współfinansowanych ze środków EFS+.

Główne grupy docelowe

- mieszkańcy województwa świętokrzyskiego, w tym społeczności lokalne,
- osoby zagrożone wykluczeniem społecznym lub ubóstwem oraz otoczenie osób wykluczonych społecznie,
- osoby w podeszłym wieku.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Cel szczegółowy realizowany będzie z zachowaniem zasad horyzontalnych, o których mowa w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej oraz w art. 10 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, z uwzględnieniem Karty Praw podstawowych Unii Europejskiej, Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych (Konwencja ONZ), jak również właściwe przepisy krajowe oraz stosowne wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego.

Na każdym etapie realizacji programu (nie tylko na etapie wyboru, ale również realizacji i trwałości projektów) stosowane będą wszelkie dostępne zasady i działania w celu zapobiegania dyskryminacji ze względu m.in. na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną, realizowana będzie zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Planowane do realizacji w projektach działania będą musiały uwzględniać wymogi dotyczące zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji, oraz zapewnienia równej dla wszystkich dostępności usług lub/i infrastruktury.

Projekty w ramach celu szczegółowego będą odpowiedzią na występujące w regionie problemy grup defaworyzowanych, związane z utrudnioną integracją z otoczeniem, ograniczonym uczestnictwem w życiu społecznych szczególnie istotne jest podejmowanie działań służących zapewnieniu tym grupom równego dostępu do usług społecznych, mieszkaniowych, edukacji, informacji i zatrudnienia poprzez eliminację czynników, materialnych, socjalnych, psychologicznych czy fizycznych, które stanowią barierę dla ich pełnego udziału w życiu społecznym. Działania będą ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową grup defaworyzowanych zamieszkujących zdegradowane (społecznie i gospodarczo) obszary województwa świętokrzyskiego.

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Projekty będą realizowane z zachowaniem zasad sprzyjających podniesieniu jakości życia i zapewnienia niezależności obywateli, którzy ze względu na stan zdrowia, wiek, czy niepełnosprawność napotykają na ograniczenia w życiu codziennym. Warunkiem osiągnięcia trwałego rozwoju społecznego i ekonomicznego jest zapewnienie kobietom i mężczyznom równego udziału we wszystkich sferach życia społecznego bez względu na ich pochodzenie etniczne, wiek, stan zdrowia, poziom sprawności, miejsce zamieszkania, status ekonomiczny, status rodzicielski, wyznanie lub światopogląd, orientację seksualną, etc.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

W ramach celu nie planuje się realizacji interwencji z wykorzystaniem narzędzi terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe

W ramach celu szczegółowego nie planuje się realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Działania związane z Celem szczegółowym 4 (iii) nie są ukierunkowane na osiągnięcie korzyści ekonomicznych – mają charakter rozwiązywania coraz bardziej istotnych problemów społecznych, a tym samym nie spełniają podstawowego warunku dla zastosowania instrumentu finansowego tj. nie są rentowne. Najczęstszym powodem korzystania z pomocy społecznej w regionie jest ubóstwo, bezrobocie, choroba oraz niepełnosprawność. Skuteczne przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz jego negatywnym skutkom wymaga działań o charakterze wspierającym i wzmacniającym, co włącza możliwość stosowania zwrotnych form wsparcia. Wsparcie będzie realizowane w formie dotacyjnej.

2.1.5.2.2 Wskaźniki

Tabela 1: Wskaźniki produktu

Prio-rytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
5	4 (iii)	EFRR	Stabiej rozwinięte	RCO 65	Pojemność nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych	osoby	Do ustalenia	Do ustalenia
				RCO 113	Ludność objęta projektami w ramach zintegrowanych działań na rzecz włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji	osoby	Do ustalenia	Do ustalenia

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Tabela 2: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródła danych	Uwagi
5	4 (iii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 67	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych	użytkownicy/rok	0	n/d	Do ustalenia	CST	

2.1.5.2.3 Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFRR	Słabiej rozwinięty	4 (iii)	126 Infrastruktura mieszkaniowa (inna niż dla migrantów, uchodźców i osób objętych ochroną międzynarodową lub ubiegających się o nią)	5 000 000
				127 Pozostała infrastruktura społeczna przyczyniająca się do włączenia społecznego	6 500 000

Tabela 2: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFRR	Słabiej rozwinięty	4 (iii)	01 Dotacja	11 500 000

Tabela 3: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFRR	Słabiej rozwinięty	4 (iii)	33 Brak ukierunkowania terytorialnego	11 500 000

Tabela 4: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFRR	Słabiej rozwinięty	4 (iii)	09 Nie dotyczy	0

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Tabela 5: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFRR	Słabiej rozwinięty	4 (iii)	03 Projekty neutralne w kwestii równouprawnienia płci	11 500 000

2.1.5.3 Cel szczegółowy 4 (v) zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej

2.1.5.3.1 Interwencje w ramach Funduszy

Powiązane rodzaje działań

W ramach Celu szczegółowego 4 (v) zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej - realizowane będą działania obejmujące szeroko rozumiane inwestycje w infrastrukturę zdrowotną. Niezaspokojone potrzeby w zakresie usług medycznych wg CSR zmniejszyły się w 2017 r., ale pozostają nadal jednymi z najwyższych w UE. Ze względu na ograniczone zasoby finansowe niezbędna jest kontynuacja najważniejszych wyzwań regionu. Jednym z nich są inwestycje w sprzęt o wysokiej skuteczności, chroniące pacjenta jak i ograniczające koszty dalszego leczenia. Jak wskazano w Mapie potrzeb zdrowotnych populacja województwa świętokrzyskiego charakteryzuje się starszą strukturą wieku ludności niż populacja Polski - w 2016 r. osób w wieku co najmniej 65 lat było blisko 223 tys. osób, co stanowiło 17,8 proc. ludności ogółem w porównaniu z 16,4 proc. Dla całej Polski, tendencja cały czas rosnąca. Województwo świętokrzyskie znajduje się wysoko, bo na 4 miejscu w kraju biorąc pod uwagę współczynnik chorobowości szpitalnej, wyraża się on poprzez liczbę osób hospitalizowanych z powodu wszystkich przyczyn lub z powodu danej jednostki chorobowej w ciągu roku w przeliczeniu na 100 000 ludności i wynosi 12 529 osób hospitalizowanych na 100 tys. ludności. Najczęstszymi przyczynami zgonów na terenie województwa świętokrzyskiego były choroby kardiologiczne, onkologiczne, choroby aorty i naczyń obwodowych z uwzględnieniem nadciśnienia tętniczego oraz choroby układu nerwowego. Co w nawiązaniu do potrzeb wskazanych w MPZ WŚ obrazuje jak bardzo potrzebna jest interwencja w zakresie potrzeb wynikających ze wskazanej w MPZ, rosnącej zachorowalności, w szczególności na choroby układów: krążenia, oddechowego, kostno–stawowo–mięśniowego, oraz choroby onkologiczne i psychiczne, oraz służąca przeciwdziałaniu niekorzystnym trendom demograficznym. W odpowiedzi na powyższe trendy epidemiologiczno-demograficzne, planowane są interwencje obejmujące w

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

szczegółności doposażenie w sprzęt i aparaturę medyczną uzupełnione niezbędnymi robotami budowlanymi. Powyższe przedsięwzięcia przyczynią się do poprawy dostępności do usług zdrowotnych kierowanych do osób starszych, oraz których dotyczą choroby stanowiące główne przyczyny niezdolności do pracy.

Powyższe działania przyczynią się do realizacji celów określonych w polityce publicznej „Zdrowa przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030 r.”, w tym w części dotyczącej zwiększenia roli i zakresu usług świadczonych przez POZ, ambulatoryjną opiekę specjalistyczną, zdeinstytucjonalizowane formy opieki oraz dotyczącej rozwoju opieki koordynowanej. Planowana interwencja przyczyni się ponadto do zabezpieczenia potrzeb zdrowotnych mieszkańców województwa świętokrzyskiego, w szczególności w zakresie dążenia do zmniejszenia zapadalności i przedwczesnej umieralności z powodu chorób układu sercowo – naczyniowego, w tym udarów mózgu, chorób nowotworowych, chorób układu oddechowego. Wsparcie obejmie również wskazaną w ww. Rozporządzeniu jako priorytet – rehabilitację. Opisane powyżej przedsięwzięcia wniosą także wkład w realizację Priorytetów dla Regionalnej Polityki Zdrowotnej Województwa Świętokrzyskiego, przede wszystkim w zakresie priorytetów dotyczących: zwiększenia dostępności do oddziałów wewnętrznych, wzmocnienia opieki długoterminowej i rozwój opieki środowiskowej, a także zapewnienia kompleksowej opieki rehabilitacyjnej, jak również dofinansowania POZ i AOS w związku z przekierowaniem świadczeń zdrowotnych z lecznictwa szpitalnego do ambulatoryjnej opieki specjalistycznej, a także: zwiększenie dostępności do oddziałów neurologicznych, w tym udarowych, wzmocnienie opieki rehabilitacyjnej, jak również zapewnienie opieki nad pacjentami z zaburzeniami psychicznymi.

Realizowane będą działania z zakresu m.in.:

- inwestycji mających na celu odwrócenie piramidy świadczeń i poprawę dostępu do opieki na obszarach słabiej rozwiniętych gospodarczo i terenach wiejskich,
- wzmocnienia roli POZ w dostarczaniu usług zdrowotnych oraz poprawy dostępności do ambulatoryjnej opieki specjalistycznej i szpitalnej,
- inwestycji w nowoczesne formy świadczenia usług medycznych i opiekuńczych (telemedycyna, telerehabilitacja, teleopieka), wykorzystanie sztucznej inteligencji do opisu badań diagnostycznych,
- dostosowania podmiotów wykonujących działalność leczniczą i placówek opieki długoterminowej do wymagań osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób starszych i z niepełnosprawnościami,
- deinstytucjonalizacji świadczenia usług zdrowotnych i opieki długoterminowej, w tym rozwój środowiskowych form opieki, w szczególności dla osób starszych, z niepełnosprawnościami oraz osób z zaburzeniami i chorobami psychicznymi,
- rozwoju i modernizacji zasobów infrastruktury zdrowia w tym sprzętu i aparatury medycznej zapewniającej dostęp do usług dostarczanych w zgodzie

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

- z priorytetowymi potrzebami zdrowotnymi i wyzwaniem organizacyjnym systemu opieki zdrowotnej określonymi w mapie potrzeb zdrowotnych, wojewódzkim planie transformacji oraz innych dokumentach strategicznych w ochronie zdrowia,
- infrastruktura i wyposażenie na potrzeby usług opieki paliatywnej i hospicyjnej zgodnie z zasadami deinstytucjonalizacji opieki zdrowotnej nad osobami starszymi.

Główne grupy docelowe

- mieszkańcy, w tym w szczególności mieszkańcy obszarów o niezadowalającej dostępności do specjalistycznych usług zdrowotnych,
- podmioty wykonujące działalność leczniczą.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

W celu zapewnienia prawidłowości planowanych działań przestrzegane będą zapisy art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej oraz w art. 10 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, z uwzględnieniem Karty Praw podstawowych Unii Europejskiej, Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych (Konwencja ONZ).

Działania w ramach celu szczegółowego obejmować będą m.in. konieczność zapewnienia równego dostępu do produktów dla wszystkich użytkowników oraz zastosowanie mechanizmu racjonalnych usprawnień, opisanych w art. 2 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych.

Na każdym etapie realizacji programu (nie tylko na etapie wyboru, ale również realizacji i trwałości projektów) stosowane będą wszelkie dostępne zasady i działania w celu zapobiegania dyskryminacji ze względu m.in. na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną, realizowana będzie zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

Planowane do realizacji w projektach działania będą musiały uwzględniać wymogi dotyczące zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji, oraz zapewnienia równej dla wszystkich dostępności usług lub/i infrastruktury.

W ramach celu szczegółowego działania będą ukierunkowane na poprawę dostępności do usług zdrowotnych kierowanych do osób starszych oraz których dotyczą choroby stanowiące główne przyczyny niezdolności do pracy.

Ponadto, beneficjenci programu będą musieli uwzględnić standardy dostępności zatrudnienia, stanowisk i wynagradzania, zapewniające pełne równouprawnienie pracownikom.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

W ramach celu nie planuje się realizacji interwencji z wykorzystaniem narzędzi terytorialnych.

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe

W ramach celu szczegółowego nie planuje się realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Stan zdrowia ludności przekłada się na wiele aspektów społecznych i gospodarczych, a troska o zdrowie mieszkańców jest jednym z ważniejszych celów polityki regionalnej. Zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej w regionie, tak jak w całym kraju, oparte jest o system publicznej służby zdrowia. Jednostkami prowadzącymi szpitale, przychodnie i itp. są w większości JST i inne instytucje publiczne. Wykonują one zadania w ramach swoich obowiązków ustawowych. System finansowania sprawia, iż mimo znacznych przepływów finansowych są to działania niedochodowe, a tym samym zastosowanie instrumentów zwrotnych nie ma uzasadnienia. Wyzwania z zakresu systemu ochrony zdrowia, także w kontekście pojawiających się zagrożeń i kryzysów, muszą być traktowane priorytetowo oraz mieć zapewnione finansowanie w formie dotacji. Nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych.

2.1.5.3.2 Wskaźniki

Tabela 1: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
5	4 (v)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 65	Pojemność nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych	osoby/rok	Do ustalenia	Do ustalenia
				RCO 113	Ludność objęta projektami w ramach zintegrowanych działań na rzecz włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji	osoby/rok	Do ustalenia	Do ustalenia
				PLRO 133	Liczba wspartych podmiotów leczniczych	szt.	Do ustalenia	Do ustalenia

Tabela 2: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródła danych	Uwagi
5	4 (v)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 73	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych	liczba			Do ustalenia	CST	

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

					h placówek opieki zdrowotnej						
				RCR 74	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki społecznej	liczba			Do ustalenia	CST	

2.1.5.3.3 Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMR)

Tabela 1: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFRR	Słabiej rozwinięty	4 (v)	128 Infrastruktura zdrowotna	31 000 000,00
				129 Wyposażenie opieki zdrowotnej	15 000 000,00

Tabela 2: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFRR	Słabiej rozwinięty	4 (v)	01 Dotacja	46 000 000,00

Tabela 3: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFRR	Słabiej rozwinięty	4 (v)	33 Brak ukierunkowania terytorialnego	46 000 000

Tabela 4: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFRR	Słabiej rozwinięty	4 (v)	09 Nie dotyczy	0

Tabela 5: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFRR	Słabiej rozwinięty	4 (v)	03 Projekty neutralne w kwestii równouprawnienia płci	46 000 000

2.1.5.4 Cel szczegółowy 4 (vi) wzmocnienie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych

2.1.5.4.1 Interwencje w ramach Funduszy

Powiązane rodzaje działań

Wyzwania w obszarze kultury i turystyki, na które odpowiada interwencja funduszy europejskich, to przede wszystkim wzmocnienie roli kultury i turystyki dla rozwoju gospodarczego i spójności społecznej, w tym modernizacja infrastruktury kultury i turystyki, wzmocnienie potencjału instytucji kultury, wspieranie rozwoju sektorów kreatywnych i przemysłu czasu wolnego, promocja dziedzictwa narodowego i walorów turystycznych Polski. Zagadnienia te zostały rozwinięte i uzupełnione w zintegrowanych strategiach, przede wszystkim projekcie Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2030, Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030, Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 oraz Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030. Cele wskazane w rozporządzeniu ogólnym, związane ze zwiększaniem roli kultury i turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych są zgodne z założeniami ww. dokumentów.

Zgodnie z zapisami Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+, wsparcie inwestycji w obszarze kultury, w tym wsparcie instytucji kultury oraz działania na rzecz ochrony zabytków jest warunkiem niezbędnym do zachowania regionalnej tradycji i tożsamości kulturowej, a w konsekwencji dla wzmocnienia atrakcyjności turystycznej województwa.

Rozwój turystyki w województwie świętokrzyskim opiera się zarówno na bogactwie przyrodniczym, jak i dziedzictwie kulturowym. Największym potencjałem przyrodniczym regionu z punktu widzenia rozwoju turystyki jest różnorodność ukształtowania form powierzchni terenu i złożona budowa geologiczna. Wzmacniają go bioróżnorodność i walory krajobrazowe podlegające ochronie w parkach narodowych, krajobrazowych i rezerwach.

Na terenie naszego województwa jest wiele zabytków, w tym jeden wpisany w 2019r. na listę światowego dziedzictwa UNESCO, m.in.: „Krzemionkowski region prehistorycznego górnictwa krzemienia pasiastego”, stanowiący wyjątkowy w skali światowej prehistoryczny krajobraz przemysłowy, złożony z poszybowych obniżeń terenu. Województwo Świętokrzyskie jest regionem, w którym w dziedzictwie kultury upatruje się istotny czynnik wpływający na rozwój społeczno-gospodarczy jak również w zakresie budowania tożsamości kulturowej. Do ważnych zabytków według Narodowego Instytutu Dziedzictwa należą także obiekty zlokalizowane na Szlaku Architektury Drewnianej, m.in. drogowy szlak turystyczny o długości ok. 210 km, połączony z podobnymi szlakami w województwie śląskim, małopolskim i podkarpackim.

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Dziedzictwo materialne województwa obejmuje bardzo różnorodny obiektowy. Spośród budynków i budowli wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych największą liczbę stanowią budowle sakralne – w tym kościoły (344 obiekty), dzwonnice (78 obiektów), klasztory (47 obiektów), kaplice (56 obiektów), kapliczki (12 obiektów), a także 10 synagog i jeden dom modlitwy oraz 9 zborów i jedna cerkiew. Łącznie wymienione obiekty stanowią blisko 30% zasobów zabytkowych regionu. Istotnym elementem krajobrazu kulturowego są także obiekty obronne i rezydencjonalne – w tym 19 zamków i jeden relikwiarz zamku, 66 pałaców, 143 dwory i 14 willi. Ponadto w rejestrze figuruje 49 kamienic i ponad 150 innych obiektów mieszkalnych (domy, oficyny mieszkalne, plebanie, kanonie, chałupy). Wpisane do rejestru jest także 19 układów urbanistycznych miast, jeden wsi i dwa dzielnic. Ważnym elementem dziedzictwa są również zabytkowe obszary krajobrazowe – w tym 206 parków, 5 założeń krajobrazowych, dwa sady, jak też 191 cmentarzy i 2 uzdrowiska. Interesującymi obiektami są zabytki industrialne, m.in. 21 fabryk i innych obiektów przemysłowych lub magazynowych, 9 młynów, 4 gorzelnie, hale napraw, wozownie, huty, warsztaty, odlewnie (po 2 obiekty), a także elektrownia, kopalnia, walcownia czy lokomotywnia oraz 4 odcinki linii kolejowych. Rejestr województwa obejmuje również obiekty hydrotechniczne, skanseny i zabudowę wiejską (zagrody, obory), obiekty obronne (mury, fortyfikacje) i publiczne (m.in. ratusze, banki, poczty, szkoły).

W ramach Celu szczegółowego 4 (vi) wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych realizowane będą działania obejmujące m.in.:

- rozwój międzysektorowej współpracy w zakresie przemysłów kultury i kreatywnych,
- wzmocnienie potencjału turystycznego zabytków o szczególnym znaczeniu i ich oddziaływanie na rozwój gospodarczy. Realizowane będą przedsięwzięcia dot. rozwoju infrastruktury obejmujące m.in. renowację, modernizację, ochronę i rozwój infrastruktury zabytkowej w celu podniesienia jej atrakcyjności turystycznej i dostępności poprzez likwidację barier fizycznych dla niepełnosprawnych,
- udostępnienie i ułatwienie dostępu do dóbr kultury oraz zastosowania nowoczesnych technologii poszerzających krąg odbiorców oferty - projekty polegające m.in. na konserwacji zabytków ruchomych oraz zabytkowych muzealiów, starodruków, księgozbiorów, materiałów bibliotecznych, archiwalnych i zbiorów audiowizualnych (w tym filmowych) oraz ich ochrona i udostępnienie, także przez proces digitalizacji, w tym wsparcie bibliotek, bibliotek multimedialnych, domów kultury i innych instytucji kultury,
- wspieranie konkurencyjności i odporności sektora turystycznego (ulepszenie infrastruktury turystycznej, dywersyfikacja produktów, zastosowanie modeli biznesowych),
- inwestycje w obiekty/miejsca tworzące turystyczne szlaki tematyczne (obiekty/miejsca odwołujące się do walorów historycznych, kulturowych,

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

przyrodniczych) lub turystyczne szlaki rodzajowe (np. kajakowe, rowerowe, kamperowe), w tym poprawę ich dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym z niepełnosprawnościami.

Główne grupy docelowe:

- mieszkańcy województwa świętokrzyskiego, turyści,
- jednostki samorządu terytorialnego,
- instytucje kultury, z wyłączeniem państwowych instytucji kultury oraz współprowadzonych przez Ministra właściwego ds. kultury i ochrony dziedzictwa narodowego,
- jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną,
- jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną, działające w sferze ochrony środowiska, kultury, turystyki,
- parki narodowe i krajobrazowe,
- organizacje pozarządowe,
- spółki prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki,
- podmioty działające w oparciu o partnerstwo publiczno-prywatne.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Cel szczegółowy będzie realizowany z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE o których mowa w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) oraz w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), zgodnie z art. 9 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, w oparciu o zapisy Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2021-2030.

Podczas przygotowania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji programu przestrzegane będą zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię, światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Zasady te będą przestrzegane, zarówno na etapie wyboru projektów, jak również w trakcie ich realizacji i w okresie trwałości projektów.

W ramach celu szczegółowego wszelkie działania będą skupione na dostosowanie zabytków, instytucji kultury oraz szlaków turystycznych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i/lub ograniczeniami ruchowymi. Działania będą realizowane z uwzględnieniem potrzeb zachowania różnorodności biologicznej, zrównoważonego podejścia do użytkowania zasobów przyrody, przywrócenia i utrwalenia ładu przestrzennego oraz wymogów ochrony obszarów cennych przyrodniczo, w tym ich integralności i spójności. Proces wyboru projektów uwzględniac będzie wymogi w zakresie przestrzegania zasad horyzontalnych, m.in. promowania równouprawnienia płci oraz niedyskryminacji poprzez stosowanie przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

programu, jak również beneficjenci projektów. Interesariusze programu będą musieli przestrzegać również zasad zrównoważonego rozwoju oraz unijnej polityki w dziedzinie środowiska naturalnego zgodnie z art. 11 i art. 191 ust. 1 TFUE.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

W ramach celu nie planuje się realizacji interwencji z wykorzystaniem narzędzi terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe

W ramach celu szczegółowego nie planuje się realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Ze względu na różne grupy interesariuszy i różne oczekiwane korzyści z projektów, Cel szczegółowy 4 (vi) może zawierać projekty posiadające potencjał do wygenerowania dodatknych przepływów finansowych jak i projekty koncentrujące się na rozwoju społecznym, w których czynnik ekonomiczny jest drugorzędny. Inwestycje w obiekty dziedzictwa kulturowego czy infrastrukturę turystyczną są kosztowne i większość publicznych przedsięwzięć w tym zakresie nie ma potencjału do wykorzystania instrumentów finansowych. Ze względu na zakładaną niewielką liczbę projektów komercyjnych, jak i z uwagi na fakt, iż przedsiębiorstwa działające w branży turystycznej najbardziej ucierpiały na ograniczeniach wynikających z pandemii COVID-19, w początkowym okresie realizacji programu, nie jest zasadne tworzenie odrębnego instrumentu finansowego. MŚP w późniejszym okresie mogą skorzystać z ogólnie zdefiniowanych preferencyjnych pożyczek w ramach innego celu szczegółowego. Podstawową formą wsparcia będzie dotacja.

2.1.5.4.2 Wskaźniki

Tabela 1: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
5	4 (vi)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 77	Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	szt.	Do ustalenia	Do ustalenia
				PLRO 135	Długość wspartych szlaków turystycznych	km	Do ustalenia	Do ustalenia
				PLRO 139	Liczba zabytków nieruchomości objętych wsparciem	szt.	Do ustalenia	Do ustalenia
				PLRO 141	Liczba instytucji kultury objętych wsparciem	szt.	Do ustalenia	Do ustalenia

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Tabela 2: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródła danych	Uwagi
5	4 (vi)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 77	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	liczba			Do ustalenia	CST	

2.1.5.4.3 Indykatory podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFRR	Słabiej rozwinięte	4 (vi)	165 Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych	12 000 000
				166 Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	11 000 000

Tabela 2: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFRR	Słabiej rozwinięte	4 (vi)	01 Dotacja	23 000 000

Tabela 3: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFRR	Słabiej rozwinięte	4 (vi)	33 Brak ukierunkowania terytorialnego	23 000 000

Tabela 4: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFRR	Słabiej rozwinięte	4 (vi)	09 Nie dotyczy	0

Tabela 5: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFRR	Słabiej rozwinięte	4 (vi)	03 Projekty neutralne w kwestii równouprawnienia płci	23 000 000

2.1.6 Priorytet 6. Wspólnota i przestrzeń

2.1.6.1 Cel szczegółowy 5 (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich

2.1.6.1.1 Interwencje w ramach Funduszy

Powiązane rodzaje działań

Główne kierunki działań dotyczących spójności społeczno-gospodarczej i przestrzennej regionu wiążą się z równoważeniem procesów zachodzących w przestrzeni regionalnej. Ukierunkowuje to działania na eliminowanie nierówności rozwoju społeczno-gospodarczego oraz podnoszenie atrakcyjności województwa dla jego obecnych i przyszłych mieszkańców. Elementem równoważenia przestrzeni regionalnej jest wykorzystanie instrumentów terytorialnych, związanych z unijną i krajową polityką spójności. Na realizację przedmiotowego celu szczegółowego wpływać będzie Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030, która stanowi rozwinięcie i uściślenie postanowień SOR-u określonych w filarze rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony. Spójność terytorialną regionu wzmocnią działania, związane z wykorzystaniem wsparcia krajowych OSI, wpisanych do KSRR 2030. Dotyczy to miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze (Ostrowiec Świętokrzyski, Starachowice, Jędrzejów, Staszów, Końskie, Skarżysko-Kamienna, Sandomierz i Busko-Zdrój).

Delimitacja obszarów strategicznej interwencji (OSI) w województwie świętokrzyskim wymagała połączenia dwóch podejść, tj. krajowego, wynikającego z polityki regionalnej rządu wyrażonej w KSRR 2030 oraz regionalnego, wynikającego z dokumentów województwa świętokrzyskiego, warsztatów strategicznych i konsultacji Strategii.

W Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ poza OSI krajowym, które wynika z KSRR 2030, zidentyfikowano również OSI regionalne, do których zalicza się m.in. następujące MOF-y (wspierane za pomocą Instrumentu ZIT).

➤ OSI Kielecki Obszar Funkcjonalny:

- miasto rdzeniowe: Kielce,
- gminy miejsko-wiejskie: Chęciny, Chmielnik, Daleszyce, Morawica, Pierzchnica,
- gminy wiejskie: Górno, Masłów, Miedziana Góra, Piekoszów, Nowiny, Strawczyn, Zagnańsk.

➤ OSI Miejskie Obszary Funkcjonalne (MOF) miast średnich:

- **MOF Miasta Północy**

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

- miasta rdzeniowe: Końskie, Ostrowiec Świętokrzyski, Skarżysko-Kamienna, Starachowice,
- gminy miejsko-wiejskie: Ćmielów, Kunów, Stąporków, Suchedniów, Wąchock, Końskie (obszar wiejski),
- gminy wiejskie: Bałtów, Bliżyn, Bodzechów, Brody, Mirzec, Pawłów, Skarżysko-Kościelne, Waśniów.
- **MOF Jędrzejowa**
  - miasta rdzeniowe: Jędrzejów,
  - gminy miejsko-wiejskie: Jędrzejów (obszar wiejski), Małogoszcz,
  - gminy wiejskie: Sobków.
- **MOF Buska-Zdroju**
  - Miasta rdzeniowe – Busko-Zdrój,
  - Gminy miejsko-wiejskie: Busko-Zdrój (obszar wiejski), Stopnica.
- **MOF Staszowa**
  - Miasto rdzeniowe: Staszów,
  - gminy miejsko-wiejskie: Staszów (obszar wiejski), Oleśnica,
  - gminy wiejskie: Rytwiany.
- **MOF Sandomierza**
  - Miasto rdzeniowe: Sandomierz,
  - Gminy wiejskie: Obrazów, Samborzec, Wilczyce, Dwikozy.

Działania wynikające ze Strategii ZIT będą realizowane za pomocą instrumentu terytorialnego – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT). Celem ZIT jest realizacja partnerskich projektów, przyczyniających się do rozwiązywania problemów i wspólnego bądź skoordynowanego zaspakajania potrzeb obszaru objętego ZIT. Instrument ten będzie wykorzystywany do wspierania miejskich obszarów funkcjonalnych (MOF), wskazanych w SRWŚ 2030+, a więc:

- OSI Kielecki Obszar Funkcjonalny,
- OSI MOF miast średnich: MOF Miasta Północy, MOF Jędrzejowa, MOF Staszowa, MOF Sandomierza, MOF Buska-Zdrój.

Realizacja projektów ZIT w ramach programu regionalnego, wymaga wyodrębnienia dedykowanych działań w ramach co najmniej dwóch priorytetów programu, finansowanych z co najmniej 2 celów polityki spójności.

W związku z powyższym, biorąc pod uwagę zapisy Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027, wskazujące możliwy zakres interwencji wdrażanej w ramach Strategii ZIT wsparcie będzie adresowane w ramach **CP 2 (Priorytet 3 Mobilność miejska)** oraz **CP 5 (Priorytet 6 Wspólnota i przestrzeń)**.

W ramach Priorytetu 3 Mobilność miejska dedykowane będzie działanie:

- dla miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze wraz z obszarami funkcjonalnymi zidentyfikowanymi w SRWŚ 2030+ (tj. Jędrzejów, Busko-Zdrój,

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Staszów, Sandomierz), oraz tzw. miast północy (tj. Końskie, Skarżysko-Kamienna, Starachowice, Ostrowiec Świętokrzyski).

Zgodnie z linią demarkacyjną dla CP 2 (Priorytet 3 Mobilność miejska) ZIT wojewódzki – OSI Kielecki Obszar Funkcjonalny otrzyma wsparcie z poziomu krajowego (*Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027*).

W ramach Priorytetu 6 Wspólnota i Przestrzeń dedykowane będzie działanie adresowane dla OSI regionalnych wyznaczonych w SRWŚ 2030+ (tj. OSI Kielecki Obszar Funkcjonalny, OSI Miejskie Obszary Funkcjonalne (MOF) miast średnich – MOF Miast Północy, MOF Jędrzejowa, MOF Buska-Zdroju, MOF Staszowa, MOF Sandomierza).

W ramach ZIT znajdzie zastosowanie tryb niekonkurencyjny (projekty muszą być wpisane wprost w Strategię ZIT – lista projektów do dofinansowania) lub/i konkurencyjny.

Podstawą realizacji ZIT jest Strategia ZIT lub strategia rozwoju ponadlokalnego (dla ZIT MOF miast wojewódzkich), spełniająca wymogi określone w art. 29 rozporządzenia ogólnego.

Zgodnie z rozporządzeniem ogólnym, wszystkie inwestycje w zrównoważoną turystykę, kulturę i dziedzictwo naturalne powinny przyczyniać się do zrównoważonego i odpornego rozwoju gospodarczego, społecznego i środowiskowego. Inwestycje powinny wspierać transformację ekologiczną, cyfrową, odporność i zrównoważony rozwój. Wsparciem w ramach przedmiotowego celu szczegółowego nie będą objęte inwestycje w infrastrukturę drogową (w tym parkingi), jeżeli ma być ona wykorzystywana w indywidualnym ruchu samochodowym, za wyjątkiem inwestycji w infrastrukturę drogową powiązaną ze wsparciem w zakresie rewitalizacji (przedmiotowa infrastruktura nie będzie dominującym czynnikiem rewitalizacji i nie może stanowić więcej niż 30% kosztów inwestycji).

Warunki brzegowe (minimum requirements), dotyczące wdrażania miejskich strategii terytorialnych (tj. warunki realizacji ZIT, przygotowanie i przyjęcie Strategii ZIT, finansowanie Strategii ZIT, zakres tematyczny ZIT) muszą być zgodne z wymogami wskazanymi w Umowie Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce.

Jednocześnie zgodnie z art. 11. Rozporządzenia ERDF szczególna uwaga zostanie zwrócona na sprostanie wyzwaniom środowiskowym i klimatycznym, w szczególności na transformację w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu do 2050 roku, na wykorzystanie potencjału technologii cyfrowych do celów innowacji oraz na wspieranie rozwoju miejskich obszarów funkcjonalnych.

W związku z powyższym w ramach przedmiotowego celu szczegółowego 5(i) zakłada się następujące typy projektów:

1. Wsparcie w zakresie turystyki:

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

planowane jest wsparcie rozwoju turystyki w ramach Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego poprzez m.in.:

projekty dotyczące centrów/punktów informacji kulturalnej i turystycznej oraz budowy, tworzenia, rozwoju tras i szlaków turystycznych (m.in. pieszych, rowerowych, konnych, narciarskich, wodnych, kajakowych), odwołujących się do walorów historycznych, kulturowych, przyrodniczych, edukacyjnych.

Rozwojowi turystyki w ramach MOF będzie sprzyjać także budowa, rozbudowa, modernizacja infrastruktury poprawiającej dostępność obiektów i atrakcji turystycznych oraz promocja walorów środowiskowych regionu, produktów regionalnych.

2. Wsparcie w zakresie kultury i dziedzictwa kulturowego:

wsparcie inwestycji w obszarze kultury i dziedzictwa kulturowego, w tym wsparcie instytucji kultury oraz działania na rzecz ochrony zabytków jest warunkiem niezbędnym do zachowania regionalnej tradycji i tożsamości kulturowej, a w konsekwencji dla wzmocnienia atrakcyjności turystycznej województwa.

W ramach niniejszego typu projektu wsparciem objęte zostaną projekty dotyczące wzmocnienia potencjału województwa w zakresie ochrony i rozwoju dziedzictwa kulturowego. Realizacja planowanych w tym obszarze inwestycji przyczyni się do zachowania dziedzictwa kulturowego oraz zwiększenia dostępu mieszkańców regionu do dóbr kultury.

Planuje się m.in.:

zachowanie, modernizację, renowację, ochronę obiektów dziedzictwa kulturowego (w tym m.in. budynków, budowli i innych obiektów o znaczeniu historycznym),

konserwację zabytków ruchomych oraz zabytkowych muzealiów, starodruków, księgozbiorów, materiałów bibliotecznych, archiwalnych i zbiorów audiowizualnych (w tym filmowych) oraz ich ochronę i udostępnienie (także przez proces digitalizacji zasobów dziedzictwa z wykorzystaniem ICT),

wsparcie instytucji kultury (m.in. w zakresie rozbudowy, modernizacji, adaptacji i wyposażenia), co przyczyni się do poprawy dostępu mieszkańców regionu do zabytkowych i współczesnych kolekcji, zbiorów oraz do większego udziału w wydarzeniach kulturalnych i artystycznych.

3. Wsparcie w zakresie dziedzictwa naturalnego i ekoturystyki (innych niż obszary Natura 2000):

w ramach wsparcia w zakresie dziedzictwa naturalnego i ekoturystyki (innych niż obszary Natura 2000) zakłada się dofinansowanie w ramach ochrony, rozwoju i promowania dziedzictwa naturalnego i ekoturystyki poza obszarami Natura 2000.

W szczególności planowane są m.in. następujące typy przedsięwzięć:

ochrona różnorodności biologicznej w oparciu o gatunki rodzime oraz różnorodności geologicznej w ramach MOF np. banki genowe, parki miejskie, ogrody botaniczne, ekoparki, geoparki, projekty służące rozwojowi zielonej infrastruktury (np. ogrody deszczowe w miastach, parki miejskie, zielone bariery akustyczne),

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

- budowa, rozbudowa, modernizacja i doposażenie ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej,
- inwestycje mające na celu ograniczanie negatywnego oddziaływania turystyki na obszary cenne przyrodniczo oraz służące edukacji i promowaniu form ochrony przyrody i rozwojowi ekoturystyki (m.in.: infrastruktura dla ruchu rowerowego, ścieżki edukacyjne, wieże widokowe, platformy i punkty widokowe, uzupełnione o elementy małej architektury oraz małą infrastrukturę informacyjną, np. tablice informacyjne).

4. Wsparcie w zakresie rewitalizacji miast - fizyczna regeneracja i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych:

dotychczasowe doświadczenia w tym zakresie wskazują, że rewitalizacja ma duży wpływ na lokalny rozwój środowiskowy, społeczny i gospodarczy. Kontynuacja działań rewitalizacyjnych pozwoli na ożywienie zdegradowanych obszarów miast, które utraciły swoją pierwotną funkcję. Powyższe zamierzenia będą realizowane poprzez m.in.:

- prace remontowo-budowlane istniejących zdegradowanych budynków i obiektów oraz budowa nowych budynków (w wyjątkowych, uzasadnionych sytuacjach) w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, kulturalnych, gospodarczych, edukacyjnych lub rekreacyjnych,
- roboty budowlane, restauratorskie i konserwatorskie obiektów zabytkowych, znajdujących się w rejestrze zabytków oraz obiektów położonych w strefie ochrony konserwatorskiej, wraz z zagospodarowaniem terenu funkcjonalnie związanego z danym obiektem,
- zagospodarowanie terenów i przestrzeni na obszarze rewitalizacji, w tym istniejących terenów zielonych, w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, kulturalnych, gospodarczych, edukacyjnych lub rekreacyjnych,
- budowa, rozbudowa i przebudowa podstawowej infrastruktury komunalnej, w celu zapewnienia dostępu obiektów i terenów rewitalizowanych do podstawowych usług komunalnych,
- elementem planowanych do wsparcia projektów rewitalizacyjnych będą inwestycje, dotyczące systemów poprawy bezpieczeństwa publicznego (np. monitoring, oświetlenie) oraz inne inwestycje ukierunkowane na poprawę jakości przestrzeni publicznych (w tym: termomodernizacja budynków), a także inwestycje w zakresie OZE.

Wskazane działania będą realizowane za pomocą Strategii IIT. Funkcję Strategii IIT po spełnieniu wszystkich warunków, wynikających z rozporządzenia ogólnego (art. 29) mogą pełnić gminne programy rewitalizacji (GPR), których podstawa prawna wynika z ustawy o rewitalizacji, gdzie rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie.

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Mając na uwadze ochronę różnorodności biologicznej i potrzebę adaptacji obszarów miejskich do zmiany klimatu, rewitalizacja przestrzeni miejskiej nie może obejmować nieuzasadnionej wycinki drzew i krzewów, ani zwiększania powierzchni nieprzepuszczalnych w miastach (placów, parkingów itp.). Promowane będą rozwiązania nastawione na rozwój zieleni miejskiej i na retencjonowanie wody, przy zachowaniu wysokich standardów ochrony istniejących drzew oraz zapewnieniu szerokich konsultacji społecznych w procesie planowania rewitalizacji.

Warunki brzegowe (minimum requirements), dotyczące wdrażania strategii terytorialnych (tj. warunki realizacji IIT, przygotowanie Strategii IIT, zakres tematyczny IIT, Finansowanie Strategii IIT) muszą być zgodne z wymogami wskazanymi w Umowie Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce.

Założono, iż na jednym obszarze może funkcjonować więcej niż jeden instrument terytorialny (wykluczając pokrywanie się instrumentów tego samego typu), zapewniając komplementarność podejmowanych działań.

Główne grupy docelowe

Grupę docelową działań podejmowanych w ramach przedmiotowego celu stanowią będą mieszkańcy miast województwa świętokrzyskiego, w szczególności:

- mieszkańcy MOF-ów,
- mieszkańcy miast województwa świętokrzyskiego, objętych GPR.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

W ramach celu szczegółowego przestrzegane będą zapisy art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) oraz w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), zgodnie z art. 9 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, w oparciu o zapisy Krajowego Programu Działania na Rzecz Równego Traktowania na lata 2021-2030.

Na każdym etapie realizacji programu (nie tylko na etapie wyboru, ale również realizacji i trwałości projektów) stosowane będą wszelkie dostępne zasady i działania w celu zapobiegania dyskryminacji ze względu m.in. na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną, realizowana będzie zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

Planowane do realizacji w projektach działania będą musiały uwzględniać wymogi, dotyczące zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji, oraz zapewnienia równej dla wszystkich dostępności usług lub/i infrastruktury.

Instytucja Zarządzająca będzie stosować przejrzyste kryteria wyboru projektów oraz procedury, gwarantujące równouprawnienie płci i uwzględniające postanowienia Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, jak również zasady zrównoważonego rozwoju

oraz unijnej polityki w dziedzinie środowiska naturalnego zgodnie z art. 11 i art. 191 ust. 1 TFUE.

W ramach celu szczegółowego planowane działania będą zmierzały do dostosowania infrastruktury centrów/punktów informacji kulturalnej i turystycznej na obszarach miejskich do potrzeb osób niepełnosprawnych. Projekty nowo budowanych tras i szlaków turystycznych (pieszych, rowerowych, konnych, narciarskich, wodnych), odwołujące się do walorów historycznych, kulturowych, przyrodniczych również będą musiały zawierać udogodnienia dla osób niepełnosprawnych. Wszelkie działania będą realizowane z uwzględnieniem potrzeb zachowania różnorodności biologicznej, zrównoważonego podejścia do użytkowania zasobów przyrody, przywrócenia i utrwalenia ładu przestrzennego oraz wymogów ochrony obszarów cennych przyrodniczo, w tym ich integralności i spójności.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

W ramach przedmiotowego celu szczegółowego realizowane będą działania objęte instrumentami terytorialnymi, tj. Zintegrowanymi Inwestycjami Terytorialnymi (ZIT) oraz Innym Instrumentem Terytorialnym (IIT).

Instrument ZIT planuje się wykorzystać wobec Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI) w postaci Miejskich Obszarów Funkcjonalnych (MOF), celem aktywizacji ich zasobów i potencjałów mogących skutecznie przeciwstawić się procesom polaryzacyjnym.

Instrument IIT stanowiąc będą gminne programy rewitalizacji, przygotowane zgodnie z ustawą o rewitalizacji w celu wyprowadzenia ze stanu kryzysowego zdegradowanych obszarów miejskich.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe

Nie dotyczy

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Doświadczenia zebrane w ramach Analizy ex-ante instrumentów finansowych dla województwa świętokrzyskiego na potrzeby perspektywy finansowej 2021-2027 wskazują, iż ukierunkowanie projektów na maksymalizację efektów społecznych nie sprzyja zastosowaniu instrumentów finansowych. Podmiotami realizującymi Cel szczegółowy 5 (i) będą przede wszystkim JST, a te ze względu na kondycje finansowe budżetów oraz prawne ograniczenia możliwości zaciągania zobowiązań finansowych nie będą skłonne do korzystania z instrumentów finansowych. Interwencja publiczna ma charakter wieloaspektowy (czynniki gospodarcze, społeczne, przestrzenne, środowiskowe i kulturowe) i co do zasady pomocowy, stąd wymaga użycia wsparcia w formie dotacji.

Projekt Umowy Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce wskazuje, iż „jedynym obszarem w CP 5, który kwalifikuje się do wsparcia

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

zwrotnego jest rewitalizacja”, lecz należy stwierdzić, iż rewitalizacja jest procesem długotrwałym (wieloletnim), wymagającym licznych środków, niezbędnych do pobudzenia terenów zdegradowanych do stopniowego odzyskiwania atrakcyjności inwestycyjnej. Zbyt szerokie zastosowanie instrumentów finansowych może znacznie ograniczyć popyt na projekty rewitalizacyjne.

2.1.6.1.2 Wskaźniki

Tabela 1: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel strategiczny	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
6	5 (i)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 74	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego.	osoby	0	Do uzup.
				RCO 75	Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego	strategie	0	6
				RCO 76	Zintegrowane projekty rozwoju terytorialnego	projekty	0	10
				RCO 77	Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	obiekty	0	25
				WLWK (232)	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	0	Do uzup.
				WLWK (234)	Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	szt	0.	Do uzupeł.

Tabela 2: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel strategiczny	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródła danych	Uwagi
6	5 (i)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 77	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne	Odwiedzający			Do uzup.	CST	

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

					i turystyczne objęte wsparciem					
--	--	--	--	--	--------------------------------	--	--	--	--	--

2.1.6.1.3 Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
6	EFRR	Słabiej rozwinięty	5 (i)	165 Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych	25 000 000
				166 Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	20 000 000
				167 Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa naturalnego i ekoturystyki poza obszarami Natura 2000	20 000 000
				168 Fizyczna odnowa i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych	30 000 000
				169 Inicjatywy na rzecz rozwoju terytorialnego, w tym przygotowanie strategii terytorialnych	Do uzupełnienia

Tabela 2: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
6	EFRR	Słabiej rozwinięty	5 (i)	01 Dotacja	95 000 000,00

Tabela 3: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
6	EFRR	Słabiej rozwinięty	5 (i)	03 Miejskie obszary funkcjonalne	65 000 000,00
				17 Dzielnice miejskie	Do uzupełnienia
				18 Miasta, Małe miasta i przedmieścia	Do uzupełnienia
				19 Miejskie obszary funkcjonalne	Do uzupełnienia

Tabela 4: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
6	EFRR	Słabiej rozwinięty	5 (i)	09 Nie dotyczy	0

Tabela 5: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

6	EFRR	Słabiej rozwinięty	5 (i)	03 Projekty neutralne w kwestii równouprawnienia płci	95 000 000
---	------	--------------------	-------	---	------------

2.1.6.2 Cel szczegółowy 5 (ii) wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie

2.1.6.2.1 Interwencje w ramach Funduszy

Powiązane rodzaje działań

Województwo świętokrzyskie posiada doświadczenie w implementowaniu instrumentów terytorialnych opartych o Strategie, skutecznie wdrażało ZIT KOF. Dotychczasowe wsparcie UE pozwoliło na częściowe rozwiązanie problemów środowiskowych, społecznych i infrastrukturalnych, które ograniczały rozwój obszarów innych niż tereny miejskie. Jednakże poziom dostępnej dotychczas alokacji, znacznie niższy niż zidentyfikowane potrzeby, skutkowałam realizacją zaplanowanych działań w ograniczonym zakresie, dlatego też w/w obszary nadal wymagają objęcia wsparciem.

Jednocześnie dostrzega się konieczność zaktywizowania społeczności lokalnych uwzględniając lokalne potrzeby i potencjały, co przyczyni się do podejmowania działań rozwojowych. W związku z powyższym zasadne jest zastosowanie Instrumentu Terytorialnego Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność w formule bezpośredniej.

Wsparcie będzie uwzględniało następujące OSI, wskazane w SRWŚ 2030+.

- OSI obszary zagrożone trwałą marginalizacją:

biorąc pod uwagę, iż program musi przyczynić się do wspierania OSI określonych w KSRR tj. obszarów zmarginalizowanych ((40 gmin – 7 gmin miejsko-wiejskich (Bodzentyn, Działoszyce, Koprzywnica, Łagów, Nowa Słupia, Skalbmierz, Zawichost) 33 gminy wiejskie (Baćkowice, Bałtów, Bejsce, Bieliny, Czarnocin, Dwikozy, Fałków, Gnojno, Imielno, Iwaniska, Klimontów, Lipnik, Łopuszno, Łubnice, Mirzec, Mniów, Moskorzew, Nagłowice, Obrazów, Oksa, Oleśnica, Opatowiec, Radków, Raków, Ruda Maleniecka, Sadowie, Samborzec, Secemin, Słupia, Tarnów, Waśniów, Wilczyce, Wojciechowice) – planowane jest zaadresowanie wsparcia za pomocą specjalnie dedykowanych instrumentów tj.np. Inny Instrument Terytorialny w formie dedykowanych naborów lub zastosowania preferencji punktowych przy ocenie wniosków.

- OSI Góry Świętokrzyskie:

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

- Gminy miejsko-wiejskie: Bodzentyn, Łagów, Nowa Słupia, Suchedniów,
  - Gminy wiejskie: Bieliny, Górno, Łączna, Masłów, Pawłów, Waśniów, Zagnańsk.
- OSI Obszar Uzdrawiskowy:
- Gminy miejsko-wiejskie: Busko Zdrój, Kazimierza Wielka, Pińczów,
  - Gmina wiejska: Solec Zdrój.
- OSI Ponidzie:
- Gminy miejsko-wiejskie: Jędrzejów, Pińczów, Wiślica, Nowy Korczyn,
  - Gminy wiejskie: Imielno, Kije, Michałów, Sobków, Złota.
- OSI Dolina Wisły:
- Gminy miejskie: Sandomierz,
  - Gminy miejsko-wiejskie: Klimontów, Koprzywnica, Opatów, Osiek, Ożarów, Zawichost, Pacanów, Połaniec, Staszów,
  - Gminy wiejskie: Dwikozy, Lipnik, Łoniów, Łubnice, Obrazów, Rytwiany, Samborzec, Tarłów, Wilczyce, Wojciechowice.

jak również inne obszary, dla których partnerstwa JST wspólnie opracowały dokumenty strategiczne, spełniające wymogi właściwe dla Strategii IIT.

Działania wynikające ze Strategii IIT będą realizowane za pomocą instrumentu terytorialnego IIT – Inne Instrumenty Terytorialne.

Zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa ze względu na zwiększony potencjał i skalę oddziaływania, rekomenduje się wdrażanie IIT przez partnerstwa JST. Wsparcie w zakresie rewitalizacji realizowane będzie przez pojedynczą gminę na podstawie GPR.

W ramach przedmiotowego celu elementy infrastruktury drogowej dla indywidualnego ruchu zmotoryzowanego będą mogły uzyskać wsparcie w obszarze turystyki, kultury i dziedzictwa kulturowego pod warunkiem, że są niezbędnym elementem do zapewnienia dostępu do obiektu/atrakcji w ramach większej inwestycji w obszarze turystyki, nie zaś jako samodzielne projekty drogowe. Jednocześnie dopuszczalne są inwestycje w infrastrukturę drogową powiązaną ze wsparciem w zakresie rewitalizacji (przedmiotowa infrastruktura nie będzie dominującym czynnikiem rewitalizacji i nie może stanowić więcej niż 30% kosztów inwestycji).

Założono, iż na jednym obszarze może funkcjonować więcej niż jeden instrument terytorialny (wykluczając pokrywanie się instrumentów tego samego typu), zapewniając komplementarność podejmowanych działań.

W ramach przedmiotowego celu szczegółowego 5 (ii) zakłada się następujące typy projektów:

- 1) Wsparcie w zakresie turystyki:
planowane jest wsparcie rozwoju turystyki poprzez m.in.

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

- projekty dotyczące centrów/punktów informacji kulturalnej i turystycznej oraz budowy tras i szlaków turystycznych (m.in. pieszych, rowerowych, kamperowych, konnych, narciarskich, wodnych, kajakowych) odwołujących się do walorów historycznych, kulturowych, przyrodniczych, edukacyjnych. Rozwojowi turystyki będzie sprzyjać także budowa, rozbudowa, modernizacja infrastruktury poprawiającej dostępność obiektów i atrakcji turystycznych oraz promocja walorów środowiskowych regionu, produktów regionalnych.
- 2) Wsparcie w zakresie kultury i dziedzictwa kulturowego:
wsparcie inwestycji w obszarze kultury i dziedzictwa kulturowego, w tym wsparcie instytucji kultury oraz działania na rzecz ochrony zabytków jest warunkiem niezbędnym do zachowania regionalnej tradycji i tożsamości kulturowej, a w konsekwencji dla wzmocnienia atrakcyjności turystycznej województwa. Realizacja planowanych w ww. obszarze inwestycji przyczyni się do zachowania dziedzictwa kulturowego oraz zwiększenia dostępu mieszkańców regionu do dóbr kultury.
W ramach niniejszego typu projektu wsparciem objęte zostaną projekty dotyczące wzmocnienia potencjału województwa w zakresie ochrony i rozwoju dziedzictwa kulturowego.
Planuje się m.in.:
- zachowanie, modernizację, renowację, ochronę obiektów dziedzictwa kulturowego (w tym m.in. budynków, budowli i innych obiektów o znaczeniu historycznym), wraz z zagospodarowaniem terenu.
  - konserwację zabytków ruchomych oraz zabytkowych muzealiów, starodruków, księgozbiorów, materiałów bibliotecznych, archiwalnych i zbiorów audiowizualnych (w tym filmowych) oraz ich ochronę i udostępnianie (także przez proces digitalizacji zasobów dziedzictwa z wykorzystaniem ICT),
  - wsparcie instytucji kultury (m.in. w zakresie rozbudowy, modernizacji, adaptacji i wyposażenia), co przyczyni się do poprawy dostępu mieszkańców regionu do zabytkowych i współczesnych kolekcji, zbiorów oraz do większego udziału w wydarzeniach kulturalnych i artystycznych
- 3) Wsparcie w zakresie dziedzictwa naturalnego i ekoturystyki (innych niż obszary Natura 2000).
w ramach wsparcia w zakresie dziedzictwa naturalnego i ekoturystyki (innych niż obszary Natura 2000) zakłada się dofinansowanie w ramach ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa naturalnego i ekoturystyki poza obszarami Natura 2000. W szczególności planowane są m.in. następujące typy przedsięwzięć:
- ochrona różnorodności biologicznej w oparciu o gatunki rodzime oraz różnorodności geologicznej np. banki genowe, parki, ogrody botaniczne, ekoparki, geoparki, projekty służące rozwojowi zielonej infrastruktury (np. ogrody deszczowe, parki, zielone bariery akustyczne),

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

- budowa, rozbudowa, modernizacja i doposażenie ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej,
  - inwestycje mające na celu ograniczanie negatywnego oddziaływania turystyki na obszary cenne przyrodniczo oraz służące edukacji i promowaniu form ochrony przyrody i rozwojowi ekoturystyki (m.in.: infrastruktura dla ruchu rowerowego, ścieżki edukacyjne, wieże widokowe, platformy i punkty widokowe, uzupełnione o elementy małej architektury oraz małą infrastrukturę informacyjną np. tablice informacyjne).
- 4) Wsparcie w zakresie rewitalizacji - fizyczna regeneracja i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych.
- dotychczasowe doświadczenia w tym zakresie, wskazują, że rewitalizacja ma duży wpływ na lokalny rozwój środowiskowy, społeczny i gospodarczy. Kontynuacja działań rewitalizacyjnych pozwoli na ożywienie zdegradowanych obszarów, które utraciły swoją pierwotną funkcję. Powyższe zamierzenia będą realizowane, poprzez m.in.:
- prace remontowo-budowlane istniejących zdegradowanych budynków i obiektów oraz budowa nowych budynków (w wyjątkowych, uzasadnionych sytuacjach) w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, kulturalnych, gospodarczych, edukacyjnych lub rekreacyjnych,
  - roboty budowlane, restauratorskie i konserwatorskie obiektów zabytkowych znajdujących się w rejestrze zabytków oraz obiektów położonych w strefie ochrony konserwatorskiej, wraz z zagospodarowaniem terenu funkcjonalnie związanego z danym obiektem.
  - zagospodarowanie terenów i przestrzeni na obszarze rewitalizacji, w tym istniejących terenów zielonych, w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, kulturalnych, gospodarczych, edukacyjnych lub rekreacyjnych.
  - budowa, rozbudowa i przebudowa podstawowej infrastruktury komunalnej, w celu zapewnienia dostępu obiektów i terenów rewitalizowanych do podstawowych usług komunalnych.
  - elementem planowanych do wsparcia projektów rewitalizacyjnych będą inwestycje dotyczące systemów poprawy bezpieczeństwa publicznego (np. monitoring, oświetlenie) oraz inne inwestycje ukierunkowane na poprawę jakości przestrzeni publicznych (w tym: termomodernizacja budynków), a także inwestycje w zakresie OZE.

Wskazane działania będą realizowane za pomocą Strategii IIT. Funkcję Strategii IIT po spełnieniu wszystkich warunków wynikających z rozporządzenia ogólnego (art.29) mogą pełnić gminne programy rewitalizacji (GPR), których podstawa prawna wynika z ustawy o rewitalizacji.

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Działania na obszarze rewitalizowanym mogą stanowić część większego zintegrowanego projektu, przyczyniając się do rozwiązania wspólnych problemów oraz budowania potencjału dla rozwoju obszaru objętego IIT.

5) **Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS).**

działania wynikające z Lokalnych Strategii Rozwoju będą realizowane za pomocą instrumentu terytorialnego – Rozwój Lokalny Kierowany Przez Społeczność.

Zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa instrument służy wsparciu rozwoju obszarów wiejskich, miejskich i wiejsko-miejskich.

Wsparcie zaplanowano w formule bezpośredniej, jako dedykowane działanie ze wskazaną alokacją. Działanie polegać będzie na wsparciu realizacji Strategii Rozwoju Lokalnego wdrażanej przez Lokalne Grupy Działania (LGD).

Beneficjentem będą LGD, które będą odpowiedzialne za przeprowadzenie procedury wyboru projektów wpisujących się w Lokalną Strategię Rozwoju (LSR).

Wsparcie realizowane będzie za pomocą Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Szczegółowy zakres wsparcia zostanie doszczegółowiony w SZOP i będzie wynikał z LSR, niemniej jednak mając na względzie wstępne informacje uzyskane od lokalnej społeczności (LGD), IZ zakłada, że wsparcie w szczególności obejmie:

- odnawialne źródła energii,
- przestrzeń publiczną, likwidację barier architektonicznych,
- infrastrukturę edukacyjną, rekreacyjną, turystyczną i kulturalną.

W obszarach wsparcia w ramach instrumentu RLKS zostanie zachowana demarkacja ze wsparciem w ramach inicjatywy LEADER (budżet EFRROW).

Do wszystkich projektów realizowanych w ramach RLKS znajdą zastosowanie uproszczone metody rozliczania wydatków (SCOs).

IZ nie przewiduje zastosowania funduszu wiodącego (tzn. przy realizacji projektów obowiązywać będą zasady funduszu finansującego).

Główne grupy docelowe

- mieszkańcy województwa świętokrzyskiego obszarów objętych IIT; w tym GPR.
- mieszkańcy obszarów objętych Lokalnymi Strategiami Rozwoju.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

W ramach celu szczegółowego 5 (ii) przestrzegane będą zasady horyzontalne, o których mowa w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej oraz w art. 10 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, z uwzględnieniem Karty Praw podstawowych Unii Europejskiej, Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych (Konwencja ONZ),

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

jak również właściwe przepisy krajowe oraz stosowne wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego.

Na każdym etapie realizacji programu (nie tylko na etapie wyboru, ale również realizacji i trwałości projektów) stosowane będą wszelkie dostępne zasady i działania w celu zapobiegania dyskryminacji ze względu m.in. na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną, realizowana będzie zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

Planowane do realizacji w projektach działania będą musiały uwzględniać wymogi dotyczące zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji, oraz zapewnienia równej dla wszystkich dostępności usług lub/i infrastruktury.

W ramach celu szczegółowego działania będą skupione na inwestycjach w instytucje kultury, budynki, budowle i inne obiekty o znaczeniu historycznym, zabytkowe ogrody i parki, zagospodarowaniu przestrzeni publicznych wraz z małą architekturą i infrastrukturą zmierzających do dostosowania infrastruktury do potrzeb osób z ograniczeniami ruchowymi i niepełnosprawnościami. Ponadto efekty realizowanych projektów spowodują umożliwienie samodzielnego dostępu i korzystania z produktów, towarów i usług w obiektach użyteczności publicznej przez osoby niepełnosprawne oraz osoby o ograniczonej sprawności ruchowej. Służyć ma to zwiększeniu i zaangażowaniu aktywności społecznej osób z ograniczeniami, w tym seniorów i dzieci. Planowane działania muszą ponadto uwzględniać kształtowanie w maksymalnym możliwym zakresie przestrzeni publicznych przyjaznych dla mieszkańców i sprzyjających zachowaniom niskoemisyjnym.

Kryteria wyboru projektów będą opracowane z uwzględnieniem zasad horyzontalnych, w tym wyrównywania szans i polityki antidyskryminacyjnej jak również zasad zrównoważonego rozwoju oraz unijnej polityki w dziedzinie środowiska naturalnego zgodnie z art. 11 i art. 191 ust. 1 TFUE.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

W ramach przedmiotowego celu szczegółowego realizowane będą działania objęte instrumentami terytorialnymi, tj. Innym Instrumentem Terytorialnym (IIT) oraz Rozwojem Lokalnym kierowanym przez Społeczność (RLKS).

Instrument IIT stanowiąc będą gminne programy rewitalizacji przygotowane zgodnie z ustawą o rewitalizacji w celu wyprowadzenia ze stanu kryzysowego zdegradowanych obszarów innych niż miejskie, a także działania w zakresie zrównoważonej kultury, turystyki i dziedzictwa naturalnego wynikające ze Strategii IIT.

Instrument RLKS zakłada wspieranie projektów, których realizacja wynikać będzie z Lokalnych Strategii Rozwoju, a których celem jest zaspokojenie potrzeb lokalnych społeczności.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Nie dotyczy

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Doświadczenia zebrane w ramach Analizy ex-ante instrumentów finansowych dla województwa świętokrzyskiego na potrzeby perspektywy finansowej 2021-2027 wskazują, iż ukierunkowanie projektów na maksymalizację efektów społecznych nie sprzyja zastosowaniu instrumentów finansowych. Podmiotami realizującymi Cel szczegółowy 5 (ii) będą przede wszystkim JST, a te ze względu na kondycje finansowe budżetów oraz prawne ograniczenia możliwości zaciągania zobowiązań finansowych nie będą skłonne do korzystania z instrumentów finansowych. Interwencja publiczna ma charakter wieloaspektowy (czynniki gospodarcze, społeczne, przestrzenne, środowiskowe i kulturowe) i co do zasady pomocowy, stąd wymaga użycia wsparcia w formie dotacji. Zastosowanie dotacji jest również zasadne ze względu na jej ukierunkowanie na obszary wiejskie, na których dysfunkcje we wskazanych obszarach są większe, a zatem i znaczne są potrzeby finansowe aby im przeciwdziałać.

Projekt Umowy Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce wskazuje, iż „jedynym obszarem w CP 5, który kwalifikuje się do wsparcia zwrotnego jest rewitalizacja”, lecz należy stwierdzić, iż rewitalizacja jest procesem długotrwałym (wieloletnim), wymagającym licznych środków, niezbędnych do pobudzenia terenów zdegradowanych do stopniowego odzyskiwania atrakcyjności inwestycyjnej.

Zbyt szerokie zastosowanie instrumentów finansowych może znacznie ograniczyć popyt na projekty rewitalizacyjne.

2.1.6.2.2 Wskaźniki

Tabela 1: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
6	5 (ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 74	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego.	osoby		Do uzup.
				RCO 75	Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego	strategie		14
				RCO 76	Zintegrowane projekty rozwoju terytorialnego	projekty		14
				RCO 77	Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	obiekty		28
				RCO 80	Wspierane strategie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	strategie		17
				WLWK (232)	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha		6

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

				WLWK (234)	Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	sztuki			8
--	--	--	--	---------------	--	--------	--	--	---

Tabela 2: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródła danych	Uwagi
6	5 (i)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 77	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	odwiedzający					Do uzup.

2.1.6.2.3 Indykatory podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
6	EFRR	Słabiej rozwinięte	5 (ii)	165 Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych	25 000 000
				166 Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	10 000 000
				167 Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa naturalnego i ekoturystyki poza obszarami Natura 2000	9 000 000
				168 Fizyczna odnowa i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych	8 000 000
				169 Inicjatywy na rzecz rozwoju terytorialnego, w tym przygotowanie strategii terytorialnych	3 000 000

Tabela 2: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
6	EFRR	Słabiej rozwinięte	5 (ii)	01 Dotacja	55 000 000

Tabela 3: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
6	EFRR	Słabiej rozwinięte	5 (ii)	12 Obszary wiejskie	3 000 000
				20 Obszary wiejskie	52 000 000

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Tabela 4: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
6	EFRR	Słabiej rozwinięty	5 (ii)	09 Nie dotyczy	0

Tabela 5: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
6	EFRR	Słabiej rozwinięty	5 (ii)	03 Projekty neutralne w kwestii równouprawnienia płci	55 000 000

2.1.7 Priorytet 7. Profilaktyka i ochrona zdrowia mieszkańców

2.1.7.1 Cel szczegółowy 4 (d) wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia

2.1.7.1.1 Interwencje w ramach Funduszy

Jednym z wyzwań polityki spójności UE jest zapewnienie wysokiej jakości opieki zdrowotnej, poprawa możliwości zatrudnienia pracowników oraz stworzenie warunków umożliwiających jak najdłuższą aktywność na rynku pracy. Kluczowym czynnikiem wpływającym na stan zdrowia mieszkańców regionu jest profilaktyka. Oddziałuje ona na aktywność zawodową mieszkańców regionu poprzez zwiększanie ich szans na długotrwałą obecność na rynku pracy. W województwie świętokrzyskim, podobnie jak i w całej Polsce, odnotowuje się niską zgłaszalność na badania profilaktyczne. Mając na celu wydłużenie aktywności zawodowej mieszkańców regionu zaplanowano szereg przedsięwzięć ukierunkowanych na wczesne wykrywanie problemów zdrowotnych. Realizacja działań ukierunkowanych na możliwie najwcześniejsze i dokładniejsze diagnozowanie chorób, jak również edukowanie mieszkańców województwa w zakresie prowadzenia zdrowego stylu życia powinno przyczynić się do poprawy kondycji zdrowotnej mieszkańców oraz podniesienia jakości życia i jego wydłużenia.

Zgodnie z założeniami Strategicznych ram UE dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy na lata 2021–2027 – „Bezpieczeństwo i higiena pracy w zmieniającym się świecie pracy” istotnym kierunkiem działań będzie wsparcie pracowników poprzez eliminowanie czynników ryzyka w miejscu pracy, mających charakter psychospołeczny lub ergonomiczny. Poprawa ergonomii stanowiska pracy oraz ograniczanie ryzyka zawodowego, przyczyni się do wydłużenia aktywności zawodowej świętokrzyskich pracowników. Zdrowie osób pracujących, wcześniej często marginalizowane w polityce społecznej, nabiera szczególnego znaczenia w kontekście przemian

demograficznych i nasilającej się potrzeby podtrzymywania aktywności zawodowej oraz produktywności starzejącej się populacji. Zmieniająca się struktura wiekowa społeczeństwa skłania do dostrzegania potencjału zawodowego osób 50+. Dlatego preferowane będą projekty skierowane do tej grupy osób. Premiowane będą również przedsięwzięcia realizowane w partnerstwie pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, organizacjami pozarządowymi, podmiotami leczniczymi, pracodawcami i instytucjami naukowymi, co wpłynie na zwiększenie efektywności i jakości zaplanowanych w projektach działań wspierających m.in. wydłużenie aktywności zawodowej oraz poprawy dostępu do profilaktyki.

Planuje się realizację następujących przedsięwzięć:

1. Wsparcie pracodawców i pracowników ukierunkowane na eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy umożliwiające wydłużenie aktywności zawodowej pracowników.

W ramach tego typu przedsięwzięć realizowane będą działania obejmujące:

- zapewnienie pakietu świadczeń zdrowotnych wykraczających poza zakres badań profilaktycznych wynikających z charakteru wykonywanej pracy (wg kryterium płci i wieku),
- doposażenie/wyposażenie stanowisk pracy mające na celu zapewnienie ergonomii oraz bezpieczeństwa stanowiska pracy,
- kursy/szkolenia przekwalifikujące pracowników do wykonywania innej, mniej obciążającej pracy (na innym stanowisku),
- edukację zbiorową na terenie zakładu pracy prowadzoną przez fizjoterapeutę,
- pakiety rehabilitacyjne dla pracowników.

2. Poprawa dostępu do profilaktyki i rehabilitacji ułatwiającej powrót na rynek pracy.

W ramach tego typu przedsięwzięcia planuje się opracowanie i realizację regionalnych programów zdrowotnych dotyczących profilaktyki chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu, w szczególności: rehabilitację onkologiczną, kardiologiczną, rehabilitację narządów ruchu oraz edukację prozdrowotną i działania zachęcające do wzrostu aktywności fizycznej.

Tryby wyboru projektów:

Podstawowym trybem wyboru projektów będzie tryb konkurencyjny. Planuje się również realizację projektu strategicznego skierowanego do pracujących mieszkańców województwa świętokrzyskiego w wieku produkcyjnym nie mobilnym (45+) ze szczególnym uwzględnieniem wytypowanych grup ryzyka (w ramach przedsięwzięcia nr 1).

Działania zaplanowane w ramach projektu będą stanowić rozszerzenie świadczeń proponowanych w ramach badań profilaktycznych (wstępnych, okresowych i kontrolnych) oraz uzupełnienie świadczeń oferowanych przez NFZ. Dzięki nim opieka

nad pracującymi mieszkańcami województwa świętokrzyskiego w proponowanym zakresie stanie się efektywniejsza, bardziej kompleksowa, a dostęp do świadczeń łatwiejszy. Planowane działania zwiększą świadomość mieszkańców na temat znaczenia badań przesiewowych, wiedza nt. czynników ryzyka chorób cywilizacyjnych i powikłań tych chorób. Działania prewencyjne pozwolą na wczesne wykrycie choroby i szybkie podjęcie leczenia, a jednocześnie pozwolą na propagowanie prozdrowotnego stylu życia w profilaktyce chorób cywilizacyjnych. Działania realizowane w ramach projektu wpłyną korzystnie na stan zdrowia mieszkańców województwa świętokrzyskiego, oraz będą działały pozytywnie na rzecz utrzymania osób w wieku produkcyjnym na rynku pracy.

Główne grupy docelowe:

- osoby w wieku aktywności zawodowej,
- mieszkańcy województwa świętokrzyskiego w zakresie działań profilaktycznych,
- pracodawcy i ich pracownicy.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

Wszystkie projekty będą realizowane z zachowaniem zasad sprzyjających podniesieniu jakości życia i zapewnienia niezależności obywateli, którzy ze względu na stan zdrowia, wiek, czy niepełnosprawność napotykać na ograniczenia w życiu codziennym. Dostępność będzie realizowana przez stosowanie zasad uniwersalnego projektowania. Warunkiem osiągnięcia trwałego rozwoju społecznego i ekonomicznego jest zapewnienie kobietom i mężczyznom równego udziału we wszystkich sferach życia społecznego bez względu na ich pochodzenie etniczne, wiek, stan zdrowia, poziom sprawności, miejsce zamieszkania, status ekonomiczny, status rodzicielski, wyznanie lub światopogląd, orientację psychoseksualną, etc. Realizacja programu będzie odbywała się zgodnie z poszanowaniem zasad równości w rozumieniu prawa wspólnotowego oraz krajowego, co będzie odzwierciedlone zarówno w procesie programowania, wdrażania, monitorowania kontroli, informacji i promocji, a także samej realizacji projektów. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn będzie to weryfikacja w oparciu o tzw. standard minimum. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności będzie ona weryfikowana przez analizę działań projektowych – czy nie dyskryminują one nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 Rozporządzenia Ogólnego.

Planowane działania na rzecz zwalczania wszelkich form dyskryminacji oraz promowania równości szans:

- na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane odpowiednie kryteria wyboru projektów w szczególności kryteria odnoszące się do przestrzegania zasady równości szans kobiet i mężczyzn i niedyskryminacji (w zakresie niepełnosprawności, wieku, płci, rasy, wyznania, orientacji seksualnej, pochodzenia etnicznego i światopoglądu).

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

- zawarcie w umowach o dofinansowanie klauzuli zakazującej jakiejkolwiek dyskryminacji w korzystaniu ze wsparcia przez odbiorców ostatecznych/ personel projektu.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych:

W ramach celu szczegółowego nie planuje się wykorzystania narzędzi terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

W ramach niniejszego celu szczegółowego nie wyklucza się możliwości realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych ani transnarodowych. Na etapie tworzenia programu operacyjnego nie zidentyfikowano konkretnych propozycji projektów wychodzących poza obszar geograficzny niniejszego programu regionalnego.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach celu szczegółowego główną formą finansowania będzie dotacja. Nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych.

2.1.7.1.2 Wskaźniki

Tabela 1: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
7	4 d	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLDKCO01	Liczba osób objętych programem polityki zdrowotnej			Do uzup.
				PLDKCO02	Liczba wdrożonych programów polityki zdrowotnej			Do uzup
					Liczba przedsiębiorstw/ pracodawców objętych wsparciem w zakresie eliminowania czynników ryzyka w miejscu pracy			Do uzup

Tabela 2: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródła danych	Uwagi
7	4 d	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLDC R03	Liczba osób, które dzięki wsparciu w obszarze zdrowia podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie	osoby					Do uzup.

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

2.1.7.1.3 Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
7	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 d	144 Działania na rzecz zdrowego i dostosowanego środowiska pracy uwzględniające zagrożenia dla zdrowia i obejmujące m.in. promocję aktywności fizycznej	32 914 693

Tabela 2: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
7	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 d	01 Dotacja	32 914 693

Tabela 3: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
7	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 d	33 Brak ukierunkowania terytorialnego	32 914 693

Tabela 4: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
7	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 d	09 Nie dotyczy	32 914 693

Tabela 5: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
7	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 d	02 Projekty uwzględniające kwestię równouprawnienia płci	32 914 693

2.1.7.2 Cel szczegółowy 4 (g) wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej

2.1.7.2.1 Interwencje w ramach Funduszy

Zasoby kadrowe systemu ochrony zdrowia mają bezpośredni wpływ na poziom dostępności i jakości usług medycznych. Zarówno w polskim, jak i regionalnym systemie ochrony zdrowia od wielu lat występuje problem braku równowagi między rosnącym popytem na usługi zdrowotne a dostępnością wykwalifikowanych kadr, niezbędnych do zaspokojenia potrzeb zdrowotnych mieszkańców. Niemniej ważny – z punktu widzenia pacjenta – jest dostęp i odpowiednia jakość opieki, świadczona przez kadry okołomedyczne.

W związku z powyższym działania zaplanowane w ramach programu mają na celu wsparcie zarówno kadr medycznych jak i okołomedycznych, jak również zachęcenie studentów kształcących się aktualnie na kierunkach lekarskich do podjęcia w przyszłości pracy w tych podmiotach leczniczych mających siedzibę na terenie województwa świętokrzyskiego, w których występują deficyty lekarzy.

Preferowane będą projekty, obejmujące m.in. kształcenie w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej, opieki długoterminowej, opieki paliatywnej oraz w zakresie koordynacji opieki pielęgniarskiej w zespołach POZ.

Planuje się wsparcie w ramach następujących przedsięwzięć:

1. Kształcenie podyplomowe i doskonalenie zawodowe kadr medycznych (z wyłączeniem lekarzy) oraz przedstawicieli innych zawodów związanych z ochroną zdrowia⁵.

W ramach tego typu przedsięwzięć planuje się szkolenia specjalizacyjne (specjalizacja), kursy kwalifikacyjne, kursy specjalistyczne oraz kursy doksztalające (wraz z walidacją i certyfikacją nabytych kwalifikacji) dla kadr medycznych oraz okołomedycznych.

---

⁵ Katalog zawodów związanych z ochroną zdrowia jest bardzo szeroki, obejmuje m.in.: logopedów, terapeutów, dietetyków, techników medycznych, psychoterapeutów, opiekunów medycznych, w tym zajmujących się osobami przewlekle chorymi, itp.

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

2. Program stypendialny dla studentów kształcących się na kierunku lekarskim, którzy po ukończeniu studiów podejmą pracę oraz dalsze kształcenie w specjalizacjach deficytowych dla regionu świętokrzyskiego.

Tryby wyboru projektów:

Dla przedsięwzięcia nr 1 planuje się konkurencyjny tryb wyboru projektów, natomiast dla typu nr 2 – programu stypendialnego dla studentów kierunku lekarskiego zostanie przeprowadzony tryb niekonkurencyjny.

Główne grupy docelowe:

- studenci kierunku lekarskiego,
- osoby związane ze świadczeniem usług zdrowotnych,
- przedstawiciele innych zawodów związanych z ochroną zdrowia.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

Wszystkie projekty będą realizowane z zachowaniem zasad sprzyjających podniesieniu jakości życia i zapewnienia niezależności obywateli, którzy ze względu na stan zdrowia, wiek, czy niepełnosprawność napotykać na ograniczenia w życiu codziennym. Dostępność będzie realizowana przez stosowanie zasad uniwersalnego projektowania. Warunkiem osiągnięcia trwałego rozwoju społecznego i ekonomicznego jest zapewnienie kobietom i mężczyznom równego udziału we wszystkich sferach życia społecznego bez względu na ich pochodzenie etniczne, wiek, stan zdrowia, poziom sprawności, miejsce zamieszkania, status ekonomiczny, status rodzicielski, wyznanie lub światopogląd, orientację psychoseksualną, etc. Realizacja programu będzie odbywała się zgodnie z poszanowaniem zasad równości w rozumieniu prawa wspólnotowego oraz krajowego, co będzie odzwierciedlone zarówno w procesie programowania, wdrażania, monitorowania kontroli, informacji i promocji, a także samej realizacji projektów. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn będzie to weryfikacja w oparciu o tzw. standard minimum. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności będzie ona weryfikowana przez analizę działań projektowych – czy nie dyskryminują one nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 Rozporządzenia Ogólnego.

Planowane działania na rzecz zwalczania wszelkich form dyskryminacji oraz promowania równości szans:

- na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane odpowiednie kryteria wyboru projektów w szczególności kryteria odnoszące się do przestrzegania zasady równości szans kobiet i mężczyzn i niedyskryminacji (w zakresie niepełnosprawności, wieku, płci, rasy, wyznania, orientacji seksualnej, pochodzenia etnicznego i światopoglądu).
- zawarcie w umowach o dofinansowanie klauzuli zakazującej jakiegokolwiek dyskryminacji w korzystaniu ze wsparcia przez odbiorców ostatecznych/ personel projektu.

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych:

W ramach celu szczegółowego nie planuje się wykorzystania narzędzi terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

W ramach niniejszego celu szczegółowego nie wyklucza się możliwości realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych ani transnarodowych. Na etapie tworzenia programu operacyjnego nie zidentyfikowano konkretnych propozycji projektów wychodzących poza obszar geograficzny niniejszego programu regionalnego.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach celu szczegółowego główną formą finansowania będzie dotacja. Nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych.

2.1.7.2.2 Wskaźniki

Tabela 1: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
7	4 g	EFS+	Słabiej rozwinięte		Liczba osób, które uczestniczyły w kształceniu/doskonaleniu zawodowemu (obejmująca kadry medyczne i przedstawicieli innych zawodów związanych z ochroną zdrowia	osoby		Do uzup.
					Liczba studentów kierunku lekarskiego objętych wsparciem w programie	osoby		Do uzup

Tabela 2: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródła danych	Uwagi
7	4 g	EFS+	Słabiej rozwinięte		Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje	osoby					Do uzup.

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

2.1.7.2.3 Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
7	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 g	160 Działania na rzecz poprawy dostępności, efektywności i odporności systemów opieki zdrowotnej (z wyłączeniem infrastruktury)	4 517 083

Tabela 2: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
7	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 g	01 Dotacja	4 517 083

Tabela 3: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
7	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 g	33 Brak ukierunkowania terytorialnego	4 517 083

Tabela 4: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
7	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 g	09 Nie dotyczy	4 517 083

Tabela 5: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
7	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 g	02 Projekty uwzględniające kwestię równouprawnienia płci	4 517 083

2.1.8 Priorytet 8. Edukacja na wszystkich etapach życia

2.1.8.1 Cel szczegółowy 4 (f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami

2.1.8.1.1 Interwencje w ramach funduszy

W celu dalszego rozwoju i wzmocnienia jakości edukacji, zostały zaplanowane działania w obszarze edukacji przedszkolnej, polegające na rozszerzeniu i wzbogaceniu oferty edukacyjnej, a także na tworzeniu dodatkowych miejsc wychowania przedszkolnego, głównie na terenach wiejskich. W ramach kształcenia ogólnego na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym wspierane będą działania dostosowujące infrastrukturę i wyposażenie szkół do trwającej transformacji cyfrowej. Dostarczenie szkół w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne do realizacji projektów (inne niż zaplanowane w programach krajowych), będzie uzależnione od zdiagnozowanych potrzeb danych placówek. Wspierana będzie również aktywność dotycząca rozwijania i nabywania kompetencji, umiejętności, zainteresowań oraz kwalifikacji uczniów poza edukacją formalną oraz działania w zakresie edukacji włączającej. W związku z utrzymującym się w ostatnich latach trendem niższej niż w kraju zdawalności egzaminu ósmoklasisty i maturalnego, wspierani będą uczniowie w zakresie przygotowania do egzaminów. W obszarze kształtowania umiejętności podstawowych i przekrojowych uczniów wspierane będą przedsięwzięcia organów prowadzących, obejmujące rozszerzenie oferty zajęć z wykorzystaniem potencjału różnych podmiotów (m.in. instytucji kultury, szkół wyższych, organizacji pozarządowych, pracodawców lub ich organizacji). Premiowane będą działania ukierunkowane na rozwijanie wśród uczniów tożsamości regionalnej, wiedzy dotyczącej dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego naszego regionu oraz poprawę jakości życia mieszkańców, poprzez szeroko rozumianą edukację ekologiczną, ukierunkowaną na świadomą konsumpcję. Planowane jest również wsparcie psychologiczno-pedagogiczne, które wzmocni i przyczyni się do lepszej kondycji psychicznej uczestników projektów.

W obrębie szkolnictwa branżowego wdrażany będzie Wzorcowy Model Kształcenia Praktycznego⁶, wypracowany w ramach projektu „Innowacyjna edukacja – nowe

---

⁶ Model Kształcenia Praktycznego opracowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Oś Priorytetowa IV. Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa, Działanie 4.1 Innowacje Społeczne

możliwości zawodowe”. W ramach projektów współfinansowane będą m.in. staże uczniowskie u pracodawców (rozliczane wyłącznie w oparciu o stawkę jednostkową⁷) zajęcia praktyczne, kształcenie w miejscu pracy oraz wspólne przygotowanie programów nauczania. W celu zapewnienia uczniom w ramach *Modelu* optymalnych warunków kształcenia praktycznego u pracodawcy (także w CKZ), będą zaangażowani nauczyciele zawodu, którzy powinni współdziałać z osobami prowadzącymi kształcenie uczniów poza szkołą. Dzięki temu kontynuowana i wzmacniana będzie współpraca z pracodawcami/przedsiębiorstwami, tak by byli oni stałymi partnerami szkół. Wspierany będzie również rozwój powszechnego doradztwa zawodowego, zapewniający dostęp do informacji edukacyjno-zawodowej oraz przygotowujący uczniów do funkcjonowania na rynku pracy. W ramach wsparcia szkolnictwa zawodowego planowany jest projekt strategiczny, w którym zakłada się opracowanie modelu doradztwa zawodowego (łączącego dwa etapy edukacyjne) opartego na dwóch filarach: diagnozowaniu naturalnych predyspozycji uczniów szkół podstawowych oraz badaniu przez szkoły prowadzące kształcenie zawodowe zapotrzebowania na kwalifikacje poszukiwane przez pracodawców. Zaplanowane działania nie będą powielać wsparcia realizowanego w projektach krajowych. Wsparcie uczniów/słuchaczy planowane jest w ramach kształcenia formalnego i pozaformalnego. Planuje się organizację pozaszkolnych form kształcenia ustawicznego (m.in. kwalifikacyjnych kursów zawodowych i kursów umiejętności zawodowych) i szkoleń oraz wykorzystanie walidacji i certyfikacji przy podnoszeniu kwalifikacji. Przewidywane wsparcie w zakresie kształcenia ogólnego w technikach i szkołach branżowych będzie dotyczyć przedmiotów ogólnych rozwijających umiejętności podstawowe i przekrojowe zgodnie z Zintegrowaną Strategią Umiejętności.

Przedsięwzięcia zaplanowane w obszarze edukacji wpisują się w kierunki działań ujęte w polityce publicznej „Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030”⁸

Planuje się realizację następujących przedsięwzięć:

I. Upowszechnianie wychowania przedszkolnego poprzez:

- Tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego, w szczególności na obszarach wiejskich.
- Dostosowanie istniejących miejsc wychowania przedszkolnego do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami.
- Zajęcia dodatkowe rozszerzające ofertę ośrodków wychowania przedszkolnego (OWP), w tym rozwijające kompetencje kluczowe i umiejętności uniwersalne.
- Wsparcie psychologiczno-pedagogiczne, wczesne diagnozowanie.
- Wsparcie dzieci ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi.

---

⁷ Szczegółowe informacje dotyczące stawek jednostkowych znajdują się w Załączniku nr 1 do PR FEŚ 2021-2027

⁸ Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030” składa się z dwóch części: ogólnej (uchwała nr 12/2019 Rady Ministrów z 25.01.2019 r.) oraz szczegółowej (uchwała nr 195/2020 Rady Ministrów z 28.12.2020 r.)

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

- Zajęcia dodatkowe specjalistyczne.
- Doposażenie przedszkoli, w m.in. nowoczesne narzędzia edukacyjne.
- Podnoszenie kwalifikacji kadry nauczycielskiej.
- Wsparcie rodziców/opiekunów dzieci przedszkolnych.
- Wzmocnienie społecznej roli OWP, działania społeczno-wychowawcze.

II. Wsparcie szkół i placówek oświatowych, ukierunkowane na podniesienie jakości edukacji poprzez:

1. Rozwój infrastruktury edukacyjnej:

- doposażenie szkół w specjalistyczny sprzęt, narzędzia z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnych (cyfryzacja edukacji) oraz sprzęt stanowiący doposażenie pracowni,
- szkolenia z zakresu cyfryzacji,
- zakup pomocy dydaktycznych,
- mobilny dostęp do internetu dla uczniów,
- szkolne wypożyczalnie laptopów dla uczniów,
- sprzęt komputerowy dla nauczycieli,
- poprawa dostępności placówek oświaty.

2. Rozwijanie umiejętności podstawowych i przekrojowych, w tym kompetencji kluczowych i transferowalnych, a także rozwijanie zainteresowań, kompetencji społecznych i społeczno-emocjonalnych uczniów oraz wzmacnianie systemów kształcenia ogólnego i zawodowego m.in. poprzez:

- wsparcie szkoły w obszarze edukacji włączającej (z wykorzystaniem modeli wypracowanych w projektach dofinansowanych w ramach konkursu. Przestrzeń dostępnej szkoły⁹ w programie POWER) tj. odpowiednie wyposażenie, podnoszenie kompetencji i kwalifikacji kadry pedagogicznej, wsparcie uczniów,
- zajęcia przygotowujące do egzaminów – ósmoklasisty, matury, zawodowych,
- wsparcie kształcenia z przedmiotów ogólnych na poziomie technikum i szkoły branżowej,
- podnoszenie poziomu i poprawa jakości edukacji z uwzględnieniem działań dwujęzycznych,
- podnoszenie kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy,
- zajęcia dodatkowe poza edukacją formalną,
- realizacja programów stypendialnych dla uczniów zdolnych,
- wsparcie doradztwa zawodowego,
- wsparcie szkół oraz placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe w ramach kompleksowych programów rozwojowych,
- staże uczniowskie,

---

⁹ Konkurs ogłoszony w 2018r. w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój - 4.1 Innowacje społeczne "Przestrzeń dostępnej szkoły": <https://www.power.gov.pl/nabory/1-197/>

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

- współpraca z instytucjami z otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym z pracodawcami/przedsiębiorcami,
  - zajęcia z edukacji ekologicznej,
  - podnoszenie kompetencji/kwalifikacji kadry nauczycielskiej.
3. Uczenie się osób dorosłych:
- zajęcia przygotowujące do egzaminów – maturalnych, zawodowych,
  - wsparcie kształcenia z przedmiotów ogólnych,
  - podnoszenie kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy,
  - doradztwo zawodowe,
  - współpraca z instytucjami z otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym z pracodawcami/przedsiębiorcami,
  - zajęcia poza edukacją formalną.
- III. Realizacja działań społeczno-wychowawczych w szkołach (przeciwdziałanie przemocy, zaburzeniom psychicznym).
1. Zajęcia indywidualne i grupowe dla dzieci i młodzieży – terapia uzależnień behawioralnych, zajęcia ze skutecznego uczenia.
  2. Zajęcia wzbudzające kreatywność i automotywację na wszystkich poziomach edukacji.
  3. Wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi.
  4. Prelekcje dla rodziców, warsztaty dla rodziców, indywidualne poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne.
  5. Zatrudnienie psychologów dziecięcych (profilaktyka działań, diagnozowanie problemów w szkole, indywidualna pomoc dla rodziców i uczniów, a w przypadku konieczności szerszej pomocy, możliwość kierowania do centrów zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży, itp.).
  6. Szkolenia pedagogów i psychologów szkolnych.
- IV. Podnoszenie potencjału partnerów społecznych i organizacji pozarządowych realizujących zadania publiczne w szczególności w obszarze edukacji (np.: szkolenia, działania służące tworzeniu sieci kontaktów, działania podejmowane przez partnerów społecznych).

Tryby wyboru projektów:

Podstawowym trybem wyboru projektów będzie tryb konkurencyjny.

Planuję się również realizację projektów strategicznych/niekonkurencyjnych:

- Świętokrzyska edukacja zawodowa,
- Programy stypendialne skierowane do uczniów zdolnych.

Główne grupy docelowe:

- ośrodki wychowania przedszkolnego,
- szkoły i placówki systemu oświaty prowadzące kształcenie ogólne i zawodowe,
- szkoły dla dorosłych,

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

- dzieci i uczniowie,
- słuchacze,
- nauczyciele, kadra kierownicza,
- psychologowie, pedagodzy,
- rodzice/opiekunowie,
- organizacje pozarządowe realizujące zadania publiczne w szczególności w obszarze edukacji.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

Wszystkie projekty będą realizowane z zachowaniem zasad sprzyjających podniesieniu jakości życia i zapewnienia niezależności obywateli, którzy ze względu na stan zdrowia, wiek, czy niepełnosprawność napotykają na ograniczenia w życiu codziennym. Dostępność będzie realizowana przez stosowanie zasad uniwersalnego projektowania. Warunkiem osiągnięcia trwałego rozwoju społecznego i ekonomicznego jest zapewnienie kobietom i mężczyznom równego udziału we wszystkich sferach życia społecznego bez względu na ich pochodzenie etniczne, wiek, stan zdrowia, poziom sprawności, miejsce zamieszkania, status ekonomiczny, status rodzicielski, wyznanie lub światopogląd, orientację psychoseksualną, etc. Realizacja programu będzie odbywała się zgodnie z poszanowaniem zasad równości w rozumieniu prawa wspólnotowego oraz krajowego, co będzie odzwierciedlone zarówno w procesie programowania, wdrażania, monitorowania kontroli, informacji i promocji, a także samej realizacji projektów. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn będzie to weryfikacja w oparciu o tzw. standard minimum. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności będzie ona weryfikowana przez analizę działań projektowych – czy nie dyskryminują one nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 Rozporządzenia Ogólnego.

Planowane działania na rzecz zwalczania wszelkich form dyskryminacji oraz promowania równości szans:

- na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane odpowiednie kryteria wyboru projektów w szczególności kryteria odnoszące się do przestrzegania zasady równości szans kobiet i mężczyzn i niedyskryminacji (w zakresie niepełnosprawności, wieku, płci, rasy, wyznania, orientacji seksualnej, pochodzenia etnicznego i światopoglądu).
- zawarcie w umowach o dofinansowanie klauzuli zakazującej jakiegokolwiek dyskryminacji w korzystaniu ze wsparcia przez odbiorców ostatecznych/personel projektu.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych:

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

W ramach celu szczegółowego nie planuje się wykorzystania narzędzi terytorialnych. Przewiduje się jednak możliwość zastosowania preferencji dla projektów realizowanych na terenach Obszarów Strategicznej Interwencji.

Delimitacja obszarów strategicznej interwencji (OSI) w województwie świętokrzyskim wymagała połączenia dwóch podejść, tj. krajowego, wynikającego z polityki regionalnej rządu wyrażonej w KSRR 2030 oraz regionalnego, wynikającego ze Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+. Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) to terytoria, charakteryzujące się niekorzystnymi zjawiskami w sferze społecznej, ekonomicznej, zdrowotnej, wymagające interwencji nakierowanej na przełamanie barier rozwojowych.

W celu szczegółowym (f) w zakresie edukacji przedszkolnej, będzie brany pod uwagę wskaźnik upowszechnienia, który różni się znacząco pomiędzy miastem a wsią. Ponadto na obszarach zagrożonych trwałą marginalizacją edukacja pełni ważną rolę w wyrównywaniu szans dzieci i dorosłych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

W ramach niniejszego celu szczegółowego nie wyklucza się możliwości realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych ani transnarodowych. Na etapie tworzenia programu operacyjnego nie zidentyfikowano konkretnych propozycji projektów wychodzących poza obszar geograficzny niniejszego programu regionalnego.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach celu szczegółowego główną formą finansowania będzie dotacja. Nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych.

2.1.8.1.2 Wskaźniki

Tabela 1: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
8	4 f	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLFCO01	Liczba dzieci objętych dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej	Osoby	-	4 150
				PLFCO02	Liczba dofinansowanych miejsc wychowania przedszkolnego	Sztuki	-	614
				PLFCO03	Liczba uczniów objętych wsparciem	Osoby	-	42 465
				PLFCO04	Liczba uczniów i słuchaczy szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem	Osoby		10 274

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

				PLFCO05	Liczba uczniów uczestniczących w stażach uczniowskich	Osoby	-	3 445
				PLFCO06	Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem	Osoby	-	5 075
				PLFCO07	Liczba szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem	Podmioty	-	737
				PLFCO08	Liczba wyposażonych/wyposażonych szkół i placówek systemu oświaty	Podmioty		618
				PLFCO09	Liczba dzieci/uczniów o specjalnych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych, objętych wsparciem	Osoby	-	12 034
				PLFCO10	Liczba dzieci lub uczniów o specjalnych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych, którzy zostali objęci usługami asystenta	Osoby	-	Do uzup.
				PLFCO11	Liczba obiektów edukacyjnych dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	Sztuki	-	12

Tabela 2: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel strategiczny	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostki miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródła danych	Uwagi
8	4 f	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLFC R02	Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty, którzy uzyskali kwalifikacje po opuszczeniu programu	Osoby				-	Do uzup.
				PLFC R01	Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje lub umiejętności po opuszczeniu programu	Osoby	90 %	2021	85%	CST	
				PLFC R03	Liczba szkół i placówek systemu oświaty wykorzystujących wyposażenie/wyposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych	Podmioty	97%	2021	97%	CST	-
				PLFC R04	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem w postaci staży	Osoby	55%	2021	55%	ewaluacja	-

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

				uczniowskich, uczestniczących w kształceniu lub pracujących 6 miesięcy od ukończenia nauki						
			PLFC R05	Liczba miejsc wychowania przedszkolnego, które funkcjonują przez co najmniej 24 miesiące po zakończeniu dofinansowania ze środków EFS+	Sztuki	85%	2021	95%	ewaluacja	-
			PLFC R06	Liczba szkół i placówek systemu oświaty, w których dzięki wsparciu EFS+ świadczone są usługi asystenckie 6 miesięcy po zakończeniu projektu	Podmioty	-	-	-		Do uzup.

2.1.8.1.3 Indykatory podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
8	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 f	148 Wsparcie na rzecz wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem (z wyłączeniem infrastruktury)	8 649 733
				149 Wsparcie na rzecz szkolnictwa podstawowego i średniego (z wyłączeniem infrastruktury)	53 044 479

Tabela 2: Wymiar 2 - forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
8	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 f	01 Dotacja	61 694 212

Tabela 3: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
8	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 f	Do uzupełnienia	

Tabela 4: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
8	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 f	07 Budowanie zdolności partnerów społecznych	Do uzup.

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

				08 Budowanie zdolności organizacji społeczeństwa obywatelskiego	Do uzup.
				09 Nie dotyczy	Do uzup.

Tabela 5: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
8	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 f	02 Projekty uwzględniające kwestię równouprawnienia płci	61 694 212

2.1.8.2 Cel szczegółowy 4 (g) wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej

2.1.8.2.1 Interwencje w ramach funduszy

Wsparcie osób dorosłych planowane jest przez udział w kursach kwalifikacyjnych podnoszących umiejętności za pośrednictwem Bazy Usług Rozwojowych (BUR). Dodatkowo wspierane będą działania zmierzające do nabywania przez osoby dorosłe umiejętności podstawowych i przekrojowych, w tym cyfrowych, realizowanych poza systemem BUR.

Planowane działania w obszarze edukacji wpisują się w kierunki działań ujęte w polityce publicznej „Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030”.¹⁰

Planuje się realizację następujących przedsięwzięć:

- I. Edukacja osób dorosłych w oparciu o potrzeby rynku pracy poprzez:
  - Usługi rozwojowe, w tym w zakresie kompetencji cyfrowych w ramach Podmiotowego Systemu Finansowania za pośrednictwem Bazy Usług Rozwojowych (BUR), które chcą z własnej inicjatywy podnosić kwalifikacje/kompetencje.

¹⁰ Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030” składa się z dwóch części: ogólnej (uchwała nr 12/2019 Rady Ministrów z 25.01.2019 r.) oraz szczegółowej (uchwała nr 195/2020 Rady Ministrów z 28.12.2020 r.)

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

- Podnoszenie podstawowych kompetencji w tym kompetencji cyfrowych realizowanych poza systemem Bazy Usług Rozwojowych, umożliwiające wdrażanie Upskilling pathways.

II. Podnoszenie potencjału partnerów społecznych i organizacji pozarządowych realizujących zadania publiczne w szczególności w obszarze edukacji (np.: szkolenia, działania służące tworzeniu sieci kontaktów, działania podejmowane przez partnerów społecznych).

Tryby wyboru projektów:

Podstawowym trybem wyboru projektów będzie tryb konkurencyjny.

Główne grupy docelowe:

- osoby dorosłe, m.in.:
  - osoby o niskich kwalifikacjach,
  - osoby starsze (seniorzy),
  - osoby z niepełnosprawnościami,
- organizacje pozarządowe realizujące zadania publiczne w szczególności w obszarze edukacji.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

Wszystkie projekty będą realizowane z zachowaniem zasad sprzyjających podniesieniu jakości życia i zapewnienia niezależności obywateli, którzy ze względu na stan zdrowia, wiek, czy niepełnosprawność napotykać na ograniczenia w życiu codziennym. Dostępność będzie realizowana przez stosowanie zasad uniwersalnego projektowania. Warunkiem osiągnięcia trwałego rozwoju społecznego i ekonomicznego jest zapewnienie kobietom i mężczyznom równego udziału we wszystkich sferach życia społecznego bez względu na ich pochodzenie etniczne, wiek, stan zdrowia, poziom sprawności, miejsce zamieszkania, status ekonomiczny, status rodzicielski, wyznanie lub światopogląd, orientację psychoseksualną, etc. Realizacja programu będzie odbywała się zgodnie z poszanowaniem zasad równości w rozumieniu prawa wspólnotowego oraz krajowego, co będzie odzwierciedlone zarówno w procesie programowania, wdrażania, monitorowania kontroli, informacji i promocji, a także samej realizacji projektów. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn będzie to weryfikacja w oparciu o tzw. standard minimum. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności będzie ona weryfikowana przez analizę działań projektowych – czy nie dyskryminują one nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 Rozporządzenia Ogólnego.

Planowane działania na rzecz zwalczania wszelkich form dyskryminacji oraz promowania równości szans:

- na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane odpowiednie kryteria wyboru projektów w szczególności kryteria odnoszące się do przestrzegania zasady równości szans kobiet i mężczyzn i niedyskryminacji (w zakresie

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

niepełnosprawności, wieku, płci, rasy, wyznania, orientacji seksualnej, pochodzenia etnicznego i światopoglądu).

- zawarcie w umowach o dofinansowanie klauzuli zakazującej jakiejkolwiek dyskryminacji w korzystaniu ze wsparcia przez odbiorców ostatecznych/personel projektu.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych:

W ramach celu szczegółowego nie planuje się wykorzystania narzędzi terytorialnych. Przewiduje się jednak możliwość zastosowania preferencji dla projektów realizowanych na terenach Obszarów Strategicznej Interwencji.

Delimitacja obszarów strategicznej interwencji (OSI) w województwie świętokrzyskim wymagała połączenia dwóch podejść, tj. krajowego, wynikającego z polityki regionalnej rządu wyrażonej w KSRR 2030 oraz regionalnego, wynikającego ze Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+. Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) to terytoria, charakteryzujące się niekorzystnymi zjawiskami w sferze społecznej, ekonomicznej, zdrowotnej, wymagające interwencji nakierowanej na przełamanie barier rozwojowych.

Na obszarach np. zagrożonych trwałą marginalizacją planowane są działania wspierające edukację osób dorosłych, która pełni ważną rolę w wyrównywaniu szans tej grupy osób m. in. na rynku pracy.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

W ramach niniejszego celu szczegółowego nie wyklucza się możliwości realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych ani transnarodowych. Na etapie tworzenia programu operacyjnego nie zidentyfikowano konkretnych propozycji projektów wychodzących poza obszar geograficzny niniejszego programu regionalnego.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach celu szczegółowego główną formą finansowania będzie dotacja. Nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych.

2.1.8.2.2 Wskaźniki

Tabela 1: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundus z	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
8	4 g	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLGCO01	Liczba osób dorosłych objętych usługami rozwojowymi	Osoby	-	6245

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

				PLGCO03	Liczba osób dorosłych objętych wsparciem w zakresie umiejętności podstawowych, realizowanych poza Bazą Usług Rozwojowych	Osoby				6037
--	--	--	--	---------	--	-------	--	--	--	------

Tabela 2: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródła danych	Uwagi
8	4 g	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLGC R01	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	Osoby	-	-	-	-	Do uzup.
				PLGC R02	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje cyfrowe po opuszczeniu programu	Osoby					Do uzup.

2.1.8.2.3 Indykatory podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
8	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 g	151 Wsparcie na rzecz kształcenia dorosłych (z wyłączeniem infrastruktury)	13 179 183

Tabela 2: Wymiar 2 - forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
8	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 g	01 Dotacja	13 179 183

Tabela 3: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
8	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 g	Do uzupełnienia	

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Tabela 4: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
8	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 g	07 Budowanie zdolności partnerów społecznych	Do uzupełnienia
				08 Budowanie zdolności organizacji społeczeństwa obywatelskiego	Do uzupełnienia
				09 Nie dotyczy	Do uzupełnienia

Tabela 5: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
8	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 g	02 Projekty uwzględniające kwestię równouprawnienia płci	13 179 183

2.1.9 Priorytet 9. Usługi społeczne i zdrowotne

2.1.9.1 Cel szczegółowy 4 (h) wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji

2.1.9.1.1 Interwencje w ramach funduszy

Osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, wspierane będą poprzez kompleksowe działania wykorzystujące instrumenty aktywizacji społecznej, zawodowej, edukacyjnej i zdrowotnej. Wsparciem będą obejmowane przede wszystkim całe rodziny, oraz w szczególnych przypadkach pojedyncze osoby, a także społeczności lokalne zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Wspierana będzie również możliwość aktywizacji w podmiotach reintegracji społecznej tj. KIS, CIS, WTZ, ZAZ.

Ważnym elementem w procesie zmniejszania skali ubóstwa w regionie jest także rozwój sektora ekonomii społecznej. W tym obszarze interwencja będzie polegała głównie na realizacji usług na rzecz rozwoju tego sektora przez podmioty posiadające akredytację MRiPS, ze szczególnym uwzględnieniem OWES. Przewidywane jest kompleksowe wsparcie istniejących podmiotów ekonomii społecznej, w tym przedsiębiorstw społecznych, którego celem będzie ich profesjonalizacja, niezbędna do trwałego funkcjonowania na zasadach rynkowych, co jest fundamentem realnego i w pełni samodzielnego realizowania funkcji społecznych przez te podmioty.

Dodatkowo świętokrzyski sektor ekonomii społecznej będzie rozwijany poprzez animowanie powstawania i wspieranie nowych podmiotów ES.

W celu zaspakajania specyficznych potrzeb lokalnych społeczności, zgłaszanych i wypracowanych oddolnie, zakłada się realizację instrumentu Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)¹¹. Wsparcie dla RLKS realizowane będzie przez Lokalne Grupy Działania (LGD), poprzez wdrażanie opracowanych na poziomie lokalnym strategii rozwoju¹². LGD będą prowadziły działania skoncentrowane na aktywnej integracji społecznej i zawodowej realizowane w oparciu o m.in. aktywizację społeczną, zawodową, edukacyjną i zdrowotną oraz formy wsparcia środowiskowego.

Planuje się następujące przedsięwzięcia:

- I. Aktywizacja osób biernych zawodowo (niepracujących i niebędących bezrobotnymi) oraz osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym w podmiotach reintegracji społecznej i zawodowej (CIS, KIS, ZAZ, WTZ), przez tworzenie nowych podmiotów oraz wsparcie w istniejących podmiotach reintegracyjnych.
- II. Aktywizacja osób biernych zawodowo (niepracujących i niebędących bezrobotnymi) oraz osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym realizowana przez LGD w ramach Instrumentu RLKS poprzez:
  1. Kompleksowe wsparcie aktywizacyjne osób, rodzin i środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, z wykorzystaniem instrumentów aktywnej integracji o charakterze społecznym, zawodowym, edukacyjnym i zdrowotnym (w tym terapia, poradnictwo psychologiczne, kursy zawodowe, staże, szkolenia mające na celu m.in. przeciwdziałanie ubóstwu energetycznemu). Działania w tym zakresie mogą być uzupełniane usługami społecznymi i zdrowotnymi w zależności od potrzeb konkretnych osób.
  2. Rozwój wsparcia środowiskowego na rzecz integracji zawodowej i społecznej i poszerzenie zakresu współpracy międzysektorowej.
- III. Kompleksowe wsparcie sektora ekonomii społecznej obejmujące w szczególności usługi wsparcia w ramach OWES:
  - a) animację lokalną – działania o charakterze animacyjnym umożliwiające tworzenie podmiotów ekonomii społecznej oraz budowę i wsparcie partnerstw na rzecz rozwoju ekonomii społecznej,
  - b) inkubację – kompleksowe wsparcie dla tworzenia i rozwoju podmiotów ekonomii społecznej w szczególności przedsiębiorstw społecznych

---

¹¹ Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS), czyli oddolność (szeroki udział społeczności lokalnej w tworzeniu i realizacji strategii), terytorialność (lokalna strategia rozwoju przygotowana dla danego, spójnego obszaru), zintegrowanie (łączenie różnych dziedzin gospodarki, współpraca różnych grup interesu), partnerstwo (lokalna grupa przygotowana dla danego, spójnego obszaru), zintegrowanie (łączenie różnych dziedzin gospodarki, współpraca różnych grup interesu), partnerstwo (lokalna grupa działania jako lokalne partnerstwo, w którym uczestniczą różne podmioty z sektora publicznego, społecznego i gospodarczego), innowacyjność (w skali lokalnej), współpraca (wymiana doświadczeń i rozpowszechnianie dobrych praktyk).

¹² Lokalne Strategie Rozwoju (LSR), spełniające wymogi wynikające z art. 32 rozporządzenia ogólnego.

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

(rozliczanych w oparciu o stawki jednostkowe¹³), w tym również poprzez przekształcenie podmiotów ekonomii społecznej w przedsiębiorstwa społeczne, wsparcie dla istniejących przedsiębiorstw społecznych w tym rozwijanie skali ich działalności rynkowej (m.in. działania zmierzające do inicjowania tworzenia nowych PES np. szkolenia; doradztwo indywidualne i grupowe, przekształcanie PES-ów w przedsiębiorstwa społeczne, tworzenie i utrzymanie miejsc pracy w PS (bezzwrotne wsparcie finansowe przyznawane w formie stawek jednostkowych określonych przez MFiPR), wsparcie realizacji indywidualnego procesu reintegracji.

c) doradztwo biznesowe – wsparcie dla istniejących przedsiębiorstw społecznych i rozwijania skali ich działalności na rynku (doradztwo prawne, biznesowe, finansowe), wsparcie dla usług oferowanych przez podmioty ekonomii społecznej.

IV. Podnoszenie potencjału partnerów społecznych i organizacji pozarządowych realizujących zadania publiczne w obszarze włączenia i integracji społecznej (np.: szkolenia, działania służące tworzeniu sieci kontaktów, działania podejmowane przez partnerów społecznych).

Tryby wyboru projektów:

Podstawowym trybem wyboru projektów będzie tryb konkurencyjny.

Główne grupy docelowe:

- podmioty ekonomii społecznej, w tym m.in. przedsiębiorstwa społeczne, podmioty o charakterze reintegracyjnym,
- jednostki samorządu terytorialnego,
- instytucje rynku pracy oraz pomocy i integracji społecznej,
- przedsiębiorcy,
- ośrodki wsparcia ekonomii społecznej (OWES),
- Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej,
- osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w tym osoby wykluczone komunikacyjnie,
- osoby biernie zawodowo,
- otoczenie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, biernych zawodowo,
- rodziny i społeczności lokalne zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym,
- społeczność romska,
- osoby opuszczające zakłady karne i więźniowie pod dozorem elektronicznym,
- osoby fizyczne oraz podmioty zainteresowane założeniem i/lub prowadzeniem działalności w sektorze ekonomii społecznej, w tym w formie przedsiębiorstwa społecznego,
- organizacje pozarządowe realizujące zadania publiczne w szczególności w obszarze włączenia i integracji społecznej,

---

¹³ Szczegółowe informacje dotyczące stawek jednostkowych znajdują się w Załączniku nr 1 do PR FES 2021-2027

- partnerzy społeczni.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

Wszystkie projekty będą realizowane z zachowaniem zasad sprzyjających podniesieniu jakości życia i zapewnienia niezależności obywateli, którzy ze względu na stan zdrowia, wiek, czy niepełnosprawność napotykają na ograniczenia w życiu codziennym. Dostępność będzie realizowana przez stosowanie zasad uniwersalnego projektowania. Warunkiem osiągnięcia trwałego rozwoju społecznego i ekonomicznego jest zapewnienie kobietom i mężczyznom równego udziału we wszystkich sferach życia społecznego bez względu na ich pochodzenie etniczne, wiek, stan zdrowia, poziom sprawności, miejsce zamieszkania, status ekonomiczny, status rodzicielski, wyznanie lub światopogląd, orientację psychoseksualną, etc. Realizacja programu będzie odbywała się zgodnie z poszanowaniem zasad równości w rozumieniu prawa wspólnotowego oraz krajowego, co będzie odzwierciedlone zarówno w procesie programowania, wdrażania, monitorowania kontroli, informacji i promocji, a także samej realizacji projektów. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn będzie to weryfikacja w oparciu o tzw. standard minimum. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności będzie ona weryfikowana przez analizę działań projektowych – czy nie dyskryminują one nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 Rozporządzenia Ogólnego.

Planowane działania na rzecz zwalczania wszelkich form dyskryminacji oraz promowania równości szans:

- na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane odpowiednie kryteria wyboru projektów w szczególności kryteria odnoszące się do przestrzegania zasady równości szans kobiet i mężczyzn i niedyskryminacji (w zakresie niepełnosprawności, wieku, płci, rasy, wyznania, orientacji seksualnej, pochodzenia etnicznego i światopoglądu).
- zawarcie w umowach o dofinansowanie klauzuli zakazującej jakiegokolwiek dyskryminacji w korzystaniu ze wsparcia przez odbiorców ostatecznych/ personel projektu.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych:

W ramach celu szczegółowego w typie przedsięwzięć II planuje się wykorzystanie instrumentu terytorialnego - Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS). Instrument ten będzie wdrażany przez Lokalne Grupy Działania (LGD).

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

W ramach niniejszego celu szczegółowego nie wyklucza się możliwości realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych ani transnarodowych. Na etapie

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

tworzenia programu operacyjnego nie zidentyfikowano konkretnych propozycji projektów wychodzących poza obszar geograficzny niniejszego programu regionalnego.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach celu szczegółowego główną formą finansowania będzie dotacja. Nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych.

2.1.9.1.2 Wskaźniki

Tabela 1: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
9	4 h	EFS+	Słabiej rozwinięte	EECO02	Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie	osoby		1 266
				EECO03	Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie	osoby		607
				EECO04	Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie	osoby		1 240
				EECO12	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie	osoby		517
				PLHCO01	Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem	podmioty		750

Tabela 2: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródła danych	Uwagi
9	4 g	EFS+	Słabiej rozwinięte	EECR 01	Liczba osób poszukujących pracy po opuszczeniu programu	osoby					Do uzupełnienia
				EECR 03	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby					Do uzupełnienia
				EECR 04	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na	osoby					Do uzupełnienia

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

					własny rachunek, po opuszczeniu programu						
				PLHL CR01	Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu programu	osoby	76%	2021	76%	CST	
				PLHC R01	Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych	sztuki	300	2021	507	CST	

2.1.9.1.3 Indykatory podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
9	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 h	153 Metody integracji z rynkiem pracy oraz powrotu na rynek pracy osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji	9 610 815
				138 Wsparcie na rzecz ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych	8 169 193

Tabela 2: Wymiar 2 - forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
9	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 h	01 Dotacja	17 780 008

Tabela 3: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
9	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 h	Do uzup.	Do uzup.

Tabela 4: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
9	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 h	07 Budowanie zdolności partnerów społecznych	Do uzup.
				08 Budowanie zdolności organizacji społeczeństwa obywatelskiego	Do uzup.
				09 Nie dotyczy	Do uzup.

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Tabela 5: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
9	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 h	02 Projekty uwzględniające kwestię równouprawnienia płci	17 780 008

2.1.9.2 Cel szczegółowy 4 (i) wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów

2.1.9.2.1 Interwencje w ramach funduszy

Utrzymująca się od dłuższego czasu niekorzystna sytuacja demograficzna związana ze starzeniem się społeczeństwa stanowi istotny problem społeczny. Dlatego ważne jest wzmocnienie dostępnych zasobów kadrowych.

Działania w ramach celu ukierunkowane będą na wsparcie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w szczególności migrantów zarobkowych. Wymaga to kompleksowych działań integracyjnych, wsparcia w celu poprawy funkcjonowania w polskim społeczeństwie, pomocy psychologicznej, aktywizacji zawodowej i usług społecznych (np.: wsparcie psychologiczne, mieszkaniowe), szkoleń z języka polskiego i z kultury polskiej. Istotne jest również zapewnienie wsparcia dla dzieci i niepracujących członków rodzin (np.: grupy wsparcia, kursy języka polskiego z zapewnieniem opieki nad dzieckiem, wsparcie w środowisku szkolnym: asystenci szkolni, tutoring, pomoc w lekcjach).

Planuje się następujące przedsięwzięcia:

- I. Usługi dla obywateli państw trzecich, które pozwolą na lepsze funkcjonowanie w polskim społeczeństwie:
  1. Wsparcie dla zatrudniania obywateli państw trzecich (szkolenia zawodowe np.: w postaci szkoleń na opiekuna osoby zależnej).
  2. Kompleksowe zintegrowane wsparcie z elementami usług społecznych, edukacji, kultury.
- II. Podnoszenie potencjału partnerów społecznych i organizacji pozarządowych realizujących zadania publiczne w szczególności w obszarze włączenia i integracji społecznej (np.: szkolenia, działania służące tworzeniu sieci kontaktów, działania podejmowane przez partnerów społecznych).

Tryby wyboru projektów:

Podstawowym trybem wyboru projektów będzie tryb konkurencyjny.

Główne grupy docelowe:

- obywatele państw trzecich (rodziny oraz ich otoczenie), w tym imigranci zarobkowi spoza UE i osoby objęte ochroną międzynarodową, w tym uchodźcy,

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

- osoby świadczące usługi na rzecz obywateli państw trzecich (jako element kompleksowego projektu),
- partnerzy społeczni,
- organizacje pozarządowe realizujące zadania publiczne w szczególności w obszarze włączenia i integracji społecznej.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

Wszystkie projekty będą realizowane z zachowaniem zasad sprzyjających podniesieniu jakości życia i zapewnienia niezależności obywateli, którzy ze względu na stan zdrowia, wiek, czy niepełnosprawność napotykać na ograniczenia w życiu codziennym. Dostępność będzie realizowana przez stosowanie zasad uniwersalnego projektowania. Warunkiem osiągnięcia trwałego rozwoju społecznego i ekonomicznego jest zapewnienie kobietom i mężczyznom równego udziału we wszystkich sferach życia społecznego bez względu na ich pochodzenie etniczne, wiek, stan zdrowia, poziom sprawności, miejsce zamieszkania, status ekonomiczny, status rodzicielski, wyznanie lub światopogląd, orientację psychoseksualną, etc. Realizacja programu będzie odbywała się zgodnie z poszanowaniem zasad równości w rozumieniu prawa wspólnotowego oraz krajowego, co będzie odzwierciedlone zarówno w procesie programowania, wdrażania, monitorowania kontroli, informacji i promocji, a także samej realizacji projektów. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn będzie to weryfikacja w oparciu o tzw. standard minimum. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności będzie ona weryfikowana przez analizę działań projektowych – czy nie dyskryminują one nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 Rozporządzenia Ogólnego.

Planowane działania na rzecz zwalczania wszelkich form dyskryminacji oraz promowania równości szans:

- na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane odpowiednie kryteria wyboru projektów w szczególności kryteria odnoszące się do przestrzegania zasady równości szans kobiet i mężczyzn i niedyskryminacji (w zakresie niepełnosprawności, wieku, płci, rasy, wyznania, orientacji seksualnej, pochodzenia etnicznego i światopoglądu).
- zawarcie w umowach o dofinansowanie klauzuli zakazującej jakiegokolwiek dyskryminacji w korzystaniu ze wsparcia przez odbiorców ostatecznych/ personel projektu.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych:

W ramach celu szczegółowego nie planuje się wykorzystania narzędzi terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

W ramach niniejszego celu szczegółowego nie wyklucza się możliwości realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych ani transnarodowych. Na etapie tworzenia programu operacyjnego nie zidentyfikowano konkretnych propozycji projektów wychodzących poza obszar geograficzny niniejszego programu regionalnego.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach celu szczegółowego główną formą finansowania będzie dotacja. Nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych.

2.1.9.2.2 Wskaźniki

Tabela 1: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
9	4 i	EFS+	Słabiej rozwinięte	EECO13	Liczba osób z krajów trzecich objętych wsparciem w programie	osoby		153
				EECO14	Liczba osób obcego pochodzenia objętych wsparciem w programie	osoby		186

Tabela 2: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródła danych	Uwagi	
9	4 i	EFS+	Słabiej rozwinięte	EECR 01	Liczba osób poszukujących pracy po opuszczeniu programu	osoby					Do uzup.	
				EECR 03	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby						Do uzup.
				EECR 04	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu	osoby						Do uzup.
				EECR 05	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, 6 miesięcy po opuszczeniu programu	osoby						Do uzup.

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

2.1.9.2.3 Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
9	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 i	157 Działania na rzecz integracji społecznej obywateli państw trzecich	691 979

Tabela 2: Wymiar 2 - forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
9	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 i	01 Dotacja	691 979

Tabela 3: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
9	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 i	33 Brak ukierunkowania terytorialnego	691 979

Tabela 4: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
9	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 i	07 Budowanie zdolności partnerów społecznych	Do uzupełnienia
				08 Budowanie zdolności organizacji społeczeństwa obywatelskiego	Do uzupełnienia
				09 Nie dotyczy	Do uzupełnienia

Tabela 5: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
9	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 i	02 Projekty uwzględniające kwestię równouprawnienia płci	691 979

2.1.9.3 Cel szczegółowy 4 (k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej

2.1.9.3.1 Interwencje w ramach funduszy

W ramach tego celu szczegółowego realizowane będą usługi społeczne i zdrowotne przyczyniające się do przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki lokalnej, czyli ich deinstytucjonalizacji. Zwiększanie dostępu do usług społecznych będzie także realizowane dzięki możliwości tworzenia centrów usług społecznych (CUS) i rozwoju dostarczanych przez nie usług. Rodzaj usług społecznych jakie będą możliwe do realizacji to min.: usługi opiekuńcze, asystenckie, usługi w środowiskowych domach samopomocy, w dziennych domach pomocy, klubach seniora, czy mieszkaniach chronionych i wspomaganych oraz adaptowalnych (terapeuta przestrzeni, doradztwo architektoniczne, dostosowanie i niezbędny remont, zakup urządzeń i wyposażenia). Wsparcie zostanie również ukierunkowane na tworzenie i funkcjonowanie placówek pobytu dziennego, w tym dziennych i rodzinnych domów pomocy dla osób starszych. Mieszkańcy placówek całodobowych będą mieli dzięki temu możliwość prowadzenia niezależnego życia w społeczności lokalnej. W celu uzupełnienia wsparcia planuje się szkolenia kadr na potrzeby świadczenia usług w społeczności lokalnej wraz z zapewnieniem dostępu do superwizji. W zakresie usług zdrowotnych realizowane będzie wsparcie procesu deinstytucjonalizacji opieki medycznej, w tym Dziennych Domów Opieki Medycznej i Dziennych Centrów Wsparcia Pamięci. W ramach celu planuje się również zwiększenie opieki długoterminowej, opieki hospicyjnej/paliatywnej, opieki psychiatrycznej. Ważnym elementem będzie też wdrażanie wypracowanych na poziomie krajowym standardów dostępności w podmiotach leczniczych. Szczegóły interwencji będą sprecyzowane w Regionalnym Planie Rozwoju Usług Społecznych (Plan Deinstytucjonalizacji), za który odpowiedzialny będzie Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej (ROPS), oraz dokumentem „*Zdrowa Przyszłość. Ramy strategiczne dla systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030 r.*” i jego załącznikami: *Strategią deinstytucjonalizacji: opieka zdrowotna nad osobami starszymi* oraz *Strategią deinstytucjonalizacji: opieka zdrowotna nad osobami z zaburzeniami psychicznymi*.

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Łączenie usług zdrowotnych i społecznych skutkować będzie wzrostem dostępności, jakości i trwałości tych usług. Przewiduje się również wsparcie dla opiekunów faktycznych osób starszych lub wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu z zakresu opieki nad tymi osobami, w tym szkolenia.

Preferowane będą projekty realizowane w partnerstwie m.in. z organizacjami pozarządowymi i podmiotami o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z instytucjami integracji i pomocy społecznej, podmiotami wykonującymi działalność leczniczą, osobami fizycznymi, prawnymi oraz jednostkami samorządu terytorialnego. W ramach celu szczegółowego (k) będzie położony nacisk na projekty przyczyniające się do wzrostu znaczenia podstawowej i/lub ambulatoryjnej opieki specjalistycznej.

W ramach celu szczegółowego planuje się następujące przedsięwzięcia:

- I. Zwiększenie dostępności usług społecznych i zdrowotnych w szczególności na rzecz osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym wsparcie procesu deinstytucjonalizacji:
  1. Zapewnienie osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu usług społecznych i/lub zdrowotnych w społeczności lokalnej/w miejscu zamieszkania przez realizację m.in.: usług opiekuńczych, zdrowotnych, usług asystencji osobistej, specjalistycznych usług opiekuńczych oraz innowacyjnych usług społecznych.
  2. Tworzenie i rozwijanie Centrów Usług Społecznych jako element działań na rzecz rozwoju usług społecznych i zdrowotnych w wymiarze lokalnym i ponadlokalnym.
  3. Szkolenia, wsparcie psychologiczne oraz organizacja opieki wytchnieniowej dla opiekunów faktycznych. Wsparcie m.in. dla tworzenia i funkcjonowania mieszkań wspomaganych/ chronionych/adaptowalnych (jako element działań w ramach kompleksowego projektu).
  4. Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadr/osób na potrzeby świadczenia usług w społeczności lokalnej.
  5. Koordynacja usług społecznych i zdrowotnych – projekty w trybie niekonkurencyjnym (ROPS/JST)/konkurencyjny (pozostałe podmioty)
  6. Wsparcie kompleksowej opieki medycznej długoterminowej, paliatywnej i hospicyjnej, w tym świadczonej dla dzieci i młodzieży.
  7. Usługi społeczne i opieka medyczna dla osób z problemami zdrowia psychicznego, w tym dla osób uzależnionych.
  8. Wdrażanie standardów dostępności w szpitalach i podmiotach podstawowej opieki zdrowotnej.
- II. Programy wczesnego wykrywania wad rozwojowych i rehabilitacji dzieci i młodzieży oraz programy zdrowotne wspierające opiekę nad matką i dzieckiem.

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

W ramach przedsięwzięcia planuje się opracowanie i realizację regionalnych programów zdrowotnych dotyczących wczesnego wykrywania wad rozwojowych i rehabilitacji u dzieci i młodzieży. Programy będą zapewniać m.in.: rehabilitację wad postawy, profilaktykę dotyczącą nadwagi i otyłości, wsparcie dla kobiet w ciąży służące zwiększeniu bezpieczeństwa ciąży, porodu i opieki poporodowej.

- III. Podnoszenie potencjału partnerów społecznych i organizacji pozarządowych realizujących zadania publiczne w szczególności w obszarze usług społecznych i zdrowotnych (np.: szkolenia, działania służące tworzeniu sieci kontaktów, działania podejmowane przez partnerów społecznych)..

Tryby wyboru projektów:

Podstawowym trybem wyboru projektów będzie tryb konkurencyjny. Planuje się również realizację projektów w trybie niekonkurencyjnym dla OPS i MOPR, PCPR. W ramach CS zaplanowano również realizację projektu strategicznego na koordynację usług społecznych i zdrowotnych na obszarze ZIT.

Główne grupy docelowe:

- osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenie, w tym rodziny i dzieci,
- pensjonariusze placówek opiekuńczych, osoby chore, niepełnosprawne i starsze (60+),
- opiekunowie faktyczni osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,
- jednostki organizacyjne pomocy społecznej (prowadzone przez JST) oraz ich pracownicy,
- rodziny korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej,
- rodziny wielodzietne, rodziny z osobami z niepełnosprawnościami,
- osoby w kryzysie bezdomności i osoby zagrożone wykluczeniem mieszkaniowym i ich otoczenie,
- obywatele państw trzecich, migranci, uchodźcy,
- inne osoby narażone na umieszczenie w instytucjach całodobowych lub przebywające w instytucjach całodobowych,
- osoby związane ze świadczeniem usług społecznych i zdrowotnych,
- dzieci i młodzieży w zakresie wsparcia leczenia chorób cywilizacyjnych,
- kobiety w ciąży i w okresie porodu,
- noworodki i dzieci w zakresie opieki poporodowej, organizacje pozarządowe realizujące zadania publiczne w szczególności w obszarze usług społecznych i zdrowotnych,
- partnerzy społeczni.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

Wszystkie projekty będą realizowane z zachowaniem zasad sprzyjających podniesieniu jakości życia i zapewnienia niezależności obywateli, którzy ze względu na stan zdrowia, wiek, czy niepełnosprawność napotykać na ograniczenia w życiu codziennym. Dostępność będzie realizowana przez stosowanie zasad uniwersalnego projektowania. Warunkiem osiągnięcia trwałego rozwoju społecznego i ekonomicznego jest zapewnienie kobietom i mężczyznom równego udziału we wszystkich sferach życia społecznego bez względu na ich pochodzenie etniczne, wiek, stan zdrowia, poziom sprawności, miejsce zamieszkania, status ekonomiczny, status rodzicielski, wyznanie lub światopogląd, orientację psychoseksualną, etc. Realizacja programu będzie odbywała się zgodnie z poszanowaniem zasad równości w rozumieniu prawa wspólnotowego oraz krajowego, co będzie odzwierciedlone zarówno w procesie programowania, wdrażania, monitorowania kontroli, informacji i promocji, a także samej realizacji projektów. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn będzie to weryfikacja w oparciu o tzw. standard minimum. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności będzie ona weryfikowana przez analizę działań projektowych – czy nie dyskryminują one nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 Rozporządzenia Ogólnego.

Planowane działania na rzecz zwalczania wszelkich form dyskryminacji oraz promowania równości szans:

- na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane odpowiednie kryteria wyboru projektów w szczególności kryteria odnoszące się do przestrzegania zasady równości szans kobiet i mężczyzn i niedyskryminacji (w zakresie niepełnosprawności, wieku, płci, rasy, wyznania, orientacji seksualnej, pochodzenia etnicznego i światopoglądu).
- zawarcie w umowach o dofinansowanie klauzuli zakazującej jakiegokolwiek dyskryminacji w korzystaniu ze wsparcia przez odbiorców ostatecznych/personel projektu.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych:

W ramach celu szczegółowego nie planuje się wykorzystania narzędzi terytorialnych. Przewiduje się jednak możliwość zastosowania preferencji dla projektów realizowanych na terenach Obszarów Strategicznej Interwencji, z uwzględnieniem ZIT.

Delimitacja obszarów strategicznej interwencji (OSI) w województwie świętokrzyskim wymagała połączenia dwóch podejść, tj. krajowego, wynikającego z polityki regionalnej rządu wyrażonej w KSRR 2030 oraz regionalnego, wynikającego ze Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+. Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) to terytoria, charakteryzujące się niekorzystnymi zjawiskami w sferze

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

społecznej, ekonomicznej, zdrowotnej, wymagające interwencji nakierowanej na przełamanie barier rozwojowych.

W ramach celu szczegółowego (k) preferowane będą działania realizowane na Obszarach Strategicznej Interwencji ze szczególnym uwzględnieniem dostępu do usług społecznych na obszarach funkcjonalnych miasto – wieś. Ponadto zróżnicowany terytorialnie dostęp do usług społecznych, w tym zdrowotnych, zostanie wsparty m.in. przez osadzenie usług opiekuńczych w środowisku lokalnym (deinstytucjonalizacja), wzmocnienie roli podstawowej opieki zdrowotnej oraz poprawę dostępności usług społecznych i zdrowotnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

W ramach niniejszego celu szczegółowego nie wyklucza się możliwości realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych ani transnarodowych. Na etapie tworzenia programu operacyjnego nie zidentyfikowano konkretnych propozycji projektów wychodzących poza obszar geograficzny niniejszego programu regionalnego.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach celu szczegółowego główną formą finansowania będzie dotacja. Nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych.

2.1.9.3.2 Wskaźniki

Tabela 1: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
9	4 k	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLKCO02	Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie	osoby		13 424
				PLKCO01	Liczba podmiotów wykonujących działalność leczniczą objętych w projekcie wsparciem w zakresie poprawy dostępności zgodnie ze standardem dostępności	podmioty		19
				PLDKCO02	Liczba wdrożonych programów polityki zdrowotnej	sztuki		Do uzup.
				PLDKCO01	Liczba osób objętych programem polityki zdrowotnej	osoby		Do uzup.
				PLKCO03	Liczba opiekunów faktycznych/nieformalnych objętych wsparciem w programie	osoby		2 014

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Tabela 2: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
9	4 k	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLKC R02	Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej	sztuki	2 106	2021	3 726	CST	Do uzup.
				PLKC R03	Liczba podmiotów, które rozszerzyły ofertę wsparcia lub podniosły jakość oferowanych usług	podmioty	10	2021	19	CST	
				PLKC R04	Liczba osób świadczących usługi w społeczności lokalnej dzięki wsparciu w programie	osoby	0	2021	470	CST	
				PLKC R05	Liczba osób, które opuściły opiekę instytucjonalną dzięki wsparciu w programie	osoby	-	-	-		Wskaźnik podlega jednemu monitorowaniu
				PLKC R01	Liczba podmiotów wykonujących działalność leczniczą, które poprawiły dostępność zgodnie ze standardem dostępności	podmioty	0	2021	85%	CST	

2.1.9.3.3 Indykatywny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
9	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 k	158 Działania w celu zwiększenia równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości trwałych i przystępnych cenowo usług	62 494 366
				160 Działania na rzecz poprawy dostępności, efektywności i odporności systemów opieki zdrowotnej (z wyłączeniem infrastruktury)	3 000 000
				161 Działania na rzecz poprawy dostępu do opieki długoterminowej (z wyłączeniem infrastruktury)	6 399 000

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Tabela 2: Wymiar 2 - forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
9	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 k	01 Dotacje	71 893 366

Tabela 3: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
9	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 k	Do uzupełnienia	

Tabela 4: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
9	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 k	07 Budowanie zdolności partnerów społecznych	Do uzupełnienia
				08 Budowanie zdolności organizacji społeczeństwa obywatelskiego	Do uzupełnienia
				09 Nie dotyczy	Do uzupełnienia

Tabela 5: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
9	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 k	02 Projekty uwzględniające kwestię równouprawnienia płci	71 893 366

2.1.9.4 Cel szczegółowy 4 (I) wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci.

2.1.9.4.1 Interwencje w ramach funduszy

Mimo spadku liczby osób, którym przyznano świadczenia w ramach pomocy społecznej, nadal utrzymuje się tendencja świadcząca o istnieniu bardzo dużej grupy osób, która długotrwale z niej korzysta. Szczegóły interwencji będą sprecyzowane w Regionalnym Planie Rozwoju Usług Społecznych (Plan Deinstytucjonalizacji), za który odpowiedzialny będzie Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej (ROPS).

Grupami społecznymi podatnymi na wykluczenie społeczne są m.in.: dzieci i młodzież ze środowisk zaniedbanych, dzieci wychowujące się poza rodziną, kobiety samotnie wychowujące dzieci, osoby uzależnione od substancji psychoaktywnych, osoby z niepełnosprawnościami i bezdomni.

W celu szczegółowym zaplanowano realizację szerokiego zakresu usług wsparcia rodziny. Działania mają na celu wsparcie procesu deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej, w tym szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, jak również realizację usług na rzecz rodzin wychowujących dzieci. Planowane działania, będą przyczyniały się m. in.: do minimalizowania ryzyka umieszczenia dziecka w opiece zastępczej (wsparcie dla asystentów rodziny, poradnictwo terapeutyczne). Planuje się realizację usług w zakresie przeciwdziałania przemocy, w tym przemocy w rodzinie. W ramach programu przewiduje się również wsparcie adresowane do dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych lub mających trudną sytuację majątkową, przez objęcie ich m.in. działaniami wychowawczymi, opiekuńczymi, edukacyjnymi, profilaktycznymi np. w ramach placówek wsparcia dziennego. Osoby bezdomne i zagrożone bezdomnością to grupa, która doświadcza jednej z najbardziej skrajnych form wykluczenia społecznego, dlatego ważne jest, aby oferowane jej wsparcie było kompleksowe i zindywidualizowane. Wsparcie to będzie realizowane w szerokim zakresie począwszy od sfery społecznej, psychologicznej i zawodowej a skończywszy na zdrowotnej, socjalno-bytowej i mieszkaniowej.

W ramach celu szczegółowego planuje się wsparcie osób w kryzysie bezdomności, rodziny oraz wsparcie procesu deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej, w szczególności:

1. Wsparcie na rzecz prawidłowego funkcjonowania rodziny (w szczególności działania asystenta rodziny, poradnictwo dla rodzin, powoływanie rodzin wspierających, przeciwdziałanie przemocy, w tym wsparcie rodziny w ramach interwencji kryzysowej).
2. Wspieranie tworzenia i działalności placówek wsparcia dziennego.
3. Działania na rzecz rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
4. Wspieranie rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej, w tym wsparcie rodziców i wychowanków pieczy zastępczej.
5. Kompleksowe wsparcie osób usamodzielnianych i opuszczających pieczę zastępczą oraz inne instytucje opieki całodobowej, w których przebywają dzieci i młodzież (np. mieszkania chronione/wspomagane).
6. Podniesienie kwalifikacji i kompetencji pracowników działających na rzecz wsparcia rodziny, w tym asystentów rodziny, koordynatorów pieczy zastępczej.
7. Wsparcie m.in. dla tworzenia i funkcjonowania mieszkań wspomaganych/chronionych/adaptowalnych (jako element działań w ramach kompleksowego projektu) oraz innych rozwiązań łączących wsparcie społeczne i mieszkaniowe dla osób w kryzysie bezdomności.

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

8. Usługi dla osób w kryzysie bezdomności i zagrożonych wykluczeniem mieszkaniowym, w tym wsparcie usług środowiskowych skierowanych do osób w kryzysie bezdomności.
9. Aktywizacja społeczna osób najbardziej zagrożonych wykluczeniem społecznym.
10. Podnoszenie potencjału partnerów społecznych i organizacji pozarządowych realizujących zadania publiczne w szczególności w obszarze usług społecznych (np.: szkolenia, działania służące tworzeniu sieci kontaktów, działania podejmowane przez partnerów społecznych).

Tryby wyboru projektów:

Podstawowym trybem wyboru projektów będzie tryb konkurencyjny. Planuje się również realizację projektów w trybie niekonkurencyjnym dla OPS i MOPR, PCPR.

Główne grupy docelowe:

- osoby najbardziej zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenie, w tym rodziny i dzieci,
- osoby funkcjonujące w ramach rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- osoby usamodzielniane,
- osoby opuszczające pieczę zastępczą i inne rodzaje instytucji całodobowych, w których przebywają dzieci i młodzież,
- rodzice biologiczni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- rodziny przeżywające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- opiekunowie faktyczni osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,
- jednostki organizacyjne pomocy społecznej (prowadzone przez JST) oraz ich pracownicy,
- rodziny korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej,
- dzieci pozbawione opieki rodzicielskiej,
- rodziny wielodzietne, rodziny z osobami z niepełnosprawnościami,
- ofiary przemocy, w tym przemocy w rodzinie,
- osoby świadczące usługi m.in dla ofiar przemocy, osób w kryzysie bezdomności,
- osoby w kryzysie bezdomności i zagrożone wykluczeniem mieszkaniowym, ich otoczenie,
- partnerzy społeczni,
- organizacje pozarządowe realizujące zadania publiczne w szczególności w obszarze usług społecznych.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

Wszystkie projekty będą realizowane z zachowaniem zasad sprzyjających podniesieniu jakości życia i zapewnienia niezależności obywateli, którzy ze względu na stan zdrowia, wiek, czy niepełnosprawność napotykają na ograniczenia w życiu codziennym. Dostępność będzie realizowana przez stosowanie zasad uniwersalnego projektowania. Warunkiem osiągnięcia trwałego rozwoju społecznego i ekonomicznego jest zapewnienie kobietom i mężczyznom równego udziału we wszystkich sferach życia społecznego bez względu na ich pochodzenie etniczne, wiek, stan zdrowia, poziom sprawności, miejsce zamieszkania, status ekonomiczny, status rodzicielski, wyznanie lub światopogląd, orientację psychoseksualną, etc. Realizacja programu będzie odbywała się zgodnie z poszanowaniem zasad równości w rozumieniu prawa wspólnotowego oraz krajowego, co będzie odzwierciedlone zarówno w procesie programowania, wdrażania, monitorowania kontroli, informacji i promocji, a także samej realizacji projektów. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn będzie to weryfikacja w oparciu o tzw. standard minimum. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności będzie ona weryfikowana przez analizę działań projektowych – czy nie dyskryminują one nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 Rozporządzenia Ogólnego.

Planowane działania na rzecz zwalczania wszelkich form dyskryminacji oraz promowania równości szans:

- na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane odpowiednie kryteria wyboru projektów w szczególności kryteria odnoszące się do przestrzegania zasady równości szans kobiet i mężczyzn i niedyskryminacji (w zakresie niepełnosprawności, wieku, płci, rasy, wyznania, orientacji seksualnej, pochodzenia etnicznego i światopoglądu).
- zawarcie w umowach o dofinansowanie klauzuli zakazującej jakiegokolwiek dyskryminacji w korzystaniu ze wsparcia przez odbiorców ostatecznych/personel projektu.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych:

W ramach celu szczegółowego nie planuje się wykorzystania narzędzi terytorialnych. Przewiduje się jednak możliwość zastosowania preferencji dla projektów realizowanych na terenach Obszarów Strategicznej Interwencji.

Delimitacja obszarów strategicznej interwencji (OSI) w województwie świętokrzyskim wymagała połączenia dwóch podejść, tj. krajowego, wynikającego z polityki regionalnej rządu wyrażonej w KSRR 2030 oraz regionalnego, wynikającego ze Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+. Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) to terytoria, charakteryzujące się niekorzystnymi zjawiskami w sferze

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

społecznej, ekonomicznej, zdrowotnej, wymagające interwencji nakierowanej na przełamanie barier rozwojowych.

W ramach celu szczegółowego (I) preferowane będą działania na obszarach strategicznej interwencji ze szczególnym uwzględnieniem dostępu do usług społecznych na obszarach funkcjonalnych miasto – wieś. Ponadto zróżnicowany terytorialnie dostęp do usług społecznych zostanie wsparty m.in. przez osadzenie usług społecznych, w tym opiekuńczych w środowisku lokalnym (deinstytucjonalizacja).

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

W ramach niniejszego celu szczegółowego nie wyklucza się możliwości realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych ani transnarodowych. Na etapie tworzenia programu operacyjnego nie zidentyfikowano konkretnych propozycji projektów wychodzących poza obszar geograficzny niniejszego programu regionalnego..

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach celu szczegółowego główną formą finansowania będzie dotacja. Nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych.

2.1.9.4.2 Wskaźniki

Tabela 1: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
9	4 I	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLLC001	Liczba osób objętych usługami w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej	osoby		11 565
				EECO16	Liczba osób bezdomnych lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań, objętych wsparciem w programie	osoby		Do uzup.

Tabela 2: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródła danych	Uwagi
9	4 I	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLLC R02	Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług wspierania rodziny i pieczy zastępczej istniejących po	sztuki	4 028	2021	3 575	CST	

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

					zakończeniu projektu						
				PLLC R02	Liczba dzieci i młodzieży, które opuściły opiekę instytucjonalną dzięki wsparciu w programie	osoby					Do uzup.
				PLHL CR01	Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu programu	osoby					Do uzup.

2.1.9.4.3 Indykatory podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMR)

Tabela 1: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
9	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 I	159 Działania na rzecz poprawy świadczenia usług w zakresie opieki rodzinnej i środowiskowej	20 182 711
				163 Promowanie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci	1 955 466

Tabela 2: Wymiar 2 - forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
9	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 I	01 Dotacja	22 138 177

Tabela 3: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
9	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 I	Do uzupełnienia	Do uzupełnienia

Tabela 4: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
9	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 I	07 Budowanie zdolności partnerów społecznych	Do uzupełnienia
				08 Budowanie zdolności organizacji społeczeństwa obywatelskiego	Do uzupełnienia
				09 Nie dotyczy	Do uzupełnienia

Tabela 5: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
9	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 I	02 Projekty uwzględniające kwestię równouprawnienia płci	22 138 177

2.1.10 Priorytet 10. Aktywni na rynku pracy

2.1.10.1 Cel szczegółowy 4 (a) poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej

2.1.10.1.1 Interwencje w ramach funduszy

W celu szczegółowym przewidziano kompleksową aktywizację zawodową osób bezrobotnych mającą na celu ich powrót na rynek pracy. Szczególny nacisk położony zostanie na wsparcie osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, w tym osób młodych, do których ofertę wsparcia skieruje także OHP. Oddzielną grupą w ramach tego celu szczegółowego są osoby ubogie pracujące oraz zatrudnione na umowach cywilnoprawnych, które dzięki udzielonej pomocy poprawią swój status na rynku pracy.

I. Realizacja przez PUP/MUP instrumentów i usług rynku pracy, określonych w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. *o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy / ustawie o wspieraniu zatrudnienia* oraz aktów wykonawczych.

Działania prowadzone przez PUP/MUP będą rozliczane wyłącznie w oparciu o stawkę jednostkową¹⁴ opracowaną przez IK EFS.

II. Kompleksowa aktywizacja zawodowa osób młodych w ramach projektów OHP, obejmująca instrumenty i usługi rynku pracy wynikające z ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy / ustawy o wspieraniu zatrudnienia oraz aktów wykonawczych.

III. Wsparcie mające na celu poprawę sytuacji na rynku pracy osób ubogich pracujących oraz osób zatrudnionych na umowach cywilnoprawnych, obejmujące w szczególności:

1. Diagnozowanie potrzeb szkoleniowych i możliwości doskonalenia zawodowego w regionie przez zastosowanie Indywidualnych Planów Działania.

¹⁴ Szczegółowe informacje dotyczące stawek jednostkowych znajdują się w Załączniku nr 1 do PR FES 2021-2027

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

2. Realizacja programów obejmujących jedną lub kilka z następujących form wsparcia:

- poradnictwo zawodowe / psychologiczne,
- szkolenia/kursy prowadzące do podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych i/lub nabycia nowych umiejętności,
- studia podyplomowe,
- pośrednictwo pracy,
- refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy,
- dodatkowe wsparcie w zależności od zidentyfikowanych potrzeb (np. konsultacje lekarskie, wsparcie trenera personalnego, poradnictwo prawne, itp.).

Tryb wyboru projektów:

Podstawowym trybem wyboru projektów będzie tryb niekonkurencyjny skierowany do podmiotów Publicznych Służb Zatrudnienia oraz Ochotniczych Hufców Pracy z terenu województwa świętokrzyskiego (interwencja nr I i II). Działania tych podmiotów będą realizowane ze środków Funduszu Pracy. W trybie konkurencyjnym projekty będą mogły być składane przez inne niż publiczne instytucje rynku pracy, realizujące działania skierowane do osób pracujących (interwencja nr III).

Główne grupy docelowe:

1. Osoby bezrobotne znajdujące się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy:

- osoby młode do 29 roku życia
- osoby po 55 roku życia,
- kobiety,
- osoby z niepełnosprawnościami,
- osoby długotrwale bezrobotne,
- osoby z niskimi kwalifikacjami zawodowymi, bez kwalifikacji,
- osoby sprawujące opiekę nad osobą potrzebującą wsparcia w codziennym funkcjonowaniu oraz powracające na rynek pracy po zakończonym okresie sprawowania opieki.

2. Bezrobotni mężczyźni w wieku 30-55 lata.

3. Osoby pracujące, tj. ubodzy pracujący, osoby zatrudnione na umowach cywilno-prawnych, osoby odchodzące z rolnictwa i ich rodziny.

4. Reemigranci i imigranci.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

Wszystkie projekty będą realizowane z zachowaniem zasad sprzyjających podniesieniu jakości życia i zapewnienia niezależności obywateli, którzy ze względu na stan zdrowia, wiek, czy niepełnosprawność napotykać na ograniczenia w życiu

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

codziennym. Dostępność będzie realizowana przez stosowanie zasad uniwersalnego projektowania. Warunkiem osiągnięcia trwałego rozwoju społecznego i ekonomicznego jest zapewnienie kobietom i mężczyznom równego udziału we wszystkich sferach życia społecznego bez względu na ich pochodzenie etniczne, wiek, stan zdrowia, poziom sprawności, miejsce zamieszkania, status ekonomiczny, status rodzicielski, wyznanie lub światopogląd, orientację psychoseksualną, etc. Realizacja programu będzie odbywała się zgodnie z poszanowaniem zasad równości w rozumieniu prawa wspólnotowego oraz krajowego, co będzie odzwierciedlone zarówno w procesie programowania, wdrażania, monitorowania kontroli, informacji i promocji, a także samej realizacji projektów. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn będzie to weryfikacja w oparciu o tzw. standard minimum. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności będzie ona weryfikowana przez analizę działań projektowych – czy nie dyskryminują one nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 Rozporządzenia Ogólnego.

Planowane działania na rzecz zwalczania wszelkich form dyskryminacji oraz promowania równości szans:

- na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane odpowiednie kryteria wyboru projektów w szczególności kryteria odnoszące się do przestrzegania zasady równości szans kobiet i mężczyzn i niedyskryminacji (w zakresie niepełnosprawności, wieku, płci, rasy, wyznania, orientacji seksualnej, pochodzenia etnicznego i światopoglądu).
- zawarcie w umowach o dofinansowanie klauzuli zakazującej jakiegokolwiek dyskryminacji w korzystaniu ze wsparcia przez odbiorców ostatecznych/ personel projektu.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych:

W ramach celu szczegółowego nie planuje się wykorzystania narzędzi terytorialnych. Przewiduje się jednak możliwość zastosowania preferencji dla projektów realizowanych na terenach Obszarów Strategicznej Interwencji w ramach typu III.

Delimitacja obszarów strategicznej interwencji (OSI) w województwie świętokrzyskim wymagała połączenia dwóch podejść, tj. krajowego, wynikającego z polityki regionalnej rządu wyrażonej w KSRR 2030 oraz regionalnego, wynikającego ze Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+. Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) to terytoria, charakteryzujące się niekorzystnymi zjawiskami w sferze społecznej, ekonomicznej, zdrowotnej, wymagające interwencji nakierowanej na przełamanie barier rozwojowych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

W ramach niniejszego celu szczegółowego nie wyklucza się możliwości realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych ani transnarodowych. Na etapie

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

tworzenia programu operacyjnego nie zidentyfikowano konkretnych propozycji projektów wychodzących poza obszar geograficzny niniejszego programu regionalnego..

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach celu szczegółowego główną formą finansowania jest dotacja. Nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. W projektach MUP/ PUP możliwe jest otrzymanie bezzwrotnych środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

2.1.10.1.2 Wskaźniki

Tabela 1: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
10	4 a	EFS+	Słabiej rozwinięte	EECO02	Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie	osoby		Do uzup.
				EECO03	Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie	osoby		Do uzup.
				EECO05	Liczba osób pracujących łącznie z pracującymi na własny rachunek objętych wsparciem w programie	osoby		Do uzup.
				EECO08	Liczba osób w wieku 55 lat i więcej objętych wsparciem w programie	osoby		Do uzup.
				EECO07	Liczba osób w wieku 18 – 29 lat objętych wsparciem w programie	osoby		Do uzup.
				EECO12	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie	osoby		Do uzup.
				PLACO01	Liczba osób, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie	osoby		Do uzup.

Tabela 2: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródła danych	Uwagi
-----------	-----------------	---------	-------------------	--------------------	----------	-----------------	----------------------------	-----------------	--------------------	---------------	-------

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

							odniesienia				
10	4 a	EFS+	Słabiej rozwinięte	EECR 02	Liczba osób, które podjęły kształcenie lub szkolenie po opuszczeniu programu	osoby					Do uzup.
				EECR 03	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby				Do uzup.	
				EECR 04	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu	osoby				Do uzup.	

2.1.10.1.3 Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMR)

Tabela 1: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
10	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 a	134 Działania na rzecz poprawy dostępu do zatrudnienia	Do uzupełnienia
				136 Wsparcie szczególne na rzecz zatrudnienia ludzi młodych i integracji społeczno-gospodarczej ludzi młodych	Do uzupełnienia

Tabela 2: Wymiar 2 - forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
10	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 a	01 Dotacja	Do uzupełnienia

Tabela 3: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
10	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 a	33 Brak ukierunkowania terytorialnego	Do uzupełnienia

Tabela 4: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

10	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 a	09 Nie dotyczy	Do uzupełnienia
----	------	--------------------	-----	----------------	-----------------

Tabela 5: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
10	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 a	02 Projekty uwzględniające kwestię równouprawnienia płci	Do uzupełnienia

2.1.10.2 Cel szczegółowy 4 (b) modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy

2.1.10.2.1 Interwencje w ramach funduszy

W celu szczegółowym planuje się położenie nacisku na podnoszenie kwalifikacji i umiejętności kadr publicznych służb zatrudnienia oraz innych instytucji rynku pracy. Tylko systematyczne inwestowanie w rozwój kadr PSZ zapewni, że świadczona przez nie pomoc osobom pozostającym bez zatrudnienia, czy poszukującym pracy na europejskim rynku pracy, będzie efektywna i skuteczna.

I. Rozwój umiejętności pracowników PSZ i innych instytucji rynku pracy:

1. Szkolenia służące nabyciu lub podniesieniu kwalifikacji/umiejętności zawodowych przez pracowników Publicznych Służb Zatrudnienia województwa świętokrzyskiego mających bezpośredni kontakt z klientem.
2. Szkolenia/warsztaty dla pracowników PSZ świadczących usługi w ramach sieci EURES mające na celu podniesienie ich kwalifikacji/umiejętności w tym zakresie.
3. Szkolenia/warsztaty dla innych pracowników innych instytucji rynku pracy wynikające z potrzeb regionalnego/lokalnego rynku pracy.

Tryb wyboru projektów:

Podstawowym trybem wyboru projektów jest tryb konkurencyjny. Możliwa jest również realizacja działań przez Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach w ramach projektu własnego (tryb niekonkurencyjny).

Główne grupy docelowe:

- pracownicy Wojewódzkiego Urzędu Pracy, Miejskiego Urzędu Pracy i powiatowych urzędów pracy województwa świętokrzyskiego, a także innych instytucji rynku pracy.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

Wszystkie projekty będą realizowane z zachowaniem zasad sprzyjających podniesieniu jakości życia i zapewnienia niezależności obywateli, którzy ze względu na stan zdrowia, wiek, czy niepełnosprawność napotykają na ograniczenia w życiu codziennym. Dostępność będzie realizowana przez stosowanie zasad uniwersalnego projektowania. Warunkiem osiągnięcia trwałego rozwoju społecznego i ekonomicznego jest zapewnienie kobietom i mężczyznom równego udziału we wszystkich sferach życia społecznego bez względu na ich pochodzenie etniczne, wiek, stan zdrowia, poziom sprawności, miejsce zamieszkania, status ekonomiczny, status rodzicielski, wyznanie lub światopogląd, orientację psychoseksualną, etc. Realizacja programu będzie odbywała się zgodnie z poszanowaniem zasad równości w rozumieniu prawa wspólnotowego oraz krajowego, co będzie odzwierciedlone zarówno w procesie programowania, wdrażania, monitorowania kontroli, informacji i promocji, a także samej realizacji projektów. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn będzie to weryfikacja w oparciu o tzw. standard minimum. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności będzie ona weryfikowana przez analizę działań projektowych – czy nie dyskryminują one nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 Rozporządzenia Ogólnego.

Planowane działania na rzecz zwalczania wszelkich form dyskryminacji oraz promowania równości szans:

- na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane odpowiednie kryteria wyboru projektów w szczególności kryteria odnoszące się do przestrzegania zasady równości szans kobiet i mężczyzn i niedyskryminacji (w zakresie niepełnosprawności, wieku, płci, rasy, wyznania, orientacji seksualnej, pochodzenia etnicznego i światopoglądu).
- zawarcie w umowach o dofinansowanie klauzuli zakazującej jakiegokolwiek dyskryminacji w korzystaniu ze wsparcia przez odbiorców ostatecznych/ personel projektu.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych:

W ramach celu szczegółowego nie planuje się wykorzystania narzędzi terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

W ramach niniejszego celu szczegółowego nie wyklucza się możliwości realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych ani transnarodowych. Na etapie tworzenia programu operacyjnego nie zidentyfikowano konkretnych propozycji projektów wychodzących poza obszar geograficzny niniejszego programu regionalnego.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych:

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

W ramach celu szczegółowego główną formą finansowania będzie dotacja. Nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych.

2.1.10.2.2 Wskaźniki

Tabela 1: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
10	4 b	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLBCO01	Liczba pracowników instytucji rynku pracy objętych wsparciem w programie	osoby		Do uzup.

Tabela 2: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródła danych	Uwagi
10	4 b	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLBCR01	Liczba pracowników instytucji rynku pracy, którzy uzyskali kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby					Do uzup.

2.1.10.2.3 Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
10	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 b	139 Działania na rzecz modernizacji i wzmocnienia instytucji i służb rynku pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i dopasowanej do potrzeb pomocy	Do uzupełnienia

Tabela 2: Wymiar 2 - forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
10	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 b	01 Dotacja	Do uzupełnienia

Tabela 3: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
---------------	---------	-------------------	-----------------	-----	---------------

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

10	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 b	33 Brak ukierunkowania terytorialnego	Do uzupełnienia
----	------	--------------------	-----	---------------------------------------	-----------------

Tabela 4: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
10	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 b	09 Nie dotyczy	Do uzupełnienia

Tabela 5: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
10	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 b	02 Projekty uwzględniające kwestię równouprawnienia płci	Do uzupełnienia

2.1.10.3 Cel szczegółowy 4 (d) wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia

2.1.10.3.1 Interwencje w ramach funduszy

W ramach celu szczegółowego realizowane będzie wsparcie w postaci usług rozwojowych dla przedsiębiorstw i innych pracodawców zgodne z ich zidentyfikowanymi potrzebami. Podmioty te będą mogły podnosić kwalifikacje / umiejętności swoich pracowników, a zastosowany system popytowy pozwoli na skorzystanie ze wsparcia w zakresie wynikającym z ich faktycznych potrzeb. Oddzielny wachlarz wsparcia skierowany zostanie do osób zagrożonych utratą pracy, przewidzianych do zwolnienia lub zwolnionych z przyczyn nie dotyczących pracowników oraz osób odchodzących z rolnictwa. Możliwość zastosowania rozwiązań w ramach outplacementu (grupowego lub indywidualnego) ułatwi pracownikom płynne przejście do innej formy aktywności zawodowej i uchroni przed stanem długotrwałego bezrobocia.

- I. Wspieranie procesów adaptacyjnych w przedsiębiorstwach i innych podmiotach, w ramach PSF. W ramach tego typu przedsięwzięć pracodawcy oraz ich pracownicy będą mogli realizować usługi dostępne w Bazie Usług Rozwojowych (BUR), w tym:
  1. Usługi rozwojowe dla pracodawców obejmujące np. doradztwo biznesowe, mentoring, asystę w prowadzeniu działalności gospodarczej.
  2. Usługi rozwojowe dla pracowników wspierające rozwój i dostosowywanie kwalifikacji i umiejętności, zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami pracodawców (np. ogólne i specjalistyczne szkolenia).

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

II. Outplacement dla pracowników zagrożonych zwolnieniem, przewidzianych do zwolnienia lub zwolnionych z przyczyn nie dotyczących pracownika oraz osób odchodzących z rolnictwa obejmujący:

1. Identyfikację potrzeb osób pozostających bez zatrudnienia / zagrożonych zwolnieniem / odchodzących z rolnictwa oraz diagnozowanie potrzeb szkoleniowych i możliwości doskonalenia zawodowego w regionie przez zastosowanie Indywidualnych Planów Działania.
2. Realizację programów aktywizacji zawodowej obejmujących jedną lub kilka z następujących form wsparcia:
  - poradnictwo zawodowe / psychologiczne / psychoterapeutyczne,
  - szkolenia/kursy prowadzące do podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych i/lub nabycia nowych umiejętności,
  - staże / praktyki zawodowe,
  - subsydiowanie zatrudnienia,
  - pośrednictwo pracy,
  - refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy,
  - dodatkowe wsparcie w zależności od zidentyfikowanych potrzeb (np. konsultacje lekarskie, wsparcie trenera personalnego, poradnictwo prawne, itp.).
3. Finansowanie alternatywnych i elastycznych form zatrudnienia w przypadku konieczności ograniczenia pracy stacjonarnej, np. w związku z wystąpieniem epidemii (w tym m.in. środki na utworzenie stanowiska w formie pracy zdalnej)¹⁵.
4. Zatrudnienie wspomagane dla osób z niepełnosprawnościami.
5. Jednorazowy dodatek relokacyjny dla osoby, która uzyskała zatrudnienie z przeznaczeniem na pokrycie kosztów dojazdu i/lub zakwaterowania w początkowym okresie zatrudnienia.

Tryb wyboru projektów:

Dla naborów dotyczących wspierania procesów adaptacyjnych w ramach PSF zastosowanie ma tryb konkurencyjny – wybór Operatora/ów do realizacji Podmiotowego Systemu Finansowania usług rozwojowych na terenie województwa świętokrzyskiego. W przypadku wsparcia outplacementowego planuje się jego wdrażanie w ramach projektu własnego WUP.

---

¹⁵ W ramach elastycznych form zatrudnienia będą realizowane działania z zachowaniem demarkacji wsparcia aby zapobiec podwójnemu finansowaniu tych samych wydatków (KPO-PR).

Główne grupy docelowe:

1. Pracodawcy oraz ich pracownicy, w szczególności:
  - osoby powyżej 55 roku życia,
  - osoby o niskich kwalifikacjach.
2. Osoby zagrożone utratą pracy, przewidziane do zwolnienia lub zwolnione z przyczyn niedotyczących pracownika oraz osoby odchodzące z rolnictwa.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

Wszystkie projekty będą realizowane z zachowaniem zasad sprzyjających podniesieniu jakości życia i zapewnienia niezależności obywateli, którzy ze względu na stan zdrowia, wiek, czy niepełnosprawność napotykać na ograniczenia w życiu codziennym. Dostępność będzie realizowana przez stosowanie zasad uniwersalnego projektowania. Warunkiem osiągnięcia trwałego rozwoju społecznego i ekonomicznego jest zapewnienie kobietom i mężczyznom równego udziału we wszystkich sferach życia społecznego bez względu na ich pochodzenie etniczne, wiek, stan zdrowia, poziom sprawności, miejsce zamieszkania, status ekonomiczny, status rodzicielski, wyznanie lub światopogląd, orientację psychoseksualną, etc. Realizacja programu będzie odbywała się zgodnie z poszanowaniem zasad równości w rozumieniu prawa wspólnotowego oraz krajowego, co będzie odzwierciedlone zarówno w procesie programowania, wdrażania, monitorowania kontroli, informacji i promocji, a także samej realizacji projektów. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn będzie to weryfikacja w oparciu o tzw. standard minimum. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności będzie ona weryfikowana przez analizę działań projektowych – czy nie dyskryminują one nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 Rozporządzenia Ogólnego.

Planowane działania na rzecz zwalczania wszelkich form dyskryminacji oraz promowania równości szans:

- na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane odpowiednie kryteria wyboru projektów w szczególności kryteria odnoszące się do przestrzegania zasady równości szans kobiet i mężczyzn i niedyskryminacji (w zakresie niepełnosprawności, wieku, płci, rasy, wyznania, orientacji seksualnej, pochodzenia etnicznego i światopoglądu).
- zawarcie w umowach o dofinansowanie klauzuli zakazującej jakiegokolwiek dyskryminacji w korzystaniu ze wsparcia przez odbiorców ostatecznych/ personel projektu.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych:

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

W ramach celu szczegółowego nie planuje się wykorzystania narzędzi terytorialnych. Przewiduje się jednak możliwość zastosowania preferencji dla grup docelowych z Obszarów Strategicznej Interwencji.

Delimitacja obszarów strategicznej interwencji (OSI) w województwie świętokrzyskim wymagała połączenia dwóch podejść, tj. krajowego, wynikającego z polityki regionalnej rządu wyrażonej w KSRR 2030 oraz regionalnego, wynikającego ze Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+. Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) to terytoria, charakteryzujące się niekorzystnymi zjawiskami w sferze społecznej, ekonomicznej, zdrowotnej, wymagające interwencji nakierowanej na przełamanie barier rozwojowych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

W ramach niniejszego celu szczegółowego nie wyklucza się możliwości realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych ani transnarodowych. Na etapie tworzenia programu operacyjnego nie zidentyfikowano konkretnych propozycji projektów wychodzących poza obszar geograficzny niniejszego programu regionalnego.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach celu szczegółowego główną formą finansowania będzie dotacja. Nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych.

2.1.10.3.2 Wskaźniki

Tabela 1: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
10	4 d	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLDC R01	Liczba pracowników, którzy uzyskali kwalifikacje w wyniku uczestnictwa w usłudze rozwojowej	osoby		Do uzup.
				PLDC R02	Liczba osób, które w wyniku realizacji wsparcia z zakresu outplacementu/adaptacji środowiska pracy/elastycznych form zatrudnienia podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie	osoby		Do uzup.
				PLDC O01	Liczba mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (w tym spółdzielni i przedsiębiorstw społecznych) objętych usługami rozwojowymi (przedsiębiorstwa)	przedsiębiorstwa		Do uzup.
				PLDC O02	Liczba dużych przedsiębiorstw objętych usługami rozwojowymi	przedsiębiorstwa		Do uzup.
				PLDC O03	Liczba podmiotów innych niż przedsiębiorstwa objętych usługami rozwojowymi	podmioty		Do uzup.

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

				PLDC O04	Liczba pracowników mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (w tym spółdzielni i przedsiębiorstw społecznych) objętych usługą rozwojową	osoby		Do uzup.
				PLDS O05	Liczba pracowników dużych przedsiębiorstw objętych usługą rozwojową	osoby		Do uzup.
				PLDC O06	Liczba osób objętych wsparciem z zakresu outplacementu	osoby		Do uzup.

Tabela 2: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródła danych	Uwagi
10	4 d	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLDC R01	Liczba pracowników, którzy uzyskali kwalifikacje w wyniku uczestnictwa w usłudze rozwojowej	osoby					Do uzup.
				PLDC R02	Liczba osób, które w wyniku realizacji wsparcia z zakresu outplacementu/ adaptacji środowiska pracy/elastycznych form zatrudnienia podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienia	osoby				Do uzup.	

2.1.10.3.3 Indykatory podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1: Wymiar 1 - zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
10	EFS+	Słabiej rozwinięte	4 d	146 Wsparcie na rzecz przystosowywania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian	Do uzupełnienia
				134 Działania na rzecz poprawy dostępu do zatrudnienia	Do uzupełnienia

Tabela 2: Wymiar 2 - forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
10	EFS+	Słabiej rozwinięte	4 d	01 Dotacja	Do uzupełnienia

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Tabela 3: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
10	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 d	33 Brak ukierunkowania terytorialnego	Do uzupełnienia

Tabela 4: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
10	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 d	09 Nie dotyczy	Do uzupełnienia

Tabela 5: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
10	EFS+	Słabiej rozwinięty	4 d	02 Projekty uwzględniające kwestię równouprawnienia płci	Do uzupełnienia

2.2 Priorytety dotyczące pomocy technicznej

2.2.1 Priorytet 11 - Pomoc techniczna (EFRR)

2.2.1.1 Cel szczegółowy – nie dotyczy

2.2.1.1.1 Interwencja w ramach Funduszy

Głównym celem priorytetu jest efektywna, skuteczna i wydajna realizacja programu regionalnego *Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027*.

Okres programowania 2014-2020 wykazał, iż najważniejszym czynnikiem warunkującym sprawne zarządzanie i wdrażanie Programu jest właściwy potencjał administracyjny instytucji uczestniczących w procesie jego realizacji. Brak nadmiernej rotacji oraz adekwatnie wykwalifikowana kadra jest gwarantem właściwego przygotowania systemu zarządzania, wdrażania, monitorowania, informowania i promocji.

Zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa wsparcie w ramach priorytetu Pomocy Technicznej posłuży m.in.: maksymalizacji widoczności funduszy europejskich, informacji i promocji, komunikacji, wzmocnieniu i utrzymaniu potencjału administracyjnego instytucji realizujących Program oraz zwiększeniu świadomości i kompetencji beneficjentów oraz partnerów funduszy europejskich, jak również przyczyni się do wprowadzenia skutecznych środków zwalczania ewentualnych nadużyć finansowych i przeciwdziałania korupcji.

W ramach priorytetu 11 Pomoc Techniczna (EFRR) realizowane będą działania związane z przygotowaniem, zarządzaniem, wdrażaniem, monitorowaniem, kontrolą, ewaluacją oraz działalnością informacyjno-promocyjną upowszechniającą m.in. rezultaty wdrażania programu regionalnego *Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027*.

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Wyposażenie zakupione w perspektywie 2014-2020 tj.: sprzęt komputerowy, meble biurowe itp., będą wykorzystywane w obecnej perspektywie finansowej z poszanowaniem zasady konieczności wymiany po ich zużyciu lub braku spełniania przez nie niezbędnych funkcji technicznych, pozwalających na właściwe użytkowanie.

Głównymi kierunkami wsparcia Pomocy Technicznej będą m.in.: zasoby ludzkie, system wdrażania, wzmocnienie kompetencji beneficjentów i partnerów oraz informacja, promocja i komunikacja.

W ramach priorytetu wyszczególniono cztery cele szczegółowe, które obrazują rodzaj wsparcia przewidziany do realizacji:

1. Skuteczna informacja i komunikacja, mająca na celu prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych eksponujących przede wszystkim znaczenie przynależności do Unii Europejskiej oraz zapewnienie wysokiej świadomości działań rozwojowych w regionie, realizowanych z udziałem Funduszy Europejskich, w tym szkoleń dla beneficjentów, w tym m.in.: organizacja kampanii informacyjno-promocyjnych o szerokim zasięgu dla mieszkańców województwa świętokrzyskiego; organizacja konferencji, seminariów, szkoleń i warsztatów dotyczących wdrażania Programu dla beneficjentów i potencjalnych beneficjentów; przygotowywanie oraz upowszechnianie materiałów informacyjnych i promocyjnych; przygotowywanie oraz publikacja artykułów, materiałów prasowych; stworzenie i administrowanie stronami internetowymi; wymiana doświadczeń w związku z realizacją działań informacyjnych i promocyjnych przez instytucje wdrażające Program; finansowanie działań informacyjno-promocyjnych o charakterze niestandardowym, w celu dotarcia do wybranych grup docelowych oraz opinii publicznej, w tym promocja w mediach społecznościowych; finansowanie działań obejmujących różnorodne formy współpracy z mediami tradycyjnymi i elektronicznymi, w tym z prasą, radiem, telewizją, redakcjami internetowymi i innymi, w celu prowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących Programu.

2. Przygotowanie, wdrażanie, monitorowanie i kontrola, polegające na wsparciu działań służących właściwemu przygotowaniu wdrażaniu, monitorowaniu oraz kontroli, jak również ponoszenie wszystkich wydatków, które nie zostaną zaliczone do pozostałych działań, w tym w szczególności służące utrzymaniu instytucji, tj.: wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń pracowników zajmujących się m.in.: przygotowaniem, wdrażaniem, zarządzaniem, wyborem, oceną, monitorowaniem, kontrolą, audytem projektów i programu, kontrolą finansową, weryfikacją płatności i certyfikacją; finansowanie umów cywilno-prawnych; finansowanie kosztów organizacyjnych oraz administracyjnych, związanych z realizacją Programu; wdrażanie systemu motywacji pracowników; zakup odpowiedniego sprzętu, oprogramowania oraz niezbędnego wyposażenia, w celu właściwego wdrażania Programu; ponoszenie kosztów delegacji i podróży służbowych pracowników; wsparcie procesu wyboru projektów, w tym wynagrodzenia ekspertów oceniających wnioski o dofinansowanie; kontrola realizacji projektów (w tym kontrola na miejscu);

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

ponoszenie kosztów archiwizacji i przechowywania dokumentów związanych z realizacją RPOWŚ 2007-2013, RPOWŚ 2014-2020 oraz programu regionalnego *Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027*; koszty związane z zamykaniem programów operacyjnych polityki spójności 2014-2020; koszty związane z nowym okresem programowania po 2027 roku.

3. Ewaluacja, badania i gromadzenie danych, tj. wsparcie związane z prowadzeniem ewaluacji, badań, ekspertyz i analiz, w tym m.in.: finansowanie kosztów związanych z ewaluacją Programu; kosztów badań, analiz, ekspertyz, sprawozdań oraz innych usług zewnętrznych niezbędnych do sprawnej realizacji Programu; stworzenie utrzymanie i rozwój systemu informatycznego służącego wdrażaniu Programu oraz niezbędnych narzędzi informatycznych; kosztów zakupu innych usług zewnętrznych, niezbędnych do realizacji Programu; kosztów monitoringu, ewaluacji i aktualizacji RSI Województwa Świętokrzyskiego 2030+; kosztów przygotowania nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej.

4. Wzmocnienie potencjału organów państwa członkowskiego, beneficjentów i odpowiednich partnerów. W ramach celu przewiduje się wsparcie związane z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych pracowników instytucji zaangażowanych we wdrażanie Programu oraz pozostałe wsparcie przewidziane dla beneficjentów i partnerów, w tym koszty organizacji posiedzeń sieci, grup, komitetów i innych ciał angażujących partnerów, w tym m. im.: finansowanie kosztów związanych z zapewnieniem odpowiedniej bieżącej obsługi Programu tj. m.in. organizacja prac Komitetu Monitorującego; Grup Roboczych; konsultacji społecznych oraz innych spotkań ciał doradczych; wsparcie procesów zarządzania i administracji związanych m.in. z pracą ekspertów zewnętrznych oraz inne dot. kluczowych zagadnień związanych z wdrażaniem Programu; podnoszenie kwalifikacji pracowników zaangażowanych we wdrażanie Programu poprzez m. in. szkolenia, kursy, warsztaty seminaria, studia podyplomowe, kursy językowe oraz inne formy przygotowania zawodowego; pomoc w przygotowaniu do realizacji projektów o strategicznym znaczeniu dla osiągnięcia celów rozwojowych województwa; prowadzenie działań zapobiegających korupcji oraz ewentualnym nadużyciom finansowym w trakcie realizacji Programu.

System rozliczania Pomocy Technicznej tak jak w perspektywie 2014-2020 będzie oparty o koszty rzeczywiste. Rozliczanie środków PT w oparciu o koszty rzeczywiste jest łatwe do zaplanowania i generuje w miarę stałe koszty roczne. Ponadto, w przypadku projektów gdzie łączny koszt operacji nie przekracza 200 000 EUR stosowane będą uproszczone metody rozliczania kosztów.

Głównym założeniem komunikacji na lata 2021-2027 jest aktywizacja społeczeństwa oraz eliminowanie barier, które wynikają z postaw lub przekonań. Nastąpi kontynuacja działań skierowanych do beneficjentów, w celu utrzymania ich zainteresowania funduszami unijnymi. Działania informacyjne i promocyjne będą koncentrować się na dostarczaniu potencjalnym beneficjentom i beneficjentom kompleksowych

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

i dostosowanych do ich potrzeb informacji dotyczących możliwości i zasad realizacji projektów. Wzmocniony zostanie także komunikat do ogółu społeczeństwa oraz wyeksponowana rola i wkład UE w rozwój regionu. Realizacja założeń priorytetu Pomocy Technicznej przyczyni się do zwiększenia świadomości mieszkańców województwa świętokrzyskiego nt. procedur i korzyści płynących z wydatkowania funduszy europejskich poprzez zapewnienie właściwej informacji i promocji w ramach Programu.

Główne grupy docelowe

Głównym celem działań podejmowanych w ramach osi priorytetowej Pomoc Techniczna jest objęcie beneficjentów wsparciem, umożliwiającym efektywne wypełnienie nałożonych na nich obowiązków. Przyczyni się to do stworzenia i wzmocnienia potencjału instytucji odpowiedzialnych za wdrażanie i realizowanie tego Programu w zakresie dotyczącym interwencji EFRR oraz EFS+. Projekty w ramach osi skierowane będą do beneficjentów, potencjalnych beneficjentów Programu oraz do ogółu społeczeństwa w województwie świętokrzyskim.

Grupy docelowe w ramach priorytetu Pomoc Techniczna:

- Instytucja Zarządzająca programem regionalnym *Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021--2027*, w tym pracownicy instytucji zarządzającej;
- Instytucja Pośrednicząca, w tym pracownicy instytucji zaangażowani w realizację programu regionalnego *Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027*;
- Beneficjenci wskazani w ramach pozostałych priorytetów programu - przede wszystkim w zakresie wsparcia przygotowania potencjalnych beneficjentów do realizacji projektów docelowych, w tym w ramach obecnych oraz przyszłych interwencji współfinansowanych z funduszy europejskich;
- ogół mieszkańców województwa świętokrzyskiego.

2.2.1.1.2 Wskaźniki

Tabela 2 Wskaźniki produktu

Priorytet	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
11	EFRR	Słabiej rozwinięte	Do uzupełnienia	Średnioroczna liczba etatów finansowanych z PT	Sztuka	Do uzupełnienia	Do uzupełnienia
			Do uzupełnienia	Liczba uczestników form szkoleniowych dla instytucji	Sztuka	Do uzupełnienia	Do uzupełnienia
			Do uzupełnienia	Liczba przeprowadzonych ewaluacji	Sztuka	Do uzupełnienia	Do uzupełnienia
			Do uzupełnienia	Liczba opracowanych ekspertyz	Sztuka	Do uzupełnienia	Do uzupełnienia
			Do uzupełnienia	Liczba posiedzeń sieci, grup, komitetów oraz innych ciał angażujących partnerów spoza administracji	Sztuka	Do uzupełnienia	Do uzupełnienia

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

			Do uzupełnienia	Liczba uczestników form szkoleniowych dla beneficjentów	Sztuka	Do uzupełnienia	Do uzupełnienia
			Do uzupełnienia	Liczba projektów objętych wsparciem	Sztuka	Do uzupełnienia	Do uzupełnienia
			Do uzupełnienia	Liczba działań informacyjno-promocyjnych o szerokim zasięgu	Sztuka	Do uzupełnienia	Do uzupełnienia

2.2.1.1.3 Indykatory podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 8 Wymiar 1 –zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
11	ERR	Słabiej rozwinięty	179 Informacja i komunikacja	2 500 000
			180 Przygotowanie, wdrażanie, monitorowanie i kontrola	34 717 028
			181 Ewaluacja, badania i gromadzenie danych	2 000 000
			182 Wzmocnienie potencjału organów państwa członkowskiego, beneficjentów i odpowiednich partnerów	1 417 000

Tabela 9 Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
11	ERR	Słabiej rozwinięty	Do uzupełnienia	

Tabela 9 Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
11	ERR	Słabiej rozwinięty	Do uzupełnienia	

2.2.2 Priorytet 12 Pomoc techniczna (EFS+)

2.2.2.1 Cel szczegółowy – nie dotyczy

2.2.2.1.1 Interwencja w ramach Funduszy

Głównym celem priorytetu jest efektywna, skuteczna i wydajna realizacja programu regionalnego *Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027*.

Okres programowania 2014-2020 wykazał, iż najważniejszym czynnikiem warunkującym sprawne zarządzanie i wdrażanie Programu jest właściwy potencjał administracyjny instytucji uczestniczących w procesie jego realizacji. Brak nadmiernej rotacji oraz adekwatnie wykwalifikowana kadra jest gwarantem właściwego przygotowania systemu zarządzania, wdrażania, monitorowania, informowania i promocji.

Zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa wsparcie w ramach priorytetu 12 Pomocy Technicznej (EFS+) posłuży m. in. wzmocnieniu i utrzymaniu potencjału administracyjnego instytucji realizujących Program, które odbywa się poprzez realizację odpowiednich działań. Przedmiotowe wsparcie ma na celu utrzymanie doświadczonych pracowników oraz stanowi pewność zachowania pamięci instytucjonalnej systemu. Wykorzystanie dotychczasowych doświadczeń poprzez angażowanie kadr, zapewnieni płynne przejście pomiędzy dwoma okresami programowania, tj. między zakończeniem realizacji perspektywy finansowej 2014-2020 oraz sprawnym uruchomieniem perspektywy 2021-2027 w województwie świętokrzyskim.

W ramach priorytetu Pomoc Techniczna realizowane będą zadania związane z przygotowaniem, zarządzaniem, wdrażaniem, monitorowaniem oraz kontrolą programu regionalnego *Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027*.

Wyposażenie zakupione w perspektywie 2014-2020 tj.: sprzęt komputerowy, meble biurowe itp., będą wykorzystywane w obecnej perspektywie finansowej z poszanowaniem zasady konieczności wymiany po ich zużyciu lub braku spełniania przez nie niezbędnych funkcji technicznych, pozwalających na właściwe użytkowanie.

Głównymi kierunkami wsparcia Pomocy Technicznej będą przede wszystkim zasoby ludzkie, które są nieodzownym elementem właściwej realizacji Programu.

W ramach priorytetu wyszczególniono do realizacji cel szczegółowy:

Przygotowanie, wdrażanie, monitorowanie i kontrola, polegające na wsparciu działań służących właściwemu przygotowaniu wdrażaniu, monitorowaniu oraz kontroli, jak również ponoszenie wszystkich wydatków, które nie zostaną zaliczone do pozostałych działań, w tym w szczególności służące utrzymaniu instytucji tj.: wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń pracowników zajmujących się m in.: przygotowaniem, wdrażaniem, zarządzaniem, wyborem, oceną, monitorowaniem, kontrolą, audytem projektów i programu, kontrola finansową, weryfikacją płatności i certyfikacją; finansowanie umów cywilno – prawnych; finansowanie kosztów organizacyjnych oraz

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

administracyjnych, związanych z realizacją Programu; wdrażanie systemu motywacji pracowników; zakup odpowiedniego sprzętu, oprogramowania oraz niezbędnego wyposażenia, w celu właściwego wdrażania Programu; ponoszenie kosztów delegacji i podróży służbowych pracowników; wsparcie procesu wyboru projektów, w tym wynagrodzenia ekspertów oceniających wnioski o dofinansowanie; kontrola realizacji projektów (w tym kontrola na miejscu); ponoszenie kosztów archiwizacji i przechowywania dokumentów związanych z realizacją RPOWŚ 2007-2013, RPOWŚ 2014-2020 oraz programu regionalnego *Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027*; koszty związane z zamykaniem programów operacyjnych polityki spójności 2014-2020; koszty związane z nowym okresem programowania po 2027 roku.

System rozliczania Pomocy Technicznej tak jak w perspektywie 2014-2020 będzie oparty o koszty rzeczywiste. Rozliczanie środków PT w oparciu o koszty rzeczywiste jest łatwe do zaplanowania i generuje w miarę stałe koszty roczne. Ponadto, w przypadku projektów gdzie łączny koszt operacji nie przekracza 200 000 EUR stosowane będą uproszczone metody rozliczania kosztów.

Zadaniem priorytetu Pomocy Technicznej jest wsparcie systemu instytucjonalnego odpowiedzialnego za realizację Programu tj. właściwe przygotowanie, wdrażanie, monitorowanie i kontrolę programu regionalnego *Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027*, w celu efektywnego wydatkowania funduszy europejskich w województwie świętokrzyskim.

Główne grupy docelowe

Głównym celem działań podejmowanych w ramach priorytetu Pomoc Techniczna wdrażanie i realizowanie Programu w zakresie dotyczącym interwencji EFRR oraz EFS+.

Grupy docelowe w ramach priorytetu Pomoc Techniczna:

- Instytucja Zarządzająca programem regionalnym *Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027*, w tym pracownicy instytucji zarządzającej;
- Instytucja Pośrednicząca, w tym pracownicy instytucji zaangażowani w realizację programu regionalnego *Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027*.

2.2.2.1.2 Wskaźniki

Tabela 2 Wskaźniki produktu

Priorytet	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
12	EFS+	Słabiej rozwinięte	Do uzupełnienia	Średnioroczna liczba etatów finansowanych z PT	Sztuka	Do uzupełnienia	Do uzupełnienia

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

2.2.2.1.3 Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 8 Wymiar 1 –zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
12	EFS+	Słabiej rozwinięty	180 Przygotowanie, wdrażanie, monitorowanie i kontrola	14 187 393

Tabela 9 Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
12	EFS+	Słabiej rozwinięty	Do uzupełnienia	

Tabela 9 Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
12	EFS+	Słabiej rozwinięty	Do uzupełnienia	

3 Plan finansowy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. g) ppkt (i)–(iii); art. 112 ust. 1,2 i 3, oraz art. 14 i 26 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Sekcja do uzupełnienia na dalszym etapie prac

3.1 Przesunięcia i wkłady¹⁶

Podstawa prawna: art. 14, 26 i 27 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Do uzupełnienia na dalszym etapie prac

Zmiana programu związana z	☐ wkładem na rzecz InvestEU
	☐ przesunięciem do instrumentów w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego
	☐ przesunięciem między EFRR, EFS+, Funduszem Spójności lub do innego Funduszu lub Funduszy

Tabela 15A: Wkład na rzecz InvestEU¹⁷ (w podziale na lata)

Tabela 15B: Wkład na rzecz InvestEU¹⁸ (zestawienia)

Pole tekstowe [3 500] (uzasadnienie), z uwzględnieniem sposobu, w jaki kwota ta przyczynia się do osiągnięcia celów polityki wybranych w programie zgodnie z art. 10 ust. 1 rozporządzenia w sprawie InvestEU.

Tabela 16A: Przesunięcia do instrumentów w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego (w podziale na lata)

Tabela 16B: Przesunięcia do instrumentów w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego¹⁹ (zestawienie)

¹⁶ Dotyczy wyłącznie zmian programu zgodnie z art. 14 i 26 z wyjątkiem przesunięć uzupełniających do FST zgodnie z art. 27 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów. Przesunięcia nie mają wpływu na roczny podział środków finansowych na poziomie WRF dla danego państwa członkowskiego

¹⁷ W przypadku każdego nowego wniosku o wkład zmiana programu określa łączne kwoty na każdy rok w podziale na Fundusze i kategorie regionu

¹⁸ Skumulowane kwoty wszystkich wkładów wniesionych w drodze zmian programu podczas okresu programowania. W przypadku każdego nowego wniosku o wkład zmiana programu określa łączne kwoty na każdy rok w podziale na Fundusze i kategorie regionu

¹⁹ Skumulowane kwoty wszystkich przesunięć dokonanych w drodze zmian programu podczas okresu programowania. W przypadku każdego nowego wniosku o przesunięcie zmiana programu określa łączne kwoty na każdy rok w podziale na Fundusze i kategorie regionu

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Pole tekstowe [3 500] (uzasadnienie)

Tabela 17A: Przesunięcia między EFRR, EFS+ i Funduszem Spójności lub do innego Funduszu lub Funduszy²⁰ (w podziale na lata)

Tabela 17B: Przesunięcia między EFRR, EFS+ i Funduszem Spójności lub do innego Funduszu lub Funduszy²¹ (zestawienie)

Pole tekstowe [3 500] (uzasadnienie)

3.2 FST: Alokacje w ramach programu i przesunięcia – nie dotyczy

3.3 Przesunięcia między kategoriami regionu wynikające z przeglądu śródkresowego

Tabela 19A: Przesunięcia między kategoriami regionu wynikające z przeglądu śródkresowego, w ramach programu (w podziale na lata)

Tabela 19B: Przesunięcia między kategoriami regionu wynikające z przeglądu śródkresowego, do innych programów (w podziale na lata)

3.4 Przesunięcia zwrotne²²

Tabela 20A: Przesunięcia zwrotne (w podziale na lata)

---

²⁰ Przesunięcie do innych programów. Przesunięcia między EFRR a EFS+ mogą być dokonywane wyłącznie w ramach tej samej kategorii regionu

²¹ Skumulowane kwoty wszystkich przesunięć dokonanych w drodze zmian programu podczas okresu programowania. W przypadku każdego nowego wniosku o przesunięcie zmiana programu określa łączne kwoty przesunięte na każdy rok w podziale na Fundusze i kategorie regionu

²² Dotyczy wyłącznie zmian programu w odniesieniu do zasobów przesuniętych z powrotem z innych instrumentów unijnych, w tym elementów FAMI, FBW i ZGW, w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego, lub z InvestEU

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Tabela 20B: Przesunięcia zwrotne (zestawienie)

3.5 Środki finansowe w podziale na poszczególne lata

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. g) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 3, 4 i 7 rozporządzenia w sprawie FST

Tabela 10: Środki finansowe w podziale na poszczególne lata

Uwaga: Prezentowane wartości są wartościami wstępnymi. Mogą ulegać zmianom na dalszym etapie prac.

Fundusz	Kategoria regionu	2021	2022	2023	2024	2025	2026		2027		Ogółem
							Środki finansowe bez kwoty elastyczności	Kwota elastyczności	Środki finansowe bez kwoty elastyczności	Kwota elastyczności	
EFRR	Słabiej rozwinięte	126 166 542	136 680 421	147 194 299	157 708 178	157 708 178	84 111 028	84 111 028	78 854 089	78 854 089	1 051 387 852
EFS	Słabiej rozwinięte	42 210 402	45 727 936	49 245 469	52 763 003	52 763 003	28 140 268	28 140 268	26 381 501	26 381 501	351 753 351
Ogółem		168 376 944	182 408 356	196 439 768	210 471 180	210 471 180	112 251 296	112 251 296	105 235 590	105 235 590	1 403 141 203

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

3.6 Łączne środki finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz współfinansowanie krajowe

Podstawa prawna: art.22 ust.3 lit. g) ppkt (ii), art.22 ust.6 i art. 36 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W przypadku programów w ramach celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu”, gdy w umowie partnerstwa wybrano pomoc techniczną zgodnie z art. 36 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Uwaga: Prezentowane wartości są wartościami wstępnymi. Mogą ulegać zmianom na dalszym etapie prac.

Tabela 11 Łączne środki finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz współfinansowanie krajowe

Nr Celu polityki lub pomocy technicznej	Priorytet	Podstawa obliczenia wsparcia unijnego (łącznie koszty kwalifikowalne lub wkład publiczny)	Fundusz	Kategoria regionu	Wkład UE a=g+h	Podział wkładu UE		Wkład krajowy (b)=(c)+(d)	Indykatorywny podział wkładu krajowego		Ogółem e=(a)+(b)	Stopa dofinansowania f=(a)/(e)
						Wkład UE pomniejszony o kwotę elastyczności (g)	Kwota elastyczności (h)		Publiczny (c)	Prywatny (d)		
CP 1	Priorytet 1	łącznie koszty kwalifikowalne	EFRR	Słabiej rozwinięte	223 453 824	188 818 481	34 635 343	39 433 028	Do uzupełnienia	Do uzupełnienia	262 886 852	85%
CP 2	Priorytet 2		EFRR		352 800 000	298 116 000	54 684 000	62 258 824	Do uzupełnienia	Do uzupełnienia	415 058 824	85%
CP 2	Priorytet 3		EFRR		40 000 000	33 800 000	6 200 000	7 058 824	Do uzupełnienia	Do uzupełnienia	47 058 824	85%
CP 3	Priorytet 4		EFRR		140 000 000	118 300 000	21 700 000	24 705 882	Do uzupełnienia	Do uzupełnienia	164 705 882	85%
CP 4	Priorytet 5		EFRR		104 500 000	88 302 500	16 197 500	18 441 176	Do uzupełnienia	Do uzupełnienia	122 941 176	85%
CP 4	Priorytet 7		EFS+		37 431 776	31 629 851	5 801 925	6 605 608	5 504 673	1 100 935	44 037 384	85%
CP 4	Priorytet 8		EFS+		74 873 395	63 268 019	11 605 376	13 212 952	10 570 362	2 642 590	88 086 347	85%
CP 4	Priorytet 9		EFS+		112 503 530	95 065 482	17 438 048	19 853 565	17 868 208	1 985 356	132 357 094	85%
CP 4	Priorytet 10		EFS+		112 757 257	95 279 882	17 477 375	19 898 339	13 928 837	5 969 502	132 655 596	85%
CP 5	Priorytet 6		EFRR		150 000 000	126 750 000	23 250 000	26 470 588	Do uzupełnienia	Do uzupełnienia	176 470 588	85%
PT	Priorytet 11		EFRR		40 634 028	34 335 754	6 298 274	7 170 711	7 170 711	0	47 804 739	85%

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

PT	Priorytet 12		EFS+		14 187 393	11 988 348	2 199 045	2 503 657	2 503 657	0	16 691 051	85%
		Ogółem	EFRR		1 051 387 852	888 422 735	162 965 117	185 539 033	Do uzupełnienia	Do uzupełnienia	1 236 926 885	85%
		Ogółem	EFS+		351 753 351	297 231 582	54 521 769	62 074 121	Do uzupełnienia	Do uzupełnienia	413 827 472	85%
		Suma całkowita			1 403 141 203	1 185 654 317	217 486 886	247 613 154	Do uzupełnienia	Do uzupełnienia	1 650 754 356	85%

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

4 Warunki podstawowe

Podstawa prawna: art. 22 ust.3 lit. i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Uwaga: Tabela zawiera informacje w zakresie tematycznych warunków podstawowych, za których spełnienie odpowiedzialne są władze regionalne i podmioty/instytucje z poziomu centralnego.

Tabela będzie podlegała dalszym uzupełnieniom, zgodnie z postępem prac oraz informacjami przekazywanymi przez MFiPR.

Uwaga: Kolumny w tabeli: Odniesienie do odpowiednich dokumentów oraz Uzasadnienie - zostały wypełnione w odniesieniu do warunków podstawowych, za których spełnienie odpowiadają władze regionalne.

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Tabela 12 Warunki podstawowe

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy (nie dotyczy EFMRA)	Podsumowanie oceny	Uzasadnienie do programów z podziałem na kryteria (limit znaków 1000)
HORYZONTALNE WARUNKI PODSTAWOWE				
Skuteczne mechanizmy monitorowania rynku zamówień publicznych	EFRR, FS, EFS+, EFMR, FST, FAM, IZGW, FBW	Warunek mający zastosowanie do wszystkich celów szczegółowych	<p>Spełniony.</p> <p>Warunek spełniony poprzez Ust. z dn. 11 września 2019 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz.U. 2019 poz. 2019) oraz Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 15 grudnia 2016 r. w sprawie informacji zawartych w rocznym sprawozdaniu o udzielonych zamówieniach, jego wzoru oraz sposobu przekazywania (Dz. U. 2016 poz. 2038). Zgodnie z Art. 83 i 84 dyrektywy 2014/24/UE oraz art. 99 i 100 dyrektywy 2014/25/UE) Urząd Zamówień Publicznych (UZP) przygotowuje co 3 lata sprawozdania z monitorowania systemu zamówień publicznych oparte o dane otrzymywane od zamawiających w rocznych sprawozdaniach o udzielonych zamówieniach publicznych, dane pochodzące z bazy TED (Tenders Electronic Daily będącej „Suplementem do Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej”) oraz informacje o wynikach kontroli prowadzonych przez Prezesa UZP.</p> <p>UZP ma dostęp do wszystkich danych wymaganych w ramach warunkowości podstawowej z wyjątkiem danych dotyczących finalnej ceny po wykonaniu zamówienia, które nie są obowiązkowe. W przypadku podejrzenia zmywu przetargowej, UZP przekazuje</p>	<p>Kr.1.Zgodnie z obow.ynikającymi z dyrektyw, UZP przygotowuje co 3l. spraw.z monitorowania sytemu zam.publicznych oparte o dane otrz.od zamawiających w rocznych spraw.o udzielonych zam.publicznych, dane pochodzące z TED oraz inf. o wyn. kontroli Prezesa UZP</p> <p>Kr.2.UZP posiada dostęp do danych wymaganych w ramach warunkowości podst.(dane pochodzą z bazy TED prowadzonej przez KE oraz ze spr.rocznych przedkładanych Prezesowi UZP) z wyj. danych dot.finalnej ceny po wykonaniu zamówienia</p> <p>Kr.3,4 i 5.Zgodnie z obow.ynikającymi z dyrektyw,UZP przygotowuje co 3l.spraw.z monitorowania sytemu zam.publicznych oparte o dane otrz.od zamawiających w rocznych sprawozdaniach o udzielonych zam.publ.,dane pochodzące z TED oraz inf.o wyn.kontroli prowadzonych przez Prezesa UZP. W przypadku powstania w toku kontroli podejrzenia, że w postepowaniu mogło dojść do zmywu przetargowej UZP przekazuje stosowną inf.do UO-KIK</p> <p>Link do ustawy²³</p>

²³ <http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20190002019/U/D20192019Lj.pdf>

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

			<p>informację w tym zakresie do UOKiK, z którym na podstawie odrębnego porozumienia realizowana jest współpraca obu instytucji i wymiana informacji.</p> <p>Link do ustawy: http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20190002019/U/D20192019Lj.pdf</p>	
<p>Narzędzia i zdolności umożliwiające skuteczne stosowanie zasad pomocy państwa</p>	<p>EFRR, FS, EFS+, EFMR, FST, FAM, IZGW, FBW</p>	<p>Warunek mający zastosowanie do wszystkich celów szczegółowych</p>	<p>Spełniony.</p> <p>Spełnienie warunku zapewnia ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2018 r., poz. 362) Zgodnie z art. 31b pkt 2) ustawy Prezes UOKiK ma obowiązek ogłaszania w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej informacji o decyzjach KE dotyczących zwrotu pomocy publicznej. Jednocześnie, zgodnie z art. 37 ust. 5 ustawy, podmioty udzielające pomocy mają obowiązek uzyskać od przedsiębiorców ubiegających się o pomoc publiczną informacje umożliwiające stwierdzenie, czy dany przedsiębiorca znajduje się w trudnej sytuacji na dzień udzielenia pomocy. Funkcją krajowego organu ds. pomocy państwa, odpowiedzialnego za skuteczne wdrażanie i stosowanie unijnych przepisów w zakresie pomocy publicznej, pełni Prezes UOKiK (a w zakresie pomocy publicznej w sektorze rolnym i rybołówstwa - Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi). Zgodnie z ww. ustawą, Prezes UOKiK opiniuje projekty programów pomocowych i pomocy indywidualnej, w tym projekty finansowane w ramach środków strukturalnych, notyfikuje je KE, reprezentuje rząd polski w postępowaniu przez Komisją oraz monitoruje pomoc publiczną udzielaną przedsiębiorcom. Ustawa reguluje także obowiązki w zakresie monitorowania pomocy udzielanej polskim przedsiębiorcom, tj.: gromadzenia, przetwarzania oraz przekazywana informacji związanych z pomocą publiczną.</p>	<p>Kr.1. Zgodnie z art. 31b pkt 2) ust.z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dot.pomocy publicznej (Dz. U. z 2018 r., poz. 362) Prezes UOKiK ma obowiązek ogł.w BIP na str.inter.inf.o dec.KE dot.zwrotu pomocy publicznej. Jednocześnie, zg.z art.37 ust.5 ust., podmioty udzielające pomocy mają obow.uzyskać od przedsiębiorców ubiegających się o p.publ. inf.umozliwiające stwierdzenie, czy dany przedsiębiorca znajduje się w trudnej sytuacji na dzień udzielenia pomocy.</p> <p>Kr.2. Funkcją kraj.organu ds.pomocy państwa pełni Prezes UOKiK (a w zakresie pomocy publicznej w sektorze rolnym i rybołówstwa - MRiRW). Zgodnie z ww. ustawą, Prezes UOKiK opiniuje projekty pr.pomocowych i pom.indywidualnej,notyfikuje je KE, reprezentuje rząd polski oraz monitoruje pomoc publiczną udzielaną przedsiębiorcom.Ust.reguluje także obowiązki w zakresie monitorowania pomocy udzielanej pol.przedsiębiorcom</p> <p>Link do ustawy ²⁴</p>

²⁴ <http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20041231291/U/D20041291Lj.pdf>

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

			Link do ustawy : http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20041231291/U/D20041291Lj.pdf	
Skuteczne stosowanie i wdrażanie Karty praw podstawowych	EFRR, FS, EFS+, EFMR, FST, FAM, IZGW, FBW	Warunek mający zastosowanie do wszystkich celów szczegółowych	Uznany za spełniony przez PL. W celu spełnienia warunku wypracowano jednolitą procedurę określającą obowiązki wszystkich instytucji zaangażowanych we wdrażanie programów operacyjnych w zakresie zapewnienia ich zgodności z Kartą Praw Podstawowych (KPP). Procedura obejmuje monitorowanie, przygotowanie i zgłaszanie podejrzeń o niezgodności projektów z KPP i dotyczy wszystkich programów realizowanych w ramach wskazanych 8 funduszy. Procedura dotyczy weryfikacji zgodności z KPP zarówno na etapie złożenia wniosku o dofinansowanie jak i w trakcie realizacji projektów. Podejrzenia o niezgodności projektów i/lub działań Beneficjenta lub IP/IW/IZ z KPP zgłaszane są odpowiednio do IP/IW/IZ/Rzecznika Funduszy UE (w zakresie programów finansowanych z EFMRA, FAM, IZGW i FBW istnieje właściwy odpowiednich Rzecznika Funduszy). Właściwa instytucja dokonuje analizy, podejmuje czynności w celu zweryfikowania stanu faktycznego i rozstrzyga o zasadności zgłoszenia. W przypadku potwierdzenia naruszenia artykułów KPP w zależności od charakteru sprawy właściwa instytucja przekazuje zgłoszenie naruszenia do odpowiednich służb, tj. RPO, PIP, Rzecznika Praw Pacjenta lub/i właściwych organów ścigania. IZ Programu przygotowuje roczną zbiorczą informację o wszystkich zgłoszeniach dotyczących niezgodności projektów z KPP, w celu rozpatrzenia przez KM Programu oraz prowadzi w politykę informacyjną w ww. obszarze. KM podejmuje decyzję o podjęciu właściwych działań zaradczych w odniesieniu do zgłoszonych przypadków.	Kr.1.Jednolita procedura dot.weryfikacji zgodności z KPP zarówno na etapie złożenia wniosku o dofin.jak i w trakcie realizacji projektów. Podejrzenia o niezgodności projektów i/lub działań Beneficjenta lub IP/IW/IZ z KPP zgłaszane są odpowiednio do IP/IW/IZ/Rzecznika Funduszy UE (w przypadku pr.finansowanych z EFMRA, FAM, IZGW i FBW istnieje wł.odpowiednik). Wł.instytucja dokonuje analizy, podejmuje czynn.weryfikujące stan faktyczny i rozstrzyga o zas.zgłoszenia. W przypadku potwierdzenia naruszenia art.KPP, właściwa instytucja przekazuje zgłoszenie naruszenia do odp.służb, tj. RPO, PIP, RPP lub/i właściwych organów ścigania. IZ programu odpowiedzialna jest również za prowadzenie polityki inf. Kr.2.Procedura uwzględnia obowiązek IZ Programu w zakresie przyg.rocznej zbiorczej inf.o wszystkich zgłoszeniach dot.niezgodności projektów z KPP oraz skarg, w celu rozpatrzenia przez KM Programu. KM podejmuje dec.o podjęciu właściwych działań zaradczych w odniesieniu do zgłoszonych przypadków
Wdrażanie i stosowanie Konwencji	EFRR, FS, EFS+, EFMR,	Warunek mający zastosowanie do	Uznany za spełniony przez PL.	Kr.1. Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-30 przyjęta uchw.nr 27 RM z dnia 16 lutego 2021r. wypełnia wskazane kryteria Kr.2 i Kr.3. Oprac.procedurę dla progr.finansowanych z 8 funduszy nakładającą na IZ Programu obowiązek przygotowania rocznej inf.o zgłoszeniach dot. niezgodności projektów z

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

<p>ONZ o prawach osób niepełnosprawnych zgodnie z decyzją Rady 2010/48/WE</p>	<p>FST, FAM, IZGW, FBW</p>	<p>wszystkich celów szczegółowych</p>	<p>Warunek spełniony jest poprzez przyjęcie Strategii na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030 przyjętej Uchwałą nr 27 RM z dnia 16 lutego 2021 r.</p> <p>http://www.niepelnosprawni.gov.pl/download/Uchwala-Nr-27-Rady-Ministrow-w-sprawie-przyjecia-Strategii-1614284683.pdf?utm_campaign=pfron&utm_source=df&utm_medium=download</p> <p>https://dziennikustaw.gov.pl/MP/rok/2021/pozycja/218</p> <p>W zakresie zgodności przygotowania i wdrażania programów współfinansowanych w ramach 8 funduszy z postanowieniami Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych (KPON), w tym zgłaszania komitetowi monitorującemu przypadków niezgodności operacji wspieranych przez fundusze z KPON, przyjęto jednolitą procedurę na poziomie umowy partnerstwa oraz dla każdego z programów.</p> <p>Procedura dot. weryfikacji zgodności z KPON zarówno na etapie złożenia wniosku o dofinansowanie jak i w trakcie realizacji projektów. Podejrzenia o niezgodności projektów i/lub działań Beneficjenta lub IP/IW/IZ z KPON zgłaszane są odpowiednio do IP/IW/IZ/Rzecznika Funduszy UE (w zakresie programów finansowanych z EFMRIA, FAM, IZGW i FBW istnieje właściwy odpowiednich Rzecznika Funduszy). Właściwa instytucja dokonuje analizy, podejmuje czynności w celu zweryfikowania stanu faktycznego i rozstrzyga o zasadności zgłoszenia. W przypadku potwierdzenia naruszenia art.KPON w zależności od charakteru sprawy właściwa instytucja przekazuje zgłoszenie naruszenia do odpowiednich służb, tj. RPO, PIP, Rzecznika Praw Pacjenta lub/i właściwych organów ścigania. IZ Programu przygotowuje roczną zbiorczą informację o wszystkich zgłoszeniach dotyczących niezgodności projektów z KPON, w celu rozpatrzenia i akceptacji przez</p>	<p>KPON oraz skarg, w celu rozpatrzenia przez KM. KM decyduje o podjęciu działań zaradczych w odniesieniu do zgł.przypadków.</p> <p>Procedura obejmuje weryfikację zgodności z KPON zarówno na etapie złożenia wniosku o dofin..jak i w trakcie realizacji projektów.Podejrzenia o niezgodności projektów i/lub działań Beneficjenta lub IP/IW/IZ z KPON zgłaszane są odpowiednio do IP/IW/IZ/Rzecznika Funduszy UE.Właściwa inst. dokonuje analizy, podejmuje czynn.weryfikujące stan faktyczny i rozstrzyga o zasadności zgłoszenia. Wł.instytucja przekazuje zgłoszenie naruszenia do odp.służb, tj. RPO, PIP, RPP lub/i właściwych organów ścigania</p> <p>Link do dokumentu²⁵</p>
---	--	---------------------------------------	--	---

²⁵ <https://dziennikustaw.gov.pl/MP/rok/2021/pozycja/218>

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

			KM Programu oraz prowadzi w politykę informacyjną w ww. obszarze. KM podejmuje decyzję o podjęciu właściwych działań zaradczych w odniesieniu do zgłoszonych przypadków	
TEMATYCZNE WARUNKI PODSTAWOWE MAJĄCE ZASTOSOWANIE DO EFRR, EFS+ I FUNDUSZU SPÓJNOŚCI				
1.1. Dobre zarządzanie krajową lub regionalną strategią inteligentnej specjalizacji	EFRR	Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii Rozwijanie umiejętności w zakresie inteligentnej specja-	Spełniony. Na poziomie regionalnym spełnienie warunku wykazywane będzie wraz z przekazaniem programów regionalnych. Spełnieniem warunku są mechanizmy wskazane w SOR w celu dot. trwałego wzrostu gospodarczego opartego coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną, a także w projekcie Strategii Produktowności 2030 oraz KIS i RIS z uwzględnieniem procesu przedsiębiorczego odkrywania jako kluczowego elementu koncepcji inteligentnej specjalizacji. Minister wł. ds. gospodarki odpowiada za: opraco-	Kr. 1. Wyzwania w zakresie rozwoju innowacyjności zidentyfikowano w SOR, a także w projekcie Str.Produktywności. Linki do dokumentów ²⁶ Kr. 2. Minister wł. ds. gospodarki ma koordynować KIS Link do dokumentu ²⁷ Kr.3. Stały monitoring inteligentnych specjalizacji w oparciu o dane z realizacji krajowych i regionalnych PO, Horyzont2020, w tym z uwzględnieniem listy wskaźników wspólnych i listy wskaźników kluczowych. -narzędzie inform.Smart Radar agregujące dane dot. Inteligentnych specjalizacji oraz współpraca z KE w zakresie narzędzia Innovation Radar -prowadzenie monitoringu realizacji SOR -działalność Grup Roboczych ds. KIS Kr.4. Ciągłość prac Grup Roboczych ds. KIS Organizacja wywiadów z przedsiębiorcami i spotkań fokusowych (tzw. Smart Labs) Linki do dokumentów ²⁸

²⁶ <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/informacje-o-strategii-na-rzecz-odpowiedzialnego-rozwoju>
<https://www.gov.pl/web/rozwoj-praca-technologie/konsultacje-publiczne-projektu-strategii-produktywnosci-2031>
https://www.oecd-ilibrary.org/economics/oecd-economic-surveys-poland-2018_eco_surveys-pol-2018-en
<https://publikacje.siemens-info.com/ebook/554/raport-smart-industry-polska-2019>
<https://publikacje.siemens-info.com/ebook/165/raport-smart-industry-polska-2018>
<https://przemyslprzyszosci.gov.pl/baza-wiedzy/biblioteka-4-0/>

²⁷ <https://smart.gov.pl>

²⁸ <http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WMP20190000131>
<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20160001933>
<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20170002201>
<https://www.gov.pl/web/rozwoj-praca-technologie/przemysl-4-0>
<http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20180001668>
<http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20190000534/T/D20190534L.pdf>
<https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/informacje-o-strategii-na-rzecz-odpowiedzialnego-rozwoju>
<https://www.gov.pl/web/rozwoj-praca-technologie/konsultacje-publiczne-projektu-strategii-produktywnosci-2031>
<https://www.gov.pl/web/rozwoj/lista-kkk>
<https://www.gov.pl/web/rozwoj-praca-technologie/krajowe-klastry-kluczowe>
<https://www.parp.gov.pl/component/grants/grants/rozwoj-potencjalu-koordynatorow-krajowych-klastrow-kluczowych#terminy>
<https://www.smart.gov.pl/images/Raport-z-badania-akredytowanych-osrodkow-innowacji-na-zleczenie-MPIT.pdf>

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

		lizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości	wanie koncepcji, wdrażanie, proces przedsiębiorczego odkrywania, monitorowanie, ewaluację oraz koordynację i monitorowanie KIS i RIS. Jako element ciągłego procesu przedsiębiorczego odkrywania oraz monitorowania inteligentnych specjalizacji prowadzone są prace związane z aktualizacją dokumentu kierunkowego KIS, kontynuowane są prace związane z rozbudową i zasilaniem danymi narzędzia interaktywnego do monitorowania krajowych i regionalnych inteligentnych specjalizacji oraz dedykowanej strony internetowej smart.gov.pl, a także przeprowadzane są analizy m.in. dot. zasobów i po-	<p>Kr.5.Funkcjonowanie Rady Innowacyjności oraz Międzyresortowego Zespołu ds. Innowacyjności Przyjęcie rozwiązań legislacyjnych sprzyjających podejmowaniu i prowadzeniu działalności innowacyjnej Przyjęcie rozwiązań legislacyjnych umożliwiających reformę nauki</p> <p>Kr.6.Transformacja w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym (wdrożenie Mapy drogowej GOZ) Prace KIS ds. GOZ, działania w zakresie rozszerzonej odpowiedzialności producenta, działania dot. śladu środowiskowego i ekoprojektowania, gospodarowanie surowcami</p> <p>Transformacja cyfrowa i w kierunku przemysłu 4.0 Transformacja w kierunku gospodarki neutralnej klimatycznie</p> <p>Linki do dokumentów ²⁹</p> <p>Kr.7.Promowanie współpracy międzyregionalnej i ponadnarodowej w obszarach inteligentnych specjalizacji Linki do dokumentów ³⁰</p>
--	--	--	---	--

<https://www.gov.pl/web/rozwoj/lista-osrodkow-innowacji>

<https://smart.gov.pl>

²⁹ www.fppp.gov.pl

<http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20190000229>

<https://www.gov.pl/web/rozwoj/gospodarka-o-obiegu-zamknietym>

<https://www.gov.pl/web/rozwoj/mpit-oglasza-konkurs-dla-hubow-innowacji-cyfrowych>

<https://www.gov.pl/web/cyfryzacja/narodowy-plan-szerokopasmowy---zaktualizowany>

<https://www.gov.pl/web/cyfryzacja/konsultacje-spoeczne-projektu-polityki-rozwoju-sztucznej-inteligencji-w-polsce-na-lata-2019--2027>

<https://dane.gov.pl/>

<https://www.gov.pl/web/cyfryzacja/otwarte-dane-publiczne>

<https://www.gov.pl/web/cyfryzacja/program-otwierania-danych-na-lata-2021-2027--ruszaja-prekonsultacje-spoeczne>

[Strategia Transformacji do Gospodarki Neutralnej Klimatycznie - Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii \(w opracowaniu\)](https://www.gov.pl/web/cyfryzacja/program-otwierania-danych-na-lata-2021-2027--ruszaja-prekonsultacje-spoeczne)

<https://www.gov.pl/web/aktywa-panstwowe/krajowy-plan-na-rzecz-energii-i-klimatu-na-lata-2021-2030-przekazany-do-ke>

<https://moiprad.gov.pl/>

<http://www.czystepowietrze.gov.pl/>

<https://www.gov.pl/web/aktywa-panstwowe/elektromobilnosc-w-polsce>

<https://www.gov.pl/web/rozwoj-praca-technologie/rada-ministrow-przyjela-projekt-mapy-drogowej-goz>

³⁰ <https://s3platform.irc.ec.europa.eu/thematic-platforms>

<https://smart.gov.pl>

<https://www.kpk.gov.pl/analizy-i-statystyki>

<https://www.interregeurope.eu/in-my-country/poland/>

<https://www.kpk.gov.pl/h2020-i-inne-programy/horyzont-2020>

<https://www.visegradfund.org/>

<http://map.visegradfund.org/>

<https://www.parp.gov.pl/component/grants/grants/innovoucher>

<https://www.parp.gov.pl/component/grants/grants/wsparcie-na-utworzenie-partnerstwa>

<https://www.parp.gov.pl/component/grants/grants/Umi%C4%99dzynarodowienie%20Krajowych%20Klastr%C3%B3w%20Kluczowych>

<https://www.parp.gov.pl/component/grants/grants?category=5>

<https://www.paih.gov.pl/pmt>

<https://www.gov.pl/web/nauka/granty-na-granty-promocja-jakosci-iii>

<https://www.fnp.org.pl/oferta/team-net/>

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

			<p>tencjału technologicznego w jednostkach naukowych , identyfikacji trendów rozwojowych w obszarze technologii, wypracowania metodologii przełożenia klasyfikacji kodów PKD na KIS oraz opracowania metodologii w zakresie map drogowych w obszarach KIS.</p> <p>Za najważniejsze transformacje które musi skutecznie przejść polska gospodarka uznano: budowę gospodarki o obiegu zamkniętym, rozwój przemysłu 4.0, cyfryzację przedsiębiorstw i gospodarkę neutralną klimatycznie.</p> <p>W każdym z ww. obszarów podejmowanych jest szereg działań opisanych odpowiednio m.in. w SOR, Mapie GOZ, Polityce Przemysłowej Polski, ustawie o Fundacji Platforma Przemysłu Przyszłości, programach Mój Prąd i Czyste Powietrze, koncepcji procesu standaryzacji Hubów Innowacji Cyfrowych, Polityce SI, Polityce Danych, koncepcji Szkoły Głównej Kompetencji Cyfrowych oraz Strategii Transformacji do Gospodarki Neutralnej Klimatycznie.</p> <p>Ponadto w celu spełnienia warunku promowana jest współpraca międzyregionalna i ponadnarodowa w obszarach inteligentnych specjalizacji (np. Partnerstwa S3 przy KE, Interreg, EIT, Horyzont 2020, Innovoucher, TravelGrants, projekty Grupy Wyższejradzkiej, TeamNet, bilateralne projekty akceleracyjne), a także internacjonalizacja polskich firm np.: Umędzynarodowienie Krajowych Kłastrów Kluczowych, Brand, Go to Brand, Poland Prize, Polskie Mosty Technologiczne, Granty na Eurogranty.</p>	
--	--	--	--	--

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

<p>1.2. Krajowy lub regionalny plan w zakresie sieci szerokopasmowej</p>	<p>EFRR</p>	<p>Udoskonalanie łączności cyfrowej</p>	<p>Spełniony.</p> <p>Spełnieniem warunku jest Narodowy Plan Szerokopasmowy (NPS) przyjęty uchwałą nr 27/2020 RM z dnia 10 marca 2020 r. NPS zgodnie z kryteriami zawiera:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oszacowanie luki inwestycyjnej w dostępie do sieci o bardzo dużej przepustowości z uwzględnieniem 3 scenariuszy: 1) bazowego - utrzymanie w latach 2018-2025 dotychczasowego potencjału inwestycyjnego w sieci szerokopasmowej 2) optymistycznego - zwiększenie w latach 2018-2025 komercyjnych nakładów na inwestycje w sieci szerokopasmowe i intensyfikację inwestycji komercyjnych 3) pesymistycznego - spadek w latach 2018-2025 komercyjnych nakładów na inwestycje w sieci szerokopasmowe i stopniową stagnację inwestycji komercyjnych, • modele interwencji publicznych uzasadnionych różnymi modelami inwestycyjnymi, które zapewniają m.in. dostępność usług w sensie ekonomicznym i otwartość sieci, a także są dostosowane do różnych form i źródeł pomocy finansowej, adekwatnej do zidentyfikowanych zawodności rynku, • opis środków służących podaży i popytowi, w tym bezpośrednio usprawniających inwestycje szerokopasmowe oraz wzmacniające wykorzystanie usług dostępu do sieci wysokich przepustowości, • informacje o sposobach eksperckiego wsparcia interesariuszy inwestycji szerokopasmowych, • opis monitoringu postępów realizacji planu szerokopasmowego ze standardowymi wskaźnikami monitoringowymi, który prowadzi koordynator NPS we współpracy z UKE jako regulatorem rynku telekomunikacyjnego. <p>https://mc.bip.gov.pl/programy-realizowane-w-mc/narodowy-plan-szerokopasmowy.html</p>	<p>Kr.1. Narodowy Plan Szerokopasmowy w zakresie zapewnienia stacjonarnego dostępu do internetu wskazuje lukę inwestycyjną i finansową spełnienia w Polsce następujących celów Europejskiej Agencji Cyfrowej oraz Komunikatu ws. społeczeństwa gigabitowego</p> <p>K.2.NPS zawiera (rozdział 5) zapisy spełniające kr.w zakresie modeli interwencji publicznych uzasadnionych różnymi modelami inwestycyjnymi</p> <p>Kr.3.NPS w roz.5 i 6 zawiera opis środków służących podaży i popytowi, w tym bezpośrednio usprawniających inw.szerokopasmowe oraz wzmacniające wykorzystanie usług dostępu do sieci wysokich przepustowości.</p> <p>Kr.4.Dep.Telekomunikacji funkcjonujący w strukturze urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw informatyzacji pełni funkcję Broadband Competence Office i krajowego punktu kontaktowego ds rozwoju sieci szerokopasmowych</p> <p>Kr.5.Monitoring będzie prowadzony przez koordynatora NPS we współpracy z regulatorem rynku telekomunikacyjnego – Prezesem UKE przy użyciu standardowych wskaźników monitoringowych</p>
--	-------------	---	--	--

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

2.1. Ramy strategiczne polityki na rzecz wsparcia renowacji budynków pod kątem efektywności energetycznej budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	EFRR, FS	Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych	<p>Niespełniony.</p> <p>Spełnienie warunku stanowić będzie aktualizacja Długoterminowej strategii renowacji budynków (DSRB) jako wymóg wynikający z art. 2a dyrektywy 2010/31/UE z dnia 19 maja 2010 r. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków. W zakresie kryterium 2 dotyczącego działań na rzecz poprawy efektywności energetycznej w celu osiągnięcia wymaganych oszczędności energii warunek należy uznać za spełniony w oparciu o przekazany do Komisji Europejskiej w dniu 30 grudnia 2019 r. Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030.</p> <p>https://www.gov.pl/web/aktywa-panstwowe/krajowy-plan-na-rzecz-energii-i-klimatu-na-lata-2021-2030-przekazany-do-ke</p>	<p>Kr.1. DSRB wyznacza cele pośrednie na lata 2030, 2040 i 2050, a także przedstawia analizę różnych wariantów realizacji renowacji. Zawiera szczegółowe zestawienie krajowych polityk oraz narzędzi finansowych wspierających renowację budynków, do których przedstawiono wykaz środków budżetowych. Dodatkowo DSRB zawiera orientacyjną skalę wsparcia renowacji budynków, oraz wskazuje mechanizmy ułatwiające inwestorem podejmowanie i przeprowadzanie renowacji budynków.</p> <p>Kr.2. Kryterium dot. działań na rzecz poprawy efektywności energetycznej w celu osiągnięcia wymaganych oszczędności energii należy uznać za spełnione w oparciu o przekazany do KE w dniu 30gr.2019 r. Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030. Ponadto, w dniu 16czer.2021 r., za pośrednictwem St. Przedstawiciela RP przy UE, przekazano do DG ENER KE dokument pn. Informacja w sprawie metod i środków stosowanych w Polsce służących wdrożeniu art. 7, 7a i 7b dyrektywy 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej.</p>
2.2. Zarządzanie w sektorze energii	EFRR, FS	<p>Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych</p> <p>Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/20011, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju</p>	<p>Uznany za spełniony przez PL.</p> <p>Przekazanie KE dn. 30 grudnia 2019 r. Krajowego planu na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 (KPEiK), przyjętego przez Komitet do Spraw Europejskich na posiedzeniu 18 grudnia 2019 r., wypełnia obowiązek nałożony na Polskę przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu.</p> <p>KPEiK pozostaje spójny ze Strategią zrównoważonego rozwoju transportu do 2030 roku, Polityką ekologiczną Państwa 2030, Strategią zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030 oraz uwzględnia założeniami Polityki energetycznej Polski do 2040 r.</p> <p>KPEiK wyznacza cele klimatyczno-energetyczne na 2030 r. .m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 7% redukcji emisji gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych systemem ETS w porównaniu do poziomu w roku 2005 	<p>Kr.1 i 2. KPEiK zawiera działania na rzecz realizacji 5 wymiarów unii energetycznej: Bezpieczeństwa energetycznego, Wewnętrznego rynku energii, Efektywności energetycznej, Obniżenia emisyjności, Badań naukowych, innowacji i konkurencyjności.</p> <p>KPEiK wyznacza cele klimatyczno-energetyczne na 2030 r. :Krajowe założenia i cele polskiej polityki energetyczno-klimatycznej szczegółowo opisane zostały w rozdziale drugim dokumentu, natomiast rozdział trzeci wskazuje polityki i środki mające służyć ich realizacji. Analizę skutków planowanych polityk i środków przedstawiono w Załączniku nr 2 do KPEiK</p> <p>Link do dokumentu ³¹</p>

³¹ <https://www.gov.pl/web/aktywa-panstwowe/krajowy-plan-na-rzecz-energii-i-klimatu-na-lata-2021-2030-przekazany-do-ke>

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

			<ul style="list-style-type: none"> • 21-23% udziału OZE w finalnym zużyciu energii brutto (cel 23% będzie możliwy do osiągnięcia w sytuacji przyznania Polsce dodatkowych środków unijnych, w tym przeznaczonych na sprawiedliwą transformację), uwzględniając: 14% udziału OZE w transporcie i roczny wzrost udziału OZE w ciepłownictwie i chłodnictwie o 1,1 pkt. proc. średniorocznie • wzrost efektywności energetycznej o 23% w porównaniu z prognozami PRIMES2007 • redukcję do 56-60% udziału węgla w produkcji energii elektrycznej. 	
2.3. Skuteczne wspieranie wykorzystania energii odnawialnej w poszczególnych sektorach i w całej Unii	EFRR, FS	Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju	<p>Uznany za spełniony przez PL.</p> <p>Spełnieniem warunku jest osiągnięcie w Polsce udziału energii z OZE w końcowym zużyciu energii brutto w 2020 r na poziomie 15% lub podjęcie dodatkowych działań zaradczych dla utrzymania ścieżki osiągnięcia celu. Cel z 2020 roku stanowi poziom odniesienia do wyznaczenia celu na 2030 r. i obejmuje obszary: elektroenergetyki, transportu, ciepła i chłodu.</p> <p>Cel udziału OZE w elektroenergetyce ma być osiągnięty głównie w dzięki aukcjom OZE z lat 2018-2020 a także produkcji energii pozyskanej z realizacji programów "Mój Prąd" i "Energia Plus" i „Agroenergia” a także „Czyste powietrze”.</p> <p>W ramach przeprowadzonych środków zaradczych trzeba wymienić przede wszystkim:</p> <p>- znaczny wolumen energii przeznaczony i zakontraktowany w ramach aukcji, w szczególności w latach 2019-2020,</p>	<p>Kr.1.</p> <p>Instrumenty służące osiągnięciu celu OZE: aukcyjny system wsparcia, systemy cen i premii gwarantowanych FIT/FIP, prosumencki system opustów oparty o rozliczenia energii z mikroinstalacji w ramach net-meteringu, program "Mój Prąd", „programy "Energia Plus" dla przedsiębiorców i „Agroenergia” dedykowany rolnikom, morskie farmy wiatrowe umożliwią skokowy przyrost mocy zainstalowanej OZE</p> <p>Linki do dokumentów³²</p> <p>Kr.2.</p> <p>Promowaniu rozwoju OZE w zakresie produkcji ciepła i chłodu służą:</p> <p>- rozp. Min. Energii z dnia 18 maja 2017 r. w sprawie szczegółowego zakresu obowiązku i warunków technicznych zakupu ciepła z odnawialnych źródeł energii poszerzające katalog podmiotów zobowiązanych do zakupu ciepła z OZE</p> <p>- program „Czyste Powietrze”</p> <p>Link do dokumentu ³³</p>

³² <http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20150000478/U/D20150478Lj.pdf>
<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20210000234/U/D20210234Lj.pdf>
³³ <http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20170001084/O/D20171084.pdf>

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

			<p>- wprowadzony w 2018 roku bardzo korzystny i unikalny system net-meteringu dla rozliczania prosumentów, tzw. system opustów.</p> <p>W celu osiągnięcia wymaganego poziomu udziału energii z OZE w elektroenergetyce kontynuowane będą obowiązujące mechanizmy wsparcia systemowego, takie jak system aukcyjny, systemy FiT/FiP oraz programy wsparcia inwestycyjnego źródeł OZE, zmodyfikowany zostanie dedykowany prosumentom model, co pozwoli na jego dostosowanie do wymagań regulacji wchodzących w skład pakietu „Czysta Energia dla Wszystkich Europejczyków”.</p>	
2.4. Skuteczne ramy zarządzania ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi i katastrofami	EFRR, FS	Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami i, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego	<p>Spełniony</p> <p>Spełnieniem warunku jest krajowy plan zarządzania ryzykiem opr. na podstawie ocen ryzyka, z uwzględnieniem prawdopodobnych skutków zmian klimatu oraz istniejących strategii adaptacji do zmian klimatu oraz istniejące strategie adaptacji do zmian klimatu. Polska opracowała w celu spełnienia kryteriów w ramach warunku: Streszczenie istotnych elementów krajowej oceny ryzyka oraz Streszczenie istotnych elementów krajowej oceny zdolności zarządzania ryzykiem odpowiadające im zakresom przedmiotowy.</p>	<p>Kr.1.Streszczenie istotnych elementów krajowej oceny ryzyka: identyfikacja ryzyka, analiza oraz szacowanie, typologię zagrożeń, macrycę ryzyka, zagrożenia naturalne, zagrożenia cywilizacyjne i powodowane intencjonalną działalnością człowieka, potencjalne skutki dla ludności, gospodarki, mienia infrastruktury i środowiska</p> <p>Kr.2. i 3.Streszczenie istotnych elementów krajowej oceny ryzyka:</p> <p>1)cele strategiczne, 2)działania zmierzające do osiągnięcia celów strategicznych i redukcji ryzyka 3)część A Krajowego Planu Zarządzania Kryzysowego (KPZK): charakterystykę zagrożeń i ich ocenę ryzyka, zadania i obowiązki uczestników zarządzania kryzysowego dla faz: zapobieganie i przygotowanie 4)część B KPZK : zadania i obowiązki uczestników zarządzania kryzysowego dla faz: reagowanie i odbudowa 5)wdrażanie środków zapobiegania ryzyku i zapewnienia gotowości</p>
2.5. Aktualizowane planowanie koniecznych inwestycji w sektorze wodno-ściekowym	EFRR, FS	Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej	<p>Uznany za spełniony przez PL w odniesieniu do Programu inwestycyjnego w zakresie poprawy jakości i ograniczenia strat wody przeznaczonych do spożycia przez ludzi</p> <p>Niespełniony w części dot. KPOŚK.</p> <p>Spełnieniem warunku jest przygotowanie planu inwestycji, który obejmuje ocenę obecnego stanu wdrożenia dyrektywy (91/271/EWG) dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych i dyrektywy w sprawie wody pitnej (98/83/WE), tj.:</p> <p>1. VI aktualizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych</p>	<p>Warunek w części dot.wody pitnej spełniony jest poprzez przyjęcie Programu inwestycyjnego w zakresie poprawy jakości i ograniczenia strat wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. W Programie zawarto szacunkowe koszty wskazanych inwestycji, w tym koszty wynikające z wymogu badania większej liczby parametrów jakości wody, jak i modernizacji sieci dystrybucji wody z uwzględnieniem jej wieku i planów amortyzacji. W Programie oceniono możliwości finansowania inwestycji z zysków pochodzących z opłat od użytkowników oraz, w przypadku potrzeby ich uzupełnienia, wskazano także możliwe źródła finansowania ze środków krajowych i zagranicznych.</p> <p>Tekst dot.opisu części w zakresie gosp.ściekowej zostanie zgodnie z informacją od MI przekazany po przyjęciu KPOŚK</p>

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

			2. Programu inwestycyjnego w zakresie poprawy jakości i ograniczenia strat wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi	
2.6. Aktualizowane planowanie w zakresie gospodarowania odpadami	EFRR, FS	Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej	<p>Spełniony</p> <p>Kryteria 1, 2 i 4 w ramach warunku należy uznać za spełnione w oparciu o aktualny stan prawny oraz funkcjonujące dokumenty strategiczne tj. Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2022 (KPGO). Konieczność podjęcia dodatkowych działań stwierdzono w zakresie kryterium nr 3 warunku. W celu spełnienia kryterium 3 dot. potrzeb inwestycyjnych dokonano aktualizacji KPGO 2022 w formule opracowania dodatkowego załącznika, w szczególności w zakresie recyklingu i zapobiegania powstawaniu odpadów oraz zawierającego informacje o źródłach dochodów na pokrycie kosztów utrzymania i eksploatacji inwestycji. Aktualizacja KPGO ma charakter uniwersalny i odnosi się do całego obszaru kraju, w związku z czym nie jest już wymagana aktualizacja Wojewódzkich Planów Gospodarki Odpadami (WPGO), ponieważ spełnienie warunku 2.6 nastąpiło na poziomie krajowym.</p> <p>W załączniku do KPGO przyjętym w roku 2021 opracowanym na podstawie Analizy IOS-PIB następuje wprost odniesienie się do celów z art. 11 dyrektywy 2008/98/WE zmienionej dyrektywą 2018/851. Podstawę do oceny luki inwestycyjnej określonej w tym załączniku do KPGO 2022 stanowiły wymagania wynikające z przepisów prawa UE, a podstawę do oszacowania potrzeb inwestycyjnych stanowiły cele określone w art. 11 dyrektywy 2008/98/WE zmienionej dyrektywą 2018/851.</p>	<p>Kr.1. KPGO 2022 zawiera aktualną w odniesieniu do obszaru całego kraju analizę stanu gosp.odp.komunalnymi dla poszcz.rodzajów odpadów</p> <p>Kr.2.KPGO zawiera ocenę istniejących syst.zbierania odpadów.Wskazuje potrzebę wprowadzenia jednolitych standardów selektywnego zbierania odp.komunalnych na ter.całego kraju</p> <p>Kr.3.Zał.do KPGO 2022 zawiera ocenę potrzeb inwestycyjnych w skali kraju w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów, infr.selektywnego zbierania odpadów oraz instalacji do przetwarzania odpadów</p> <p>Kr.4.Uchwalanie i obowiązywanie pl.gosp.odpadami reguluje ust. z 14.12.2012 r. o odpadach, zgodnie z którą plany gosp.odpadami oprac.się na poziomie krajowym i wojewódzkim Linki do dokumentów³⁴</p>

³⁴ <http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20160000784/O/M20160784.pdf>
<http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20210000509/O/M20210509.pdf>
<http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU2017000019/O/D20170019.pdf>
<http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20210000906/O/D20210906.pdf>

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

			<p>Zmiana KPGO 2022, o której mowa powyżej, pozwala na spełnienie warunku podstawowego 2.6 w początkowym okresie trwania perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027. Zgodnie z przepisami krajowymi (ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach), bazującymi na regulacjach wynikających z porządku prawnego UE, plany podlegają aktualizacji nie rzadziej niż co 6 lat.</p> <p>Pełna aktualizacja KPGO powinna nastąpić do połowy roku 2022.</p> <p>W celu uchwalenia aktualizacji KPGO już rozpoczęto prace związane z koniecznością przygotowania dokumentu obowiązującego po 2022 r. Wobec czego ciągłość spełnienia warunku zostanie bezwzględnie zapewniona w całym okresie trwania perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027.</p>	
2.7. Ramy działań priorytetowych w przypadku koniecznych środków ochrony obejmujących dofinansowanie unijne	EFRR FS	Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia	<p>Spełniony</p> <p>Spełnieniem warunku jest przyjęcie dok.: „Priorytetowe Ramy Działań w zakresie finansowania europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000 na lata 2021-2027”</p> <p>Dokument zawiera informacje nt. działań priorytetowych niezbędnych do zrealizowania na terenie obszarów sieci Natura 2000 po 2020 r. oraz wskazanie potencjalnych źródeł ich finansowania w zakresie: planowania ochrony, ochrony siedlisk i gatunków stanowiących przedmioty ochrony, badań naukowych, monitoringu przyrodniczego, działań edukacyjnych i promocyjnych oraz rozwoju zielonej infrastruktury, a także podsumowanie dotychczasowych działań podejmowanych na rzecz sieci Natura 2000 finansowanych z dostępnych środków krajowych i funduszy UE w latach 2014 – 2020. W dokumencie na postawie danych przekazanych przez sprawujących nadzór nad obszarami Natura 2000 określono</p>	<p>Kr.1. Działania dot. utrzymania dotychczasowej gospodarki na ter.siedlisk gatunków przyrodniczych i poprawie ich ochrony w formie czynnej, przewidują m.in. :</p> <ul style="list-style-type: none"> • zachowanie siedlisk przyrodniczych i populacji gatunków, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - ekstensywna gospodarka rolna,rybacka i leśna uwzgl.ochronę siedlisk - zabezpieczenie/odtworzenie miejsc rozrodu gat.chronionych • odtwarzanie zdegradowanych siedlisk i wzmacnianie zagrożonych gatunków: <ul style="list-style-type: none"> - powstrzymanie naturalnej sukcesji siedlisk - przywrócenie/polepszenie reżimu hydrologicznego - zwalczanie gat.ekspansywnych/obcych - restytucja gat.zagrożonych - udrożnienie ciągłości kor.ekologicznych - utrzymanie ośr.hodowli/rehabilitacji dzikich zwierząt. • wsparcie zarządzania i nadzoru obszarów Natura 2000: <ul style="list-style-type: none"> - oprac./aktual.planów zad.ochronnych /pl.ochrony wszystkich obsz.Natura 2000 - monitoring sieci Natura 2000 - budowa /rozwój infr.turystycznej rozprowadzającej ruch turystyczny na obsz.sieci Natura 2000 <p>Link do dokumentu³⁵</p>

³⁵ http://www.gdos.gov.pl/files/artykuly/5073/PAF_icon.pdf

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

			odrębnie dla każdego obszaru Natura 2000 działania niezbędne do wykonania na jego terenie, w celu poprawy lub zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, w tym ptaków, stanowiących ich przedmiot ochrony. Dodatkowo zaplanowano działania związane z zarządzaniem obszarami sieci Natura 2000 (w tym aktualizacją dokumentów planistycznych), edukacją i promocją, potrzebami w zakresie prowadzenia dalszych badań, monitoringiem, oraz turystycznym udostępnieniem obszarów	
3.1. Kompleksowe planowanie transportu na odpowiednim poziomie	EFRR, FS	Rozwój odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej, bezpiecznej, zrównoważonej i intermodalnej sieci TEN-T Rozwój i udoskonalenie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawa dostępu do sieci TEN-T oraz mobilności transgranicznej	<p>Niespełniony</p> <p>Spełnienie warunku zapewnia przyjęcie pakietu następujących narzędzi oraz dokumentów na poziomie krajowym:</p> <ul style="list-style-type: none"> •Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r., która zakłada aktualizację obecnie obowiązujących programów sektorowych •Zintegrowanego (multimodalnego) modelu ruchu •Opracowanie lub aktualizacja planów sektorowych w zakresie transportu w tym zapewnienie środków na realizację i utrzymanie istniejącej i planowanej infrastruktury: <ol style="list-style-type: none"> 1) Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 (z perspektywą do 2025 r.) oraz kolejny dokument do 2030 r. 2) Krajowy Program Kolejowy do 2023 r. oraz kolejny dokument do 2030 r. 3) Program rozwoju polskich portów morskich do 2030 r. 4) Krajowy Program Żeglugowy do 2030 r. 5) Polityka rozwoju lotnictwa cywilnego w Polsce do 2030 r. (z perspektywą do 2040) 6) Plan zamierzeń państwa oraz zatwierdzonych do realizacji przedsięwzięć w związku z budową Centralnego Portu Komunikacyjnego – w perspektywie obejmującej Strategię Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku 7) Kierunki rozwoju transportu intermodalnego w Polsce do 2030 r. z persp. do 2040 r. 	<p>Na poz.krajowym:</p> <p>Kr.1.Spełnione poprzez m.in. przyjęcie Str.Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r., a także przyg.i wdrożenie Zintegrowanego Modelu Ruchu.</p> <p>Kr.2.Spełnione poprzez oprac.i przyjęcie KPEIK</p> <p>Kr.3.Spełnione poprzez m.in. przyj.Strategii Zrównoważonego Rozw. Transportu do 2030 r.</p> <p>Kr.4.Spełnione poprzez m.in. przyjęcie stosownych dok.wdrożeniowych, obejmujących swym zakresem inw.poz.a korytarzami sieci bazowej TEN-T</p> <p>Kr.5.Spełnione poprzez bieżące przekazywanie inf.do KE w oparciu o przyjęty Narodowy Plan Wdrażania ERTMS w Polsce o stat.zabudowy ERTMS na infr.kolejowej</p> <p>Kr.6.Spełnione poprzez m.in. przyjęcie Strategii Zrównoważonego Rozw.Transportu do 2030 r.</p> <p>Kr.7.Spełnione poprzez oprac.i przyjęcie Krajowych ram pol.rozwoju infr.paliw alternatywnych</p> <p>Kr.8.Spełnione poprzez oprac.i przyjęcie Programu poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego na lata 2021–2030</p> <p>Kr.9.Spełnione poprzez oprac.i przyjęcie stosownych progr.utrzymaniowych w odniesieniu do infr.,znajdującej się w zarz.państwa</p>

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

			<p>8) Program Inwestycji Dworcowych na lata 2016 – 2023</p> <p>9) Program Budowy 100 Obwodnic na lata 2020 – 2030</p> <ul style="list-style-type: none"> •Bieżące przekazywanie informacji do KE w oparciu o przyjęty Narodowy Plan Wdrażania ERTMS w Polsce o statusie zabudowy ERTMS na infrastrukturze kolejowej •Krajowe ramy polityki rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych przyjęte przez RM 29 marca 2017 r. •Program Wzmocnienia Krajowej Sieci Drogowej do 2030 roku oraz Program Bezpiecznej Infrastruktury Drogowej na lata 2021-2024 •Programu poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego na l. 2021-2030 <p>Na poziomie regionalnym spełnienie warunku wykazywane będzie wraz z przekazaniem programów regionalnych. Spełnieniem warunku na poziomie regionalnym jest przyjęcie 16 Regionalnych Planów Transportowych.</p>	
4.1. Ramy strategiczne polityki na rzecz aktywnych polityk rynku pracy	EFRR	Poprawa skuteczności i poziomu włączenia społecznego rynków pracy oraz dostępu do wysokiej jakości zatrudnienia poprzez rozwój infrastruktury społecznej i wspieranie ekonomii społecznej	<p>Uznany za spełniony przez PL.</p> <p>Ramy strategiczne polityki na rzecz aktywnej polityki rynku pracy stanowi ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1409, z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi. Ustawa jest aktem prawnym szczegółowo definiującym rolę poszczególnych szczebli Publicznych Służb Zatrudnienia ((PSZ): minister właściwy ds. pracy, samorząd województwa, samorząd powiatu, urząd wojewody) i instytucji rynku pracy oraz współpracę z podmiotami zewnętrznymi (np. instytucje szkoleniowe, agencje zatrudnienia). Ustawa i akty wykonawcze stanowią obligatoryjne wytyczne dla poszczególnych procesów związanych z działaniami na rzecz aktywnej polityki rynku pracy, w szczególności w zakresie usług</p>	<p>Kr.1.IPD-art. 34a U.z dn.20kw.2004r.o pr.zatr.i in.r.pr. Link³⁶</p> <p>Kr.2.U.z dn.20kw.2004r.o pr.zatr.i in.r.pr.(art.4 ust.1 pkt 7 lit.e)</p> <p>Kr.3.U.z dn.20kw.2004r.o pr.zatr.i in.r.pr.(r5,r8,art.22),U.z dn.24lip.2015r.o RDS i inn.in.dial.spół.,R.MPiPS z dn.22lip.2011r.w spr.szczeg.zad.i org.OHP Linki³⁷</p> <p>Kr.4 U.z dn.20kw.2004r.o pr.zatr in.r.pr.(r8,art.22) i U.z dnia29czer.1995r.o stat.publicznej</p> <p>Kr.5.R MPiPS z dn.20sier.2009r. w spr.szczeg.war.odbywania stażu przez bezr. (Dz.U.z2009r.,poz.1160),R.MPiPS z dn.11kw.2014 r.w spr.przyg.zaw.dorosłych (Dz.U.z 2014r.,poz.497)</p>

³⁶<http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20040991001/U/D20041001Lj.pdf>

³⁷<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20150001240/U/D20151240Lj.pdf>
<http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20111550920/O/D20110920.pdf>

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

	EFS+	<p>Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej</p> <p>Modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio do-</p>	<p>rynku pracy, stosowanych instrumentów i form pomocy. Ustawa zawiera także wytyczne w odniesieniu do procedur badania efektywności zadań PSZ (wskaźniki efektywności kosztowej i zatrudnieniowej oraz urzędów pracy na rzecz aktywizacji bezrobotnych).</p> <p>Link do dokumentów https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/akty-prawne</p> <p>Warunek jest spełniony poprzez przygotowanie m.in. następujących narzędzi:</p> <ul style="list-style-type: none"> •Narzędzia Indywidualnego Planu Działania •Centralnej Bazy Ofert Pracy •Systemu rad rynku pracy (przy ministrze właściwym do spraw pracy, marszałku województwa i staroście) •Realizację badania "Bezrobotni i poszukujący pracy zarejestrowani w urzędach pracy", w którym na podstawie informacji z urzędów pracy w jednolitym systemie informatycznym zbierane są m. in. dane nt. liczby aktywizowanych bezrobotnych w rozbiciu na poszczególne formy aktywizacji. Na podstawie powyższych danych MRiPS przygotowuje raporty i analizy •Analizy efektywności wybranych form aktywizacji bezrobotnych realizowanych przez powiatowe urzędy pracy, finansowanych z Funduszu Pracy. Kluczowe mierniki to efektywność zatrudnieniowa i kosztowa •Realizacja projektu pt. „Wypracowanie metodologii i wdrożenie monitorowania efektywności zatrudnieniowej podstawowych form aktywizacji zawodowej bezrobotnych w okresie dłuższym niż 12 miesięcy od zakończenia działań urzędu pracy”(POWER 2014-2020) •Plan realizacji Gwarancji dla Młodzieży w Polsce" zaktualizowany w październiku 2015 r. 	Linki ³⁸
--	------	---	--	---------------------

³⁸<http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20091421160/O/D20091160.pdf>
<http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20140000497/O/D20140497.pdf>

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

		pasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy	<p>Link do ustawy</p> <p>http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20040991001/U/D20041001Lj.pdf</p>	
4.2. Krajowe ramy strategiczne na rzecz równouprawnienia płci	EFRR	Poprawa skuteczności i poziomu włączenia społecznego rynków pracy oraz dostępu do wysokiej jakości zatrudnienia poprzez rozwój infrastruktury społecznej i wspieranie ekonomii społecznej	<p>Uznany za spełniony przez PL</p> <p>Spełnieniem warunku będzie przyjęcie Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2021-2030. KPDRT obejmuje następujące priorytety: Polityka antidyskryminacyjna, Praca i zabezpieczenia społeczne, Edukacja, Zdrowie, Dostęp do dóbr i usług, Budowanie świadomości, Gromadzenie danych i badania, Koordynacja.</p> <p>Priorytety, działania i zadania określone w Programie są spójne z priorytetami i kierunkami działań państwa określonymi w innych dokumentach rządowych w zakresie równego traktowania m.in. Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), Programie Dostępność Plus 2018-2025, projekcie Strategii na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2020-2030, Krajowym Progra-</p>	<p>Kr.1 KPDRT obejmuje następujące priorytety: Polityka antidyskryminacyjna, Praca i zabezpieczenia społeczne, Edukacja, Zdrowie, Dostęp do dóbr i usług, Budowanie świadomości, Gromadzenie danych i badania, Koordynacja.</p> <p>Kr.2 Głównie działania i zadania przewidziano w II Priorytecie – Praca i zabezpieczenia społeczne</p> <p>Kr.3 Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania oprac. i przedkłada RM, w terminie do dnia 31 marca każdego roku, sprawozdanie za poprzedni rok kalendarzowy, zawierające m.in. raport z realizacji KPDRT. Ponadto, celem wsparcia działań Koordynatora Programu, powołany zostanie Zespół, którego zadaniem będzie cykliczne monitorowanie osiągnięcia zakładanych wskaźników, ujętych w załączniku nr 1 do KPDRT. Powołanie Zespołu nastąpi na podstawie przepisów ustawy o Radzie Ministrów. Zadania</p> <p>Kr.4 Zapewniono, że przygotowanie, monitorowanie i ewaluacja Programu przeprowadzane jest z udziałem organizacji pozarządowych, interesariuszy i partnerów społecznych.</p>

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

	EFS+	Wspieranie zrównoważonego pod względem płci uczestnictwa w rynku pracy, równych warunków pracy oraz lepszej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, w tym po-przez dostęp do przystępnej cenowo opieki nad dziećmi i osobami wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu	mie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu, Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021, Programie integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030.	
4.3. Ramy strategiczne polityki na rzecz systemu kształcenia i szkolenia na wszystkich szczeblach.	EFRR	Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie od-	<p>Uznany za spełniony przez PL</p> <p>Spełnienie warunku zapewnia Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030:</p> <ul style="list-style-type: none"> •część ogólna (przyjęta uchwałą Rady Ministrów nr 12/2019 w dniu 25.01.2019 r.) •część szczegółowa (przyjęta uchwałą Rady Ministrów nr 195/2020 w dniu 28.12.2020 r.). <p>Raport „Strategia umiejętności OECD: Polska” stanowi istotny wkład do części szczegółowej Strategii, zwłaszcza w obszarze rozwijania umiejętności w miejscu pracy. (raport ogłoszono 11.12.2019 r.).</p>	<p>Kryteria od 1 do 8 – linki do dokumentów³⁹</p> <p>Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030</p> <p>Kr.1.i 2.ZSU-cz.og.-prior.4, cz.szczeg.-obszar oddziaływ.VI</p> <p>Kr.3.ZSU-cz.og.-prior.1 i 6, szczeg.-obszar oddziaływ.I</p> <p>Kr.4.ZSU-cz.og.-prior.5,cz.szczeg.-wszystkie obszary</p> <p>Kr.5.ZSU-cz.og.-prior.5,cz.szczeg.-roz.3,8</p> <p>Kr.6.ZSU-cz.og.-prior.1,2,4,6,cz.szczeg.-obsz.oddział.I,IV,V,VI,VIII</p> <p>Kr.7.ZSU-cz.og.-prior.2,6,cz.szczeg.-obsz.oddział.III,IV,VII,VIII</p> <p>Kr.8.ZSU-cz.og.-prior.2,cz.szczeg.-obsz.oddział.III,IV,VII,VIII</p>

³⁹ <https://efs.mein.gov.pl/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-ogolna/>
<https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-szczegolowa--dokument-przyjety-przez-rade-ministrow>

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

		<p>porności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online</p>	<p>Spełnieniem warunku jest ponadto system narzędzi funkcjonujących w obszarze kształcenia, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> •system monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów ELA, •monitoring karier absolwentów publicznych i niepublicznych szkół ponadpodstawowych, •prognoza zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy, reforma systemu oświaty (kształcenie ogólne, kształcenie zawodowe), •reforma szkolnictwa wyższego, •ustawa o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, •Międzyresortowy Zespół do spraw uczenia się przez całe życie i ZSK, •Rada Interesariuszy ZSK, •Rada Programowa do spraw kompetencji, •Sektorowe Rady do spraw kompetencji, •Program Senior+, •Lokalne Ośrodki Wiedzy i Edukacji, •projekt „Szansa - nowe możliwości dla dorosłych”, •program "Doktorat wdrożeniowy", •finansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli, •szkolenia branżowe dla nauczycieli kształcenia zawodowego
	EFS+	<p>Poprawa jakości, poziomu włączenia społecznego i skuteczności systemów kształcenia i szkolenia oraz ich powiązania z rynkiem pracy – w tym przez walidację uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, w celu wspierania nabywania umiejętności kluczowych, w tym w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, oraz przez wspieranie wprowadzania dualnych systemów szkolenia i przygotowania zawodowego</p> <p>Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności ela-</p>	

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

		<p>stycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej</p> <p>Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości włączającego kształcenia i szkoleni oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po</p>		
--	--	---	--	--

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

		szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwienie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami		
4.4. Krajowe ramy strategiczne polityki na rzecz włączenia społecznego i ograniczenia ubóstwa a	EFRR	Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne	<p>Uznany za spełniony przez PL</p> <p>Spełnieniem warunku jest Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027 z perspektywą do roku 2030” (KPPUiWS) oraz w zakresie deinstytucjonalizacji usług społecznych Strategia Rozwoju Usług Społecznych.</p> <p>KPPUiWS przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 17 sierpnia 2021 r. to dokument o charakterze operacyjno-wdrożeniowym, w którym przedstawiono działania do realizacji celów związanych z przeciwdziałaniem ubóstwu i wykluczeniu społecznemu „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju” oraz celu szczegółowego w tym obszarze wskazanego w Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego (SRKL) -tj.: redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne. Wśród krajowych dokumentów strategicznych o szczególnym znaczeniu dla polityki walki z ubóstwem i wykluczeniem należy wymienić, poza SRKL.: Narodowy Program Mieszkaniowy, Strategię na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030, Krajową Strategię Rozwoju Regionalnego oraz opracowywaną Politykę Migracyjną.</p> <p>Razem z obowiązującymi aktami prawnymi: - ustawą 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2020 r. poz. 1876 t. j. z późn. zm.);</p>	<p>Kr.1. Diagnoza w KPPUiWS dot. ubóstwa i wykl. społecznego,. Dokument zawiera analizę danych ogólnokrajowych oraz według makroregionów, stopnia urbanizacji, typów gospodarstw domowych.</p> <p>Kr.2.KPPUiWS koncentruje się na dział.na rzecz przejścia z op.instytucjonalnej do opi.rodzinnej i środowiskowej</p> <p>Kr.3.Opracowywana jest z udziałem gr.ekspertów Strategia rozwoju usług społecznych (SRUS), która będzie realizowana w obszarach:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. opieki nad dzieckiem, w tym z niepełnosprawnością, 2. opieki nad osobami starszymi i przewlekle somatycznie i psychicznie chorymi, 3. niezależnego życia – wsparcia osób z niepełnosprawnościami, 4. wsparcia osób bezdomnych, <p>Kr.4. KPPUiWS opracowano we współpracy z przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego i interesariuszy problematyki ubóstwa i wykluczenia społecznego.</p>
	EFS+	Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa,		

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

		<p>oraz zwiększenie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 8210); - ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85, 374, 695, 875 i 1086); - ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz.U. poz. 1818, z późn. zm.); - ustawą z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym (Dz. U. z 2020 poz. 1787) - ustawą z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. 2007 poz. 1378 t.j.); - ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. o pomocy państwa w ponoszeniu wydatków mieszkaniowych w pierwszych latach najmu mieszkania (Dz. U. z 2020 r. poz. 551), - ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1409 t.j.) tworzą krajowe ramy strategiczne i prawne 	
4.5. Krajowe strategiczne ramy polityki na rzecz integracji Romów	EFS+	<p>Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej społeczności marginalizowanych, takich jak Romowie</p>	<p>Uznany za spełniony przez PL</p> <p>Spełnieniem warunku jest Program integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030 przyjęty 21 grudnia 2020 r. przez Radę Ministrów. Dokument obejmuje działania przyspieszające integrację Romów, zapobiegające i eliminujące wykluczenie, z uwzględnieniem płci i sytuacji młodych Romów oraz wyznacza podstawowe etapy oraz cele do osiągnięcia. Realizacja Programu integracji została uruchomiona w dniu 3 lutego 2021 r., tak, aby zachować ciągłość działań prowadzonych w 2020 r., w ramach poprzedniego wieloletniego Programu integracji społeczności romskiej w Polsce na lata 2014-2020.</p>	<p>Kr.1. Program integracji kontynuuje działania na rzecz wyrównania szans Romów i ich integracji społecznej i obywatelskiej</p> <p>Kr.2. Program integracji zapewnia narzędzia monitorowania osiągnięcia celów</p> <p>Kr.3. Włączenie problematyki romskiej do realizowanych polityk publicznych zostało opisane w Programie integracji (rozdz. 3)</p> <p>Kr.4. Włączenie właściwych interesariuszy zostało zapewnione na etapie projektowania założeń Programu integracji, m.in. przez system konsultacji społecznych</p> <p>Link do dokumentu⁴⁰</p>

⁴⁰ <https://www.gov.pl/web/mniejszosci-narodowe-i-etniczne/rada-ministrow-uchwalila-nowy-program-integracji-spoecznej-i-obywatelskiej-romow-w-polsce-na-lata-2021-2030>

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

			Systemowe działania Polski na rzecz poprawy sytuacji Romów są podejmowane nieprzerwanie od 2001 r., obejmując szerokie spectrum działań i przy zapewnieniu stałego finansowania z budżetu państwa.	
4.6. Ramy strategiczne polityki na rzecz opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej	EFRR	Zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej	<p>Uznany za spełniony przez PL</p> <p>Spełnienie warunku zapewni przyjęcie:</p> <ul style="list-style-type: none"> •mapy potrzeb zdrowotnych (MPZ) na kolejny okres w zmienionej formule (mapa wraz z rekomendacjami będzie obejmować okres 7 lat, co roku aktualizowane będą dane statystyczne i wyniki analiz), •Policy Paper 2021+ w obszarze zdrowia. Obecna nazwa: „Zdrowa Przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027 z perspektywą do 2030”, •Ram strategicznych w zakresie deinstytucjonalizacji w obszarze zdrowia na lata 2021-2030 (Strategia Deinstytucjonalizacji zapewnia spełnienie warunku w tym zakresie. 	<p>Kr.1.Spełnienie zapewni publikacja mapy potrzeb zdrowotnych (MPZ)</p> <p>Kr.2.Spełnieniem jest przyjęcie Policy Paper 2021+ w obszarze zdrowia</p> <p>Kr.3. Dokument Zdrowa Przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027 z perspektywą do 2030</p>

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

	EFS+	<p>Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej</p>		
--	------	--	--	--

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

5 Instytucje programu

Tabela 13 Instytucje programu

Instytucje programu	Nazwa instytucji [500]	Imię i nazwisko osoby odpowiedzialnej za kontakty [200]	E-mail [200]
Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Świętokrzyskiego obsługiwany przez Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego	Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego 25-516 Kielce, Al. IX Wieków Kielc 3 Departament Inwestycji i Rozwoju 25-002 Kielce ul. H. Sienkiewicza 63 Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego 25-007 Kielce ul. H. Sienkiewicza 27	sekretariat.IR@sejmik.kielce.pl sekretariat.EFS@sejmik.kielce.pl
Instytucja audytowa	Szef Krajowej Administracji Skarbowej	Ministerstwo Finansów Departament Audytu Środków Publicznych 00-916 Warszawa, ul. Świętokrzyska 12	sekretariat.DAS@mf.gov.pl
Podmiot otrzymujący płatności od Komisji	Ministerstwo Finansów, Departament Instytucji Płatniczej	Ministerstwo Finansów Departament Instytucji Płatniczej 00-916 Warszawa, ul. Świętokrzyska 12	Sekretariat.IP@mf.gov.pl
W stosownych przypadkach, podmiot lub podmioty otrzymujące płatności od Komisji w przypadku pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 5 rozporządzenia			

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
 (PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

w sprawie wspólnych przepisów			
Zadania w zakresie księgowania wydatków w przypadku gdy są powierzone podmiotowi innemu niż instytucja zarządzająca	Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach	Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach 25-561 Kielce ul. Wincentego Witosa 86	wup@wup.kielce.pl

Podział kwot refundowanych z tytułu pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 5 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, jeżeli wskazano więcej niż jeden podmiot otrzymujący płatności od Komisji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 13A: Część wartości procentowych określonych w art. 36 ust. 5 lit. b) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, która zostałaby refundowana podmiotom otrzymującym płatności od Komisji w przypadku pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 5 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów (w punktach procentowych)

Podmiot 1	p.p.
Podmiot 2 ⁴¹	p.p.

6 Partnerstwo

Zasada partnerstwa jest jedną z głównych zasad towarzyszących wdrażaniu Europejskiego Funduszu Społecznego i będzie realizowana w procesie programowania i wdrażania programu regionalnego „Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027”. Zasada ta polega na stałej współpracy pomiędzy administracją rządową, samorządem terytorialnym, partnerami społecznymi i gospodarczymi oraz organizacjami pozarządowymi w celu zapewnienia aktywnego udziału partnerów w całym procesie funkcjonowania programu regionalnego od programowania poprzez wdrożenie wraz z monitorowaniem, aż po jego ocenę.

Etap programowanie:

Właściwe zaplanowanie wykorzystania środków pochodzących z komponentu EFS+ i EFRR wymaga udziału partnerów wywodzących się z różnych środowisk,

⁴¹ Liczba organów określonych przez państwo członkowskie

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

o których mowa w art. 8 rozporządzenia ogólnego. Zwiększa to efektywność prowadzenia procesu programowania oraz pozwala wypracować właściwe kierunki wsparcia niezbędne dla osiągnięcia założonych celów.

Z uwagi na szereg zagadnień i obszarów, przewidzianych do wsparcia w zakresie realizacji poszczególnych celów polityki spójności w latach 2021-2027, zaangażowanie przedstawicieli różnorodnych środowisk oraz szerokiego grona interesariuszy, reprezentujących różne sektory (publiczny, społeczny, gospodarczy, akademicki) stanowiło merytoryczne wsparcie w zakresie przygotowania regionalnego programu na lata 2021-2027. Uchwałą Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 12.05.2021 r. zostały powołane grupy robocze wspierające prace nad przygotowaniem programu „Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027”. Do udziału w pracach grupy zostali zaproszeni przedstawiciele właściwych resortów, środowisk akademickich i naukowych, partnerów społecznych i gospodarczych, organizacji pozarządowych oraz podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie. Do celów programowania, Zarządzeniem Marszałka Województwa Świętokrzyskiego z dnia 21.01.2021 r. powołano również Zespoły robocze, w skład których wchodzi pracownicy IZ RPOWŚ 2014-2020 oraz IP RPOWŚ 2014-2020.

Etap wdrażanie, monitorowanie, ewaluacja:

Podstawową rolę we wdrażaniu programu będzie pełnił Komitet Monitorujący, o którym mowa w art. 38 rozporządzenia ogólnego. Przy powoływaniu członków Komitetu należy mieć na uwadze dążenie do zrównoważonego udziału strony rządowej, samorządowej oraz partnerów społecznych i gospodarczych oraz jak najwyższej efektywności i jakości ich pracy. W skład komitetu monitorującego wejdą partnerzy w rozumieniu art. 8 rozporządzenia ogólnego i tym samym wezmą udział w procesie monitorowania i ewaluacji programu, a także zatwierdzania kryteriów wyboru projektów.

Na etapie monitorowania i ewaluacji zasada partnerstwa będzie uwzględniona poprzez udział partnerów w systemie sprawozdawczości, przekazywanie informacji o postępie realizacji programu oraz udział w dyskusji nad rezultatami ewaluacji programu.

Projekt Programu zostanie również poddany konsultacjom społecznym.

Formy wsparcia partnerów w ramach programu regionalnego:

Korzyści, które płyną ze współpracy z partnerami społecznymi i organizacjami społeczeństwa obywatelskiego implikują działania do ich aktywnego udziału w takich obszarach jak polityki zatrudnienia, kształcenia, włączenia społecznego wspieranych z EFS+. Dlatego też przyjęto, że zostanie przeznaczona odpowiednia pula zasobów pochodzących z tego funduszu na budowanie zdolności administracyjnych wskazanych podmiotów. Do narzędzi służących realizacji tego celu należą m.in. wsparcie: szkoleniowe, działań służących

tworzeniu sieci kontaktów i wzmocnieniu dialogu społecznego oraz działań podejmowanych wspólnie przez partnerów społecznych.

7 Komunikacja i widoczność

Właściwa komunikacja i widoczność jest jednym z głównych elementów towarzyszących wdrażaniu Funduszy Europejskich i będzie realizowana na każdym etapie realizacji programu regionalnego „Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027”. Perspektywa finansowa 2021-2027 zakłada kontynuację i udoskonalenie działań komunikacyjnych. Szczególny nacisk położony zostanie na zwiększenie świadomości mieszkańców na temat Funduszy Europejskich oraz wynikających z nich korzyści. Dadzą one punkt wyjścia do sformułowania przekazu komunikacji, gdzie poszczególne etapy realizacji projektów i ich efekty są rozłożone w czasie.

Informacja o Funduszach Europejskich stanowi element krajowego systemu komunikacji marki Fundusze Europejskie, który podkreśla cele i znaczenie Unii Europejskiej. Działania komunikacyjne prowadzone będą przez IZ oraz IP we współpracy z instytucjami europejskimi, krajowymi, regionalnymi, a także partnerami społeczno-gospodarczymi i beneficjentami. Właściwe organy władzy regionalnej i lokalnej zobowiązane będą do odpowiedniej komunikacji i widoczności programu, jeżeli ich zakres odpowiedzialności obejmował będzie planowanie, finansowanie, realizację lub nadzór nad realizacją projektów otrzymujących dofinansowanie w ramach FEŚ 2021-2027.

Cel

Działania informacyjne i komunikacyjne skoncentrują się na wsparciu oraz popularyzacji wiedzy na temat funduszy europejskich.

Intensyfikacja działań ma na celu przede wszystkim:

- mobilizację do sięgania po Fundusze Europejskie,
- pomoc i wsparcie w realizacji projektów z wykorzystaniem środków unijnych;
- zapewnienie wysokiej świadomości nt. działań rozwojowych w województwie, realizowanych z udziałem Funduszy Europejskich oraz znaczenia przynależności do Unii Europejskiej i roli w kształtowaniu przyszłości Europy.

Szczegółowe założenia i cele działań komunikacyjnych będą opisane w Strategii Komunikacji Funduszy Europejskich dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027.

Grupy docelowe

W ramach podstawowych grup docelowych do których będą skierowane działania informacyjno-promocje wyróżniamy :

- beneficjentów;
- potencjalnych beneficjentów;

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

- ogół społeczeństwa.

Podstawowym kryterium podziału grup docelowych jest rodzaj i stopień zaangażowania odbiorców w tematykę Funduszy Europejskich. Szczegółowe przedstawienie grup docelowych zostanie opisane w Strategii komunikacji Funduszy Europejskich dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027.

Kanały komunikacji

Mechanizmy komunikacji w związku z mocnym zróżnicowaniem grup docelowych zostaną zindywidualizowane. Sprecyzowany zostanie również kanał i narzędzia informacyjno-komunikacyjne, które określą sposób dotarcia do poszczególnych grup docelowych.

Zasadniczą rolą jest traktowanie beneficjentów jako partnerów w działaniach komunikacyjnych. Wspólna odpowiedzialność za przekaz informacyjny korzystnie wpłynie na zbudowanie efektywnego modelu komunikacji o Funduszach Europejskich w województwie świętokrzyskim. Powyższe działania będą prowadzone, m.in. w:

- mediach o szerokim zasięgu (TV, radio, Internet, prasa);
- serwisach internetowych i społecznościowych (kanałach własnych, w tym profil na Facebooku, You Tube, portalach FE);
- sieciach PIFE;
- publikacjach drukowanych i materiałach audio-video;
- wydarzeniach informacyjno-promocyjnych (np.: konferencje, festyny, pikniki);
- innych dotychczas niezidentyfikowanych środkach przekazu informacji.

Ważnym aspektem warunkującym właściwą komunikację i informację jest również coroczna realizacja wydarzenia pn. „Dni Otwarte Funduszy Europejskich” w województwie świętokrzyskim, będąca kontynuacją założeń perspektywy 2014-2020, skupiająca wielu beneficjentów, potencjalnych beneficjentów oraz ogół społeczeństwa.

Upowszechnianie działań związanych z wykorzystaniem funduszy przez beneficjentów i potencjalnych beneficjentów odbywać się będzie z wykorzystaniem grafiki wskazanej w *Rozporządzeniu ogólnym 1060/2021*⁴² z dnia 24 czerwca 2021 r. Na potrzeby realizacji Programu opracowane zostaną logotypy oraz wzory wizualizacji, konieczne do stosowania przez beneficjentów w procesie realizacji działań z zakresu FE w województwie świętokrzyskim.

---

⁴² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Prowadzenie działań promocyjnych wymaga szerokiego zaangażowania wszystkich podmiotów biorących udział we wdrażaniu Programu. W tym przypadku ważną rolę odegrają beneficjenci. IZ dołoży wszelkich starań, w celu aktywizacji beneficjentów do współpracy w tym zakresie. Rzetelna informacja o uzyskanym wsparciu w ramach dofinansowania z programu regionalnego *Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027*, pozytywnie wpłynie na mieszkańców województwa świętokrzyskiego, zachęcając tym samym grupę niezdecydowanych beneficjentów do podjęcia starań w aplikowaniu o środki unijne.

Budżet

Szacunkowy budżet na realizację działań komunikacyjnych IZ oraz IP w ramach Programu wyniesie 2 875 000 EUR, w tym 2 500 000 EUR z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Monitorowanie i ewaluacja

Działania informacyjne i promocyjne będą podlegały bieżącej ocenie pod kątem jakości, użyteczności oraz efektywności. Informacje uzyskane w wyniku przeprowadzonej oceny będą podstawą do modyfikacji i ewentualnej korekty kierunków prowadzonych działań. Posłużą temu m.in.: ankiety podczas szkoleń, spotkań, eventów promocyjnych, jak również badania znajomości funduszy w ramach kampanii itp.

Monitoring skupia się na wielu wskaźnikach zarówno produktu jak i rezultatu, które obrazują oddziaływanie polityki spójności na świadomość mieszkańców województwa świętokrzyskiego. Dlatego największy nacisk zostanie położony na podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności beneficjentów w zakresie korzystania z dostępnej pomocy unijnej oraz znajomości celów i obszarów działania FE. W tym celu IZ będzie korzystała z wyników ewaluacji działań informacyjno-promocyjnych, obejmującej monitoring wyznaczonych celów i wskaźników strategii komunikacji oraz badanie ogółu społeczeństwa w zakresie posiadanej wiedzy na temat FE. Rekomendacje w ramach badania posłużą do podjęcia ewentualnych działań naprawczych.

8 Stosowanie stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowanie niepowiązanego z kosztami

Podstawa prawna: art. 94 i 95 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 14

Program regionalny
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027
(PROJEKT PROGRAMU – do dalszych prac)

Stosowanie stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowania niepowiązanego z kosztami

Planowane stosowanie art. 94 i 95 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	TAK	NIE
Od momentu przyjęcia, program będzie wykorzystywał refundację wkładu Unii w oparciu o stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe i stawki ryczałtowe w ramach priorytetu zgodnie z art. 94 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów (jeżeli tak, proszę wypełnić aneks 1)	☐	☐
Od momentu przyjęcia, program będzie wykorzystywał refundację wkładu Unii w oparciu o finansowanie niepowiązane z kosztami zgodnie z art. 95 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów (jeżeli tak, proszę wypełnić aneks 2)	☐	☐